

МИНИСТЕРСТВО MINISTRY OF
НА ОКОЛНАТА ENVIRONMENT
СРЕДА И ВОДИТЕ AND WATER

1990 - 2015

25 ГОДИНИ 25 YEARS

**МИНИСТЕРСТВО MINISTRY
НА ОКОЛНАТА OF ENVIRONMENT
СРЕДА И ВОДИТЕ AND WATER**

(1990 - 2015)

Мирела Тотева, съставител	Mirela Toteva, compiler
С безценното съдействието, без които тази книга нямаше да бъде създадена, на дирекциите на Министерството на околната среда и водите: Дирекция „Политики по околна среда“ Дирекция „Управление на водите“ Дирекция “Национална служба за защита на природата“ Дирекция „Политика по изменение на климата“ Дирекция Управление на отпадъците и опазване на почвите“ Дирекция „Опазване чистотата на въздуха“ Дирекция „Превантивна дейност“ Дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международно сътрудничество“ Главна дирекция „Оперативна програма Околна среда“ Пресцентър и РИОСВ – Благоевград, Бургас, Варна, Враца, Велико Търново, Монтана, Пазарджик, Перник, Плевен, Пловдив, Русе, Смолян, София, Стара Загора, Хасково, Шумен Басейнови дирекции – Дунавски район с център Плевен, Черноморски район с център Варна, Източнобеломорски район с център Пловдив и Западнобеломорски район с център Благоевград Дирекции „Национални паркова“ – Рила, Пирин и Централен балкан ИАОС, ПУДООС, НДФФ	With the invaluable help, without which this book would not have been created, of the departments of the Ministry of Environment and Water: Environmental Policy Directorate Water Management Directorate National Nature Protection Service Directorate Climate Change Policy Directorate Waste Management and Soil Protection Directorate Air Protection Directorate Preventive Activities Directorate EU Affairs Coordination and International Cooperation Directorate GD Operational Programme Environment and Press Centre RIEW – Blagoevgrad, Burgas, Varna, Vratsa, Veliko Tarnovo, Montana, Pazardzhik, Pernik, Pleven, Plovdiv, Rousse, Smolyan, Sofia, Stara Zagora, Haskovo, Shumen Basin Directorates – Danube region with centre Pleven, Black Sea region with centre Varna, East Aegean region with centre Plovdiv, and West Aegean region with centre Blagoevgrad National Parks Directorates – Pirin, Rila and Central Balkan ExEA, EMEPA, NTEF
Редактор и коректор: Харалампия Чунева Преводач: Translation agency <i>arte.doc</i> Оформление, графичен дизайн: Даная Интернешънъл	Editor and Proofreader: Haralampiya Chuneva Translator: Translation agency <i>arte.doc</i> Layout, graphic design: Danaya International
ISBN 978-619-90465-1-7 Формат: 100/70/8 Тираж: 1000 бр.	ISBN 978-619-90465-1-7 Format: 100/70/8 Total print: 1000 pcs

СЪДЪРЖАНИЕ	CONTENTS
Обръщение на министъра..... 7	Opening Words from the Minister..... 7
История на организирането на природо-защитната дейност в България..... 10	History of the Organisation of Nature Conservation in Bulgaria..... 10
Министри на околната среда (1990 - 2014)..... 16	Ministers of the Environment (1990 - 2014)..... 16
Административни структури преди и след 1990 г..... 32	Administrative Entities Before and After 1990..... 32
Политики за околната среда, управлявани от дирекциите на МОСВ 42	Environmental Policies Managed by the MoEW Directorates 42
Води..... 44	Water..... 44
Природа..... 50	Nature..... 50
Климат..... 61	Climate..... 61
Отпадъци..... 68	Waste..... 68
Почви..... 79	Soil..... 79
Въздух..... 85	Air..... 85
Шум..... 93	Noise..... 93
Радиация..... 96	Radiation..... 96
Опасни химични вещества..... 101	Hazardous Chemical Substances..... 101
Превантивна дейност..... 103	Prevention Activities..... 103
България и Европейски съюз..... 114	Republic of Bulgaria and the European Union..... 114
Финансиране на политиките по околна среда чрез оперативна програма „Околна среда“..... 118	Financing of Environmental policies through the Operational Programme “Environment”..... 118
Други финансови източници..... 127	Other Financial Sources..... 127
Повишаване на екологичното съзнание и култура..... 130	Raising Environmental Awareness and Culture..... 130
Регионални инспекции по околна среда и води (РИОСВ)..... 134	Regional Inspectorates of Environment and Water (RIEW)..... 134
Басейнови дирекции (БД)..... 178	Basin Directorates (BD)..... 178
Дирекции на национални паркове (ДНП) 198	National Park Directorates (NPD)..... 198
Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) 222	Executive Environment Agency (ExEA) 222
Други институции, работещи по проекти, свързани с околната среда..... 236	Other Institutions Involved in Environment-related Projects..... 236
Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)..... 238	Enterprise for Management of Environmental Protection Activities (PUDOOS/ EMEPA)..... 238
Национален доверителен екофонд (НДФФ) 249	National Trust EcoFund (NTEF)..... 249
Международен Екокалендар..... 258	International Eco Calendar..... 258
Най-често срещани съкращения..... 263	Most Common Abbreviations 263

Уважаеми читатели,

За мен е удоволствие и чест, че по време на мандата ми като министър на околната среда и водите отбелязваме 25-годишния юбилей на Министерството на околната среда и водите. Добавяйки и предходния му период на дейност като Комитет за опазване

Dear Readers,

It is my pleasure and honour to have the opportunity as Minister of Environment and Water to celebrate together with you all the 25th Anniversary of the Ministry of Environment and Water. Along with the previous period of activity of the Committee for

на природната среда при Министерския съвет, проследяваме провеждането на 40-годишна последователна държавна политика в управлението и опазването на околната среда в България.

С този Алманах отдаваме дължимата почит към усилията и приноса на поколения природозащитници, експерти и специалисти, ръководители и лидери, работили всеотдайно през годините, обединени от една достойна обща кауза – грижата за околната среда и за природните ресурси на страната. Днес ние се поздравяваме с четвъртвековния юбилей и се радваме на съвременните постижения благодарение на съхраненото от предходните поколения. Същевременно имаме отговорността да опазим градивния им дух и да го предадем напред във времето – на тези, които ще дойдат след нас.

С Алманаха отбелязваме заедно и постигнатото през годините за опазване на нашата все още дива природа. Горда съм да подчертая, че България се нарежда сред първите пет страни в Европа по богатство на биологичното разнообразие – неопенимо богатство, което наред с други показатели защитава националната идентичност на страната ни.

Природата е изключително ценен национален ресурс. Благосъстоянието и просперитетът на българските граждани все повече ще зависят от въвеждането на устойчиви модели на производство и потребление, които са съобразени с капацитета и възможностите за възстановяване на екосистемите.

Всички сме свидетели как в световен, а и в европейски и национален мащаб в последните години се мобилизира огромен финансов ресурс, за да се решат предизвикателствата, свързани със замърсяването на околната среда – да се пречистят водите, отпадъците да се управляват устойчиво, да се подобрява качеството на въздуха, да се справяме с климатичните проме-

Environmental Protection, we track 40 years of consistent state policy in the management and conservation of the environment in Bulgaria.

By this Almanac we pay due tribute to the efforts and contributions of generations of environmentalists, experts and specialists, managers and leaders, who have worked devotedly over the years, united by the worthy common cause - care for the environment and natural resources. Today, we have an occasion to congratulate ourselves with the quarter century anniversary and to enjoy the latest achievements thanks to the legacy preserved by the previous generations. We have a responsibility to protect their constructive spirit and pass it forward in time – to those coming after us.

This edition is also an occasion to celebrate together the achievements over the years in the protection of the still nature of Bulgaria. I am proud to note that Bulgaria is among the five richest in biodiversity countries in Europe. This is a priceless wealth, which among other indicators, preserves the national identity of our country.

Nature is an exclusively precious national resource. Welfare and prosperity of the Bulgarian citizens will increasingly depend on the introduction of sustainable patterns of production and consumption conforming to the capacity and potential for ecosystem restoration.

In recent years we all witness the mobilization of huge financial resources at global, as well as European and national level, in order to address the environmental pollution challenges - water treatment, sustainable waste management, air quality, climate change. These are all priority issues for mankind, for

ни. Това са все приоритети за човечеството, за Европа, за българското общество.

На този етап България вече има много добро природозащитно законодателство, изцяло адаптирано към европейското, което осигурява ефективна нормативна рамка за прилагане на националната политика в областта на околната среда. Дейността на Министерството е подчинена на принципите на открито управление, диалог с всички партньори, контрол и отчет пред обществото. Традиционната култура на българите е свързана с уважение към природата. Затова аз вярвам, че с общи усилия ще постигнем развитие, основано върху опазване на природния капитал и осигуряване на високо качество на екосистемните услуги и природната среда не само за настоящото, но и за бъдещите поколения на България.

ИВЕЛИНА ВАСИЛЕВА
Министър на околната среда и водите

IVELINA VASILEVA
Minister of Environment and Water

Europe, for the Bulgarian society.

At this stage Bulgaria already has very good nature protection legislation, entirely adapted to the European. It provides efficient regulatory framework for the implementation of the national environmental policy. The activities of the Ministry are subject to the principles of open government, dialogue with all partners, control and public accountability. Respect for nature is part of Bulgarian traditional culture. Because of this I believe that with joint efforts we will achieve development based on the conservation of natural capital and the provision of high quality of ecosystem services and natural environment not only for the present but also for future generations of Bulgaria.

**ИСТОРИЯ НА
ОРГАНИЗИРАНЕТО НА
ПРИРОДОЗАЩИТНАТА
ДЕЙНОСТ В БЪЛГАРИЯ**

**HISTORY OF THE
ORGANISATION OF
NATURE CONSERVATION IN
BULGARIA**

За пръв път грижи за природата в България започват да се полагат едва в края на XIX век. Те се изразяват в запазването на отделни животни с ловно значение, в закрилата на някои вековни дървета, на гори около населените места, на исторически паметници и манастири. Сериозни опити да се регулира опазването на природните богатства в страната представляват законите за горите, лова и риболова. Тези закони, въпреки тяхната непълнота и липсата на цялостни мерки за възстановяване на природните богатства, съдействат да се въведе известен ред в ползването им, както и да се създадат добри навици и традиции за спазване на установения режим и за изпълнение на програмите при използване на горите, при лова и риболова.

Повратен момент в природозащитното движение в България е XIII Общо годишно събрание на Дружеството на българските лесовъди през 1927 г., когато се повдига въпросът за планирана и системна дейност за защита на природата, за уреждане на национални паркове и за мероприятия в тази сфера.

Организираната защита на природата в България датира от 1929 г. На 14 март в помещенията на Ловната организация се провежда Учредителното събрание на Съюза за защита на родната природа. В него вземат участие Дружеството на българските лесовъди, Българското туристическо дружество, Дружеството на ботаниците, Ловната организация и др. Съюзът си поставя задачата да се превърне в общонародна организация, която да защитава целостта на родната природа и да действа за запазването на редки и характерни природни обекти.

През този период със специални заповеди от 29 и 30. 04. 1933 г. са обявени първите два резервата у нас – „Силкосия“ и „Парангалица“. На 29. 01. 1934 г. са обявени за резервати и местностите „Баяви дупки“, „Дунино куче“ и „Бански суходол“ (770 ха) в Пирин. С постановление на Министерството на земеделието и държавните имоти през 1934 г. е обявен и първият на Балканския полуостров Природен парк „Витоша“.

Nature conservation in Bulgaria began only at the end of the 19th century. It consisted in protecting individual animals of hunting importance, protecting some century-old trees, forests around settlements, historical monuments and monasteries. Serious attempts to regulate the conservation of natural resources in the country were made by adopting the laws on forestry, hunting and fishing. Despite their incompleteness and lack of comprehensive measures to restore natural resources, these laws help introduce some order in their use, and establish good practice and tradition in observing the established regime and implement programmes in using forests, hunting and fishing.

A turning point in the environmental movement in Bulgaria in the 13th Annual General Meeting of the Society of Bulgarian Foresters in 1927, whose agenda covered planned and systematic action to protect nature, to establish national parks and relevant activities.

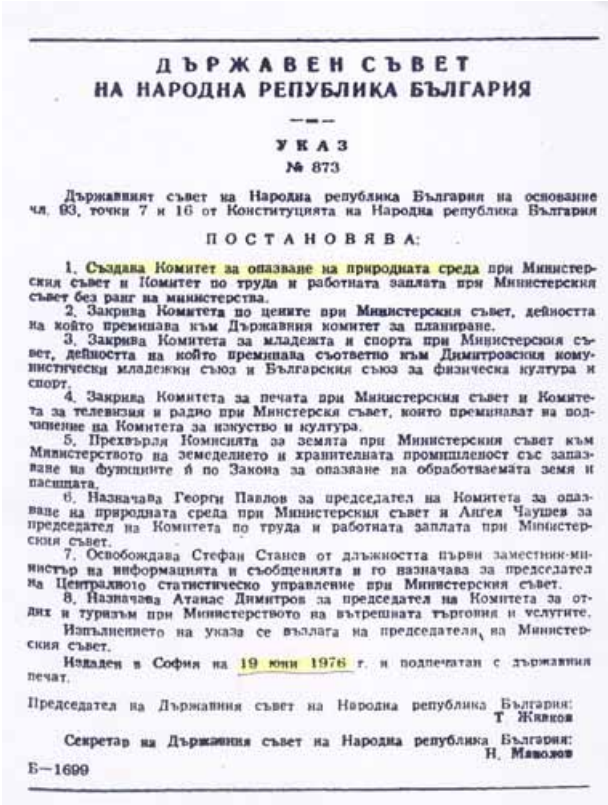
Organised nature protection in Bulgaria dates back to 1929. On 14 March at the premises of hunting organisation hosted the Constituent Assembly of the Union for Protection of Nature. It was attended by the Society of Bulgarian Foresters, the Bulgarian Tourist Association, the Society of Botanists, hunting organisations, etc. The union aimed to become a nationwide organisation that protects the integrity of our nature and preserves rare and typical natural sites.

During this period, special orders of 29 and 30. 04. 1933 designated the first two reserves in the country Silkosia and Parangalitsa. On 29. 01. 1934 the areas of Bayovi Dupki, Dunino Kuche and Banski Suhodol (770 ha) in Pirin were also designated as reserves. In 1934 the Ministry of Agriculture and State Property issued a decree to declare Vitosha the first natural park on the Balkan Peninsula.

At the insistence of the Union for the Protec-

По настояване на Съюза за защита на природата и Министерството на земеделието и държавните имоти (Отделението по горите) с Указ №81 от 15.11.1936 г. е утвърдена първата **Наредба-закон за защита на природата в България**. Наредбата-закон и правилникът за приложението ѝ са сериозен успех на природозащитното движение у нас. Под разпоредбите на този закон се поставят първите обявени у нас резервати, народни паркове, природни паметници и някои застрашени от изчезване растителни и животински видове.

Нова крачка в развитието на природозащитните дейности на България е регламентирана с Постановление №165 на МС от 1958 г. за опазване на паметниците на културата и музейното дело. В точка първа на документа е записано, че за природни забележителности се обявяват характерни природни образувания с изключителна красота.

Указ на Държавния съвет № 873/19.06.1976 г.
State Council Decree No 873/19.06.1976

tion of Nature and the Ministry of Agriculture and State Property (the Department of Forestry), Decree No 81 of 15.11.1936 approved the first **Decree-Law for Protection of Nature in Bulgaria**. The Decree-Law and the regulations for its enforcement are major success of the environmental movement in the country. These provisions identify the first reserves, national parks, natural sites and some endangered plant and animal species in the country.

Another step in the development of conservation activities in Bulgaria was Council of Ministers Decree No 165 of 1958 on the preservation of cultural monuments and museums. The first point of the document states that natural landmarks are typical natural formations of outstanding beauty.

Two years later (1960), the Decree on pro-

Указ на Държавния съвет № 217/от 21.02.1990 г. за назначаване на Александър Александров за министър на околната среда
State Council Decree № 217/21.02.1990 on the appointment of Alexander Alexandrov as Minister of Environment

Две години по-късно (1960 г.) е публикуван Указът за защита на родната природа, с който се изясняват категориите обекти за защита и условията за тяхното рекреационно използване. В началото на 1960 г. към Комитета по горите и горската промишленост се създава Служба по защита на природата.

Следващият етап в развитието на българското законодателство в тази област е приемането на Закона за защита на природата през 1967 г. Той е по-тясно ориентиран към изискванията на международните правни норми за видовете защитени територии и тяхното управление. В него се предвиждат мерки не само за защитата, но и за рационалното използване, подобряване и възстановяване на природните ресурси.

С Указ №873 от 19.06.1976 г. на Държавния съвет от Министерството на горите и опазване на природната среда се отделя дейността по опазване на природната среда и се създава Комитет по опазване на природната среда (КОПС) при МС. Основните задачи на КОПС са: да организира и координира разработването на нормативна система по опазването на природната среда; да координира и контролира изпълнението на националната програма за опазване на природната среда; да координира и контролира рационалното използване на природните ресурси; да извършва специализиран контрол по опазване на природната среда.

С Решение №173 на НС, обн. в ДВ, бр. 14/06.02.1990 г., КОПС се преобразува в Министерство на околната среда (МОС). През 1991 г. се приема Законът за опазване на околната среда (ЗООС), с който се поставят рамките на новата държавна политика по опазване на околната среда.

С Решение от 21.05.1997 г. на НС, обн. в ДВ, бр. 41/23.05.1997 г., МОС се преименува в Министерство на околната среда и водите (МОСВ), име, което носи и до днес.

tection of the country's nature was promulgated to clarify the categories of protected sites and the conditions for their recreation use. At the beginning of 1960, the Committee on Forests and Forest Industry opened an office for protection of the nature.

The next stage in the development of Bulgarian legislation in this area is the adoption of the Law on Protection of Nature in 1967. It is more closely oriented to the requirements of international legal standards regarding the types of protected areas and their management. It establishes the measures not only for protection but also for rational use, improvement and restoration of natural resources.

Council of State Decree No 873 of 19.06.1976 separated environmental protection from the Ministry of Forests and Environment Protection and set up a Committee for Environmental Protection (CEP) at the Council of Ministers. The CEP's main tasks were: to organise and coordinate the development of a regulatory system in environmental protection; to coordinate and monitor the implementation of the national programme for protection of the environment; to coordinate and control the rational use of natural resources; to exert specialised control on environmental protection.

National Assembly Decision No 173, promulgated in SG issue 14/06.02.1990 transformed CEP into the Ministry of Environment (MoE). In 1991, the Environmental Protection Act (EPA) was passed which sets the new framework of the state policy on environmental protection.

National Assembly Decision of 21.05.1997, promulgated in SG issue 41/23.05.1997 renamed the Ministry of Environment (MoE) into the Ministry of Environment and Water (MoEW), which is still valid.

Заседателна зала на МОСВ в сградата на ул. „Уилям Гладстон“ № 68
MOEW's conference hall at 67 William Gladstone St.

Сградата на МОСВ на ул. „Уилям Гладстон“ №68
MOEW's building located at 67 William Gladstone St.

A photograph of a small, clear stream flowing over moss-covered rocks in a lush green forest. The water is in motion, creating white rapids and small cascades. The surrounding vegetation is dense and vibrant green, with large leaves visible in the upper right corner.

**МИНИСТРИ НА
ОКОЛНАТА СРЕДА
(1990 - 2014)**

**MINISTERS OF THE
ENVIRONMENT
(1990 - 2014)**

**АКАД. АЛЕКСАНДЪР
АЛЕКСАНДРОВ**

20 ФЕВРУАРИ 1990 Г. – 20 ДЕКЕМВРИ 1990 Г.

„Един от показателите за качество на живот е околната среда, която зависи от състоянието на природата и от човешката дейност в индустриалното и селскостопанското производство, както и в урбанизационните процеси.

От екологична гледна точка в сравнение с другите европейски страни България не е толкова замърсена, колкото някои хора се опитват да я представят, но не е и толкова чиста, колкото трябва и искаме да бъде.

Околната среда на България в бъдеще ще зависи и от способността да се прилага един известен принцип – да мислим глобално и да действаме локално.”

**ACAD. ALEXANDER
ALEXANDROV**

20 FEBRUARY 1990 – 20 DECEMBER 1990

„One of the quality of life indicators is the environment, which depends on the condition of nature and human activities in industrial and agricultural production and urbanisation processes.

From an environmental perspective compared to other European countries, Bulgaria is not as dirty as some people try to present it, but it is not as clean as it should be or as we want it to be.

Bulgaria's environment in the future will depend on our ability to apply an established principle - to think globally and act locally.“

**ПРОФ. ДИМИТЪР
ВОДЕНИЧАРОВ**

20 ДЕКЕМВРИ 1990 Г. – 8 НОЕМВРИ 1991 Г.

„Българската ботаническа наука и природонаучното просветно дело загубиха един от най-добрите си творци, преподаватели и автори. Тези изтъркани от употреба при подобни случаи думи, казани за проф. Димитър Воденичаров, имат своята истинска стойност.”

*Проф. Стефан Станев,
в. „Пловдивски университет”, 8. 04. 2014 г.*

**PROF. DIMITAR
VODENITCHAROV**

20 DECEMBER 1990 - 8 NOVEMBER 1991

„The Bulgarian botanical science and natural sciences lost one of its best artists, professors and authors. These words overused in such cases have their genuine value when used about Prof. Dimiter Vodenitcharov.“

*Prof. Stefan Stanev,
the Plovdiv University newspaper, 8. 04. 2014*

ВАЛЕНТИН ВАСИЛЕВ

VALENTIN VASSILEV

8 НОЕМВРИ 1991 г. – 30 ДЕКЕМВРИ 1992 г.

„В този период, който съвпада с началото на прехода, съществуваше голяма опасност да се нанесат непоправими щети на българската природа, тъй като старите нормативни актове, държавните структури и контролните органи се оказаха непригодни при новите условия. Имаше огромен натиск за реституция и строителство в райони с уникална природа, за масов внос и депониране на нашата територия на всякакъв вид отпадъци от различни европейски страни, за безнаказано замърсяване и т.н. Това наложи много бързи мерки за опазване на българската природа – направихме светкавичен ремонт на Закона за опазване на околната среда, подготвихме и редица подзаконови нормативни актове, с което въведохме известен ред в хаоса.”

8 NOVEMBER 1991 - 30 DECEMBER 1992

„This period, which coincided with the beginning of the transition to democracy, was marked by a great danger of irreparable damage to the Bulgarian nature, as old legislation, government structures and control authorities proved inadequate under the new conditions. There was tremendous pressure for restitution and construction in areas with the unique nature, mass import and landfilling on our territory of any kind of waste from various European countries, unpunished pollution, etc. This required very swift measures to protect the Bulgarian nature - we adopted prompt amendments to the Environmental Protection Act, prepared a number of regulations, which put some order into the chaos.”

Д-Р ВАЛЕНТИН БОСЕВСКИ

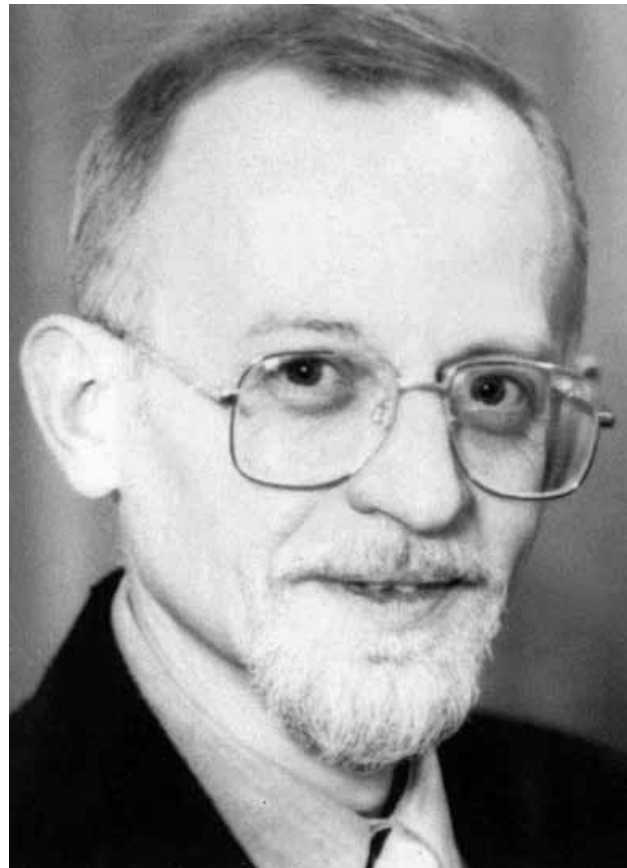
DR. VALENTIN BOSSEVSKI

30 ДЕКЕМВРИ 1992 г. – 26 ЯНУАРИ 1995 г.

Ръководител на екипа за разработване на първата Стратегия за опазване на околната среда на Република България съвместно със Световната банка.
„Умението да управляваш е умение да се консултираш.”

30 DECEMBER 1992 – 26 JANUARY 1995

Team leader for the development of the first Strategy for Environmental Protection of the Republic of Bulgaria jointly with the World Bank.
„The ability to manage is the skill to consult.”

ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ

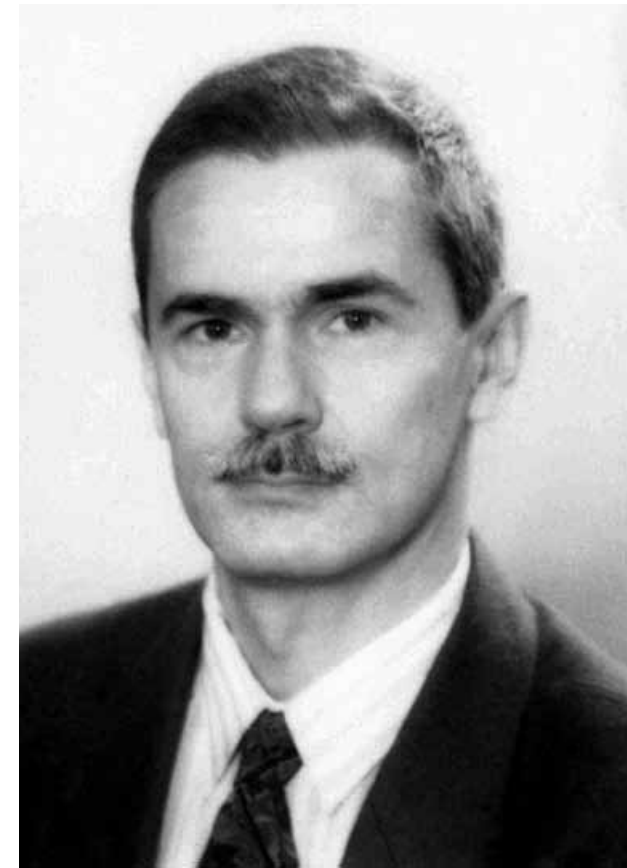
GEORGI GEORGIEV

26 януари 1995 г. – 12 февруари 1997 г.

„Трябва да настъпи промяна в менталитета на хората, защото липсва екологична култура. Не може да се управлява само със закони и силови методи. Тази природа ще трябва да остане за нашите деца и внуци. Много е важен балансът между еко-процесите и обществените настроения.“

26 JANUARY 1995 - 12 FEBRUARY 1997

„People’s mindset needs to change because there is no environmental awareness. Management does not happen only via laws and power. This nature will have to remain for our children and grandchildren. It is important to find the balance between environmental processes and the attitude of the general public.“

ИВАН ФИЛИПОВ

IVAN FILIPOV

12 ФЕВРУАРИ 1997 г. – 21 МАЙ 1997 г.

Налага принципите на европейската интеграция и устойчивото развитие; активизира контактите с министерства на околната среда на страните – членки на ЕС, особено с Германия (по това време министър на околната среда е г-жа Ангела Меркел); париране на не особено „чистите“ искания (екологични претенции) за затваряне на АЕЦ „Козлодуй“; не само поддържа, но и активизира дейностите на Министерството по контрол и опазване на околната среда, въпреки трудните финансово-икономически условия – огромна инфлация, банкова криза, липса на някои основни храни и консумативи.

12 FEBRUARY 1997 - 21 MAY 1997

He imposed the principles of European integration and sustainable development; he intensified the contacts with the ministries of the environment of the EU member states, especially Germany (the Minister of Environment at that time was Ms Angela Merkel); he opposed some dubious calls (with environmental claims) for closing the Kozloduy NPP; he not only maintained, but also intensified the activities of the Ministry in terms of control and environmental protection, despite the difficult financial and economic conditions - galloping inflation, a banking crisis, lack of some basic food and supplies.

ЕВДОКИЯ МАНЕВА

EVDOKIA MANEVA

21 май 1997 г. – 24 юли 2001 г.

21 May 1997 - 24 July 2001

„Има страни, които притежават залежи от злато и това е богатство. Има други страни, които нямат злато, но имат петрол – „черно злато“, и това е богатство. България няма в значим „мащаб“ нито злато, нито петрол, но има уникална и съхранена природа и това също е богатство – „зелено злато“. И докато златните и петролните залежи рано или късно се изчерпват или губят своето значение, то „зеленото злато“ на България е практически неизчерпаемо.”

„Some countries have reserves of gold and that is wealth. Other countries do not have gold, but have oil - „black gold“ and that is wealth. Bulgaria does not have large amounts of either gold or oil, but has unique preserved nature and it is also wealth - „green gold.“ And while gold and oil reserves eventually deplete or lose their value, Bulgaria’s „green gold“ is practically inexhaustible.“

ДОЛОРЕС АРСЕНОВА

DOLORES ARSENOVA

24 юли 2001 г. – 17 август 2005 г.

24 July 2001 – 17 August 2005

„Целта е хората да възприемат околната среда като своя жизнена среда. Възприемайки я по този начин, те ще знаят, че качеството на живота им ще стане по-високо, защото живеят в по-чиста околна среда. А в такава среда се живее, когато хората са възпитани и имат вътрешната убеденост да възприемат околната среда като своя жизнена и да поемат грижи за нея.”

„People should start perceiving the environment as their habitat. Seeing it this way, they will know that their quality of life will be higher, because they live in clean environment. This environment is possible when people are educated and have the inner conviction to perceive the environment as their habitat and take care of her.“

Д-Р ДЖЕВДЕТ ЧАКЪРОВ

DR CEVDET CHAKAROV

17 АВГУСТ 2005 Г. – 27 ЮЛИ 2009 Г.

„Всяко индустриално общество по един или друг начин променя околната среда. Въпросът е не това да не става, а да става така, че да се щади природата. И там, където е възможно, да се опазва околната среда във вида, в който е сега. Въпросът е в баланса на интереси на индустрия и екология, така че те взаимно да не си пречат, а да се допълват.“

17 AUGUST 2005 - 27 JULY 2009

„Every industrial society changes the environment one way or another. The point is not to prevent this from happening, but to make it environmentally-friendly. And where possible, to protect the environment the way it is now. We should strike a balance between the interests of industry and ecology, so that they do not interfere with each other but complement each other.“

НОНА КАРАДЖОВА

NONA KARADJOVA

27 ЮЛИ 2009 Г. – 13 МАРТ 2013 Г.

„Имаме добри закони, които, ако се прилагат добре, може да се постигне баланс между бизнеса и природозащитата. Чрез разумно отношение към природата и общи действия ще съумеем да постигнем устойчиво развитие в интерес на бъдещето на нашите деца и на планетата. Убедена съм, че диалогът между граждани и институции е верният път.“

27 JULY 2009 - 13 MARCH 2013

„We have good laws, if implemented well, we can achieve a balance between the business and the nature. Through rational attitude towards nature and common action we will succeed to achieve sustainable development for the benefit of the future of our children and the planet. I am convinced that the dialogue between citizens and institutions is the right way.“

ЮЛИЯН ПОПОВ

JULIAN POPOV

13 март 2013 г. – 29 май 2013 г.

„Работата на един служебен министър е да гарантира стабилната работа на Министерството, но изкушението да оставиш следа е също голямо. Надявам се, че тласнах малко напред ангажираността на Министерството с проблемите на климатичните промени, присъствието му в социалните медии и директната му работата с неправителствения сектор и дадох висока публичност на два основни проблема на околната среда в България – въздушното замърсяване и шума.“

13 MARCH 2013 - 29 MAY 2013

„The job of a minister in an interim government is to ensure the stable operation of the Ministry, but the temptation to leave the trail is also significant. I hope that I have pushed a bit forward the commitment of the Ministry to the problems of climate change, its presence in social media and its direct work with NGOs and I have given better visibility to the two main problems of the environment in Bulgaria - air pollution and noise.“

ИСКРА МИХАЙЛОВА

ISKRA MIHAYLOVA

29 май 2013 г. – 19 юни 2014 г.

„Екологията не е само изискване, екологията е възможност, начин на живот, екологията е признание към сътворената природа и задължение да я опазим. Всички носим в себе си идеята за природата, идеята за това, че тя принадлежи на нас, но и ние ѝ принадлежим и носим отговорност за това.“

29 MAY 2013 - 19 JUNE 2014

„Ecology is not just a requirement; ecology is an opportunity, lifestyle; ecology is a tribute to the nature and the obligation to preserve it. All we carry within us the idea of nature, the idea that it belongs to us but we belong to it and we are responsible for it.“

СТАНИСЛАВ АНАСТАСОВ

STANISLAV ATANASOV

19 юни 2014 г. – 6 август 2014 г.

„Опазването на околната среда и чистотата на водите не е просто секторна политика, която трябва да се управлява и администрира с внимание и грижа. Вярвам, че ако сменим фокуса си и погледнем на икономиката като на дял от околната среда, ще открием цял нов хоризонт от възможности за растеж и по-добър живот в България.“

19 JUNE 2014 - 6 AUGUST 2014

„Protecting the environment and water quality is not just a sectoral policy that must be managed and administered with care. I believe that if you change your focus and look at the economy as part of the environment, we find a whole new horizon of opportunities for growth and a better life in Bulgaria.“

СВЕТЛАНА ЖЕКОВА

SVETLANA ZHEKOVA

6 август 2014 г. – 7 ноември 2014 г.

„Да пренастроиш политиката и икономиката на „зелена“ вълна е предизвикателство, което среща всяко управление, включително и у нас през последните години, беязани от икономически, финансови и природни сътресения. В България имаме и експертния потенциал, и обществената воля да превърнем предизвикателството в инструмент за развитие, приемственост и устойчивост.“

6 AUGUST 2014 - 7 NOVEMBER 2014

„It is a challenge for every government to reset policies and the economy into a „green“ mode; this has been the trend in the country over the past years, marked by economic, financial and natural turmoil. In Bulgaria we have the expertise and the will to turn the challenge into an instrument for development, continuity and sustainability.“

A man in a blue jacket and dark pants, carrying a backpack, is walking from left to right on a sidewalk. He is passing a light-colored wall that features a large, stylized cutout of a tree. The tree's canopy is filled with vertical wooden slats, and its trunk and branches are also made of wood. The man's shadow is cast onto the wall to his left.

**АДМИНИСТРАТИВНИ
СТРУКТУРИ ПРЕДИ И
СЛЕД 1990 г.**

**ADMINISTRATIVE
ENTITIES BEFORE AND
AFTER 1990**

РАЗПОРЕЖДАНЕ НА МС №126 ОТ 19.06.1976 Г.
ЗА ЗАДАЧИТЕ, ЧИСЛЕНОСТТА И СТРУКТУРАТА
НА КОПС

С Разпореждане на МС №126/19.06.1976 г. се определят задачите и се утвърждава числеността и структурата на КОПС при МС. На КОПС са определени следните основни задачи: да организира и координира разработването на нормативната система по опазване на природната среда; да координира и контролира изпълнението на Националната програма за опазване на природната среда; да координира и контролира рационалното използване на природните ресурси; да извършва специализиран контрол по опазване на природната среда.

Структурата на Комитета през този период включва председател, заместник-председатели, които отговарят съответно за разработващ блок и за контролно-изпълнителен блок с информационен цен-

COUNCIL OF MINISTERS ORDER No
126 OF 19.06.1976 SETTING OUT THE
TASKS, NUMBER OF STAFF MEMBERS AND
STRUCTURE OF THE CEP

Council of Ministers Order No 126/19.06.1976 defined the tasks and approved the number of staff members and structure of the CEP at the Council of Ministers. The CEP was designated to perform the following main tasks: to organise and coordinate the development of a regulatory system in environmental protection; to coordinate and monitor the implementation of the national programme for protection of the environment; to coordinate and control the rational use of natural resources; to exert specialised control on environmental protection.

The Committee's **structure** during this period included a chairperson, deputy chairs respectively in charge of a developing unit and a controls implement-

тър, и главен секретар, чийто ресор е обслужващият блок. Общата численост на персонала в централното управление на Комитета е 160 човека.

Основната дейност на разработващия блок е да прави проучвания, анализи, прогнози и концепции по опазване на природната среда, да координира научните изследвания в тази област, да разработва координационни програми и планове.

Контролно-изпълнителният блок отговаря за използването на водните ресурси и за опазването на тяхната чистота, за опазването на природната среда и за контрола за най-рационално използване на земните недра (опазване и използване на въглищни запаси, на запаси от руди, на нерудни полезни изкопаеми и на инертни материали), за опазването на растителните и животинските ресурси, за премахването на замърсяването на околната среда от отпадъците.

Информационният център ръководи програмата за изграждане на единна система за наблюдение на природната среда, както и програмата за изграждане на автоматизирана система за управление и контрол на комплексното използване на водите.

Обслужващият блок отговаря за планирането, финансирането, капиталното строителство и материално-техническото снабдяване, както и за материалното стимулиране във връзка с опазването на природната среда.

Към Комитета се създават и следните поделения: главно управление „Хидрология и метеорология“; Електронноизчислителен център; Научен център по водните ресурси и опазване на природната среда; Контролна дирекция „Язовири и каскади“; районни инспекции по опазване на природната среда – Благоевград, Бургас, Варна, Враца, Велико Търново, Михайловград, Пловдив, Перник, Плевен, Пазарджик, Русе, Стара Загора, Смолян, София, Хасково и Шумен.

Правилник за функциите и задачите на
КОПС, ПРИЕТ С ПМС №89 ОТ 29.10.1976 Г.

Основните дейности на КОПС, формулирани в Правилника, са да провежда държавната политика по въпросите за опазване и възпроизводство на природната среда, както и да ръководи, координира и кон-

ing unit with an information centre, and a secretary, whose responsibilities covered a service unit. The total number of staff members at the headquarters of the Committee was 160 people.

The **main activity** of the developing unit was to carry out research, analysis, forecasts and concepts in environmental protection, and to coordinate research in this area, to develop coordination programmes and plans.

The **controls implementing unit** was responsible for the use of water resources and for their quality, for environmental protection and control over the most rational use of underground resources (protection and use of coal reserves, reserves of ores, non-metalliferous minerals and aggregates), the protection of plant and animal resources, the elimination of waste representing environmental pollution.

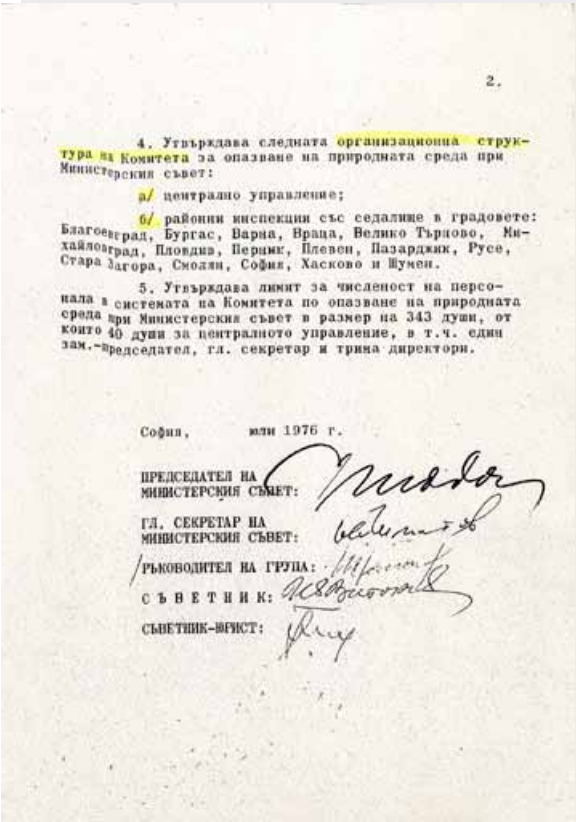
The **information centre** managed the programme for the construction of a system for monitoring the environment, as well as the programme for construction of an automated system for management and control of integrated water use.

The **service unit** was responsible for planning, financing, large-scale construction and material and technical supplies, as well as material incentives in relation to environment protection.

The Committee had the following departments: Meteorology and Hydrology central administration; a computing centre; a research centre of water resources and environmental protection; Dams and Cascades Control Directorate; regional inspectorates of environmental protection - Blagoevgrad, Burgas, Varna, Vratsa, Veliko Tarnovo, Mihailovgrad, Plovdiv, Pernik, Pleven, Pazardzhik, Ruse, Stara Zagora, Smolyan, Sofia, Haskovo and Shumen.

RULES ON THE FUNCTIONS AND TASKS OF
THE CEP ADOPTED BY DECREE No 89 OF
29.10.1976

The CEP's main activities set out in the Rules are to implement the state policy on conservation and reproduction of the environment and to manage, coordinate and control integrated water use.

Разпореждане на МС №126/19.06.1976 г.
Council of Ministers Order No 126/19.06.1976

тролира комплексното използване на водите.

Държавно-общественото начало в управлението на дейността по опазване на природната среда се осъществява от Съвет по опазване на природната среда и Съвет по водите като помощни органи на Комитета, в които участват представители на министерства, ведомства и обществени организации, изтъкнати учени и специалисти. Председателят на КОПС е председател и на съветите. Съставите на тези органи се утвърждават от заместник-председател на МС. Съветите правят предложения за решения по въпросите за опазването и възпроизводството на природната среда и за комплексното използване на водните ресурси, обсъждат и дават мнения по изработените проекти за прогнози, концепции, програми за обществено-икономическото развитие на страната.

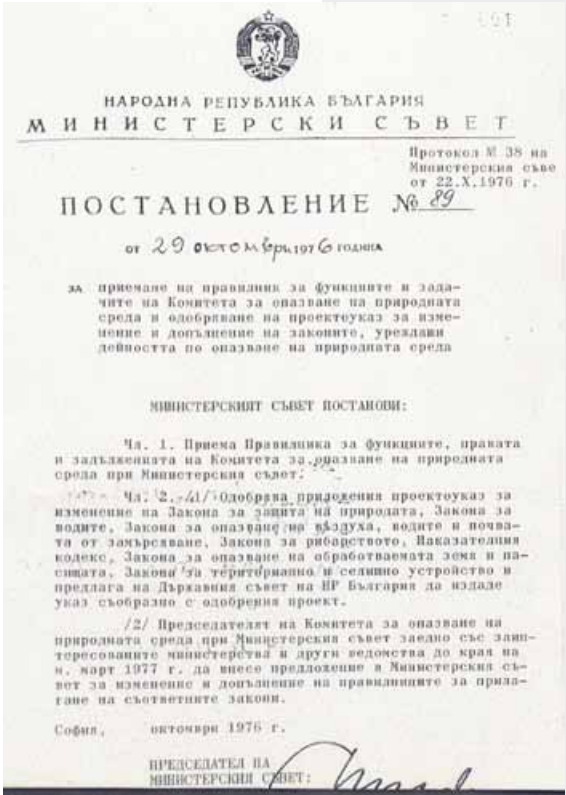
Правилник за определяне на основните функции и задачи на МОС, приет с ПМС №45 от 20.03.1991 г., обн. в ДВ, бр. 25 от 29.03.1991 г.

Общата численост на персонала на централното

The state-public principle in the management in environmental protection was applied by the Council on Environmental Protection and the Water Council as auxiliary bodies of the Committee with representatives of ministries, agencies and public organisations, prominent researchers and experts. The CEP chairperson is also the chairperson of the councils. A deputy chair of the Council of Ministers approved the members of these bodies. The councils submitted proposals for decisions on issues relating to protection and reproduction of the environment and integrated use of water resources, discussed and gave opinions on proposed projects for forecasts, concepts, programmes for socio-economic development of the country.

RULES FOR DETERMINING THE BASIC FUNCTIONS AND TASKS OF THE MoE, ADOPTED BY DECREE NO 45 OF 20.03.1991, PROM. IN SG 25 OF 29.03.1991

The total number of staff members of the cen-

ПМС №89 от 29.10.1976 г., с което се приема Правилника за функциите и задачите на КОПС

CMD №89/29.10.1976 for adoption of the Rules on the functions and tasks of the CEP

управление на МОС е 110 човека, включително двама заместник-министри и главен секретар. Министерството е структурирано в няколко звена и подразделения:

Разработващи звена – Опазване на въздуха; Опазване и управление на водните ресурси; Опазване на земята; Опазване на горските и природните екосистеми; Медико-екологични проблеми и селищна екология; Икономика и нормативна база; Международно сътрудничество и връзка с обществеността.

Функционални звена – Експертен екологичен съвет и експертизи; Координация на научния и техническия прогрес; Екологични инциденти и природни бедствия.

Обслужващ блок – Оперативна информация и връзка с подразделенията; Юридическо бюро; Счетоводство; Административно обслужване и снабдяване.

Координиращи междуведомствени звена – Висш експертен екологичен съвет; Междуминистерски консултативен съвет.

Подделения – Научен и информационен съвет; 16 районни инспекции за опазване на околната среда; Държавна инспекция за опазване на земните недра.

Правилник за устройството и дейността на МОС, приет с ПМС №14 от 24.01.1992 г., обн. в ДВ, бр. 10 от 4.02.1992 г.

С Постановлението се прекратява дейността на Центъра за мониторинг на околната среда и на Държавната инспекция за охрана на земните недра.

Общата численост на персонала на МОС е 782 човека: 136 човека за Централното управление, включително трима заместник-министри, единият от които изпълнява функциите на главен секретар, 130 човека за Националния център по околна среда и устойчиво развитие при МОС и 516 човека за районните инспекции по околната среда. Съвещателен орган е колегиумът. Помощни органи на ръководството на Министерството са Висшият експертен екологичен съвет, междуведомствени координационни групи и оперативна група „Екологични инциденти и природни бедствия“. Министерството се състои от седем управления:

tral management of the MoE was 110 people, including two deputy ministers and a secretary general. The Ministry was structured in several units and divisions:

Developing units - air protection; conservation and management of water resources; protection of the land; protection of forests and natural ecosystems; medical and environmental issues and urban ecology; economy and legislation; international cooperation and PR.

Functional units - expert environmental council and expertise; coordination of scientific and technical progress; environmental incidents and natural disasters.

Controls unit - operational information and interactin with the divisions; legal bureau; accounting; administrative services and procurement.

Coordinating interinstitutional units - Supreme Expert Environmental Council; Interministerial Advisory Council.

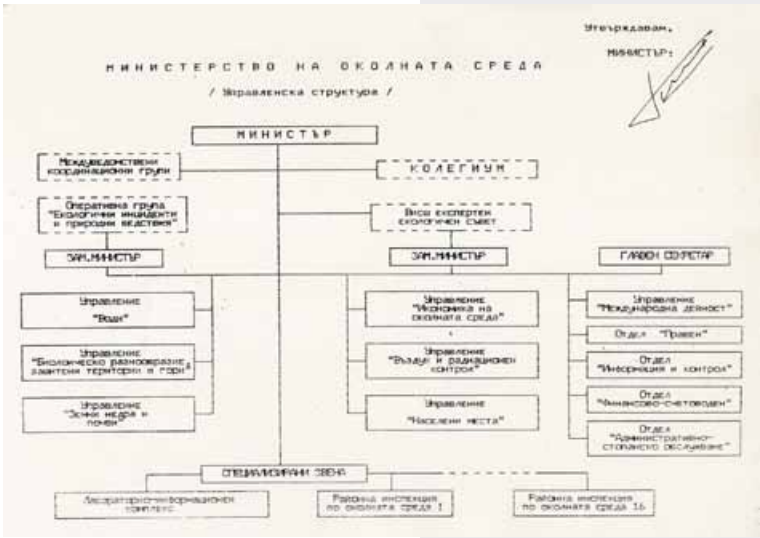
Divisions - Research and Information Board; 16 regional inspectorates for environmental protection; State Inspectorate for Protection of Underground Resources.

RULES OF PROCEDURE OF THE MoE ADOPTED BY DECREE NO 14 OF 24.01.1992, PROM. IN SG 10 OF 4.02.1992

The Decree terminated the activity of the Centre for Environmental Monitoring and the State Inspectorate for Protection of Underground Resources.

The total number of staff members at the MoE was 782 people: 136 at the central administration, including three deputy ministers, one of whom acted as a secretary general, 130 at the National Centre for the Environment and Sustainable Development at the MoE and 516 at regional environment inspectorates. The college was an advisory body. The auxiliary bodies of the Ministry were the Supreme Expert Environmental Council, interinstitutional coordination groups and a

Една от старите
управленски структури на
МОСВ

A previous management
structure of the MoEW

Управление „Води“ провежда държавната политика по опазване и използване на водните ресурси, на Черно море и бреговите зони в съответствие с природозащитното законодателство и приетите концепции.

Управление „Биологично разнообразие и защитени територии“ разработва национална стратегия по опазването на биологичното разнообразие и защитените територии.

Управление „Земни недра и почви“ провежда държавната политика в областта на рационалното използване на минералните ресурси, опазването на земните недра и на почвата от замърсяване, аграрната екология, рекултивацията на почвите и борбата с ерозията.

Управление „Икономика на околната среда“ провежда политика в областта на прилагането на икономическите регулатори за опазване на околната среда и оценката на въздействието им върху нея.

Управление „Въздух и радиационен контрол“ провежда политика по опазване на чистотата на въздуха.

Управление „Населени места“ разработва оценки за комбинираното въздействие на вредните фактори и замърсители на околната среда върху застрашени популации (човешки контингент), както и мерки за ефективно решаване на здравно-екологичните проблеми в населените места и за осигуряване на екологически безопасна среда.

task force for environmental incidents and natural disasters. The Ministry consisted of seven sectors:

The **Water sector** implemented the state policy on protection and use of water resources, the Black Sea and coastal areas in accordance with environmental legislation and adopted concepts.

The **Biodiversity and Protected Areas** sector developed a national strategy for biodiversity conservation and protected areas.

The **Underground Resources and Soils** sector implemented the state policy in the field of rational use of mineral resources, protection of subsoil and soil against pollution, agricultural ecology, soil revegetation and soil conservation.

The **Environmental Economics** DG implemented the policy of enforcing economic regulations for environmental protection and assessing their impact.

The **Air and Radiation Monitoring** DG was in charge of the clean air policy.

The **Urban Settlements** DG developed estimates for the combined effects of hazardous factors and environmental pollutants on endangered populations (human contingent), and measures to effectively address the health and environmental problems in urban areas and to ensure a safe environment.

The **International Cooperation** DG devel-

Управление „Международно сътрудничество“ разработва стратегии и приоритети в осъществяването на двустранното и многостранното сътрудничество.

Главният секретар ръководи и отговаря за отделите „Административен“, „Финансово-счетоводен“, „Информационен и оперативен контрол“ и „Правен“.

ПМС №278 от 01.07.1997 г. за основните функции и задачи на МОСВ

С Постановлението се определят трима заместник-министри. Министърът на околната среда и водите е първостепенен разпоредител с бюджетни кредити, а второстепенни разпоредители с бюджетни кредити са Националният център по околна среда и устойчиво развитие, Техникумът по нефтодобив „Георги Златарски“ – Долни Дъбник, дирекциите на националните паркове „Пирин“, „Рила“ и „Централен Балкан“ и регионалните инспекции по околната среда и водите (16 на брой – Благоевград, Бургас, Варна, Велико Търново, Враца, Монтана, Пазарджик, Перник, Плевен, Пловдив, Русе, Смолян, София, Стара Загора, Хасково, Шумен).

УСТРОЙСТВЕН ПРАВИЛНИК НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ, ПРИЕТ С ПМС №214 ОТ 29.11.1999 Г., ОБН. В ДВ, БР. 104 ОТ 01.12.1999 Г.

С Постановлението Националният център за околна среда и устойчиво развитие се преименува в Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) към министъра на околната среда и водите със седалище София и с функции за ръководство на Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг, за събиране, обработване и предоставяне на информация за състоянието на околната среда и водите.

Определени са второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра на околната среда и водите: Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС); регионалните инспекции по околна среда и води (РИОСВ); дирекциите на трите национални парка и басейновите дирекции, създадени с новоприетия на 27.07.1999 г. Закон за водите.

oped strategies and priorities in bilateral and multilateral cooperation.

The Secretary General managed and was responsible for the Administrative, Financial and Accounting, Information and Operational Control and Legal Departments.

COUNCIL OF MINISTERS DECREE No 278 OF 01.07.1997 SETTING OUT THE BASIC FUNCTIONS AND TASKS OF THE MoEW

The Decree designated three deputy ministers. The Minister of Environment and Water was a first-level budget spending body and secondary budget spenders were the National Centre of Environment and Sustainable Development, the Georgi Zlatarski Oil Extraction Vocational School - Dolni Dabnik, Directorates of Pirin, Rila and Central Balkan National Parks and the Regional Inspectorates of Environment and Water (16 in total - Blagoevgrad, Burgas, Varna, Veliko Tarnovo, Vratsa, Montana, Pazardzhik, Pernik, Pleven, Plovdiv, Ruse, Smolyan, Sofia, Stara Zagora, Haskovo Shumen).

RULES OF PROCEDURE OF THE MINISTRY OF ENVIRONMENT AND WATER, ADOPTED BY DECREE No 214 OF 29.11.1999, PROM. IN SG 104 OF 01.12.1999

The Decree renamed the National Centre for Environment and Sustainable Development into the Executive Environment Agency (EEA) at the Minister of Environment and Water, headquartered in Sofia and in charge of the National Automated Environmental Monitoring System for the collection, processing and provision of information about the state of the environment and waters.

It designated also the second-level budget spending units at the Minister of Environment and Water: the Executive Environment Agency (EEA); Regional Inspectorates of Environment and Water (RIEW); the directorates of the three national parks and the RBD created under the

Общата численост на персонала в администрацията на МОСВ е 379 щатни бройки. Структурата на Министерството включва Политически кабинет (включва заместник-министрите, началника на кабинета на министъра, парламентарния секретар и ръководителя на звеното за връзки с обществеността), Инспекторат, служител по сигурност на информацията, финансови контролори, Звено за вътрешен одит, експертен представител в Мисията на Република България към Европейските общности в Брюксел. Общата администрация има 2 дирекции – „Правно-нормативно и административно обслужване“ и „Управление на финансите, собствеността, човешките ресурси и връзки с обществеността“. Специализираната администрация се състои от 11 дирекции – „Води“, „Земни недра и подземни богатства“, „Координация на регионалните инспекции по околната среда и водите“, „Национална служба за защита на природата“, „Опазване чистотата на въздуха“, „Превантивна дейност“, „Стратегия, европейска интеграция и международно сътрудничество“, „Управление на отпадъците“, „Фондове на Европейския съюз за околна среда“, „Кохезионна политика за околна среда“ и „Инвестиционна политика и обществени поръчки“.

С ПОСТАНОВЛЕНИЕ №274 НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ОТ 20. 11. 2009 Г. СЕ ПРИЕМА СЕГА ДЕЙСТВАЩИЯТ УСТРОЙСТВЕН ПРАВИЛНИК НА МОСВ

С Постановлението изпълнителният директор на ИАОС вече се назначава от министъра на околната среда и водите след проведен конкурс, съгласувано с министър-председателя.

Регионалните инспекции стават 14 на брой (Пловдив, Благоевград, Смолян, Велико Търново, Монтана, Стара Загора, Пазарджик, Бургас, Плевен, Шумен, Хасково, Русе, София, Варна).

Числеността на персонала в администрацията на МОСВ е 441 щатни бройки. Общата администрация се реструктурира в 3 дирекции – „Правно-нормативно обслужване и обществени поръчки“, „Бюджет, финанси и счетоводство“ и „Стопанска дейност, човешки ресурси, канцелария и информационно об-

new Water Act passed on 27.07.1999.

The total number of staff members at the MoEW was 379 permanent positions. The Ministry's structure included a Political Cabinet (including deputy ministers, a chief of cabinet of the minister, a parliamentary secretary and a PR officer), an Inspectorate, an information security officer, financial controllers, an Internal Audit Unit, an expert representing the Mission of the Republic of Bulgaria to the European Communities in Brussels. The general administration had two directorates - Legal and Administrative Services and Management of Finance, Property, HR and PR. The specialised administration consisted of 11 directorates - Water, Underground Resources and Mineral Resources, Coordination of the Regional Inspectorates of Environment and Water, National Nature Protection Service, Air Protection, Preventive Action, Strategy, European Integration and International Cooperation, Waste Management, EU Funds for the Environment, Cohesion Policy for the Environment and Investment Policy and Public Procurement.

COUNCIL OF MINISTERS DECREE NO 274 OF 20. 11. 2009 ENFORCED THE RULES OF PROCEDURE OF THE MoEW STILL IN FORCE

Under the Decree, the executive director of the EEA is now appointed by the Minister of Environment and Water after a competition, in consultation with the Prime Minister.

There are 14 regional inspectorates (Plovdiv, Blagoevgrad, Smolyan, Veliko Tarnovo, Montana, Stara Zagora, Pazardzhik, Burgas, Pleven, Shumen, Haskovo, Ruse, Sofia, Varna).

The total number of staff members at the MoEW is 441 permanent positions. The general administration has been restructured into three directorates - Legal and Regulatory Services and Public Procurement, Budget, Finance and Accounting and Economic Activity, Human Resources, Secretariat and Information Service. The

служване“. Специализираната администрация е организирана в 12 дирекции – „Управление на водите“, „Земни недра и подземни богатства“, „Политики по околната среда“, „Национална служба за защита на природата“, „Опазване чистотата на въздуха“, „Превантивна дейност“, „Политика по изменение на климата“, „Управление на отпадъците“, „Кохезионна политика за околна среда“, „Координация по въпросите на Европейския съюз и международно сътрудничество“, „Европейски и международни проекти“, „Фондове на Европейския съюз за околна среда“.

С цел да се оптимизират дейностите на Министерството Устройственият правилник претърпява няколко промени и допълнения, както следва:

- С ПМС №39 от 14. 02. 2011 г. се закрива дирекция „Земни недра и подземни богатства“.
- С ПМС №103 от 11. 04. 2011 г. дирекция „Управление на отпадъците“ се променя на дирекция „Управление на отпадъците и опазване на почвите“.
- С ПМС №58 от 14. 03. 2014 г. дирекция „Кохезионна политика за околна среда“ се преименува в главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда“, премахва се дирекция „Фондове на Европейския съюз за околна среда“.
- С ПМС №102 от 24. 04. 2015 г. се променят наименованията на дирекциите в общата администрация, като числеността на служителите остава 413 щатни бройки. Общата администрация е организирана в 4 дирекции: „Правно-административно обслужване“, „Финансово управление“, „Човешки ресурси, информационно обслужване, връзки с обществеността и протокол“, „Обществени поръчки и стопанска дейност“, а Специализираната администрация – в 9 дирекции: „Управление на водите“, „Политики по околната среда“, „Национална служба за защита на природата“, „Опазване чистотата на въздуха“, „Превантивна дейност“, „Координация по въпросите на Европейския съюз и международно сътрудничество“, „Управление на отпадъците и опазване на почвите“; главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда“ и „Политика по изменение на климата“.

specialised administration is organised into 12 directorates - Water Management, Underground Resources and Mineral Resources, Environmental Policy, National Nature Protection Service, Air Protection, Preventive Activity, Climate Change Policy, Waste Management, Cohesion Policy for Environment, EU Affairs Coordination and International Cooperation, European and International Projects, EU Funds for Environment.

To optimise the activities of the Ministry, the rules of procedure was subject to amendments and addenda as follows:

- Decree No 39 of 14. 02. 2011 eliminated the Underground Resources and Mineral Resources Directorate.
- Decree No 103 of 11. 04. 2011 changed the Waste Management Directorate into a Waste Management and Soil Protection Directorate.
- Decree No 58 of 14. 03. 2014 renamed the Cohesion Policy for Environment Directorate into Operational Programme Environment Directorate General, eliminating the EU Funds for Environment Directorate.
- Decree No 102 of 24. 04. 2015 changed the names of the directorates in the general administration, bringing the number of staff members to 413. The general administration is organised in four directorates: Legal and Administrative Services, Financial Management, Human Resources, Information Services, Public Relations and Protocol, Public Procurement and Economic Activity and the specialised administration into 9 directorates: Water Management, Environmental Policy, National Office for the Protection of Nature, Air Protection, Preventive Activity, Coordination of European Union Affairs and International Cooperation, Waste Management and Soil Protection; Operational Programme Environment Directorate General and Climate Change Policy.

**ПОЛИТИКИ
ЗА ОКОЛНАТА
СРЕДА, УПРАВЛЯВАНИ
ОТ ДИРЕКЦИИТЕ НА МОСВ**

**ENVIRONMENTAL POLICIES
MANAGED BY THE MOEW
DIRECTORATES**

ВОДИ

До 23. 05. 1997 г. в България действа Закон за водите, приет от НС през 1969 г. В Закона е обявено, че всички води на територията на страната са държавна, общонародна собственост. Дейността по комплексното използване на водите се ръководи, координира и контролира от Националния съвет по водите при Държавната планова комисия. Той координира и контролира осъществяването и на комплексните водностопански съоръжения.

От 23. 05. 1997 г. действащият Закон е изменен, като е регламентирано, че институцията, която разработва и провежда държавната политика по използване и възпроизводство на водите, както и по осъществяване на водностопански мероприятия, е МОС. От същата дата Министерството се преобразува в Министерство на околната среда и водите.

От 7. 06. 1997 г. е закрит Националният съвет по водите и дейността, правата, задълженията, както и активите и пасивите му преминават към МОСВ.

От 14. 10. 1997 г. е закрит Комитетът по геология и минерални ресурси и дейността, активите и пасивите му преминават към МОСВ.

От 27. 07. 1999 г. е приет нов Закон за водите, с който се регламентират басейновият принцип за управление на водите при плурализъм на собствеността на водите и на водностопанските системи и съоръжения. Със Закона се прави отстъпление от единното управление, като правомощия за осъществяването на държавната политика, свързана с дейностите по **експлоатацията, изграждането, реконструкцията и модернизацията на водностопанските системи и съоръженията**, се предоставят на: министъра на регионалното развитие и благоустройството – за водоснабдителни и канализационни системи и съоръжения на населените места и за предпазване от вредното въздействие на водите в границите на населените места; министъра на земеделието, горите и аграрната реформа – за хидромелиоративни системи и съоръжения и за предпазване от вредното въздействие на водите извън границите на населените места; Държавната агенция по енергетика и енергийни ресурси – за хидроенергийни системи и

WATER

Until 23. 05. 1997, the Water Act, adopted by the National Assembly in 1969, was in force in Bulgaria. The Act declared that all waters in the country are state-owned. The activity of integrated water use was managed, coordinated and controlled by the National Water Council at the State Planning Commission. It coordinated and controlled the implementation of integrated water facilities.

From 23. 05. 1997, the current Act was amended; it stipulates that the institution that develops and implements the state policy on the use and reproduction of water, as well as implementation of aquaculture activities is the MoE. On the same date the Ministry was transformed into the Ministry of Environment and Water.

On 7. 06. 1997, the National Water Council was eliminated and its activities, rights, duties, and assets and liabilities were transferred to the MoEW.

On 14. 10. 1997, the Committee of Geology and Mineral Resources was closed and its activities, assets and liabilities were transferred to the MoEW.

On 27. 07. 1999 a new Water Act was adopted, which regulates basin water management in respect of the ownership of water and water systems and facilities. The Act abandons the single management principle, with powers of implementation of the state policy related to the **operation, construction, reconstruction and modernisation of water systems and facilities** being granted to: the Minister of Regional Development and Public Works - for water supply and sewerage systems and facilities of the settlements and protection against the harmful impact of waters within the settlements; the Minister of Agriculture, Forestry and Agrarian Reform - for irrigation systems and facilities and for protection from the harmful effects of water outside settlements; the State Agency for Energy and Energy Resources - for hydro sys-

обекти; на кметовете на общините – за дейностите по експлоатация, изграждане, реконструкция и модернизация на водностопанските системи и съоръжения, които са общинска собственост.

На 1. 12. 1999 г. е приет Устройствен правилник на МОСВ, с който е създадена дирекция „Води“, преобразувана на 4. 11. 2008 г. в дирекция „Управление на водите“. Създадени са четири басейнови дирекции с центрове в Благоевград, Варна, Плевен и Пловдив, с което на практика се реализира управлението на водите на басейново ниво.

С Наредба №1 от 2000 г. за проучването, ползването и опазването на подземните води МОСВ инициира създаването на първата браншова организация по хидрогеология.

През 2004 г. е приета **Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в България** до 2015 г. и е разработен Закон за управление на водите, с който са уточнени най-важните положения – че водата е жизненоважен ресурс, който не е обикновен търговски продукт, а общо наследство и то трябва да бъде опазвано, защитавано и третирано като такова, че върху него не може да се придобива право на собственост и че публично-правният режим за използването му следва да бъде строго определен.

Поради забавяне в разработването на отрасловите закони, уреждащи управлението на водностопанските системи и съоръжения, законопроектът не е приет и изискванията на европейското законодателство в областта на водите и на управлението на отрасъл ВиК са въведени с изменение на Закона за водите.

През 2010 г. министърът на околната среда и водите одобри първите планове за управление на речните басейни. В процес на разработване е актуализацията им за следващия планов период – 2016–2021 година.

В процес на разработване са и планове за управление на риска от наводнения и Стратегията за опазване на морската среда в Черно море.

България е страна по няколко международни Конвенции в областта на водите.

ДУНАВСКА КОНВЕНЦИЯ

Конвенцията за сътрудничество при опазването и

tems and sites; the mayors of municipalities - for the operation, construction, reconstruction and modernisation of water systems and facilities that are municipal property.

On 1. 12. 1999, Rules of procedure of the MoEW were adopted, whereby the Water Directorate was set up; on 4. 11. 2008 it was transformed into the Water Management Directorate. There are four basin directorates with centres in Blagoevgrad, Varna, Plovdiv and Pleven, which practically are in charge of water management at the basin level.

Under Decree No 1 of 2000, the MoEW set up the first professional hydrogeology organisation to study, use and protect groundwater.

In 2004, the **National Strategy for management and development of the water sector in Bulgaria** until 2015 was adopted and a Water Management Act was drawn up, which specified the most important items - that water is a vital resource that is not an ordinary commercial product and common heritage and must be protected, defended and treated as such, that title thereto cannot be acquired and that the public-legal regime for its use should be strictly defined.

Because of delays in the development of sectoral laws governing the management of water systems and facilities, the bill was not adopted and the requirements of EU legislation in the field of water management and water supply sector were introduced by amending the Water Act.

In 2010, the Minister of Environment and Water approved the first river basin management plans. Their update for the next programming period - 2016-2021 is under development.

Flood risk management plans and a strategy to protect the marine environment in the Black Sea are being developed.

Bulgaria is a party to several international conventions in the field of water.

THE DANUBE CONVENTION

The Convention on cooperation for the

устойчивото използване на река Дунав (Конвенцията) е подписана на **29. 06. 1994 г.** в София. Страни по Конвенцията са 14 държави: Германия, Австрия, Чехия, Словакия, Унгария, Словения, Хърватия, Босна и Херцеговина, Сърбия, Черна гора, България, Румъния, Молдова и Украйна, и Европейската комисия.

През 2000 г. е първото българско председателство на Международната комисия за опазване на река Дунав (МКОРД) с председател проф. Емил Маринов, заместник-министър на околната среда и водите. Тогава е взето решение МКОРД да служи за платформа за прилагане на Рамковата директива за водите 2000/60/ЕО.

През 2004 г., по повод 10-годишнината от подписването на Конвенцията, МКОРД стартира ежегодно отбелязване на Деня на река Дунав – 29 юни. То включва многообразие от прояви на национално и международно ниво, включително и международен конкурс за произведение на изкуството, посветено на Дунав. В конкурса участват победителите от националните конкурси. Първият носител на отличието „Danube Art Master” е Моника Христова (12-годишна, от Севлиево), победител в националния конкурс, организиран през 2004 г. от МОСВ. Наградата е връчена по време на министерската среща на страните по Конвенцията през декември 2004 г. във Виена.

През 2010 г. е организирана министерска среща на страните по Конвенцията. България е представена от заместник-министъра на околната среда и водите и представител на страната в МКОРД Ивелина Василева. Одобрен е първият План за управление на международния басейн на река Дунав (най-многонационалният басейн в света).

През 2014 г. е второто българско председателство на МКОРД, по време на което се отбелязва и 20-годишнината от подписването на Конвенцията в София.

ЧЕРНОМОРСКА КОНВЕНЦИЯ

Конвенцията за опазване на Черно море от замърсяване е подписана на 21. 04. 1992 г. в Букурещ от Валентин Василев, министър на околната среда.

conservation and sustainable use of the Danube River (the Convention) was signed on **29. 06. 1994** in Sofia. The parties to the Convention are 14 countries: Germany, Austria, the Czech Republic, Slovakia, Hungary, Slovenia, Croatia, Bosnia and Herzegovina, Serbia, Montenegro, Bulgaria, Romania, Moldova and Ukraine and the European Commission.

In **2000** was The first Bulgarian presidency of the International Commission for the Protection of the Danube River (ICPDR) was in 2000 chaired by Prof. Emil Marinov, Deputy Minister of Environment and Water. It was decided that ICPDR should serve as a platform for the implementation of the Water Framework Directive 2000/60/EC.

In **2004**, on the occasion of the 10th anniversary of the signing of the Convention, ICPDR launched the annual celebration of the Danube Day - 29 June. It includes a variety of events at national and international level, including international competition for a work of art dedicated to the Danube. The competition is open to the winners of national competitions. The first winner of the Danube Art Master was Monika Hristova (12 years old from Sevlievo), a winner of the national competition organised in 2004 by the MoEW. The prize was awarded at the Ministerial Meeting of the Parties in December 2004 in Vienna.

In **2010**, a Ministerial Meeting of the Parties to the Convention was organised. Bulgaria was represented by the Deputy Minister of Environment and Water and a representative to the ICPDR Ivelina Vassileva The first Plan for the International Danube Basin (the world's basin with the largest number of nationalities) was approved.

In **2014** was the second Bulgarian presidency of the ICPDR, during which the 20th anniversary of the signing of the Convention was marked in Sofia.

THE BLACK SEA CONVENTION

The Convention on the Protection of the Black Sea against Pollution was signed on 21.04.1992 in Bucharest by Valentin Vassilev,

През 2001 г. е първото българско председателство на Комисията за опазване на Черно море от замърсяване. На **26. 11. 2001 г.** в Брюксел по време на срещата българският председател на Черноморската комисия Маноела Георгиева подписва от името на Черноморската комисия Меморандум за разбирателство между Международната комисия за опазване на река Дунав и Комисията за опазване на Черно море от замърсяване, за общи стратегически цели.

На **14. 06. 2002 г.** в София е проведена министерска среща на Договарящите страни по Конвенцията и е подписан Протокол за опазване на биологичното и ландшафтното разнообразие в Черно море.

През 2009 г. е второто българско председателство на Комисията за опазване на Черно море от замърсяване. Председатели от българска страна са последователно заместник-министрите на околната среда и водите Любка Качакова и Ивелина Василева.

На **17. 04. 2009 г.** в София се провежда министерска среща на Договарящите страни по Конвенцията за опазване на Черно море от замърсяване. Със Заключителния акт се приема Протокол за опазване на морската среда на Черно море от наземни източници и дейности и Стратегически план за действие по опазване на околната среда и рехабилитация на Черно море.

ДРУГИ МЕЖДУНАРОДНИ СЪБИТИЯ

На **4. 09. 1997 г.** министърът на околната среда и водите Евдокия Манева подписва **Торунската декларация** на министрите на околната среда от Централна и Източна Европа.

На **26. 11. 1997 г.** във Варшава е подписано **Спопознание за сътрудничество между МОСВ и Министерството на опазването на околната среда, природните ресурси и горите на Република Полша.**

На **26-27. 02. 2001 г.** България (София) е домакин на Втората среща на Страните по Конвенцията за ОВОС в трансграничен контекст. В резултат от срещата е създаден Прилагащ комитет, работна гру-

Minister of Environment.

In 2001 was the first Bulgarian presidency of the Commission on the Protection of the Black Sea against Pollution. On **26. 11. 2001** in Brussels during the meeting, the Bulgarian chairperson of the Black Sea Commission, Manoela Georgieva, signed on behalf of the Black Sea Commission a Memorandum of Understanding between the International Commission for the Protection of the Danube and the Commission on the Protection of the Black Sea against pollution regarding common strategic objectives.

On **14. 06. 2002** in Sofia was held a Ministerial Meeting of the Contracting Parties to the Convention and the Protocol for the protection of biological and landscape diversity in the Black Sea was signed.

In **2009** was the second Bulgarian presidency of the Commission on the Protection of the Black Sea against Pollution. The presidents from the Bulgarian side are consistently Deputy Ministers of Environment and Water Lyubka Kachakova and Ivelina Vassileva.

On **17. 04. 2009** a Ministerial Meeting of the Contracting Parties to the Convention for the Protection of the Black Sea against Pollution was held in Sofia. The Protocol for the Protection of the Marine Environment of the Black Sea from Land-Based Sources and Activities and the Strategic Action Plan for Environmental Protection and Rehabilitation of the Black Sea were adopted.

OTHER INTERNATIONAL EVENTS

On **4. 09. 1997**, the Minister of Environment and Water, Evdokia Maneva, signed the **Torun Declaration** of environment ministers from Central and Eastern Europe.

On **26. 11. 1997** in Warsaw a **Cooperation Agreement was signed between the MoEW and the Ministry of Environmental Protection, Natural Resources and Forestry of the Republic of Poland.**

On **26-27. 02. 2001** Bulgaria (Sofia) hosted

© Peter Kristensen, EEA

па за изготвяне на протокол за стратегическа екологична оценка, приети са изменения на Конвенцията, с които се разширява географският ѝ обхват.

На **26. 11. 2001 г.** в Брюксел се осъществява **Първата двустранна среща** на български министър на околната среда (Долорес Арсенова) с комисаря на ЕК по околната среда, ядрената безопасност и защитата на населението Маргот Валстрьом. Срещата е проведена в рамките на заседание на министрите на околната среда от региона на река Дунав и Черно море и на неформална среща на министрите на околната среда и водите от страните кандидатки с Маргот Валстрьом. Това е единствената двустранна среща на Маргот Валстрьом с ръководител на участваща в двете срещи делегация. Обсъдени са процесите на интеграция на Република България в европейските структури и подготовката на страната ни за реално и успешно членство в ЕС. Представени са целенасочените действия на национално ниво за осъществяване на прелом по отношение на постигането на качествена промяна и подобряване на околната среда, както и усилията на страната по интегрирането на околната среда в секторните политики и по осъществяването на устойчиво развитие.

На **12. 11. 2004 г.** в Букурещ е подписано **Споразумение за сътрудничество в областта на управлението на водите между МОСВ и Министерството на околната среда и управление на водите на Румъния**, което е в сила от 15. 03. 2005 г. Тогава министър е Долорес Арсенова.

На **27. 07. 2010 г.** в София е подписана **Съвместна декларация на министъра на околната среда и водите на Република България и министъра на околната среда, енергетиката и изменението на климата на Република Гърция** за разбирателство и сътрудничество в областта на използването на водните ресурси в съответните територии от споделените речни басейни. Тогава министър е Нона Караджова.

На **20. 03. 2012 г.** в Анкара, Турция, е подписана **Съвместна декларация на министъра на околната среда и водите на Република България**

the Second Meeting of the Parties to the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context. The meeting resulted in the establishment of an Implementing Committee, a working group to draft a protocol on strategic environmental assessment, the adoption of amendments to the Convention, which expanded its geographical scope.

On **26. 11. 2001** the **first bilateral meeting** of the Bulgarian Minister of Environment (Dolores Arssenova) and the EU Commissioner for the Environment, Nuclear Safety and Civil Protection, Margot Wallström took place in Brussels. The meeting was held within the framework of the meeting of environment ministers of the Danube and the Black Sea regions and the informal meeting of Ministers of Environment of candidate countries with Margot Wallström. This was the only bilateral meeting of Margot Wallstrom with a head of a delegation participating in both meetings. The agenda covered the processes of Bulgaria's integration into the European structures and the country's preparation for real and successful EU membership. Targeted national action was presented to implement the breakthrough in achieving a quality change and improving the environment and the country's efforts to integrate the environment in sectoral policies and to ensure sustainable development.

On **12. 11. 2004** in Bucharest a **Cooperation Agreement in the field of water management between the Ministry and the Ministry of Environment and Water Management of Romania** was signed, which took effect on 15. 03. 2005. Dolores Arssenova was the minister at the time.

On **27. 07. 2010** in Sofia a **Joint Declaration of the Minister of Environment and Water of the Republic of Bulgaria and the Minister of Environment, Energy and Climate Change of the Hellenic Republic** for understanding and cooperation in the use of water resources in their respective territories the shared river basins was signed. Nona Karadzhova was minister at the time.

и министъра на горите и водните въпроси на Република Турция за сътрудничество в областта на водните ресурси. Тогава министър е Нона Караджова.

ПРИРОДА

От началото на 70-те години в целия свят и у нас се засилва интересът към дивата природа, защитените територии и застрашените видове.

През 1976 г., със създаването на Комитета по опазване на природната среда, започва нов етап от природозащитната дейност в България, свързан с активно обявяване на нови защитени територии. В този период страната ни участва в повечето международни природозащитни инициативи, като става страна по много международни конвенции, споразумения и програми: Рамсарската конвенция за влажните зони, Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство (1975), Конвенцията за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция) (1991), Конвенцията за международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна (CITES) (1991), Конвенцията за биологичното разнообразие (1996), Конвенцията за мигриращите видове животни (1999), EUROBATS (1999), AEWА (2000), ACCOBAMS (2001), Европейската конвенция за ландшафта (2005), Програмата „Човекът и биосферата” на ЮНЕСКО и други.

Международните договори, по които България е страна, стават стимул за обявяване на нови защитени територии. През периода от 1976 г. до 1991 г. тяхната площ се удвоява и от 1% от общата територия на страната те достигат 2%. Създава се мрежа от резервати, с която България се нарежда след Финландия и Норвегия и става една от страните с най-голяма относителна площ на резервати със строг режим в Европа.

Големите защитени територии се създават в периода 1991–1995 г., когато КОПС – институцията, осъществяваща управлението и контрола на защитените територии, вече е МОС, по-късно МОСВ, и има ши-

On **20. 03. 2012** in Ankara, Turkey, was signed a **Joint Declaration of the Minister of Environment and Water of the Republic of Bulgaria and the Minister of Forestry and Water Affairs of the Republic of Turkey** on cooperation in the field of water resources. Nona Karadzhova was minister at the time.

NATURE

Since the early 70s worldwide and in our country interest in wildlife, protected areas and endangered species has been growing.

In 1976, with the establishment of the Committee for Environmental Protection, Bulgaria opened a new page in conservation, connected with active designation of new protected areas. In this period our country participated in most international conservation initiatives, becoming a party to many international conventions, agreements and programmes: the Ramsar Convention on Wetlands, the Convention on the Protection of the World Cultural and Natural Heritage (1975), the Convention on the Conservation of European Wildlife and Fauna and Natural Habitats (Bern Convention) (1991), the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES) (1991), the Convention on Biological Diversity (1996), the Convention on Migratory Species (1999), EUROBATS (1999), AEWА (2000), ACCOBAMS (2001), the European Landscape Convention (2005), UNESCO’s Man and the Biosphere Programme, etc.

International treaties to which Bulgaria is a party have become an incentive for the designation of new protected areas. From 1976 to 1991, their area doubled and from 1% of the total territory of the country they reached 2%. A network of reserves was set up which places Bulgaria after Finland and Norway in the ranking; hence it became one of the countries with

роки правомощия. През този период многократно се засилва интересът на Европа и САЩ към българската природа. През 90-те години България ратифицира Бернската конвенция и Конвенцията за биологичното разнообразие. Изготвена е първата стратегическа схема в областта на природозащитата, както и план за приоритетни дейности по околната среда. Площта на защитените територии през този период нараства съществено, като през 1995 г. достига 4,5% от територията на страната.

През март 1994 г. в МОСВ е създадена **дирекция „Национална служба за защита на природата“** (НСЗП) като „специализиран орган за управление, контрол и опазване на биологичното разнообразие, защитените природни територии и природните екосистеми”. Дирекцията разработва и прилага националната политика в областта на опазването на биологичното разнообразие, на редките и застрашените видове и защитените територии, разработва стратегии, планове и програми и изготвя нормативни актове за опазване на биологичното разнообразие и за развитието и поддържането на системата от защитени територии и зони, включени в Националната екологична мрежа, която се изгражда след влизането на България в ЕС.

След началото на демократичните промени в България през 90-те години много чуждестранни партньори оказват помощ на страната ни за опазване на нейното биологично разнообразие.

Българо-американската програма за опазване на биологичното разнообразие се развива в рамките на тригодишен проект на Световния фонд за опазване на околната среда (GEF). Основните задачи по проекта са: разработване на системи за планиране на управлението на защитени територии; укрепване на правителствените институции, натоварени с отговорността и задачите за защита на природата, както с оборудване, така и чрез обучение на специалисти, работещи в тях; развиване на информационно-образователна дейност за въвличане на обществото в решаване на задачите, свързани с опазването и поддържането на биологичното разнообразие в България. В резултат на сътрудничеството между МОСВ

the largest relative size of reserves with a strict regime in Europe.

Large protected areas were created in 1991-1995, when the CEP - the institution in charge of the management and control of protected areas was already within the MoE, later MoEW, and had broad powers. During this period, the interest of Europe and the USA in Bulgarian nature increased significantly. In the 1990s, Bulgaria ratified the Bern Convention and the Convention on Biological Diversity. The first strategic plan in nature conservation was prepared, as well as a plan of priority environmental activities. Protected areas during this period grew significantly and in 1995 reached 4.5% of the country’s territory.

In March 1994, the MoEW established the **National Nature Protection Service Directorate** as a specialised body for management, control and protection of biodiversity, protected areas and natural ecosystems. The Directorate developed and implemented the national policy on the protection of biodiversity, rare and endangered species and protected areas, developed strategies, plans and programmes and prepared legislation for the protection of biodiversity and the development and maintenance of the system of protected areas and zones included in the National Ecological Network, which was established after the accession of Bulgaria to the EU.

After the democratic changes in Bulgaria in the 90s many foreign partners provided assistance to our country to protect its biodiversity.

The **Bulgarian-American programme for biodiversity** developed under a three-year project of the Global Environment Facility (GEF). The main tasks of the project were: to develop systems for planning of the management of protected areas; to strengthen government institutions charged with the responsibility and tasks for nature protection as well as equipment and through training of professionals working in them; to develop in-

и Американската агенция за международно развитие (ААМР), чрез GEF проекта са разработени планове за управление на две от най-значимите природни територии в България – националният парк „Централен Балкан“ и националният парк „Рила“.

С финансиране от GEF чрез UNDP и представителството им в България са разработени **Национална стратегия и Национален план за опазване на биологичното разнообразие**, приети през 1998 г. Националният план включва 96 конкретни дейности за съхраняване, укрепване и възстановяване на ключови екосистеми, местообитания, видове и генетичните им ресурси, както и за осигуряване на условия за устойчиво ползване на биологичните ресурси. Предвидено е тези действия да бъдат интегрирани в ключовите сектори на икономиката, оказващи влияние върху околната среда: земеделие, горско стопанство, промишленост, транспорт, туризъм и др. Структурата на плана следва структурата на Общоевропейската стратегия за биологично и ландшафтно разнообразие, приета на Конференцията на министрите на околната среда в София през 1995 година.

През 1993 г. стартира първата фаза на **Българо-швейцарската програма за опазване на биоразнообразието**. Подготвени са 7 плана за управление на защитени територии, създадени са три информационни центъра, обучени са много сътрудници. Програмата е продължена до 2000 г. с цел опазване на богати на биологично разнообразие райони, осъществяване на приоритетни действия от планове за управление, институционално укрепване на правителствени и неправителствени организации, изграждане на икономически механизми за подкрепа на опазването на биоразнообразието.

По проект, разработван с помощта на правителството на Княжество Монако, е изготвен първият план за управление на защитени територии в България – Планът за управление на защитените местности „Велека“ и „Устието на Силистар“ в природния парк „Странджа“, предвиждащ поддържащи и възстановителни дейности и изграждане на туристическа инфраструктура.

В края на 90-те години със средства от бюро на

formation and education activities to involve the community in solving the tasks related to the protection and conservation of biodiversity in Bulgaria. As a result of the cooperation between the MoEW and the US Agency for International Development (USAID), the GEF project developed management plans for two of the most important natural areas in Bulgaria - the Central Balkan National Park and the Rila National Park.

The funding from GEF through UNDP, and their representation in Bulgaria helped develop a **National Strategy and National Plan for Conservation of Biological Diversity** adopted in 1998. The national plan includes 96 specific actions for the preservation, strengthening and restoration of key ecosystems, habitats, species and their genetic resources as well as ensuring conditions for sustainable use of biological resources. These actions are planned to be integrated into key sectors of the economy affecting the environment: agriculture, forestry, industry, transport, tourism, etc. The structure of the plan follows the structure of the Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy, adopted at the Conference of Environment Ministers in Sofia in 1995.

In 1993 the first phase of the **Bulgarian-Swiss Biodiversity Conservation Programme** was launched. Seven management plan for protected areas were prepared; three information centres were set up; many assistants were trained. The programme was extended until 2000 to protect the areas rich in biodiversity, to implement priority actions from the management plans, institutional strengthening of governmental and non-governmental organisations, to establish economic mechanisms to support biodiversity conservation.

Under a project **developed with the assistance of the Government of the Principality of Monaco**, the first management plan for protected areas in Bulgaria was drawn up - a management plan for protected areas Veleka and Mouth of Sil-

Рамсарската конвенция е разработен План за управление на биосферния резерват „Сребърна“.

По линия на **ЮНЕСКО** за резервата „Сребърна“ са отпуснати средства за оборудване на административното му управление.

В рамките на Националната програма за присъединяването ни към ЕС, чрез **Програмата ФАР**, се изпълнява договор с МОСВ за хармонизация на законодателството за опазване на биологичното разнообразие с европейското, както и за създаване на кадастър за защитените територии в България.

Основните закони, регулиращи обществените отношения в областта на опазването на околната среда, са разработени след 1998 година.

- **Законът за защитените територии** (ЗЗТ), приет през 1998 г., е първият модерен специализиран природозащитен закон, който определя взаимоотношенията между институциите, отговорни за опазването на защитените територии, и гарантира по-ефективното опазване на природата и защитата на местните интереси. ЗЗТ въвежда съвременна и съобразена с международните норми категоризация на защитените територии, включваща 6 категории: резервати, национални паркове, природни забележителности, поддържани резервати, природни паркове, защитени местности, които се различават по състояние и степен на съхраненост на дивата природа в тях. Съгласно Конституцията на Република България и ЗЗТ, националните паркове, резерватите и поддържаните резервати са изключителна държавна собственост. Категориите „природен парк“, „защитена местност“ и „природна забележителност“ допускат всякакъв вид собственост – държавна, частна и общинска. Собствениците и ползвателите на тези територии са задължени да спазват режимите на ползване, регламентирани със ЗЗТ, заповедите за обявяване и планове за управление, в случай че са разработени за съответните територии.
- **Законът за биологичното разнообразие** (ЗБР) регламентира механизмите за опазване и управление на дивата природа и регулира търговията със застрашени видове от дивата флора и фауна

istar in the Strandzha park, providing for maintenance and restoration activities and construction of tourist infrastructure.

At the end of the 1990s a management plan for the Srebarna biosphere reserve was developed with funds from the Bureau of the **Ramsar Convention**.

Under the **UNESCO**, the Srebarna reserve received funds for equipment of administrative management.

Within the National Programme for EU accession via the **PHARE programme**, contract was executed with the MoEW to harmonise biodiversity protection legislation with the EU law, and to create a cadastre of protected areas in Bulgaria.

The **main laws** governing social relations in the field of environmental protection have been developed since 1998.

- **The Protected Areas Act** (PAA), adopted in 1998, was the first modern specialised conservation law, which defined the relationship between institutions responsible for the conservation of protected areas and ensured effective conservation and protection of local interests. The PAA introduced a contemporary categorization of protected areas consistent with international norms, including 6 categories: reserves, national parks, natural monuments, managed reserves, natural parks, protected areas, which vary in condition and degree of preservation of wildlife therein. According to the Constitution of the Republic of Bulgaria and the PAA, national parks, reserves and managed reserves are exclusive state property. The categories of natural park, protected area and natural landmark allow any type of ownership - state, private and municipal. The owners and users of these areas are obliged to respect their use regulated by the PAA, designation orders and management plans, if any have been developed in their respective territories.
- **The Biodiversity Act** (BDA) provides

на Република България. С неговото приемане на практика приключи процесът на хармонизиране на българското законодателство в областта на опазването на природата със съответното законодателство на ЕС, включително и по отношение на изграждането на националната екологична мрежа „Натура 2000“ за опазване на представителни за страната ни и за Европа типове природни местообитания и местообитания на застрашени видове растения и животни.

- **Законът за лечебните растения (ЗЛР)** има за цел да осигурява условия за устойчиво развитие на един от основните възобновими природни ресурси на страната – лечебните растения.
- **Законът за генетично модифицираните организми (ЗГМО)** урежда обществените отношения и контрола върху дейностите, свързани с работата с генетично модифицирани организми (ГМО) в контролирани условия, с освобождаването им в околната среда, както и с пускането им на пазара, пренасянето, вноса, износа и транзита им. Той има за цел да осигури защита на човешкото здраве и на околната среда при осъществяване на гореизброените дейности, като се спазва принципът на предпазливостта, което означава приоритетна защита на човешкото здраве и околната среда при наличие на опасност от потенциални неблагоприятни въздействия, независимо от съществуващите икономически интереси или от липсата на достатъчно научни данни.

СЪСТОЯНИЕ НА МРЕЖАТА ОТ ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ В БЪЛГАРИЯ

В края на 2014 г. броят на защитените територии (ЗТ) е 1012, с обща площ 584 498,5 ха, което представлява приблизително 5,3% от територията на страната.

Освен трите национални парка („Рила“, „Пирин“ и „Централен Балкан“), към 2015 г. на територията на България са обособени и 11 природни парка – „Беласица“, „Българка“, „Витоша“, „Врачански Балкан“, „Златни пясъци“, „Персина“, „Рилски манастир“,

mechanisms for the protection and management of wildlife and regulates trade in endangered species of wild fauna and flora of the Republic of Bulgaria. Its adoption virtually marked the end of the process of harmonisation of Bulgarian legislation in the field of nature conservation with the relevant EU legislation, including in relation to the development of the national ecological network Natura 2000 for conservation of natural habitats representative of the country and of Europe and habitats of endangered species of plants and animals.

- **The Medicinal Plants Act (MPA)** is to ensure conditions for sustainable development of the main renewable natural resources in the country - medicinal plants.
- **The Genetically Modified Organisms (GMOA)** regulates the public relations and control activities related to the contained use of genetically modified organisms (GMOs), their release into the environment, as well as their marketing, transport, import, export and their transit. It aims to protect human health and the environment when carrying out the above activities, while respecting the precautionary principle, which means priority protection of human health and the environment in the event of risk of potential adverse effects, regardless of the current economic interests or the lack of sufficient scientific data.

CONDITION OF THE NETWORK OF PROTECTED AREAS IN BULGARIA

At end of 2014, the number of protected areas (PAs) was 1,012, with a total area of 584,498.5 ha, which represented approximately 5.3% of the country's territory.

Besides the three national parks (Rila, Pirin and Central Balkan), as of 2015 on the territory of Bulgaria there are 11 nature parks - **Belasitsa, Balgarka, Vitosha, Vrachanski Balkan, Zlatni Pyasatsi, Persina, Rila Monastery,**

© Ove Kaspersen, EEA

„Русенски Лом”, „Сините камъни”, „Странджа” и „Шуменско плато”.

Страната притежава развита мрежа от резервати и поддържани резервати – общо 90, разположени на площ по-голяма от 80 000 ха. 60% от тях се намират в границите на национални и природни паркове. Освен това системата от защитени територии включва повече от 500 защитени местности и около 350 природни забележителности. Всички те съхраняват уникалното природно богатство на страната ни.

МЕХАНИЗМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ

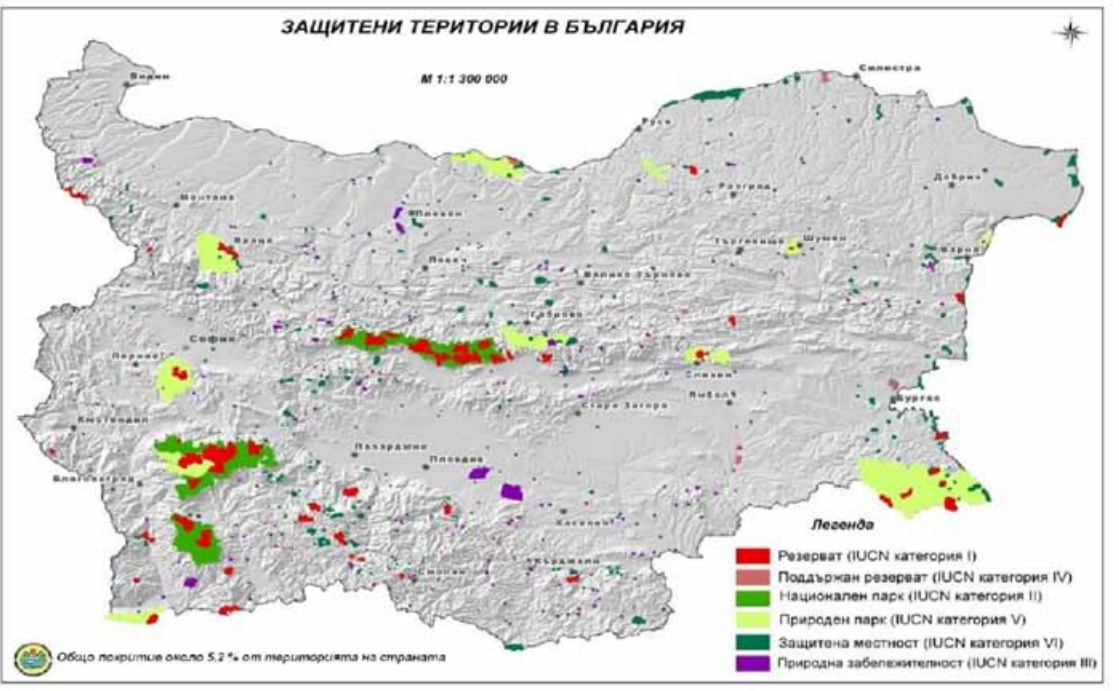
Освен ЗЗТ, който регламентира режимите за опазване и ползване за всяка от посочените категории защитени територии, всяка защитена територия се обявява със самостоятелна заповед на министъра на околната среда и водите. В нея се посочват конкретни режими на ползване в зависимост от традиционния начин за ползване на тери-

Rusenski Lom, Sinite Kamani, Strandzha and Shumensko Plateau.

The country has developed a network of reserves and managed reserves - a total of 90 located on an area greater than 80,000 hectares. 60% of them are located within national parks. Moreover the protected areas system includes more than 500 protected areas and 350 natural monuments. All they keep the unique natural wealth of our country.

MECHANISMS FOR PROTECTED AREAS MANAGEMENT

Besides the PAA, which regulates the regime for protection and use of each of the categories of protected areas, each protected area is designated by a separate order of the Minister of Environment and Water. It specifies the specific modes of use according to the traditional way of use of the area by the local population and potential threats.

Пространствено разпределение на защитени територии в Република България към 31.12.2014 г.
Spatial distribution of protected areas in the Republic of Bulgaria as of 31.12.2014

торията от местното население и от потенциални заплахи.

ЗЗТ въвежда също и планове за управление, чрез които се прави функционално зонироване на съответната територия и се определят режими за всяка от зоните в зависимост от консервационната им значимост. Плановете се разработват на базата на подробна научна и социо-икономическа информация, както и на данни за инфраструктурата в и около защитената територия и данни за използването на обекта от местното население и от т.нар. широка общественост – заинтересованите държавни институции, общини, научни и неправителствени организации са въвлечени в процедурата по изготвяне на плановете за управление посредством участието им в обществени обсъждания по време на процеса на разработването им. Чрез плановете за управление се гарантира съчетаването на интересите на местните общности с възможностите за устойчиво управление и използване на природните ресурси.

Много от българските защитени територии са включени в различни международни, регионални и субрегионални мрежи, изградени в рамките на международни споразумения:

- Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО е най-ранният опит да се обединят в един документ концепциите за съхраняване на природата и за опазване на културните обекти. България е страна по Конвенцията от 1974 г., а през 1983 г. две от най-емблематичните от гледна точка на биологично разнообразие и естетически характеристики природни територии в България са включени в списъка на световното природно наследство на ЮНЕСКО – националният парк „Пирин” и поддържаният резерват „Сребърна”.
- Биосферни резервати, обявени по програмата „Човек и биосфера” на ЮНЕСКО. В момента в България има 16 биосферни резервата: „Алиботуш”, „Баяови дупки–Джинджирица”, „Бистришко бранище”, „Боатин”, „Джендема”, „Дупката”, „Камчия”, „Купена”, „Мантарица”, „Парангалица”, „Сребърна”, „Стенето”, „Узунбоджак”, „Царичина”,

The PAA also introduces management plans which set functional zoning of the territory and identify regimes for each area depending on their conservation significance. The plans are developed based on detailed scientific and socioeconomic information and data on infrastructure in and around the protected area and data on the use of the site by the local population and the so-called general public - interested state institutions, municipalities, researchers and NGOs are involved in the procedure for the preparation of management plans through their participation in public discussions during the development process. Management plans ensure the coordination of the interests of local communities with opportunities for sustainable management and use of natural resources.

Many Bulgarian protected areas are included in various international, regional and sub-regional networks set up in the framework of international agreements:

- The Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage of UNESCO is the earliest attempt to bring together in one document the concepts of nature conservation and preservation of cultural sites. Bulgaria is a party to the 1974 Convention, and in 1983 two of its most iconic in terms of biodiversity and aesthetic characteristics natural areas were included in the list of World Heritage of UNESCO - the Pirin National Park and the Srebarna Managed Reserve.
 - Biosphere reserves designated under UNESCO’s Man and the Biosphere Programme. Bulgaria currently has 16 biosphere reserves: Alibotush, Bayovi Dupki-Dzhindzhiritsa, Bistrishko Branishte, Boatin, Dzhendema, Dupkata, Kamchia, Kupena, Mantaritsa, Parangalitsa, Srebarna, Steneto, Uzunbodzhak, Tsarichina, Chervenata Stena and Chuprene.
- In 1995, the adoption of the Seville Strategy

„Червената стена” и „Чупрене”.
През 1995 г. с приемането на Севилската стратегия и законовата рамка за биосферните резервати се въвеждат нови изисквания по отношение на функции и зонирание на тези територии, на които към момента българските биосферни резервати не отговарят. Това налага преразглеждане на мрежата от биосферни резервати в Република България и предприемане на действия за обявяване на поне един пост – „Севилски биосферен резерват”.

В периода 2015–2016 г. предстои ревизия на мрежата от биосферни резервати в Република България, която ще се осъществи чрез провеждане на предварителни оценки в осем региона, избрани въз основа на система от критерии. В рамките на оценката ще се установи каква е готовността на местната общност и управа да подкрепи процеса на номинация на съответния регион за съвременен биосферен резерват, ще бъдат изготвени номинационни формуляри за два от посочените региони, за които се прецени, че имат най-голям потенциал да отговорят на съвременните изисквания за биосферни резервати.

PAN ПАРКОВЕ

Два от българските национални паркове – НП „Рила” и НП „Централен Балкан”, са включени в мрежата на „PAN Parks”. Членството в мрежата „PAN Parks” поставя значителни отговорности пред управлението на двете паркови администрации, като същевременно предоставя нови възможности за развитие на зеления, природосъобразен туризъм, който привлича туристи за реален допир с дивата природа в съчетание със съзнанието, че тяхното посещение няма да навреди на природата. Местните доставчици на туристически услуги, занаятчий и др. могат да използват запазената марка на „PAN Parks”, да бъдат рекламирани чрез нейната информационна мрежа. За съжаление през 2013 г. фондацията „PAN Parks” спира своята дейност поради финансови затруднения.

РАМСАРСКА КОНВЕНЦИЯ ЗА ВЛАЖНИТЕ ЗОНИ

България е сред първите страни, присъединили се към Конвенцията за влажните зони, в сила за

and the statutory framework for biosphere reserves introduced new requirements in terms of features and zoning of these areas, which currently Bulgarian biosphere reserves fail to meet. This requires a review of the network of biosphere reserves in the Republic of Bulgaria and actions for designation of at least one post-Seville biosphere reserve.

In 2015-2016, there will be a revision of the network of biosphere reserves in Bulgaria, which will be accomplished by conducting preliminary assessments in eight regions, selected on the basis of a system of criteria. The assessment will also identify the readiness of the local community and government to support the nomination of the region as a modern biosphere reserve; nomination forms will be drawn up for two of those regions, which are considered to have the highest potential to meet the modern requirements of biosphere reserves.

PAN PARKS

Two of the Bulgarian national parks - Rila National Park and Central Balkan National Park were included in the network of PAN Parks. The membership in the PAN Parks network leads to significant management responsibilities at the two park administrations, while providing new opportunities for the development of green tourism, which attracts tourists for real contact with nature in combination with the awareness that their visit would not harm nature. Local tourist services providers, artisans and others can use the PAN Parks trademark for advertising across its information network. Unfortunately, in 2013 the PAN Parks Foundation suspended its activity due to financial difficulties.

RAMSAR CONVENTION ON WETLANDS

Bulgaria was among the first countries to join the Convention on Wetlands in force for Bulgaria since 24. 01. 1976. Ramsar is the first

България от 24. 01. 1976 г. Рамсарската конвенция е първият от съвременните глобални междуправителствени договори за опазване и устойчиво ползване на природните ресурси, насочен към специфични екосистеми. Целта е опазването и „разумното ползване” на влажните зони като местообитания на водолюбиви птици, отчитани като международен ресурс. Под „разумно ползване” се има предвид запазването на екосистемните услуги и биологичното разнообразие за бъдещите поколения, като същевременно се подобрява благосъстоянието на местното население. Днес Конвенцията е разширена към опазването на влажните зони във всички аспекти.

В Списъка на Конвенцията за влажните зони с международно значение (Рамсарските места) България е представена с 11 влажни зони с обща площ 49 912,43 ха, представляващи 0,45% от територията на страната: „Атанасовско езеро”, „Комплекс Беленски острови”, „Дуранкулашко езеро”, „Остров Ибиша”, „Шабленско езеро”, „Местност Пода”, „Поморийско езеро”, „Комплекс Ропотамо”, „Езеро Сребърна”, „Езеро Вая” и „Карстов комплекс Драгоманско бласто”. Всички влажни зони или части от тях са обявени за защитени територии по смисъла на ЗЗТ.

През 2013 г. бяха обявени и първите „трансгранични влажни зони” със съвместно управление от Република България и Република Румъния, по смисъла на Рамсарската конвенция – защитени територии: „Сребърна – Йезерул Кълъраш”, „Комплекс Беленски острови – Сухая” и „Остров Ибиша – Бистрет”.

България участва в редица трансгранични и международни инициативи, които се отнасят до **управлението на влажните зони**. Страната е участник в MedWet и в BlackSeaWet – регионални инициативи на Рамсарската конвенция за опазване съответно на средиземноморските и на черноморските влажни зони.

СЪСТОЯНИЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ ОТ МРЕЖАТА „НАТУРА 2000” В БЪЛГАРИЯ

През 2007 г. към дирекция „Национална служба за защита на природата” (НСЗП) се създаде отдел „Натура 2000”. Основната му задача е изграждане и под-

of the modern global intergovernmental treaties on conservation and sustainable use of natural resources targeting specific ecosystems. It strives for conservation and wise use of wetlands as habitats for waterfowl, regarded as an international resource. The ‘wise use’ means the preservation of ecosystem services and biodiversity for future generations while improving the welfare of local people. Today, the Convention is extended towards the protection of wetlands in all aspects.

Bulgaria’s list of wetlands of international importance under the Convention (Ramsar sites) includes 11 wetlands of a total area of 49,912.43 ha, representing 0.45% of the country’s territory: Atanasovsko Lake, Belene Islands Complex, Durankulak Lake, Ibisha Island, Shabla lake, Poda, Pomorie Lake, Ropotamo Complex, Srebarna Lake, Vaya Lake and Dragoman Marsh Karst Complex. All wetlands or parts of them have been designated as protected areas within the meaning of the PAA.

In 2013 emerged the first cross-border wetlands of shared management of the Republic of Bulgaria and the Republic of Romania under the Ramsar Convention - protected areas Srebarna - Yezerul Calarasi, Belene Islands Complex - Suhaia and Ibisha Island - Bistret.

Bulgaria participated in a number of cross-border and international initiatives related to the management of wetlands. The country is a participant in MedWet and BlackSeaWet - regional initiatives of the Ramsar Convention to protect respectively the Mediterranean and the Black Sea wetlands.

STATUS OF PROTECTED AREAS OF THE NATURA 2000 NETWORK IN BULGARIA

In 2007, the National Nature Protection Service Directorate established the Natura 2000 Department. Its main task is to build and maintain the Natura 2000 network in accordance with Directive 92/43/EEC on the con-

държане на мрежата „Натура 2000“ в изпълнение на Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за местообитанията) и на Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици (Директива за птиците).

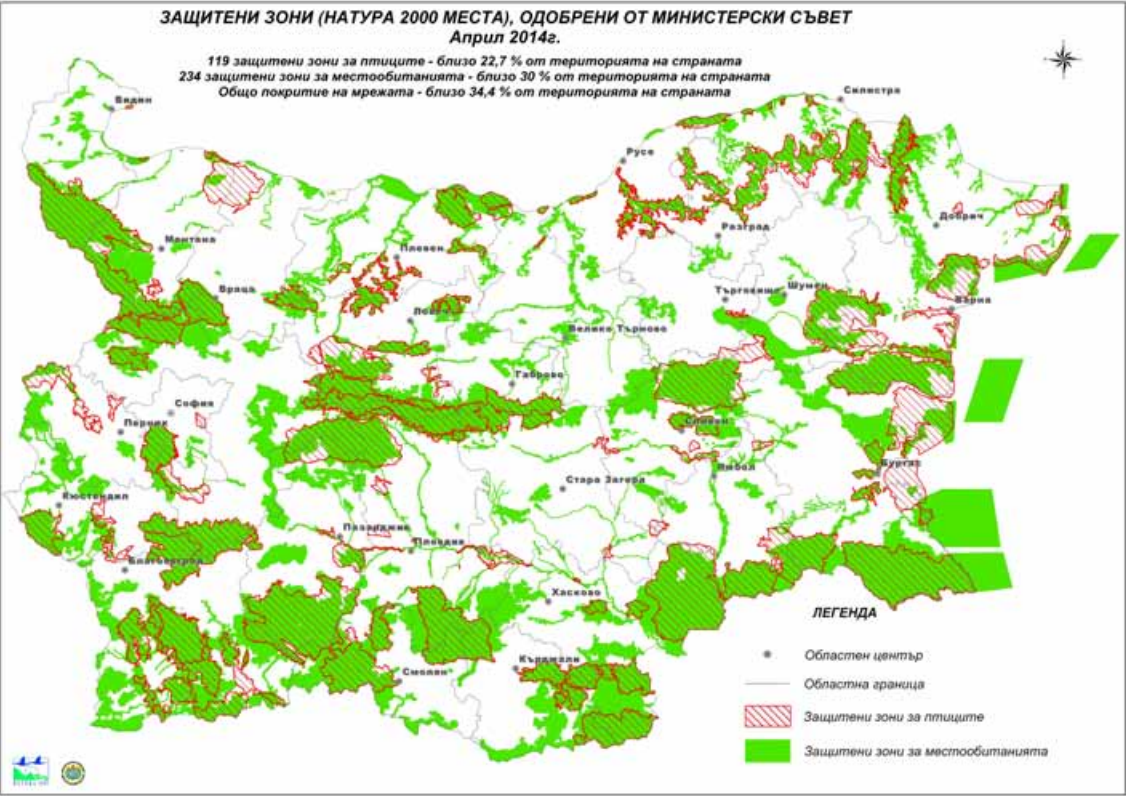
„Натура 2000“ представлява мрежа от защитени зони в Европа. Нейната цел е да осигури дългосрочното опазване в благоприятно състояние на европейски значими растителни и животински видове, както и на местата, които те обитават. Обект на защита по двете директиви са около 140 природни местообитания и над 600 вида растения и животни със значение за ЕС.

България е една от най-богатите на биологично разнообразие в Европа държави. Като принос за Европейската екологична мрежа „Натура 2000“ страната ни трябва да защити 90 типа природни местообитания, както и най-важните местообитания на над 300 вида растения и животни, включително пти-

сervation of natural habitats and of wild fauna and flora (Habitats Directive) and Directive 2009/147/EC on the protection of wild birds (Birds Directive).

Natura 2000 is a network of protected areas in Europe. Its objective is to provide long-term protection in a favourable status of European significant plant and animal species and the places they inhabit. About 140 natural habitats and over 600 species of plants and animals of EU importance are protected under both directives.

Bulgaria is one of the countries in Europe of the richest biodiversity. As a contribution to the European ecological network Natura 2000, our country must protect 90 types of natural habitats and the most important habitat for over 300 species of plants and animals, including birds, defined by the European Directives.

Защитени зони (Натура 2000 места), одобрени от Министерски съвет, април 2014 г.
Protected areas (Natura 2000 network), approved by the Council of Ministers, April 2014

ци, определени от европейските директиви.

Към 31.12.2014 г. защитените зони от „Натура 2000“ са над 340 и покриват 34,4% от територията на страната. Защитените зони съгласно Директивата за птиците са 119 и покриват 22,7% от територията на България, а защитените зони по Директивата за местообитанията са 234 (като 3 са изцяло с морска акватория) и покриват 30% от територията на страната. За 13 от зоните границите по двете директиви съвпадат.

С протоколно решение на Министерския съвет от заседание на 19. 06. 2013 г. е приета **Национална информационна и комуникационна стратегия за мрежата „Натура 2000“**. Основната цел на проекта е подготвяне на широката общественост и на заинтересованите страни за изработване на консенсусен подход при управлението на защитените зони.

С цел по-доброто управление на мрежата „Натура 2000“ ЕС въведе единен стандарт за стратегическо планиране на дейностите по нея, като задължи всяка държава членка да си разработи **национална приоритетна рамка за действие по „Натура 2000“ (НПРД)**. Целта на този документ е да се определят приоритетите и необходимите мерки по отношение на защитените зони от „Натура 2000“ и да се осигури тяхната интеграция в другите национални политики и в инструментите за финансиране. Българската НПРД е изпратена по официален ред в ЕК през 2014 г. През 2015 г. се очаква да бъдат утвърдени първите планове за управление на защитените зони.

КЛИМАТ

България се включва в международните усилия за смекчаване изменението на климата на най-ранен етап като страна по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (РКООНИК) от 1995 г. и страна по Протокола от Киото (ПК) от 2002 г. Целта на страната ни за намаление на емисиите на парникови газове – въглероден диоксид (CO₂), метан (CH₄), двуазотен оксид (N₂O), халогенирани хидрофлуорни въглеводороди (H-FCKW/HFC), перфлуорни въглеводороди (FKW/PFC), серен хексафлуорид (SF₆)– за

As of 31.12.2014 the protected areas in Natura 2000 total over 340 and cover 34.4% of the country’s territory. The protected areas under the Birds Directive are 119 and cover 22.7% of the territory of Bulgaria and the protected areas under the Habitats Directive are 234 (as three are entirely marine areas) and cover 30% of the territory. The borders of 13 areas coincide under the two directives.

A protocol decision of the Council of Ministers from a meeting of 19. 06. 2013 adopted **a national information and communication strategy for the Natura 2000 network**. The main objective of the project is to prepare the general public and stakeholders to develop a consensus approach to the management of protected areas.

To better manage the Natura 2000 network, the EU introduced a uniform standard for strategic planning of its activities, by requiring each Member State to develop **a national framework for priority action under Natura 2000**. This document aims to identify priorities and appropriate measures in respect of Natura 2000 protected areas and to ensure their integration into other national policies and instruments for their financing. The Bulgarian NPAF was sent officially to the European Commission in 2014. In 2015 the first management plans for protected areas is expected to be approved.

CLIMATE

Bulgaria has been involved in international efforts to mitigate climate change as a party to the UN Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) since 1995 and a party to the Kyoto Protocol (KP) since 2002. The objective of our country to reduce greenhouse gases carbon dioxide (CO₂), methane (CH₄), nitrous oxide (N₂O), halogenated hydrofluorocarbons (H-FCKW / HFC), perfluorinated hydrocarbons (FKW / PFC), sulphur hexaflu-

© Victor Troyanov, Environment & Me / EEA

първия период на Протокола от Киото е 8% спрямо базовата 1988 г. и е преизпълнена, като постигнатите намаления до 2012 г. са 49,9% спрямо базовата година.

През този период (2003–2005 г.) политиката по климата, свързана с международните ангажименти на страната ни, се осъществява в рамките на дирекция „Опазване чистотата на въздуха“, а в периода 2005–2007 г. – от структурно звено в рамките на дирекция „Стратегия, европейска интеграция и международно сътрудничество“.

След присъединяването на България към ЕС на 1. 01. 2007 г. контекстът на политиката по климата в страната се променя съществено, тъй като освен с международните ангажименти по РКООНИК и Протокола от Киото тя се съобразява и с действащото и новоприетото европейско законодателство в тази област. Първоначално в периода 2007–2009 г. осъществяването и координацията на цялостната дейност на Министерството по въпросите, свързани с изменението на климата, включително по Европейската схема за търговия с емисии, РКООНИК, Протокола от Киото и т.н., са изпълнявани от структурно звено (сектор), обособено в рамките на дирекция „Инвестиционна политика и обществени поръчки“.

За осъществяване на комплексния процес на интегриране на държавната политика по ограничаване изменението на климата в съответните секторни и интегрирани политики в областта на транспорта, енергетиката, строителството, селското и горското стопанство, туризма, промишлеността и регионалното развитие и поради нарастването на задълженията на компетентните експерти във връзка с прилагането на пакета „климат–енергетика“, през 2009 г. като самостоятелно административно звено е обособена дирекция „Политика по изменение на климата“.

Разработена е специализирана правна уредба, регламентираща въпросите в областта на изменението на климата. Първите дейности в тази насока са предприети в периода 2010–2011 г. Финализирането на процеса обаче става факт през 2014 г. с приемането на Закон за ограничаване изменението на климата (ЗОИК), обн. в ДВ, бр. 22 на 11.03.2014 г.

oride (SF6) - for the first period of the Kyoto Protocol - is 8% below the 1988 base level and is over achieved as reductions until 2012 were 49.9% compared to the base year.

During this period (2003-2005), climate policy related to international commitments of our country was carried out within the Air Protection Directorate and in the period 2005-2007 - by a structural unit within the Strategy, European Integration and International Cooperation Directorate.

Since Bulgaria's accession to the EU on 1. 01. 2007 the context of climate policy in the country has changed substantially since in addition to international commitments under the UNFCCC and the Kyoto Protocol it complies with existing and newly adopted EU legislation in this area. Initially, in 2007-2009, the implementation and coordination of the overall activities of the Ministry on issues related to climate change, including EU ETS emissions, the UNFCCC, the Kyoto Protocol, etc., were performed by the structural unit (sector), a separate unit within the Investment Policy and Public Procurement Directorate.

To implement the complex process of integration of state policy on climate change mitigation into relevant sectoral and integrated policies in the field of transport, energy, construction, agriculture, forestry, tourism, industry and regional development and therefore increase the responsibilities of competent experts in the implementation of the climate-energy package, an independent administrative unit was set up in 2009 - the Climate Change Policy Directorate.

Specialised legislation regulating questions of climate change was passed. The first steps in this area were taken in 2010-2011. However, the process was finalised in 2014 with the adoption of the Climate Change Mitigation Act promulgated in SG. 22 on 11/03/2014. The Act governs the public relations related to the implementation of

Чрез ЗОИК се уреждат обществените отношения, свързани с провеждането на държавната политика по ограничаване изменението на климата. Законът е съобразен и въвежда в националното законодателство международните задължения на Република България, произтичащи от РКООНИК и Протокола от Киото, както и задълженията ни като държава – членка на ЕС. Въвежда се разпределянето на безплатни квоти за инсталациите, търговете за емисии на парникови газове, задълженията, свързани с емисиите на парникови газове от секторите извън ЕСТЕ – транспорт, селско стопанство, строителство, отпадъци. Прецизират се действащите разпоредби, регламентиращи извършването на националната инвентаризация на емисии на парникови газове, гъвкавите механизми по Протокола от Киото – международната търговия с предписани емисионни единици и механизма „Съвместно изпълнение“, актуализират се разпоредбите относно администрирането на Националния регистър за търговия с квоти за емисии на парникови газове. Разработени са и са приети редица подзаконови нормативни актове във връзка с прилагането на ЗОИК.

В момента се изпълнява Третият национален план за действие по изменение на климата за периода 2013–2020 г., разработен с цел идентифициране на секторни политики и мерки за намаляване на емисиите на парникови газове и прилагане на разпоредбите и постигане на целите на законодателния пакет на ЕС „климат– енергетика“. Планът е разработен в рамките на широк консултативен процес и с активното участие на всички заинтересовани страни – научни среди, бизнес, неправителствени организации, държавна администрация.

ЗАЩИТА НА ОБЩЕСТВЕНИЯ ИНТЕРЕС И КЛЮЧОВИ ПОСТИЖЕНИЯ, ПРЕДИЗВИКАЛИ ОБЩЕСТВЕН РЕЗОНАНС

През 2010 г. е създадена и функционира **Националната схема за зелени инвестиции**, която осигури участието на държавата в международния механизъм за търговия с емисии съгласно чл. 17 на Протокола от Киото чрез продажба на част от излишъка от Предписани емисионни единици (ПЕЕ). Финансо-

state policy on climate change mitigation. The Act is consistent with and transposes into the national legislation international commitment of the Republic of Bulgaria arising from the UNFCCC and the Kyoto Protocol and our obligations as an EU member state. It introduces the allocation of free allowances to installations, auctions for greenhouse gas emissions, obligations related to greenhouse gas emissions from sectors outside the EU ETS - transport, agriculture, construction and waste. It refines the provisions in force governing the performance of the national inventory of greenhouse gases, the flexible mechanisms under the Kyoto Protocol - the international trade in AAUs and the Joint Implementation mechanism, it updates the provisions on the administration of the national registry of greenhouse gas emission allowances. A number of regulations relating to the application of the Act have been developed and adopted.

Currently the third national action plan on climate change for 2013-2020 is being implemented; it was developed to identify sectoral policies and measures to reduce greenhouse gas emissions and implement the provisions and achieve the objectives of the climate-energy legislative package of EU. The plan was developed within a broad consultative process with the active participation of all stakeholders - academics, business, NGOs, state administration.

PROTECTION OF THE PUBLIC INTEREST AND KEY ACHIEVEMENTS THAT CAUSED PUBLIC RESPONSE

In 2010, the **National Green Investment Scheme** was set up, which provided government participation in international mechanism for emissions trading in accordance with Article 17 of the Kyoto Protocol by selling part of surplus Assigned Amount Units (AAUs). Financial resources received by the state from the sale of AAUs are used to finance energy efficiency projects in municipal buildings and

вите ресурси, постъпили в държавата от продажбата на ПЕЕ, се използват за финансиране на проекти за енергийна ефективност в общински сгради и на проекти за биомаса, ВЕИ и др. С Република Австрия са сключени две сделки за продажба на ПЕЕ – първата през октомври 2011 г., втората през април 2012 г. До момента със средства от приходите от продажбата на ПЕЕ са реализирани проекти за енергийна ефективност на 77 публични обекта в страната на обща стойност 23 768 034 лв. на територията на 29 общини: 28 детски градини, 30 училища, 2 университета, 5 медицински заведения, 9 културни и спортни заведения (читалища, театър, спортна зала, младежки дом) и 3 административни сгради. По правилата за минимална държавна помощ са финансирани и два проекта за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници.

Осигурено беше прилагането в България и на друг гъвкав механизъм по Протокола от Киото – „Съвместно изпълнение“. Чрез механизма на територията на България са осъществени проекти за пренасяне на технологии, за експертна помощ и финансова подкрепа с условието да се закупят генерираните вследствие на проекта единици – намаления на емисии на парникови газове. Така бяха привлечени инвестиции в дейности за енергийна ефективност, възобновяеми енергийни източници, когенерация и нови нисковъглеродни или безвъглеродни технологии. Проектите „Съвместно изпълнение“ имат екологичен, социален и икономически ефект.

България е включена по право в **Европейската схема за търговия с емисии (ЕСТЕ)** след присъединяването ѝ към ЕС през 2007 г. На практика реалното ѝ участие започва след одобряването на **Националния план за разпределение на квоти за търговия с емисии на парникови газове** за периода 2008–2012 г. с решение на ЕК от април 2010 г. Националният план включва 132 инсталации, които попадат в обхвата на ЕСТЕ. Във връзка с третия период на търговия (2013–2020 г.) са изготвени, докладвани и одобрени от ЕК национални мерки за изпълнение, съдържащи списък с инсталациите (първоначалният списък включва 119 инсталации) на територията на страна-

biomass projects, renewable energy, etc. Two key transactions for the sale of AAUs were signed with Austria - the first in October 2011, the second in April 2012. So far, the proceeds of the sale of AAUs have been channelled into energy efficiency projects for 77 public site in the country totalling BGN 23,768,034 in 29 municipalities: 28 kindergartens, 30 schools, 2 university, 5 medical centres, 9 cultural and sports institutions (libraries, a theatre, a sports hall, a youth centre) and 3 administrative buildings. Under the rules de minimis state aid, two projects for energy production from renewable energy sources were financed.

Bulgaria also applied the other flexible mechanisms under the Kyoto Protocol - joint implementation. The mechanism on the territory of Bulgaria enabled the implementation of projects for transfer of technology expertise and financial support conditional upon the purchase of units generated as a result of the project - reduction of greenhouse gas emissions. Investment was attracted in activities for energy efficiency, renewables, cogeneration and new low carbon or zero carbon technologies. Joint implementation projects have environmental, social and economic impact.

Bulgaria joined ex officio in the **European Trading Scheme** (EU ETS) after its accession to the EU in 2007. In practice, its contribution to the actual practice began after the approval of the Bulgarian **National Allocation Plan** for 2008-2012 by a decision of the Commission from April 2010. The national plan includes 132 installations covered by the EU ETS. In connection with the third trading period (2013-2020) national measures have been prepared, reported and approved by the Commission, containing a list of installations (the initial list includes 119 plants) in the country, which fall within the scope of the EU ETS and preliminary allocation of free allowances to each installation. Final allocations of free allow-

та, които попадат в обхвата на ЕСТЕ, както и предварителното разпределение на безплатни квоти на всяка от инсталациите. Изготвени и съгласувани с ЕК са окончателните разпределения на безплатните квоти за 2013 г., 2014 г. и 2015 г. и одобреният от ЕК фактор за междусекторна корекция, както и разпределеното количество безплатни квоти на нови участници в ЕСТЕ въз основа на постъпилите от тях заявления. По този начин се осигурява ефективното прилагане на ЕСТЕ и участието на българските оператори на инсталации и авиационни оператори в нея.

ЕСТЕ е пазарен механизъм на Общността, установен през 2005 г. за стимулиране на инвестициите в производство с ниски нива на въглеродните емисии. ЕСТЕ обхваща емисиите на въглероден диоксид (CO₂) от електроцентрали и други горивни инсталации, нефтени рафинерии, коксови пещи, желязо- и стоманодобивни заводи и инсталации за производство на цимент, стъкло, вар, тухли, керамика, целулоза, хартия и картон.

От 1. 01. 2012 г. в ЕСТЕ са включени и авиационните дейности. Новите моменти, свързани с ЕСТЕ и третия период за търговия (2013–2020 г.), са фокусирани основно върху: включване на нови дейности (инсталациите за производство на амоняк, органични химични вещества, калцинирана сода и натриев карбонат) и парникови газове (емисиите на N₂O от производството на азотна, адипинова, глиоксалова киселина); установяване на хармонизиран подход – общ таван на емисионните квоти за целия ЕС; резерв за нови участници, определен на ниво ЕС; централизация в единен европейски регистър на всички операции, извършвани в ЕСТЕ; постепенно увеличаване на търгуваните квоти за сметка на безплатно разпределените; хармонизирани правила за безплатно разпределение на квоти на базата на предварително определени „продуктови показатели“; 100% търгуване на квотите за електропроизводство, освен в случая, когато се прилага дерогация по член 10в от Директива 2003/87/ЕО.

Дирекция „Политика по изменение на климата“ организира участието на Република България, представявана от министъра на околната среда и водите

ances were prepared and approved by the European Commission for 2013, 2014 and 2015 together with the cross-sectoral correction factor approved by the Commission and the free allowances allocated for new members of the EU ETS on the basis of applications received. This ensures effective implementation of the EU ETS and the participation of Bulgarian plant operators and aircraft operators therein.

The EU ETS is a market mechanism of the Community established in 2005 to stimulate investments in low-carbon manufacturing. The EU ETS covers emissions of carbon dioxide (CO₂) from power stations and other combustion plants, oil refineries, coke oven, iron and steel mills and plants for the production of cement, glass, lime, bricks, ceramics, pulp, paper and cardboard.

From 1. 01. 2012, the EU ETS also covers aviation activities. The new aspects related to EU ETS and the third trading period (2013-2020) are mainly focused on: inclusion of new activities (installations for the production of ammonia, organic chemicals, soda ash and sodium carbonate) and greenhouse gases (N₂O emissions from production of nitric acid, adipic acid, glyoxylic acid); establishing a harmonized approach - an overall ceiling of emission allowances across the EU; new entrants reserve set at EU level; centralisation in a single European register of all operations in the EU ETS; gradual increase in the allowances auctioned at the expense of free allocation; harmonized rules for free allocation on the basis of predefined product performance; 100% trading of allowances for electricity, except in cases where they apply a derogation under Article 10c of Directive 2003/87/EC.

The Policy on Climate Change Directorate organised the participation of the Republic of Bulgaria, represented by the Minister of Environment and Water as a national auctioneer. The auctioning of allowances is carried out centrally

в качеството му на Национален тръжен продавач. Търговете на квоти се осъществяват централизирано от Европейската енергийна борса (избрана за обща тръжна платформа за 25 държави членки, включително България) на базата на одобрен годишен тръжен календар. Първите търгове на общи квоти (за инсталации) стартираха през ноември 2012 г. От септември 2014 г. започна провеждането и на търгове на авиационни квоти. От продажбата на квоти за емисии на парникови газове се генерират приходи за държавата, начинът за разходването на които е регламентиран съгласно чл. 55–58 от ЗОИК. През 2012 г. реализираните приходи от тръжна продажба на квоти са в размер на 43 298 027,63 лв. Предвижда се тези средства да бъдат разходвани поетапно през периода 2015–2017 г. чрез Националния доверителен екофонд за финансиране на проекти за подобряване на енергийната ефективност на обекти и инсталации – публична държавна и/или общинска собственост. През 2013 г. реализираните приходи от тръжна продажба на квоти за България са общо 102 933 337,95 лв., а през 2014 г. – 71 222 282,89 лв. Постъпилите приходи от продажбата на квоти за емисии на парникови газове през 2013 г. и 2014 г. са насочени за покриване на част от задълженията на обществения доставчик за изкупуване на произведената електрическа енергия на преференциални цени по Закона за енергията от възобновяеми източници в съответствие с промените в Закона за енергетиката, приети от НС през 2013 г.

АДАПТАЦИЯ КЪМ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

Дирекцията изпълнява и координира дейностите, свързани с поетапното разработване (в периода 2012–2017 г.) на **Национална стратегия за адаптация към последиците от изменението на климата**. В изпълнение на предварителните условия за използване на фондовете на ЕС през новия програмен период е изготвен рамков документ „Анализ и оценка на риска и уязвимостта на секторите в българската икономика от климатичните промени“. На базата на климатични модели и сценарии за България е направена оценка на риска от най-характерните за нашия

by the European Energy Exchange (selected for common auction platform for 25 Member States, including Bulgaria) based on the approved annual auction calendar. The first auction of general allowances (for plants) was launched in November 2012. In September 2014 auctions of aviation allowances also started. The sale of allowances for greenhouse gas emissions generated revenue for the state, whose spending is regulated under Article 55-58 of Climate Change Mitigation Act. In 2012, revenues from allowances auctioned amounted to BGN 43,298,027.63. These funds are envisaged to be spent in stages over the 2015-2017 period through the National Trust Eco Fund to finance projects to improve the energy efficiency of sites and installations - public state and/or municipal property. In 2013, Bulgaria's revenues from auctioned allowances totalled BGN 102,933,337.95, and in 2014 - BGN 71,222,282.89. Revenues from the sale of allowances for greenhouse gas emissions in 2013 and 2014 aimed to cover part of the obligations of public service for the purchase of electricity produced at preferential prices from renewable energy sources in accordance with amendments to the Energy Act adopted by the National Assembly in 2013.

ADAPTATION TO CLIMATE CHANGE

The Directorate implements and coordinates activities related to the development phase (in 2012-2017) of the **National Strategy for Adaptation to the Impacts of Climate Change**. To fulfil the preconditions for the use of EU funds in the new programme period, a framework document was drawn up - 'Analysis and assessment of risk and vulnerability of the sectors in the Bulgarian economy in view of climate change'. Climate models and scenarios for Bulgaria serve as a basis to estimate the risk of the natural disasters most typical of our geographical area. The sectors falling in the scope of the framework document are: agriculture,

географски район природни бедствия. Секторите, които обхваща рамковият документ, са: селско стопанство, води, градска среда, енергетика, транспорт, строителство и инфраструктура, екосистеми и биоразнообразие, човешко здраве и туризъм. Обърнато е внимание и на трансграничното сътрудничество по въпроси, свързани с въздействието на климатичните промени. В допълнение, с финансовата и техническа подкрепа на Световната банка, е подготвен документ „Финансово управление на риска от бедствия и застрахователни възможности за адаптация към изменението на климата в България”, чиято цел е да се анализират ролята и значението на застрахователния бизнес за превенция на рисковете, които настъпват в резултат от изменението на климата и предприемането на мерки за адаптация.

През октомври 2014 г. на основание на чл. 3, ал. 4 от ЗОИК е сформиран **Национален експертен съвет по изменение на климата**, представляващ консултативен орган към министъра на околната среда и водите. Поименният състав на Съвета е одобрен със заповед на министъра на околната среда и водите. Включени са представители на държавните институции (МОСВ, Министерството на енергетиката, Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Министерството на финансите, МВР, Министерството на външните работи, Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Министерството на здравеопазването, Министерството на образованието и науката, Министерството на труда и социалната политика, ДАНС, ИАОС, Изпълнителната агенция по горите, Агенцията за устойчиво енергийно развитие), на БАН, на Националното сдружение на общините на Република България, както и представители на регионалните съвети за развитие, юридически лица с нестопанска цел с дейност в областта на изменението на климата. Утвърден е Правилник за неговата дейност.

ОТПАДЪЦИ

Дирекция „Управление на отпадъците и опазване на почвите“ е създадена като самостоятелна дирекция

water, urban environment, energy, transport, construction and infrastructure, ecosystems and biodiversity, human health and tourism. Special attention is paid to cross-border cooperation on issues related to the impact of climate change. In addition, with the financial and technical support of the World Bank, a document ‘Financial management of disaster risk and insurance options for adaptation to climate change in Bulgaria’ was drawn up, whose purpose is to analyse the role and importance of the insurance business in prevention of risks that occur as a result of climate change and taking measures to adapt.

In October 2014, the **National Council of Experts on Climate Change** was set up pursuant to Article 3(4) of the Climate Change Mitigation Act, representing an advisory body to the Minister of Environment and Water. The members of the Council are approved by the Minister of Environment and Water. It includes representatives of state institutions (the MoEW, the Ministry of Energy, the Ministry of Transport, Information Technology and Communications, the Ministry of Finance, the Ministry of Interior, the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Regional Development and Public Works, the Ministry of Health, the Ministry of Education and Science, the Ministry of Labour and Social Policy, the National Security Agency, the EEA, the Forestry Agency, the Agency for Sustainable Energy), the Academy of Sciences, the National Association of Municipalities in the Republic of Bulgaria, as well as representatives of regional development councils, not-for-profit entities operating in the field of climate change. Its rules of procedure were approved.

WASTE

The Waste Management and Soil Protection Directorate was established as an independent

© Stipe Surac, Waste•smART /EEA

през 2003 г. Преди това управлението на отпадъците е било в отдел в дирекция „Превантивна дейност, опазване чистотата на въздуха и управление на отпадъците“.

Общата структура на ефективния режим за управление на отпадъците е установена с Рамковата директива 75/442/ЕИО за отпадъците и допълващата я Директива 91/689/ЕО за опасните отпадъци. Основните принципи и изисквания, поставени с тези два документа, са доразвити в два типа дъщерни директиви. Едната група определя изискванията за разрешаване и експлоатация на съоръженията за обезвреждане на отпадъците (депа и инсинератори). Другата група покрива няколко специфични групи отпадъци, като отработени масла, батерии и акумулатори, отпадъци от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства и т.н.

Основната цел на политиката на Общността по управление на отпадъците е осигуряване на висока степен на защита на околната среда, без да се нарушава функционирането на общия европейски пазар и при насърчаване на устойчивото развитие.

Стратегията на Общността за управление на отпадъците от 1989 г. установява принципите, целите на политиката и действията, които ЕК възнамерява да следва при разработването на законодателството.

С приемането на **Закона за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда** (ЗОВВООС), обн. в ДВ, бр. 86 от 30.09.1997 г., бяха създадени условия за правно регулиране на управлението на отпадъците в страната. В изпълнение на изискванията на Закона и на Националната програма за управление на дейностите по отпадъците, в периода 1998–2002 г. бяха приети редица подзаконови нормативни актове в областта на класификацията на отпадъците, изискванията към площадките и съоръженията за третиране и обезвреждане на отпадъци, изискванията към специфични отпадъчни потоци.

Отчитайки проблемите по прилагане на законодателството, констатирани през последните години, и поставените цели за приемане на Европейските стандарти за опазване на околната среда, през септември 2003 г. НС прие нов Закон за управление на отпадъците (ЗУО). Като запазва основните принципи на

directorate in 2003. Previously waste management fell within the scope of the Prevention, Clean Air Protection and Waste Management Directorate.

The general structure of effective waste management was established by Framework Directive 75/442/EEC on waste and its supplementing Directive 91/689/EC for hazardous waste. The basic principles and requirements set by these two documents were further developed in two types of subsequent directives. One defines the requirements for authorization and operation of waste disposal facilities (landfills and incinerators). The other group covers specific groups of waste, such as used oils, batteries, packaging waste, end-of-life vehicles, etc.

The Community's main policy objective in waste management is to ensure a high level of protection of the environment without disturbing the functioning of the common European market and to promote sustainable development.

The **Community Strategy for Waste Management** of 1989 establishes the principles, policy objectives and actions that the European Commission intends to pursue in the development of legislation.

The **Act to limit the harmful effects of waste on the environment**, promulgated in SG. 86 of 30.09.1997, set out conditions for legal regulation of waste management in the country. To fulfil the requirements of the Act and the National Programme for Waste Management in the period 1998-2002 were adopted regulations in the area of waste classification, requirements for sites and facilities for treatment and disposal, requirements for specific waste streams.

In view of the enforcement problems identified in recent years, and the goals for the adoption of European standards for environmental protection, in September 2003 the National

ЗОВВООС, новият Закон регламентира общите изисквания за опазване на околната среда и човешкото здраве във връзка с образуването, съхраняването, събирането, транспортирането, оползотворяването и обезвреждането на отпадъци. Законът урежда екологосъобразното управление на отпадъците като съвкупност от права, задължения, решения, действия и дейности, свързани с образуването и третирането им, както и различните форми на контрол.

Законът за управление на отпадъците (ЗУО), обн. в ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г., постави нови предизвикателства пред общинските администрации, като въведе нови задължения в областта на разделното събиране на отпадъци и поэтапното постигане на цели по рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци. Законът транспонира изискванията на Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19. 11. 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви (Рамковата директива за отпадъците).

Основната цел на провежданата **Национална политика по управление на отпадъците** е да се постигне интегрирана рамка за управлението им, която да доведе до намаляване на въздействията на генерирани отпадъци върху околната среда, до подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване на отговорностите на замърсителите и стимулиране на инвестициите в областта на управлението на отпадъците. Същевременно въвеждането на йерархия при управлението им определя като основен приоритет предотвратяването на образуването на отпадъци при източника им, а ако това е невъзможно – осигуряването на тяхното рециклиране или оползотворяване.

ВИДОВЕТЕ ОТПАДЪЦИ И ТЕХНОЛОГИИТЕ ЗА ТЯХНОТО УПРАВЛЕНИЕ ВАРИРАТ В ШИРОКИ ГРАНИЦИ.

Битовите отпадъци се генерират от населението. Управлението на този вид отпадъци е отговорност на кмета на общината. В продължение на много години основният метод за третиране е бил депониране на малки общински депа, които не отговарят на нормативните изисквания. През последните години, предвид

Assembly adopted a new Waste Management Act (WMA). By keeping the basic principles of Act to limit the harmful effects of waste on the environment, the new Act regulates the general requirements for protection of the environment and human health in connection with the formation, preservation, collection, transport, recovery and disposal of waste. The Act regulates the environmentally-friendly management of waste as a set of rights, responsibilities, decisions, actions and activities related to the generation and treatment, as well as various forms of control.

The Waste Management Act (WMA), promulgated in SG. 53 of 13.07.2012, created new challenges for municipal administrations by introducing new obligations in the field of separate waste collection and the gradual achievement of municipal waste recycling and recovery targets. The Act transposes the requirements of Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council of 19. 11. 2008 on waste and repealing certain Directives (Waste Framework Directive).

The main goal of the **National policy on waste management** is to achieve an integrated framework for managing waste, to reduce the impacts of waste on the environment, to improve the efficiency of resource use, increasing the responsibilities of polluters and stimulate investment in the field of waste management. Meanwhile, the introduction of hierarchy in waste management as a major priority prevents waste formation at source and if impossible - ensures its recycling or recovery.

WASTE TYPES AND TECHNOLOGIES FOR THEIR MANAGEMENT VARY WIDELY.

Household waste is generated by the population. The management of this waste is within the responsibility of the mayor. For many years, the main method of treatment was the disposal at small municipal landfills that do not

високите изисквания към депата, повишените цени за депониране, въведените отчисления при депониране на отпадъците и съответно поставените цели за рециклиране и намаляване на количествата на депонираните биоразградими отпадъци, започва изграждането на съоръжения с цел отделяне на рециклируемите отпадъци и третиране на отпадъците преди депониране.

През 2003 г. е въведен регионален принцип за управление на битовите отпадъци. Регионите са определени в Националната програма за управление на дейностите по отпадъците за периода 2003–2007 г. и са запазени в продължение на години.

Предвид продължаващата експлоатация след 2009 г. на депа, които не отговарят на съвременното законодателство, ЕК стартира срещу страната ни наказателна процедура и завежда иск в Европейския съд. Решението на съда се очаква до средата на 2015 година.

Строителните отпадъци се формират от строителство, ремонт, реконструкция и разрушаване на сгради и други обекти. Значителна част от строителните отпадъци се използват за възстановяване на релефа, за насипи, за повдигане на нивото на терените и др. Правилното им управление води до ефективно използване на природните ресурси, намаляване на негативните въздействия върху околната среда, икономия на обществени средства и създаване на допълнителна заетост. Според действащата нормативна уредба по управление на отпадъците, дейностите по третиране и транспортиране на земни маси и строителни отпадъци са задължение на собственика, инвеститора или изпълнителя на дейността, от която са формирани, в съответствие с принципа „замърсителят плаща“.

С влязлата в сила през 2012 г. Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали се регламентират изисквания за управление на строителните отпадъци в процеса на строителство и премахване на строежи, включително изискване за създаване на екологосъобразна система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци, както и изисквания за влагане на рециклирани строителни материали в строителството, с изпълнението на което се очаква максимален еко-

meet the legal requirements. In recent years, in view of the strict requirements for landfills, increased prices for landfilling, charges on waste disposal and respectively targets for recycling and reducing the amount of landfilled biodegradable waste, the construction of facilities to separate recyclable waste and waste treatment prior to disposal started.

In 2003 a regional principle of municipal waste management was introduced. The regions were defined in the National Programme for Waste Control in 2003-2007 and were preserved for years.

Given the continued operation after 2009 of landfills that do not comply with the legislation in force, the EC launched an infringement procedure against the country and brought an action in the EU Court. The court decision is expected by mid 2015.

Construction waste is generated from construction, repair, reconstruction and demolition of buildings and other sites. A significant part of the construction waste is used for recovery of relief, for embankments, to raise the level of land, etc. Proper management leads to efficient use of natural resources, reduces negative impacts on the environment, saves public money and creates jobs. According to current regulations on waste management, treatment and transportation of earthwork and construction waste are the responsibility of the owner, investor or contractor of activities whereby they are generated in accordance with ‘the polluter pays’ principle.

The 2012 Ordinance on management of construction waste and use of recycled building materials regulates requirements for management of construction waste during construction and removal of construction works, including the requirement for creating a green management system and control of the collection, transportation and treatment of construction waste, and requirements for use of

логичен ефект за защита на компонентите на околната среда.

Разработен е Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България за периода 2011–2020 г., който е в съответствие с изискванията на Рамковата директива за отпадъците и Тематичната стратегия за предотвратяване образуването на отпадъци и рециклиране.

В резултат **от производствена дейност на промишлени предприятия се генерират различни по вид и състав опасни и неопасни отпадъци**. Обикновено те се съхраняват на отредени площадки на територията на производствените предприятия и се третират на място или въз основа на писмени договори се предават на лица, които имат съответния разрешителен документ да извършват последващи дейности по рециклиране, оползотворяване или обезвреждане на отпадъци.

Болничните отпадъци включват инфекциозни отпадъци, използвани остри предмети, патолого-анатомични отпадъци, фармацевтични отпадъци, отпадъци, съдържащи химични вещества и препарати, отпадъци със съдържание на тежки метали. Разнородният характер на тези отпадъци, често с някои инфекциозни елементи, налага прецизното контролиране на обработката и обезвреждането, които да се извършват по безопасен начин за живота и здравето на хората и за опазването на околната среда. В началото на 2015 г. е приета Наредба за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения. Наредбата въвежда най-добрите световни и европейски практики за дейностите по събиране и третиране на болничните отпадъци на територията на лечебните и здравните заведения.

Управлението на **биоотпадъците** в Република България се осъществява чрез прилагане на изискванията, заложи в Наредба за разделно събиране на биоотпадъците и Наредба за третиране на биоотпадъците.

Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците регламентира задълженията на общините за прилагане на системи за разделно събиране и рециклиране на би-

recycled building materials in construction, whose implementation is expected to have maximum environmental effect to protect the environmental components.

A National Strategic Plan for the management of construction and demolition waste on the territory of the Republic of Bulgaria for 2011-2020 was drawn up, which complies with the requirements of the Waste Framework Directive and the Thematic Strategy on the prevention and recycling of waste.

The production activity of industrial enterprises generate **hazardous and non-hazardous waste various in types and composition**. Usually they are stored at designated sites within manufacturing plants and are treated on site or on the basis of written contracts are transferred to entities which have appropriate authorization to carry out follow-up activities on recycling, recovery or disposal.

Hospital waste includes infectious waste, used sharps pathological and anatomic waste, pharmaceutical waste, waste containing chemicals, waste containing heavy metals. The heterogeneous nature of waste, often containing some infectious elements, requires precise control of treatment and disposal to be carried out, without putting at risk the life and health of people and the environment. In the early 2015, the Ordinance on the requirements for collection and treatment of waste in healthcare establishments was adopted. The Ordinance introduces the best European and world’s practices for collection and treatment of hospital waste in the healthcare establishments.

Bio-waste management in the Republic of Bulgaria complies with the requirements laid down in the Ordinance on separate collection of bio-waste and the Ordinance on the treatment of bio-waste.

The Ordinance on separate collection of bio-waste regulates the obligations of municipalities for the implementation of separate

отпадъците (хранителните и зелените отпадъци като част от потока битови отпадъци), които да осигурят тяхното поетапно рециклиране.

Наредбата за третиране на биоотпадъците регламентира основните критерии за третиране на биоотпадъците, включително изискванията за качество на компоста, ферментационния продукт, органичния почвен подобрител и стабилизирания органична фракция от механично-биологично третиране.

МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ

В ЗУО са въведени основните изисквания към разширената отговорност на производителя. Мерките, с които се прилага принципът на разширена отговорност от производителите, включително от лицата, пускащи на пазара в Република България продукти, след чиято употреба се образуват масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, отработени масла и излезли от употреба гуми), са регламентирани в съответни наредби и целят насърчаване на повторната употреба, рециклирането и друго оползотворяване на тези отпадъци. Мерките включват обратното приемане на отпадъците, образувани след употребата им, последващото управление на отпадъците и финансовата отговорност по тези дейности, както и задълженията за предоставяне на информация на обществеността в каква степен продуктът може да бъде употребен повторно и рециклиран.

При прилагане на разширената отговорност на производителя се вземат предвид техническата възможност, икономическата приложимост и цялостното въздействие върху околната среда и човешкото здраве, както и въздействието в социален аспект с оглед необходимостта от гарантиране на доброто функциониране на пазара.

Лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, отговарят за разделното им събиране и третиране, както и за постигането на съответните цели за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране

collection systems and recycling of bio-waste (food and green waste as part of municipal waste flow) to ensure their gradual recycling.

The Ordinance on the treatment of bio-waste regulates the basic criteria for the treatment of bio-waste, including requirements for quality of compost, fermentation products, organic fertilisers and stabilized organic fraction of mechanically-biologically treated.

WIDESPREAD WASTE

The WMA has introduced the main requirements for extended producer responsibility. The measures which apply the principle of extended producer responsibility, including those respected by entities marketing products in the Republic of Bulgaria whose use generates widespread waste (packaging waste, disused vehicles, discarded electrical and electronic equipment, used batteries, waste oil and discarded tyres) are regulated by relevant regulations and aimed at promoting the reuse, recycling and other recovery of waste. The measures include receipt of waste generated after their use, subsequent management of waste and financial responsibility for such activities, as well as obligations to provide information to the public on the extent to which the product can be reused and recycled.

Applying extended producer responsibility takes into account technical feasibility, economic viability and the overall impact on the environment and human health, and social impacts with regard to the need to ensure the proper functioning of the market.

Entities placing on the market of products whose use, generates waste are responsible for separate collection and treatment, as well as the achievement of relevant targets for separate collection, reuse, recycling and/or recovery defined in the relevant regulations. They fulfil their obligations individually or through collective systems, represented by a recovery

и/или оползотворяване, определени в съответните наредби. Те изпълняват задълженията си индивидуално или чрез колективни системи, представявани от организация по оползотворяване.

Дейностите по събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране, разкомплектоване, рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци се извършват от лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ по ЗУО или комплексно разрешително по ЗООС.

В Република България има изградени и работят системи за събиране, рециклиране и оползотворяване на всички видове масово разпространени отпадъци.

Първата **Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки** е приета през 2004 г. С нея се въвеждат отговорността на лицата, които пускат на пазара опаковани стоки, по отношение на отпадъците, образувани в резултат от употребата на опаковани стоки, както и целите по оползотворяване и рециклиране на отпадъци от опаковки, които следва да бъдат постигнати съгласно изискванията на Директива 94/62/ЕС за опаковките и отпадъците от опаковки.

Стартират и колективни системи – организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки. През 2004 г. започва изграждането на системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки в общините.

Поставени са изисквания и условия за носене на отговорност от първоначалния причинител на отпадъците по цялата верига от тяхното събиране до третирането им, както и за споделяне и прехвърляне на отговорността между лицата, участващи във веригата за събиране и третиране.

Освен количествените цели за материално рециклиране са поставени цели за обхванато население в системите за разделно събиране. Въведени са задължителни изисквания към вида и елементите на системите за разделно събиране. С цел изграждане на работещи системи изискванията за спазване на параметрите на системата са както към организациите по оползотворяване, така и към органите на местното самоуправление и местната администрация. Прецизирани са определенията и тълкуването на минималните елементи

organisation.

Collection, transportation, temporary storage, preliminary treatment, recycling and recovery of widespread waste are carried out by holders of a licence or a registration document under the WMA or an integrated permit under the EPA.

Bulgaria has systems established and operating for the collection, recycling and recovery of all types of widespread waste.

The first **Ordinance on packaging and packaging waste** was adopted in 2004. It introduced the responsibilities of entities which market packaged goods in respect of waste generated as a result of the use of packaged goods, and the objectives for recovery and recycling of packaging waste, to be achieved in accordance with Directive 94/62/EC on packaging and packaging waste.

Collective systems were also launched - organisations for recovery of packaging waste. In 2004 started the construction of systems for separate collection of packaging waste in municipalities.

Requirements and conditions were set for the responsibility of the original waste throughout the chain from collection to treatment, as well as for sharing and transferring responsibility among those involved in the chain of collection and treatment.

Besides the quantitative targets for material recycling, there are targets for population covered by separate collection systems. Mandatory requirements have been introduced for the type and elements of the separate collection systems. To build operational systems, there are requirements for the system parameters both for recovery organisations, and for local government and local administrations. The definitions and interpretation of the minimum elements of systems for separate collection of packaging waste were specified. This made a clear distinction between the minimum re-

на системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки. По този начин се прави ясно разграничение между минималните, задължителни елементи и елементите, които надграждат системите. Така се улеснява прилагането на Наредбата и се гарантира постигане на целите за обхванато население.

В страната има редица инсталации, които рециклират различните видове отпадъци от опаковки – хартия, картон, метал, стъкло, пластмаси, дървесни опаковки.

Излезлите от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) са масово разпространени отпадъци, чието събиране и третиране изисква прилагане на специфични методи. Решаването на проблема с изоставените на обществени места стари автомобили е от особена важност за чистотата на населените места и за намаляването на здравните рискове.

Кметовете на общините определят местата на територията на съответната община за предаване на ИУМПС и контролират спазването на изискванията на ЗУО по отношение на изоставените или сметите от отчет моторни превозни средства.

След събирането им ИУМПС се разкомплектоват и получените отпадъци от черни и цветни метали, пластмаси, стъкло и др. се предават за рециклиране и оползотворяване.

Системите за **разделно събиране и рециклиране на портативни и автомобилни батерии и акумулатори, негодни за употреба**, предвиждат лицата, които извършват продажба на портативни и/или автомобилни батерии и акумулатори на крайните потребители, да ги приемат – ако са от същия вид, който продават, без заплащане от страна на крайните потребители и да поставят съдове за разделно събиране на територията на обекта, където извършват продажбата.

Лицата, които пускат на пазара електрическо и електронно оборудване, създават системи за разделно събиране на **излязло от употреба електрическо и електронно оборудване** – хладилници, перални, компютри, монитори, малки домакински уреди и др., луминесцентни и газоразрядни лампи – образувано в бита. Системите осигуряват събиране от крайните потребители и предаване на събраното ИУЕЕО на площадки за съхраняване, както и съоръжения за предва-

quired elements and the elements that build further the systems. This facilitates the implementation of the Ordinance and ensures that the objectives for the covered population are met.

The country has a number of plants that recycle various types of packaging waste - paper, cardboard, metal, glass, plastic, wood packaging.

End-of-life vehicles (ELVs) are widespread waste, whose collection and treatment requires the application of specific methods. Solving the problem of old cars abandoned in public places is essential for the cleanliness of settlements and the reduction of health risks.

Mayors of municipalities identify sites on the territory of the municipality for collection of ELVs and monitor the compliance with the requirements of the Waste Management Act with respect to abandoned or de-registered motor vehicles.

After collection ELVs are dismantled and the resulting ferrous and non-ferrous metals, plastic, glass, etc are submitted for recycling and recovery.

The **systems for separate collection and recycling of portable and automotive batteries** oblige the sellers of portable and/or automotive batteries to end-users to collect them - if they are of the same type as the ones sold - at no cost to end-users and to keep them containers for separate collection at the site of the sale.

Entities placing on the market electrical and electronic equipment set up systems for **separate collection of discarded electronic and electrical waste** - refrigerators, washing machines, computers, monitors, small home appliances, etc., fluorescent and gas-discharge lamps - generated by households. The systems ensure the collection from consumers and transmission of disused electronic and electrical waste to storage sites and facilities for

рително третиране, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане.

Лицата, които пускат на пазара масла, отговарят за разделното събиране, оползотворяване и/или обезвреждане на образуванияте в резултат на тяхната употреба отработени масла и за постигане на целта по оползотворяване на 40% от пуснатите на пазара масла. Също така са задължени да информират крайните потребители за ролята им в разделното събиране на **отработените масла** и за наличните системи за събиране, оползотворяване и обезвреждане.

Съгласно нормативните изисквания оползотворяването на отработените масла се извършва приоритетно чрез регенериране. Когато условията не позволяват регенериране, отработените масла се изгарят с оползотворяване на енергията. Единствено когато условията не позволяват регенериране или оползотворяване чрез изгаряне, отработените масла се обезвреждат.

В действащото законодателство на ЕС няма нормативен акт, уреждащ отношенията, свързани с дейностите по събиране, транспортиране, временно съхраняване и оползотворяване на излезлите от употреба гуми. В Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (ИУГ) са взети предвид изискванията на Рамковата директива за отпадъците в сила от 1. 01. 2011 г., когато са създадени първите организации по оползотворяване на ИУГ.

С оглед да се насърчи материалното оползотворяване на **излезлите от употреба гуми** в съответствие с йерархията за управление на отпадъците, регламентирана в Рамковата директива за отпадъците и ЗУО, са въведени цели по рециклиране и регенериране на ИУГ, които се постигат поетапно до 2020 г. С въвеждането на тези цели в Република България се осигурява възможност за развитие на производства, чиято основна суровина са материалите, получени от ИУГ. По този начин ще се увеличават количествата на рециклираните отпадъци и ще се намалява количеството на използваните ресурси в страната.

С Наредбата се въвежда задължение за събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на ИУГ както за дистрибуторите, така и за лицата, извършващи продажби на крайните потре-

pre-treatment, recycling, recovery and/or disposal.

Entities which market oils are responsible for separate collection, recovery and/or disposal of waste oils generated as a result of their use and for the achievement of the objective of recovery of 40% of marketed oils. They are also obliged to inform end users about their role in the **separate collection of waste oils** and the systems for collection, recovery and disposal.

According to legal requirements, the recovery of waste oils is carried out mostly via regeneration. When conditions do not allow regeneration, waste oils are incinerated with energy recovery. Only when conditions do not allow regeneration or recovery by incineration, waste oils are disposed of.

The EU legislation in force does not contain a regulation governing the relations relating to the collection, transportation, temporary storage and recovery of used tyres. The Ordinance on the treatment of discarded tyres takes into account the requirements of the Waste Framework Directive in force since 1. 01. 2011, when the first organisations for recovery of discarded tyres were set up.

To **promote the material recovery of end of life tyres** in accordance with the hierarchy of waste management stipulated in the Waste Framework Directive and the Waste Management Act, targets were introduced on recycling and recovery of discarded tyres, to be achieved gradually by 2020. With these objectives, the Republic of Bulgaria enables the development of industries where the main raw materials are derived from discarded tyres. This will increase the amount of recycled waste and will reduce the amount of resources used in the country.

The Ordinance requires the collection, storage, transport, recovery or disposal of discarded tyres, which applies to distributors and sellers to end users, where those who place

бители, в случаите, когато лицата, които пускат на пазара гуми, не могат да бъдат идентифицирани. Към задълженията на лицата, извършващи продажба и смяна на гуми за обратно приемане на ИУГ от крайните потребители, са включени и мобилните сервиси за гуми.

По отношение на **превоза на отпадъци** следва да се отбележи, че като държава – членка на ЕС, Република България прилага изискванията на Регламент (ЕО) №1013/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 14. 06. 2006 г. за превози на отпадъци. В този законодателен акт са разписани процедурите и режимите за контрол върху превоза на отпадъци, като трябва да се отбележи, че при превоз на опасни отпадъци се изисква предварителна писмена нотификация и съгласие. В съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕО) №1013/2006 всички превози до Република България на отпадъци за оползотворяване са предмет на процедурата на предварителна писмена нотификация и съгласие до 31. 12. 2014 г. След изтичане на този срок превози към нашата страна на неопасни отпадъци, попадащи в Приложение III към Регламента (Зелен списък), са на облекчен режим и не подлежат на предварително разрешение. В допълнение, всички превози към Република България на отпадъци, предназначени за обезвреждане, са забранени от ЗУО.

ПОЧВИ

Направление „Опазване на почвите“, като част от дирекция „НСЗП“, през 2003 г. преминава в дирекция „Земни недра и подземни богатства“ (ЗНПБ). През 2011 г. дирекция „ЗНПБ“ се премества в Министерството на икономиката и енергетиката и оттогава експертите по опазването на почвите стават част от отдел „Управление на битови и строителни отпадъци“ към дирекция „Управление на отпадъците и опазване на почвите“ в МОСВ.

Земните ресурси на България, хармонично допълнени от благоприятното физико-географско положение, са най-ценното природно богатство, на което може да се гради бъдещето на страната. Но интензификацията в селскостопанското производство може да доведе до ускоряване на деградационните процеси

tyres on the market cannot be identified. The obligations of entities selling and changing tyres relating to the collection of discarded tyres from end-users cover also mobile tyre service.

With respect to **shipments of waste** it should be noted that as an EU member state, Bulgaria applies the requirements of Regulation (EC) No 1013/2006 of the European Parliament and of the Council of 14. 06. 2006 on shipments of waste. This legislation lays down the procedures and control regime for the shipment of waste, and it must be noted that the transport of hazardous waste requires prior written consent. In accordance with Regulation (EC) No 1013/2006 all shipments of waste to Bulgaria for recovery are subject to prior written notification and consent by 31. 12. 2014. Afterwards shipments to our country of non-hazardous waste in the Annex III of the Regulation (green list) are looser and not subject to prior authorisation. In addition, the WMA prohibits all shipments to Bulgaria of waste destined for disposal.

SOIL

The Soil Protection Unit, as part of the National Nature Protection Service Directorate in 2003 was transformed into the Underground Resources and Mineral Resources Directorate. In 2011, the Underground Resources and Mineral Resources Directorate was transferred to the Ministry of Economy and Energy and soil protection experts became part of the Municipal and Construction Waste Treatment Department of the Waste management and Soil Protection Directorate of the MoEW.

Bulgaria's underground resources, harmoniously complemented by favourable physical geography, are the most precious natural resource, which can build the future of the country. But the intensification in agricultural

на земите у нас (ерозия, засоляване, киселяване, замърсяване на водите, намаляване на биоразнообразието) до степен неблагоприятна за земеделието ни и за околната среда. Доскоро се смяташе, че научно-техническият прогрес няма предели и непостижими цели, но днес все повече се убеждаваме, че обществото не бива да рискува с увредена жизнена среда.

Почвената покривка в България се характеризира с голяма пъстрота поради значителното разнообразие на факторите на почвообразуването (почвообразуващи скали, силно разчленен релеф, различни биоклиматични условия и антропогенна дейност) и има мозаечна структура. Включва 42 почвени вида, обединени в 16 почвени типа (по данни на Изпълнителната агенция по почвените ресурси).

Почвените ресурси на България, притежаващи като цяло висок потенциал за продуктивни, регулаторни и буферни функции, са подложени естествено и антропогенно на деградация, която се отразява неблагоприятно върху функционирането на естествените и изкуствените екосистеми.

Увреждането на почвата се получава чрез замърсяването ѝ с тежки метали и металоиди, с продукти за растителна защита (пестициди), с устойчиви органични замърсители, включително нефтопродукти; чрез нерегламентирано изхвърляне на отпадъци – строителни, битови, промишлени и селскостопански – върху почвената повърхност, както и чрез нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост. Други причини са ерозията, засоляването и киселяването, запечатването, намаляването на почвеното органично вещество, преовлажняването и заблатяването.

Законодателната среда, която има директно или непряко отношение към въпроса за устойчивото управление на земите в България, се определя чрез съвкупност от нормативни документи и подзаконови нормативни актове.

Сред нормативните актове, свързани с опазването и ползването на компонентите на околната среда и с контрола, предотвратяването и ограничаването на тяхното замърсяване (включително и на земните ресурси), са Законът за опазване на околната среда,

production can lead to accelerated land degradation in the country (erosion, salinization, acidification, water pollution, loss of biodiversity) to an extent unfavourable to our agriculture and the environment. Until recently scientific and technological progress were believed to have no limits or unattainable goals, but today we are more and more convinced that society should not accept the risk of a damaged habitat.

Soil in Bulgaria is characterised by a great variety due to the considerable diversity of soil forming factors (parent rock, fragmented relief, different bioclimatic conditions and anthropogenic activity) and has a mosaic structure. It includes 42 soil kinds grouped in 16 soil types (according to the Executive Agency of Soil Resources).

Having generally a high potential for productive, regulatory and buffer functions, soil resources in Bulgaria are subjected to natural and anthropogenic degradation, which adversely affect the functioning of the natural and artificial ecosystems.

Soil is damaged by pollution from heavy metal and metalloid, plant protection products (pesticides), persistent organic pollutants, including petroleum products; unregulated waste disposal - construction, residential, industrial and agricultural - on the soil surface, as well as land and soil use in the mining industry. Other reasons include erosion, salinisation and acidification, sealing, reducing of soil organic matter, waterlogging and swamping.

The **legislative environment** that has a direct or indirect relation to sustainable land management in Bulgaria is determined by a combination of legislation and regulations.

The regulatory basis relating to the conservation and use of components of the environment and control, prevention and limitation of their pollution (including land resources) includes the Environment Protection Act, the

Законът за почвите, Законът за опазване на земеделските земи, Законът за управление на отпадъците и Законът за защита от вредното въздействие на химическите вещества и препарати. В съответствие с действащите наредби МОСВ определя уязвимите зони и разработва програми за ограничаване замърсяването на водите с нитрати и утвърждава техническите проекти за употреба на утайки в селското стопанство.

Един от основните стратегически документи, които поставят общата рамка за устойчиво и интегрирано управление на природните ресурси и за опазване на околната среда, е **Националната стратегия за околната среда, в контекста на устойчивото развитие**. Чрез Стратегията се очертава основната дългосрочна цел на политиката на страната в областта на околната среда. Планът за действие, чрез който ще се реализира Стратегията, е с обхват 2009–2018 г.

Националният план за развитие на биологичното земеделие (НПРБЗ) в България 2005–2013 г. предлага система от мерки, които целят да доведат до стабилизиране на екосистемите, до запазване и възстановяване на природните ресурси, развитие на селските райони и предотвратяване на процеса на изоставяне на земите. Според една от стратегическите цели на НПРБЗ 8% от използваната земеделска площ се управлява по биологичен начин към 2013 г.

Първата за България **Програма за ограничаване и ликвидиране на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони** е утвърдена със Заповед на министъра на земеделието и храните и министъра на околната среда и водите и в изпълнение на изискванията на Наредба №2 от 16.10.2000 г., обн. в ДВ, бр. 87 от 24.10.2000 г. Мерките, заложи в Програмата, са задължителни за всички земеделски стопани на територията на чувствителните зони (райони, в които чрез просмукване или оттичане водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници), определени в заповед №РД-795/10.08.2004 г. на министъра на околната среда и водите. Програмата ще се прилага в срок от четири години от утвърждаването ѝ.

Национална програма за действие (НПД) за

Soils Act, the Protection of Agricultural Lands Act, the Waste Management Act and the Protection against Harmful Impact of Chemical Substances Act. In accordance with current regulations, the MoEW identifies vulnerable areas and develops programmes to curb water pollution by nitrates and approves technical projects for the use of sludge in agriculture.

One of the main strategic documents outlining the general framework for sustainable and integrated management of natural resources and environmental protection is the **National Environmental Strategy in the context of sustainable development**. The Strategy outlines the main long-term objective of the national policy in the field of environment. The Action Plan whereby the strategy is being implemented covers the period 2009-2018.

The 2005-2013 National Plan for Development of Organic Agriculture in Bulgaria offers a system of measures which aim to stabilise the ecosystem, to conserve and restore natural resources, rural development and prevent land abandonment. According to one of strategic goals in the national plan, 8% of the utilized agricultural area must be managed organically as of 2013.

Bulgaria's first **programme to mitigate and eliminate pollution caused by nitrates from agricultural sources in vulnerable areas** was approved by the Minister of Agriculture and Food and the Minister of Environment and Water to meet the requirements of Decree No 2 of 16.10.2000 promulgated in SG 87 of 24.10.2000. The measures set out in the programme are mandatory for all farmers on the territory of sensitive areas (areas where leaching or runoff pollute water with nitrates from agricultural sources) as defined by Order No RD-795/10.08.2004 of the Minister of Environment and Water. The programme will be implemented within four years from its approval.

National Action Programme (NAP) for

устойчиво управление на земите и за борба с опустиняването в Република България 2007–2013 г. Националната програма за действие е разработена съгласно Конвенцията на ООН за борба с опустиняването и подкрепя изпълнението на Конвенцията, ратифицирана от България през 2001 г. Програмата е инструментът, чрез който Република България изпълнява поетите ангажименти към Конвенцията, определяйки факторите и предпоставките за настъпване на процеси на деградация на екосистемите и набелязвайки практическите стъпки за преодоляване на опасностите от унищожение и опустиняване на почвените ресурси, както и за запазване на биоразнообразието и на водния баланс.

НПД има за задача да изясни причините за неустойчивостта при управлението на земите и за опустиняването и да определи практическите мерки за устойчивото управление на земите и за борбата с опустиняването, както и необходимите ресурси за реализация на конкретните действия. НПД трябва да осигури ефективното участие на местно, регионално и национално ниво и да предопредели широка ангажираност на правителството, на местните общности и организации (браншови, неправителствени), на научната общност и на отделните земеползватели и заинтересовани страни. Чрез нея ще се интегрират усилията на различните институции, обвързани с управлението на земята, и ще се подпомогне усъвършенстването на националното законодателство, отнасящо се до устойчивото управление на земята.

Устойчивото управление на земите цели използването на бавновъзобновимите земни ресурси – почви, води, растения и животни – за производство на суровини/продукти и за задоволяване на постоянно променящите се и нарастващи човешки нужди чрез осигуряване на дългосрочния продуктивен потенциал на тези ресурси и чрез поддържане на техните продуктивни, физиологични, екологични и културни функции.

Устойчивото управление на земите е баланс между земеделското производство и опазването на околната среда, като основният въпрос е не как да се запази природата в нейното първично състояние, а как

sustainable land management and combating desertification in the Republic of Bulgaria 2007-2013. The National Action Programme (NAP) was developed in line with the UN Convention to Combat Desertification and supports the implementation of the Convention, ratified by Bulgaria in 2001. The programme is the instrument through which the Republic of Bulgaria fulfils its commitments to the Convention, determining the factors and prerequisites for the processes of degradation of ecosystems and identifying practical steps to overcome the dangers of destruction and desertification of soil resources and preserving biodiversity and water balance.

The NAP aims to clarify the causes of instability in land management and desertification and to determine practical measures for sustainable land management and combat desertification, as well as the necessary resources for implementation of specific actions. The NAP should ensure effective participation at local, regional and national level and also determine broad commitment of the government, local communities and organisations (sectoral, NGOs), the scientific community and individual land users and stakeholders. It will integrate the efforts of various institutions linked to land management, and will help improve the national legislation relating to sustainable land management.

Sustainable land management targets the use of slowly-renewable land resources - soils, water, plants and animals - for the production of raw materials/products and in line with the constantly changing and growing human needs by providing long-term productive potential of these resources and keeping their productive, physiological, environmental and cultural functions.

Sustainable land management is a balance between agricultural production and environmental protection, the main question is not

съвместно да се поддържат устойчиво функциите на земните ресурси в полза на обществото.

Устойчивото управление на земите се гради на „пете стълба на устойчивостта” – **продуктивност** (да поддържа или увеличава услугите), **сигурност** (да намалява нивото на производителния риск), **защита** (да опазва естествените ресурси и да ограничи тяхната деградация), **икономическа приложимост** и **социална приемливост**. Двата основни аспекта на постигнатите от прилагането на устойчивото управление на земите резултати са ограничаването на глобалната деградация на земите и смекчаването на бедността.

Функциите на земните ресурси (почви, води, растения и животни) са взаимнообвързани и взаимнозависими. Плодородната и незамърсена почва, чистите и достатъчни като количество води, добре поддържаните пасища и ливади осигуряват нормални хранителни условия за растенията и животните, а следователно и висококачествена растителна и животинска продукция. От растителните остатъци и животинските отпадъци се получава висококачествен органичен тор, който подобрява почвеното плодородие. Реален израз на тази взаимнообвързаност в природата са биогеохимичните цикли и трансферът на вещества и енергия по веригата „почва–растение–животно–почва”. Загубата на биоразнообразие е свързана както с деградационните процеси, така и с промените в ландшафта (включително с изгарянето на стърнищата, което унищожава ентомофауната и флората и нарушава почвеното микробиологично равновесие), които водят до загуба на естествената среда на обитаване на редица растителни и животински видове. Подобряването на състоянието на всеки от елементите води до подобряване на останалите и обратно – нарушаването на който и да е от тях се отразява неблагоприятно на нормалното функциониране на останалите. Затова мерките, които са необходими, са най-често комплексни и водят до ограничаване на деградационните процеси при всички земни ресурси.

Актуализацията на Програмата за периода 2014–2020 г. има за цел да осъвремени и да подобри нейното изпълнение, което ще допринесе за постигането на екологични ползи и ще помогне за преодоляване на

how to preserve nature in its pristine state but how to maintain sustainable land resource functions for the benefit of society.

Sustainable land management is based on the five pillars of sustainability - **productivity** (to maintain or increase services), **security** (reducing the level of production risk), **protection** (to protect natural resources and limit their degradation), **economic viability** and **social acceptability**. The two main aspects achieved by sustainable land management are limiting the global land degradation and poverty alleviation.

The functions of land resources (soils, water, plants and animals) are interrelated and interdependent. Fertile and unpolluted soil, clean and sufficient quantity of water, well maintained pastures and meadows provide normal feeding conditions for plants and animals, and therefore high plant and animal production. Crop residues and animal waste result in high quality organic fertilizer that improves soil fertility. Real expression of this interdependence in nature are biogeochemical cycles and the transfer of substances and energy in the soil-plant-animal-soil chain. The loss of biodiversity is associated with degradation processes and changes in the landscape (including the stubble burning, which destroys entomofauna and flora and disturbs the soil microbial balance) that lead to loss of natural habitat of many plant and animal species. The improvement of the condition of each of the elements results in improvement of another and vice versa - the disturbance of any of them adversely affects the normal functioning of the rest. Therefore, the measures that are needed are most often complex and lead to less degradation processes for all land resources.

The update of the programme for 2014-2020 aims to update and improve its implementation, which will contribute to the achievement of environmental benefits and help to overcome

конфликтите в политиката и между ключовите производствени дейности относно управлението на земята. Ще се интегрират усилията на различните институции, обвързани с управлението на земята, и ще се подпомогне усъвършенстването на националното законодателство, отнасящо се до управлението на земята. Програмата включва три етапа на изпълнение – краткосрочни мерки 2015–2016 г., средносрочни мерки 2017–2018 г. и дългосрочни мерки 2019–2020 г.

Тя е хармонично допълнение към Националната стратегия по околната среда, Националната стратегия за развитие на водния сектор в Република България, Националната стратегия за развитие на горския сектор, Националния стратегически план за развитие на селските райони, Стратегическия план за биологично разнообразие и Националната стратегия за регионално развитие.

ВЪЗДУХ

С процеса на присъединяването на страната ни към ЕС задачите и отговорностите в сферата на опазването на чистотата на атмосферния въздух нарастват значително. Дотогава тази дейност е осъществявана от самостоятелен отдел „Опазване чистотата на въздуха” или от отдел в състава на дирекции или направления. Дирекция „Опазване чистотата на въздуха” е обособена в началото на 2003 г. като административно звено, част от специализираната администрация на МОСВ.

Дирекцията е отговорна за прилагането на редица международни документи и директиви на ЕС във връзка с опазване чистотата на въздуха и озоновия слой. Основните ѝ дейности са разработване на нормативни документи; изпълнение на политиката по опазване чистотата на атмосферния въздух; определяне на нормите за допустими емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници или от превозни средства. Дирекцията координира дейностите по разработването и изпълнението на национални програми, както и по изпълнението на задълженията на страната ни по Конвенцията за трансгранично замърсяване на въз-

conflicts in policies and between key production activities on land management. It will integrate the efforts of various institutions linked to land management, and will help improve the national legislation relating to land management. The programme includes three stages of implementation - 2015-2016 short-term measures, 2017-2018 medium-term measures and 2019-2020 long-term measures.

It is a harmonious addition to the National Environmental Strategy, the National Strategy for Development of the Water Sector in Bulgaria, the National Strategy for Development of the Forestry Sector, the National Strategic Plan for Rural Development, the Strategic Plan for Biodiversity and the National Regional Development Strategy.

AIR

In the process of accession to the EU, the tasks and responsibilities in the field of clean air increased significantly. Until then, this activity was carried out by the Air Protection Department or a department in directorates or DGs. The Air Protection Directorate was set up in early 2003 as an administrative unit, part of the specialised administration of the MoEW.

The directorate is responsible for the implementation of a number of international documents and EU directives relating to the protection of clean air and the ozone layer. Its main activities involve developing regulations; implementation of the policy on air protection; determining the emission limit values of harmful substances into the air from stationary sources or vehicles. The Directorate coordinates the development and implementation of national programmes and the fulfilment of the obligations of our country under the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution, the Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer, etc.

духа на далечни разстояния, по Виенската конвенция за защита на озоновия слой и други.

Сред по-важните и значими постижения през годините следва да се отбележат и успешно изпълнените национални програми.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОСТЕПЕННО ПРЕУСТАНОВЯВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО И УПОТРЕБАТА НА ОЛОВНИ БЕНЗИНИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, ПРИЕТА С РМС №173/27.04.1998 г.

На третата министерска конференция „Околна среда за Европа” през 1995 г. в София са приети „Софийски инициативи“, представени от шест централно-и източноевропейските страни: България, Румъния, Унгария, Словения, Полша и Словакия. Една от тези инициативи е „Инициатива за подобряване локалното качество на въздуха“ (SILAQ) в Централна и Източна Европа чрез премахване употребата на оловни бензини и намаляване емисиите на серен диоксид и прах. През май 1996 г. на среща на Комитета за екологична политика е обсъдена Стратегия за прекратяване на употребата на оловни бензини в Европа (Паневропейска стратегия), която цели след 1. 01. 2005 г. в цяла Европа да се спре продажбата и разпространението на оловни бензини.

Най-важното основание за приемането на Стратегията е необходимостта от ограничаване на значителния здравен риск за населението вследствие на въздействието на оловните аерозоли, емитирани от автомобилния транспорт.

Въпреки че Националната програма е приета с конкретна цел – прекратяване на производството и употребата на оловни бензини, тя не третира само този проблем, а застъпва по-широк кръг от задачи: създаване на нова нормативна уредба за качеството на течните горива; подобряване на контрола върху качеството и въвеждане на адекватни санкции за нарушителите; въвеждане на мерки по отношение на автомобилния парк в страната; въвеждане на финансови мерки за увеличаване потреблението на безоловни бензини; осигуряване на производството на достатъчни количества безоловни бензини от един-

The most important and significant achievements over the years include also successfully implemented national programmes.

NATIONAL PROGRAMME TO PHASE OUT THE PRODUCTION AND USE OF LEADED PETROL IN THE REPUBLIC OF BULGARIA ADOPTED BY COUNCIL OF MINISTERS DECISION No 173/27.04.1998

The third Ministerial Conference ‘Environment for Europe’ held in 1995 in Sofia adopted the Sofia Initiatives presented by six Central and Eastern European countries: Bulgaria, Romania, Hungary, Slovenia, Poland and Slovakia. One of these initiatives is the Initiative to improve local air quality (SILAQ) in Central and Eastern Europe through the elimination of leaded petrol and reduction of emissions of sulphur dioxide and particulate emissions. In May 1996, the agenda of a meeting of the Committee on Environmental Policy covered the strategy for phasing out the use of leaded petrol in Europe (Pan-European Strategy), which aimed to stop the sale and distribution of leaded petrol after 1. 01. 2005 across Europe.

The most important basis for the adoption of the strategy is the need to reduce the significant health risk to the population resulting from the effects of lead aerosols emitted by road transport.

Although the National Programme was adopted for a specific purpose - to discontinue the production and use of leaded petrol, it did not address only this problem, but dealt with a wider range of tasks: to establish new regulations on the quality of liquid fuels; to improve quality control and to introduce adequate sanctions for offenders; to introduce measures regarding motor vehicles in the country; to introduce financial measures to increase the consumption of unleaded petrol; to ensure production of sufficient quantities of unleaded petrol from the sole producer in the country

ствения производител в страната и не на последно място – широко популяризиране на кампанията от средствата за масова информация.

Програмата е изпълнена успешно и от 01.01.2004 г. в България не се произвеждат и не се употребяват оловни бензини.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ОБЩИТЕ ГОДИШНИ ЕМИСИИ НА СЕРЕН ДИОКСИД, АЗОТНИ ОКСИДИ, ЛЕТАЛИВИ ОРГАНИЧНИ СЪЕДИНЕНИЯ И АМОНЯК В АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ, ПРИЕТА С РМС №261 ОТ 23.04.2007 г.

България полага значителни усилия за намаляване на емисиите на вредни вещества от индустриални източници. Като страна по Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния (заедно с още 51 страни), България е ратифицирала всички протоколи към нея и изпълнява задълженията си за ограничаване и предотвратяване на трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния чрез разработване на политики и стратегии, чрез изменения в законодателството, обмен на информация, консултации, изследвания и мониторинг.

Важен елемент от законодателната рамка за ограничаване на емисиите на вредни вещества е Националната програма, приета на основание чл. 10а, ал. 2 от Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ). Програмата осигурява прилагането на изискванията на Директива 2001/81/ЕО относно националните тавани за емисии на някои атмосферни замърсители и на Гьотеборгския протокол към Конвенцията, както и прилагането на национални стратегии и програми в секторите енергетика, индустрия, транспорт, земеделие, отпадъци и др., което е допринесло за значителното намаляване на общите емисии на всички основни замърсители на атмосферния въздух.

Вредни вещества	Емисии за 1990 г., kt	Емисии за 2013 г., kt
NO _x	264	123
NM _{VOC}	598	89
SO _x	1099	194
NH ₃	113	31

and last but not least - to ensure a high profile of the campaign in the media.

The programme was successfully implemented and on 01.01.2004 Bulgaria stopped producing and using leaded petrol.

NATIONAL PROGRAMME FOR REDUCTION OF TOTAL ANNUAL EMISSIONS OF SULPHUR DIOXIDE, NITROGEN OXIDES, VOLATILE ORGANIC COMPOUNDS AND AMMONIA INTO THE AIR, ADOPTED BY COUNCIL OF MINISTERS DECISION No 261 OF 23.04.2007

Bulgaria is making significant efforts to reduce emissions of harmful substances from industrial sources. As a party to the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution (along with another 51 countries), Bulgaria has ratified all Protocols and fulfils its obligations to limit and prevent long-range transboundary air pollution through the development of policies and strategies via changes in legislation, exchange of information, consultation, research and monitoring.

An important element of the legislative framework to limit emissions of harmful substances is the National Programme adopted pursuant to Article 10a(2) of the Clean Air Act (CAA). The programme ensures the fulfilment of the requirements set out in Directive 2001/81/EC on national emission ceilings for certain atmospheric pollutants and the Gothenburg Protocol to the Convention and the implementation of national strategies and programmes in the sectors of energy, industry, transport, agriculture, waste, etc which has contributed to a significant reduction of total emissions of all major air pollutants.

Harmful substances	1990 emissions, kt	2013 emissions, kt
NO _x	264	123
NM _{VOC}	598	89
SO _x	1099	194
NH ₃	113	31

ОБЩИНСКИ ПРОГРАМИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ЕМИСИИТЕ И ДОСТИГАНЕ НА УСТАНОВЕНИТЕ НОРМИ ЗА ВРЕДНИ ВЕЩЕСТВА В РАЙОНИТЕ ЗА ОЦЕНКА И УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ (КАВ), В КОИТО Е НАЛИЦЕ ПРЕВИШАВАНЕ НА УСТАНОВЕНИТЕ НОРМИ (ПРОГРАМИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НИВАТА НА ЗАМЪРСИТЕЛИТЕ ПО ЧЛ. 27 ОТ ЗЧАВ)

Основната цел на националните програми и нормативни документи е постигането и поддържането на въздух с качество, което отговаря на определените от законодателството изисквания, както и определянето на процесите на управление на КАВ.

Върху качеството на въздуха влияят много фактори, някои от които се проявяват по специфичен начин в отделните населени места. Ето защо законодателството възлага значителна роля на общинските власти за подобряване и поддържане на КАВ. Във всички общини, където има превишаване на установените норми, местните власти са задължени да разработят и да прилагат програми за подобряване на качеството на атмосферния въздух. През 2001 г., след извършване на предварителна оценка на нивата на замърсителите, МОСВ утвърди райони за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) и ги категоризира в зависимост от степента на замърсяване.

Първата пилотна общинска програма за оценка и управление на КАВ е разработена през 2003 г. Дирекция „ОЧВ“ подпомага общините при разработването и изпълнението на техните програми.

Сега страната няма неразрешими хронични проблеми с основните замърсители на атмосферния въздух, като изключим фините прахови частици (ФПЧ₁₀).

Наднормените нива на ФПЧ₁₀ се дължат основно на използването на местни твърди горива за отопление през зимния сезон и на стария автомобилен парк – проблем, съществуващ в още над 15 държави – членки на ЕС.

През 2010 г. е инициирано преразглеждане на действащите програми с цел те да бъдат актуализирани или да се приемат нови програми. Основните

MUNICIPAL PROGRAMMES TO REDUCE EMISSIONS AND REACH THE ESTABLISHED NORMS OF HARMFUL SUBSTANCES IN THE REGIONS FOR ASSESSMENT AND MANAGEMENT OF AMBIENT AIR QUALITY (AAQ) WHERE VALUES ARE ABOVE THE ESTABLISHED NORMS (PROGRAMMES TO REDUCE LEVELS OF POLLUTANTS UNDER ARTICLE 27 OF THE CLEAN AIR ACT)

The main objective of the national programmes and legislation is to achieve and maintain air quality that meets the requirements specified in the law and to define the process of AAQ management.

Air quality depends on many factors, some of which occur in a specific way in different localities. Therefore the law assigns a significant role to municipal authorities in improving and maintaining air quality. In all municipalities, where the the prescribed limit values were exceeded, local authorities are obliged to develop and implement programmes to improve air quality. In 2001, after a preliminary assessment of the levels of pollutants, MoEW defines areas for assessment and management of ambient air quality (AAMAAQ) and categorised them according to the degree of contamination.

The first pilot programme for municipal assessment and management of ambient air quality was developed in 2003. The Clean Air Protection Directorate assisted municipalities in developing and implementing their programmes.

Now the country does not have unsolved chronic problems relating to the main air pollutants, except for particulate matter (PM₁₀).

Excessive levels of PM₁₀ are due primarily to the use of solid fuels for domestic heating in winter and old motor vehicles - a problem in more than 15 EU member states.

In 2010 a review was started of existing programmes so that it updates existing programmes

мерки, залегнали в общинските програми, са свързани с промяна на горивната база за битово отопление, с изпълнение на инвестиционни проекти в транспортния сектор (за по-големите градове), увеличаване на честотата на почистване на уличната мрежа, проекти по озеленяване и реконструкции, контрол на строителните дейности и т.н.

В резултат на положените усилия се наблюдава намаляване на броя на превишенията на средноденоношната норма, както и намаляване на средногодишните концентрации на ФПЧ₁₀ в атмосферния въздух:

- измерената средногодишна концентрация е намаляла в 28 от 37 пункта за мониторинг през 2014 г. в сравнение с 2011 г., в 6 е непроменена и само в 3 е регистрирано повишаване;
- измерената средногодишна концентрация е намалена през споменатия период между 4% и 56%;
- през 2014 г. в сравнение с 2011 г. в 27 от 37 пункта за мониторинг е регистрирано намаляване на броя на превишенията на средноденоношната норма, в 7 броят на превишенията е непроменен и само в 2 има увеличен брой превишения.

Проблемът със замърсяването със **серен диоксид** е свързан най-вече с работата на определени инсталации за производство на енергия, които използват местни въглища с високо съдържание на сяра. В резултат на многогодишните усилия на различни нива – държавно, общинско и бизнес, този проблем на практика е решен и определените от законодателството норми остава да бъдат постигнати само в едно населено място в страната.

България, за разлика от повечето държави – членки на ЕС, няма хроничен проблем с наднормени нива на **азотен оксид** с изключение на регистрираните след 2007 г. в най-големите общини – Столична и Пловдив. Страната ни се възползва от правото, което европейското законодателство дава, и кандидатства за дерогация за по-късна дата след 2014 г. по отношение на постигането на нормите в тези две общини, която беше одобрена от ЕК.

or adopts new ones. The main measures set out in the municipal programmes are related to the change of the fuel base for domestic heating, the implementation of investment projects in the transport sector (in larger cities), increasing the frequency of cleaning the road network, greening projects and reconstructions, control of construction activities, etc.

These efforts led to a decrease in the number of exceedances of the daily average rate and a reduction in the annual concentrations of PM₁₀ in ambient air:

- the average concentrations decreased at 28 out of the 37 monitoring stations in 2014 compared to 2011, 6 remained unchanged and only 3 registered an increase;
- the average concentration was reduced during the period by between 4% and 56%;
- compared to 2011, 27 out of 37 monitoring stations registered in 2014 a reduction in the number of exceedances of the daily average rate, at seven the number of exceedances remained unchanged and only 2 recorded an increased number of exceedances.

The problem with sulphur dioxide pollution is connected mainly with the operation of certain plants which generate energy using local coal of high sulphur content. As a result of years of efforts at various levels - state, municipal and business, this problem has been practically solved and the norms set out in the legislation remain to be achieved in only one locality in the country.

Unlike most EU member states, Bulgaria does not have a chronic problem with excessive levels of nitric oxide except for those registered after 2007 in the largest municipalities - Sofia and Plovdiv. Our country took advantage of the right envisaged by the EU legislation, and applied for a derogation after 2014 in terms of achieving the standards in these two municipalities, which was approved by the Commission.

Вещества, които нарушават озоновия слой (ОРВ), и флуорсъдържащи парникови газове (ФПГ)

Освен за опазване чистотата на въздуха, дирекцията е отговорна и за прилагането на националното законодателство, свързано с глобални проблеми, каквито са опазването на озоновия слой и ограничаването на емисиите на флуорсъдържащите парникови газове.

През 80-те години на миналия век загрижеността поради нарастващото разрушаване на озона в атмосферата е причина да бъде иницирано въвеждане на регулаторна рамка за поетапно прекратяване на употребата на веществата, които нарушават озоновия слой (ОРВ). През 1987 г. е приет Монреалският протокол (МП) към подписаната две години преди това Виенска конвенция за защита на озоновия слой. Конвенцията обвързва страните с ангажимент да защитават човешкото здраве и околната среда от ефектите на озоновото намаляване и постановява участващите държави да си сътрудничат в изследванията, наблюденията и информационния обмен. МП идентифицира основните ОРВ и установява схемата за намаляване и прекратяване на потреблението и производството им. По-късно Монреалският протокол претърпява няколко изменения (Лондонски, Копенхагенски, Монреалски и Пекински изменения), като са въведени по-строги изисквания по отношение на сроковете за спиране употребата на ОРВ, включени са допълнителни вещества, които да се контролират, и е въведен финансов механизъм за подкрепа на развиващите се страни и страните с преходна икономика.

България е страна по МП от 1991 г. През 1990 г. се присъединява към Виенската конвенция за защита на озоновия слой и към горепосочения протокол. Страната ни не произвежда, а само употребява ОРВ. През годината на ратифициране на МП консумацията на ОРВ у нас е била 3066 тона озоноразрушаващ потенциал. В резултат от създаването на необходимата законодателна рамка, през 2006 г. потреблението вече е намаляло с 99,65% спрямо 1989 г. и е достигнало до 10,6 тона озоноразрушаващ потенциал. През 1996 г. е забранен вносът на хлорфлуорвъглеродороди, а от

OZONE DEPLETING SUBSTANCES (ODS), AND FLUORINATED GREENHOUSE GASES (F-GAS)

In addition to air protection, the directorate is responsible for the application of national legislation relating to global issues, such as protection of the ozone layer and reducing emissions of fluorinated greenhouse gases.

In the 1980s, the growing concern about the ozone depletion, a regulatory framework was introduced for phasing out the use of ozone depleting substances (ODS). In 1987, the Montreal Protocol (MP) was adopted and two years earlier - the Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer. The Convention binds the parties with a commitment to protect human health and the environment from the effects of ozone depletion and obliges the participating countries to cooperate in research, observations and information exchange. MP identifies major ODS and establishes a scheme to reduce and eliminate their consumption and production. Later, Montreal Protocol underwent several amendments (London, Copenhagen, Montreal and Beijing amendments) and introduced more stringent requirements in terms of deadlines for phasing out the use of ODS; it included additional substances to be controlled and introduced a financial mechanism to support developing countries and countries with transition economies.

Bulgaria has been a party to the MP since 1991. In 1990 it joined the Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer and the said Protocol. Our country does not produce, but only uses ODS. In the year of ratification of the MP, the ODS consumption in the country was 3066 tonnes of ozone-depleting potential. As a result of the adoption of the necessary legislative framework, in 2006 the consumption decreased by 99.65% compared to 1989 and reached 10.6 tonnes of ozone-depleting potential. In 1996 the import of chlorofluorocarbons was banned and in 2007 the use of recycled or reclaimed chloro-

2007 г. се забранява и използването на рециклирани или регенерирани хлорфлуорвъглеродороди за поддръжка на съществуващите хладилни и климатични инсталации.

С присъединяването на Република България към ЕС започват да се спазват изискванията на Регламент №2037/2000 за веществата, които нарушават озоновия слой. От юли 2007 г. до края на 2014 г. се прилагат разпоредбите на Регламент №842/2006 относно някои ФПГ, като от 4. 07. 2008 г. влизат в сила известни забрани. През 2007 г. ЕК приема няколко прилагащи регламента към Регламент (ЕО) №842/2006 за установяване на минимални изисквания и на условията за взаимно признаване на сертифицирането на компании и персонал за работа със стационарни хладилни и климатични инсталации, топлинни помпи, пожарогасителни инсталации, високоволтови съоръжения и инсталации, съдържащи разтворители на базата на флуорирани парникови газове.

От 2010 г. влиза в сила Регламент (ЕО) №1005/2009 на Европейския парламент и на Съвета и се отменя Регламент №2037/2000. С него се предвижда намаляване потреблението на вещества, които нарушават озоновия слой в резултат на влязлата в сила забрана за използване на свежи халогенирани хлорфлуорвъглеродороди (HCFC) и на използването им в регенериран и рециклиран вид.

От 2015 г. влиза в сила пълната забрана за употреба и/или пускане на пазара на HCFC, включително рециклирани и регенерирани.

Флуорсъдържащите парникови газове имат различни промишлени приложения. Тъй като не вредят на озоновия слой, те често се използват като заместители на озоноразрушаващи вещества. Въпреки това ФПГ са силни парникови газове, предизвикват ефект на глобално затопяне до 23 000 пъти по-голям, отколкото въглеродния диоксид. От 2015 г. е в сила Регламент (ЕС) №517/2014 за ФПГ. С него се установяват мерки за допълнително редуциране на емисиите на ФПГ с оглед постигане на целта, поставена от ЕК – цялостно намаляване на емисиите на парникови газове, различни от CO₂, със 72-73% до 2030 г., сравнени с нивата през 1990 година.

fluorocarbons was prohibited in the maintenance of existing refrigeration and air conditioning systems.

With its accession to the EU, Bulgaria started to comply with the requirements of Regulation (EC) No 2037/2000 on substances that deplete the ozone layer. From July 2007 until the end of 2014, it applied the provisions of Regulation No 842/2006 on certain F-Gas; as of 4. 07. 2008 certain prohibitions came into effect. In 2007, the European Commission passed several implementing regulations to Regulation (EC) No 842/2006 establishing minimum requirements and the conditions for mutual recognition for the certification of companies and personnel working with stationary refrigeration and air conditioning systems, heat pumps, fire extinguishing systems, high-voltage equipment and equipment containing solvents based on fluorinated greenhouse gases.

In 2010, Regulation (EC) No 1005/2009 of the European Parliament and the Council entered into force and repealed Regulation No 2037/2000. It foresees a reduction in the consumption of substances that deplete the ozone as a result of the ban on the use of virgin halogenated chlorofluorocarbons (HCFC) and their use in reclaimed and recycled form.

A full prohibition on use and/or marketing of HCFC, including recycled and reclaimed, entered into force in 2015.

Fluorinated greenhouse gases have various industrial applications. Since they do not harm the ozone layer, they are often used as substitutes for ozone-depleting substances. However F-Gases are strong greenhouse gases; they cause global warming effects up to 23,000 times greater than carbon dioxide. In 2015, Regulation (EC) No 517/2014 on F-Gases entered into force. It lays down measures to further reduce emissions of F-Gases in order to achieve the target set by the European Commission - an overall reduction of greenhouse gases other than CO₂ by 72-73% until 2030 compared with the 1990 levels.

ШУМ

Шум в околната среда е нежелан или вреден външен звук, причинен от човешка дейност, включително шумът, излъчван от автомобилния, железопътния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността, както и от локални източници.

Показателите за шум в околната среда са физични величини, при чието определяне са отчетени границите и степента на дискомфорт на гражданите, изложени на шум, в зависимост от характера на шума, времето на денонощието, предназначението на помещенията за обитаване, характера на териториите и зоните във и извън урбанизираните територии. Стойностите на показателите за шум представляват измерените или изчислени еквивалентни нива на шума, които се съпоставят със съответстващата им гранична стойност за различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях, както следва:

- **L ден** – дневно еквивалентно ниво на шума, включващо времето от 7 до 19 ч. (продължителност 12 часа)
- **L вечер** – вечерно еквивалентно ниво на шума, включващо времето от 19 до 23 ч. (продължителност 4 часа)
- **L нощ** – нощно еквивалентно ниво на шума, включващо времето от 23 до 7 ч. (продължителност 8 часа)
- **L 24** – денонощно еквивалентно ниво на шума за 24-часов период

Установено е, че при продължително излагане на високи нива на шум той оказва вредно въздействие върху почти всички органи и системи на човешкия организъм – причинява нервна преумора, изменения в сърдечния ритъм, изменение на респираторния ритъм, задържане на вода в организма и др. Световната здравна организация в доклада си от 2014 г. изтъква, че шумът в околната среда е много важен фактор за здравето на хората – втори по вредност след замърсяването на въздуха.

Политиките по управление и мерките за предотвратяване и намаляване на шума от промишлени из-

NOISE

Environmental noise is unwanted or harmful outdoor sound created by human activities, including noise emitted by road, rail and air transport, industrial plants and equipment as well as by local sources.

Environmental noise indicators are physical values which record the limits and degree of discomfort of citizens exposed to noise, depending on the nature of the noise, the time of day, the use of the premises, the nature of the territories and areas in and outside urban areas. The values of noise indicators are measured or calculated as equivalent sound levels, which correlate with the corresponding limit for different territories and development zones in urban areas and outside them as follows:

- **L day** - daily equivalent sound level between 7 a.m. and 7 p.m. (duration 12 hours)
- **L evening** - evening equivalent sound level between 7 p.m. and 11 p.m. (duration 4 hours)
- **L night** - night equivalent sound level between 11 p.m. and 7 a.m. (duration 8 hours)
- **L 24** - equivalent sound level over a 24 hour period

It was found that prolonged exposure to high levels of noise has harmful effects on almost all organs and systems of the human body - causing nervous system fatigue, changes in the heart rate, changes in the respiratory rate, water retention in the body, etc. In its 2014 report, the World Health Organisation (WHO) points out that environmental noise is a major factor in human health - the second most harmful after air pollution.

The Preventive Activities Directorate carries out management policies and measures to prevent and reduce noise from industrial sources.

точници се осъществяват от дирекция „Превантивна дейност“.

ЗАЩИТА ОТ ШУМ В ОКОЛНАТА СРЕДА

Във връзка с осъществяването на дейността по защитата от шум през 1999 г. е разработена **Методика за определяне на общата звукова мощност**, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие, която е изменена, допълнена и утвърдена със Заповед на министъра на околната среда и водите №РД-613/08.08.2012 година.

Предприятието се разглежда като точков източник на шум, разположен в геометричния център на територията му (или на част от нея), от който се излъчва звукова мощност с ниво $L_{p,dB(A)}$. L_p се определя въз основа на данни за нивото на шума $L_{dB(A)}$ чрез измервания на място.

Получената обща звукова мощност се използва като изходна величина за изчисление и оценка на шумовите нива в места с нормиран шумов режим и за определяне на шумозащитните зони около промишлени обекти при извършване на екологично обследване или оценка на въздействието на околната среда (ОВОС), при издаване на комплексно разрешително, както и при разработване на мероприятия за защита от шум.

В периода 2005–2006 г. са приети Законът за защита от шум в околната среда (ЗЗШОС) и съответната подзаконова нормативна уредба, чрез които напълно е транспонирана Директива 2002/49/ЕО за оценка и управление на шума в околната среда, която има за цел прилагането на общ подход от мерки и действия за избягване, предотвратяване или намаляване на вредните въздействия от излагането на шум в околната среда. В съответствие с изискванията на Директивата и ЗЗШОС Република България следваше да разработи и одобри Стратегически карти за шум (СКШ), предназначени за оценка на нивата на шума в дадена територия и за основа за определяне на приоритетните проблеми при разработването на Планове за действие за намаляване на шумовото натоварване, които са следващият етап след СКШ.

За периода от 2009 до 2014 г. са възложени за раз-

PROTECTION FROM ENVIRONMENTAL NOISE

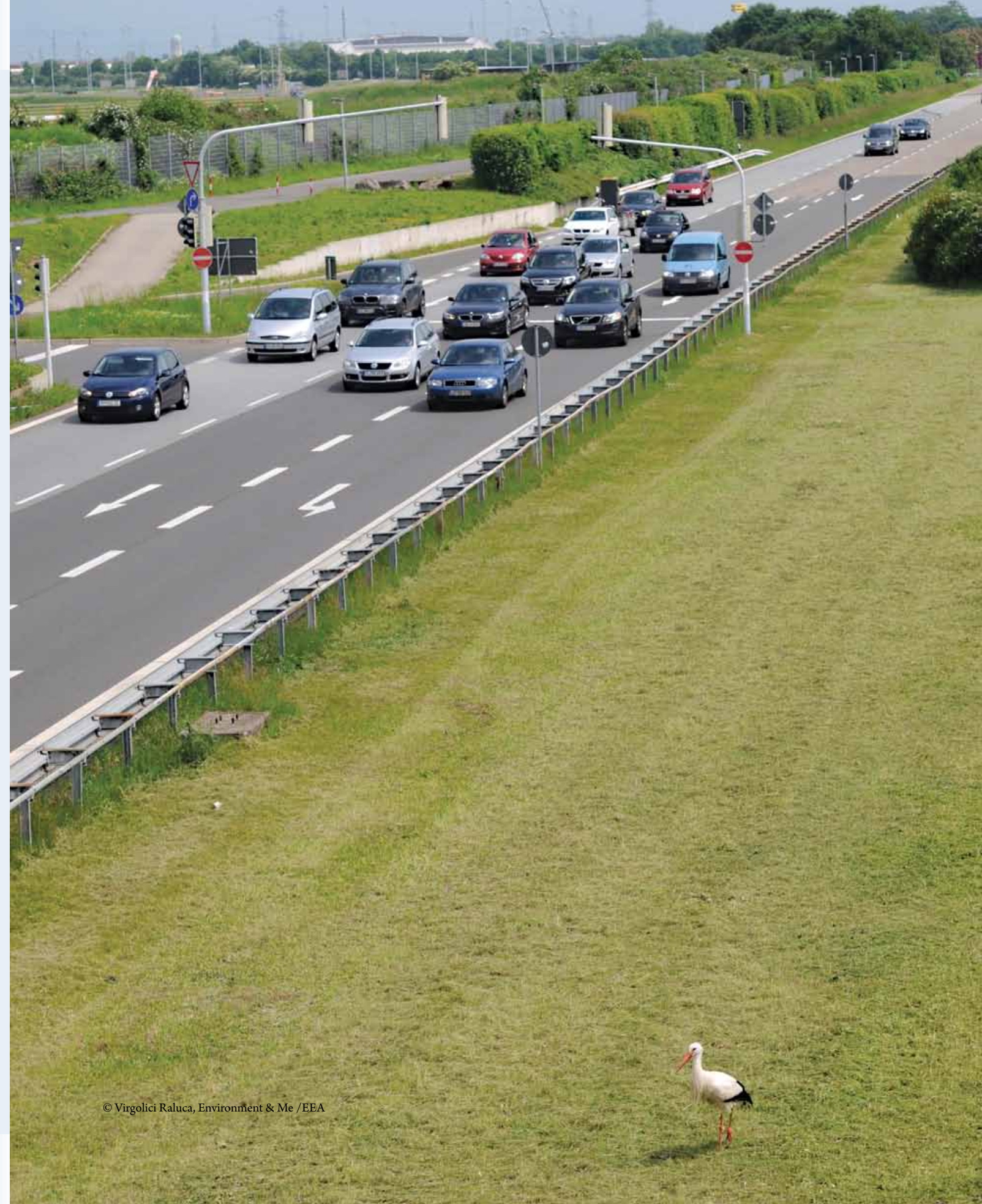
In respect of the implementation of noise protection activity, a **methodology** was developed in 1999 **for determining the total acoustic power** emitted into the environment from industrial plants, which was amended, appended and approved by the Minister of Environment and Water with Order No RD - 613/08.08.2012.

The plant is seen as a point source of noise located at the geometric centre of its territory (or part of it), which emits sound power at L_p , dB (A). L_p is defined on the basis of data on the noise level $L_{dB(A)}$ through on-site measurements.

The resulting total sound power is used as a starting value to calculate and assess noise levels in areas of standardized noise mode and to determine the noise protection zones around industrial sites in environmental audits or environmental impact assessment (EIA) in issuing IPPC permits as well as to work out measures for protection from noise.

In 2005-2006, the Protection from Environmental Noise Act (PENA) was passed together with the relevant regulatory framework which fully transposed Directive 2002/49/EC relating to the assessment and management of environmental noise, whose objective is to implement the common approach of measures and actions to prevent or reduce the harmful effects of exposure to environmental noise. In accordance with the requirements of the Directive and the PENA, Bulgaria should develop and approve the strategic noise maps (SNP) to assess the levels of noise on a given territory and the basis for determining the priority problems in the development of action plans to reduce noise pollution, which are the next stage after the SNP.

From 2009 to 2014 the SNP and the action plans thereto were assigned for development and were approved by the competent authorities; they became a fact for agglomerations

работване и одобрени от съответните компетентни органи СКШ и Планове за действие към тях, като стават факт за агломерациите с население над 100 хил. жители – София, Пловдив, Варна, Бургас, Плевен, Русе и Стара Загора, и за основните пътни участъци с трафик над 3 милиона моторни превозни средства годишно, а по-късно и съответните Планове за действие.

През целия период МОСВ координира процеса на разработване и одобряване на СКШ и на Плановите за действие и осигури необходимата методическа помощ на компетентните органи. В изпълнение на ангажиментите на Република България пред ЕК в срок е осъществено и докладването на одобрените СКШ и Планове за действие.

Основни дейности на отдела са свързани с координиране съвместно със заинтересованите министерства и ведомства на дейностите по защита от шум в околната среда; отделът осигурява методическото ръководство на ИАОС и РИОСВ по отношение на мониторинга и контрола на шума в околната среда.

РАДИАЦИЯ

Известно е, че естествените радионуклиди: уран, радий, торий и продуктите от техния разпад, както и радиоактивните изотопи на калия, рубидия и др., имат широко разпространение в земната кора. Поради своите специфични физико-химични свойства те имат конкретно присъствие в състава на отделните компоненти на околната среда: в литосферата (скали, почви), хидросферата (подземни, речни, езерни и морски води), атмосферния въздух, флората и фауната. Тяхната йонизираща радиация заедно с вторичното космично лъчение образуват естествения радиационен гама-фон, който неизбежно въздейства върху всички живи организми.

В резултат от дейността на човека става допълнително обогатяване на елементите на околната среда с естествени и техногенни радионуклиди и тяхното пространствено преразпределение. Тези антропогенни източници на радиоактивност обуславят техногенната компонента на радиационния

with population over 100 thousand residents - Sofia, Plovdiv, Varna, Burgas, Pleven, Ruse and Stara Zagora and main traffic road sections with more than three million vehicles per year, which was followed by the corresponding action plans.

Throughout the period, the MoEW coordinated the process of developing and approving the SNP and the action plans and provided the necessary methodological assistance to the competent authorities. To fulfil its commitments to the European Commission, Bulgaria reported on time on the approved SNP and action plans.

The main activities of the department are related to coordination with the competent ministries and departments involved in protection from environmental noise; the department provides methodological guidance to the ExEA and RIEWs in respect of monitoring and control of environmental noise.

RADIATION

Natural radionuclides: uranium, radium, thorium and their decay products, and radioactive isotopes of potassium, rubidium, etc., are widespread in the Earth's crust. Due to their specific physico-chemical properties they have particular presence in the composition of the individual components of the environment: in the lithosphere (rock, earth), hydrosphere (groundwater, river, lake and sea), air, flora and fauna. Their ionizing radiation along with secondary cosmic rays form a natural gamma background, which inevitably affects all living organisms.

Human activities result into a further enrichment of the elements of the environment with natural and artificial radionuclides and their spatial distribution. These anthropogenic sources of radioactivity determine the technogenic component of background radiation.

фон. Към тях следва да се отнесат: отпадъчните води и отбитата скална маса при миннодобивната дейност на тежки и редки метали; газоаерозолните изхвърляния от обектите на атомната енергетика и топлоенергетиката; сгурията и пепелината от топлоцентралите, работещи с твърдо гориво; минералните торове, получени от някои фосфорити; строителните материали.

Националната система за радиологичен мониторинг на околната среда цели ранно откриване на отклонения от допустимите стойности на радиационните параметри в основните компоненти на околната среда и предоставяне на наличната радиологична информация за установяване както на естествения, така и на радиологичния статус – в случай на ядрена авария.

Мониторингът се осъществява чрез автоматизирана система за on-line наблюдение (Национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон) и лабораторно-аналитична дейност за off-line наблюдение.

Непрекъснатите и периодичните наблюдения на радиационните параметри на основните компоненти на околната среда се базират на изпълнението на Програмата за радиологичен мониторинг, утвърдена от министъра на околната среда и водите, която е част от Националната система за радиологичен мониторинг на околната среда.

В изпълнение на изискванията на чл. 35 и 36 от Договора ЕВРАТОМ и на Препоръка 473/2000 на ЕК Република България ежегодно докладва данни от извършвания радиологичен мониторинг на околната среда към Общоевропейската база данни – REM, и ежечасно изпраща информация за радиационния гама-фон към Европейската система за обмен на радиологични данни – EURDEP.

ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА

Законът за безопасно използване на ядрената енергия (ДВ, бр. 63/28.06.2002 г., последно изм. в ДВ, бр. 68/02.08.2013 г.) урежда обществените отношения, свързани с държавното регулиране на безопасното използване на ядрената енергия и йо-

They include: wastewater and blasted rock in mining and heavy rare metals; gaseous emissions from nuclear power and heating sites; slag and fly ash from thermal power plants fueled with solid fuels; mineral fertilizers produced by some phosphate; building materials.

The **National System for Radiological Monitoring of the Environment** aims at early detection of deviations from the values of radiation parameters in the main components of the environment and provides the available radiological information to establish both the natural and the radiological status - in case of a nuclear accident.

Monitoring is carried out through an automated system for on-line monitoring (National Automatic System for Continuous Monitoring of Gamma Background) and laboratory analysis for off-line monitoring.

The continuous and regular monitoring of radiation parameters of the main components of the environment is based on a radiological monitoring programme approved by the Minister of Environment and Water, which is part of the National System for Radiological Environmental Monitoring.

Pursuant to Article 35 and 36 of the EURATOM Treaty and Recommendation 473/2000 of the EC, the Republic of Bulgaria annually reports data from radiological monitoring of the environment to the Pan-European database - REM, and hourly sends information about the radiation background to the European Radiological Data Exchange Platform - EURDEP.

LEGISLATIVE FRAMEWORK

The **Act on Safe Use of Nuclear Energy** (SG. 63/28.06.2002, as last amended in SG. 68/02.08.2013) lays down the relations concerning the state regulation of the safe use of nuclear energy and ionizing radiation and the safe management of radioactive waste and used fuel, as well as the rights and obligations of en-

низиращите лъчения и с безопасното управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, както и правата и задълженията на лицата, които осъществяват дейностите за осигуряване на ядрена безопасност и радиационна защита.

В **Наредбата за основните норми за радиационна защита** (приета с ПМС №190/30.07.2004 г., обн. в ДВ, бр. 73/20.08.2004 г., и ПМС №229/25.09.2012 г., обн. в ДВ, бр. 76/5.10.2012 г.) са основните изисквания и мерки за радиационна защита при осъществяване на дейности по използване на ядрената енергия и на източниците на йонизиращи лъчения, както и на дейности, при които наличието на естествени източници води до повишаване на облъчването на работещите и на населението.

Наредбата за изграждане, експлоатация и развитие на Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в Република България (ПМС №434/19.11.1997 г.) урежда дейността на Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в страната ни.

Наредбата за планиране и готовност за действие при радиационна авария (ДВ, бр. 33 от 1999 г., ПМС №58/26.03.1999 г.) определя задълженията на органите на изпълнителната власт, на експлоатиращия атомна електрическа централа (АЕЦ) и на юридическите лица, осъществяващи дейност на територията на Република България, за планиране на действия в случай на радиационна авария в АЕЦ, както и за поддържане на аварийна готовност.

Наредба №1/15.11.1999 г. за норми за целите на радиационната защита и безопасност при ликвидиране на последствията от урановата промишленост в Република България определя нормите за радиационна защита и безопасност, които се прилагат за обекти и райони, повлияни от уранодобивната и уранопереработвателната промишленост, където се извършват дейности за ликвидиране на последствията, възстановяване и мониторинг.

Националната автоматизирана система в системата на МОСВ извършва постоянни наблюдения и непрекъснат контрол на стойността на радиацион-

ties involved in ensuring nuclear safety and protection from radiation.

The **Ordinance on basic radiation protection norms** (adopted by Council of Ministers Decree No 190/30.07.2004, promulgated 73/20.08.2004 and Council of Ministers Decree No 229/09.25.2012, prom. in SG 76/05.10.2012) sets out the main requirements and measures for radiation protection during activities related to the use of nuclear energy and sources of ionizing radiation, as well as activities in which the presence of natural sources leads to increased exposure of workers and the general public.

The **Ordinance on the construction, operation and development of the National Automatic System for Continuous Monitoring of Gamma Background in the Republic of Bulgaria** (Council of Ministers Decree No 434/19.11.1997) regulates the activities of the National Automatic System for Continuous Monitoring of Gamma Background in our country.

The **Ordinance on planning and preparedness for a radiation accident** (SG. 33 of 1999, Council of Ministers Decree No 58/26.03.1999) determines the duties of the executive authorities, the operator of a nuclear power plant (NPP) and the legal entities operating on the territory of the Republic of Bulgaria with regard to action planning in case of a radiation accident at the NPP and maintaining emergency preparedness.

Ordinance No 1/15.11.1999 setting out standards for radiation protection and safety in eliminating the consequences of the uranium industry in the Republic of Bulgaria defines the standards for radiation protection and safety, which apply to facilities and areas affected by uranium mining and the processing industry where activities are carried out to eliminate the effects and to ensure restoration and monitoring.

The National Automatic System at the

ния гама-фон по утвърдена мрежа от пунктове и периодичност и своевременно установява евентуално инцидентно повишаване на радиационния гама-фон на територията на страната.

Радиоактивността на Земята се нарича „естествена“ за разлика от създадената от човека „изкуствена“ радиоактивност. Всички живи организми, включително и човекът, са подложени на нейното влияние.

Естествената радиоактивност има два компонента: земна и космическа. Земният компонент се дължи на естествените радиоактивни елементи главно от уран-радиевия и ториевия ред, както и на радионуклида калий-40. Тези елементи съществуват навсякъде в природата. Намират се в почвената покривка, в различните видове скали и в речните наноси. Естественият радиационен гама-фон е конкретна физична характеристика на околната среда, характерна за всеки пункт, област и регион.

Дозовото натоварване на населението от природни източници на радиоактивност във всеки отделен пункт на земната повърхност се дължи основно на концентрацията на радон във въздуха (54%), на космическото лъчение (16%), на съдържанието на калий-40 в елементите на околната среда (13%) и на други естествени източници на радиация (17%).

В резултат от дейността на човека става допълнително обогатяване на елементите на околната среда с естествени и техногенни радионуклиди и тяхното пространствено преразпределение.

Радиационното състояние на почвите, дънните утайки и отпадъчните продукти от дейността на обекти – потенциални замърсители, е оценено посредством анализ на проби от пунктове, попадащи в мониторинговата мрежа на страната, и проби от точки извън мрежата. Измерените стойности се сравняват с фоновите величини, определени от дългогодишни наблюдения.

Радиологичният мониторинг на реките, езерата и язовирите в страната се осъществява чрез мрежа от пунктове и се изразява в контрол на показателите съгласно Наредба №Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностни води.

MoEW carries out regular reviews and continuous control over the value of gamma radiation based on a well-established network of points and periodicity and duly detects any accidental increase of gamma radiation in the country.

The radioactivity of the Earth is called “natural” as opposed to man-made “artificial” radioactivity. All living organisms, including man, are under its influence.

Natural radioactivity has two components: earth and cosmic. The earth component is due to natural radioactive elements mainly from the uranium-radium and thorium series, and radionuclide potassium-40. These elements exist everywhere in nature. They are found in soil, in various types of rocks and river sediments. Natural gamma radiation is a specific physical characteristic of the environment typical of each station, district and region.

The radioactivity exposure of the population resulting from natural sources of radioactivity in each point of the earth surface is mainly due to the concentration of radon in the air (54%), cosmic radiation (16%), the content of potassium-40 in the elements of the environment (13%) and other natural sources of radiation (17%).

Human activities result in further enrichment of the elements of the environment with natural and artificial radionuclides and their spatial distribution.

The **radiation status of soils, bed sediments and waste products** from the activity of potential pollutants is assessed through an analysis of samples from points within the monitoring network of the country, and samples from points outside the network. The values measured are compared with background values determined by long-term observation.

The **radiological monitoring of rivers, lakes and dams** in the country is done through a network of stations and consists in control over indicators under Ordinance No H-4 of 14.09.2012 on characterization of surface waters.

Радиологичният контрол на руднични води от бивши уранодобивни обекти се изразява в контрол на радиологичните показатели съгласно Наредба №6/09.11.2000 г. за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти. За водните басейни в близост до такива обекти се прилага Наредба №1/15.11.1999 г. за норми за целите на радиационната защита и безопасност при ликвидиране на последствията от урановата промишленост в Република България.

ОПАСНИ ХИМИЧНИ ВЕЩЕСТВА

Осъществяването на политиката в областта на управлението на химикалите и предотвратяването на големи аварии с опасни вещества се осъществява чрез **управление на рисковете от химикали** при тяхното производство, употреба, съхранение, пускане на пазара, внос и износ в самостоятелен вид, в смеси и в изделия, което включва прилагане на процедури на равнището на ЕС и провеждане на процедури и изготвяне на проекти на разрешителни за **предотвратяване на големи аварии и намаляване на последствията от тях** при работа с определени опасни вещества – чрез прилагане на Директива 2012/18/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4. 07. 2012 г. относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества.

С прилагането на законодателството в областта на химикалите се гарантира по-добро управление на рисковете от химикали при тяхното производство, употреба и пускане на пазара както в самостоятелен вид, така и в състава на смеси и в изделия и се постига съответствие с основните цели и приоритети в националната политика по опазване на околната среда; постигат се намаляване и предотвратяване на риска за човешкото здраве и околната среда, свободно движение на стоки и сигурност за потребителите.

Отдел „Опасни химични вещества“ е създаден през 2001 г. с наименование „Управление на опасни химични вещества“ към дирекция „Координация

The **radiological monitoring of mine water from former uranium mining sites** consists of control of radiological indicators under Decree No 6/09.11.2000 on the emission limit values of harmful and dangerous substances in wastewater discharged into water bodies. Basins near such facilities fall within the scope of Decree No 1/15.11.1999 setting out standards for radiation protection and safety in eliminating the consequences of the uranium industry in the Republic of Bulgaria.

HAZARDOUS CHEMICAL SUBSTANCES

The implementation of the policy of the management of chemicals and the prevention of major accidents involving hazardous substances is achieved by **managing risks from chemicals** in their manufacture, use, storage, marketing, import and export on their own, in mixtures and in items which includes the implementation of procedures at EU level and implementation of procedures and drafting of licences to **prevent major accidents and mitigate them** in handling certain hazardous substances - by the application of Directive 2012/18/EU of the European Parliament and the Council of 4. 07. 2012 on the control of major-accident hazards involving dangerous substances.

The legislation on chemicals ensures better management of the risks of chemicals in their manufacture, use and marketing on their own, and in mixtures and in items and achieves compliance with the essential objectives and priorities the national policy on environmental protection; it achieves reduction and prevention of risk to human health and the environment, free movement of goods and security for consumers.

The Hazardous Chemicals Department was created in 2001 under the name Management of Hazardous Chemicals Department at the Coordination of Regional Environmental

на регионалните инспекции по околна среда“. През 2009 г. е извършено реструктуриране в МОСВ и отдел „Опасни химични вещества“ преминава към дирекция „Превантивна дейност“.

През 2015 г. е създаден **Експертен съвет за оценка на приоритетни вещества**, консултативен орган към министъра на околната среда и водите за изпълнение на задачите, определени в Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси. В работата на Експертния съвет са включени експерти на отдела и представители на Министерството на здравеопазването, Националния център по обществено здраве и анализи и експерти от научните среди (научните институти и университетите). Съветът осигурява ефективно изпълнение на поетите ангажменти пред ЕК и Европейската агенция по химикали, като участва в дейностите по скрининг и в оценката на приоритетни вещества, в подготовката на анализи в рамките на Пътната карта на ЕС за идентифициране на вещества, пораждащи сериозно безпокойство до 2020 г., в установяването на подходящи регулаторни мерки за контрол на рисковете, в изготвянето на досиета за разрешаване или ограничаване на употребата, както и в хармонизирането на класификацията и етикетирането на опасни химикали.

Основните дейности, които отделът изпълнява, са свързани с осигуряване изпълнението на политиката по прилагане на международни споразумения по отношение на **Стокхолмската конвенция за устойчивите органични замърсители**, ратифицирана със закон (ДВ, бр. 89/2004 г., в сила от 20.03.2005 г.); **Ротердамската конвенция относно процедурата по предварително обосновано съгласие при международната търговия с определени опасни химични вещества и пестициди**, ратифицирана със закон (ДВ, бр. 55/2000 г., обн. ДВ, бр. 33/2004 г., в сила от 24.02.2004 г.); **Конвенцията за трансграничните въздействия на промишлените аварии**, ратифицирана със закон (ДВ, бр. 28/1995 г., в сила от 12.05.1995 г.); **Конвенцията Минамата за живака и Стратегическия подход за международно управление на химикалите** към Съвета на ЕС.

Inspectorates Directorate. In 2009, the restructuring of MoEW resulted in the transfer of the Hazardous Chemicals Department to the Preventive Activity Directorate.

In 2015, the **expert council for assessment of priority substances** was set up - an advisory body to the Minister of Environment and Water to implement the tasks defined in the Act on protection from the harmful effects of chemical substances and mixtures. The Expert Council includes experts of the department and representatives of the Ministry of Health, the National Centre for Public Health and Analyses and experts from academia (research institutes and universities). The Council ensures the effective implementation of commitments to the European Commission and the European Chemicals Agency by participating in the activities of screening and assessment of priority substances in the preparation of analyses within the EU roadmap for identification of substances of very high concern by 2020, in the establishment of appropriate regulatory measures to control risks in the preparation of dossiers for authorisation or restriction of use, as well as the harmonisation of classification and labelling of hazardous chemicals.

The main activities that the department performs are related to the enforcement of policy on the application of international agreements in terms of the **Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants**, ratified by law (SG. 89/2004, effective on 20.03.2005); **the Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for certain hazardous chemicals and pesticides in international trade**, ratified by law (SG. 55/2000, prom. State Gazette, issue 33/200, in force since 24.02.2004); the **Convention on the Transboundary Effects of Industrial Accidents**, ratified by law (SG. 28/1995, in force since 12.05.1995); the **Minamata Convention on Mercury and the Strategic Approach to**

Участието на експертите в работата на ЕК, на Европейската агенция по химикали (ЕЧА) и на други компетентни органи се осъществява чрез включване в дейността на Управителния съвет на Европейската агенция по химикали в Комитета на държавите – членки на ЕЧА, на Форума за обмяна на информация за контрола към ЕЧА, на експертни групи и други.

Извършват се дейности по повишаване информираността и отговорността на производителите, вносителите и доставчиците на химикали, което да гарантира високо ниво на защита на човешкото здраве и околната среда чрез създаване (2010 г.) и администриране на Национално информационно бюро по химикали като част от европейската мрежа HelpNet; по провеждане на семинари, предоставяне на консултации и обучение за прилагането на законодателството в областта на химикалите, безопасното им производство и професионалната им употреба.

ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ

Политиката по предотвратяване и контрол на замърсяването на околната среда се осъществява от дирекция „Превантивна дейност“, която съществува със сегашното си име от 10.01.2003 г. Нейните задачи са: оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС); екологична оценка (ЕО); комплексни разрешителни (КР); доброволни инструменти за опазване на околната среда; екологична отговорност, вкл. отстраняване на минали екологични щети; управление на химикали и предотвратяване на големи аварии.

ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА (ОВОС) И ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА (ЕО)

Оценката на въздействието върху околната среда (ОВОС) е превантивният инструмент за идентифициране на евентуалните въздействия върху околната среда и човешкото здраве от строителството и експлоатацията на инвестиционните предложения във

International Chemicals Management to the EU Council.

The participation of experts in the work of the European Commission, the European Chemicals Agency (ECHA) and other competent authorities includes participation in activities of the Management Board of the European Chemicals Agency of the Committee Member - States of ECHA, the Forum for Exchange of Information on Control to ECHA, expert groups, etc.

Activities on awareness and responsibility of manufacturers, importers and suppliers of chemicals are carried out to ensure a high level of protection of human health and the environment by creating (2010) and administration of the national information chemicals bureau as part of the European network HelpNet; organisation of seminars, providing advice and training on the enforcement of the law on chemicals and their safe production and professional use.

PREVENTIVE ACTIVITIES

The policy on prevention and control of environmental pollution is performed by the Preventive Activities Directorate that has existed under the current name since 10.01.2003. Its tasks are: environmental impact assessment (EIA); environmental assessment (EA); IPPC permits; voluntary instruments for environmental protection; environmental liability, including elimination of past environmental damage; management of chemicals and prevention of major accidents.

ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT (EIA) AND ENVIRONMENTAL ASSESSMENT (EA)

The environmental impact assessment (EIA) is a preventive tool to identify potential impacts on the environment and human health from the construction and operation of investment proposals in all sectors of the economy

всички отрасли на икономиката и от развитието на инфраструктурата на ранния етап от тяхното проучване и разработване, преди да е взето решение за реализацията им на конкретно място при съответната технология, начин на строителство и др. Резултатите от ОВОС трябва да бъдат вземани предвид при проектирането, изграждането и експлоатацията на инвестиционните предложения.

Екологичната оценка (ЕО) на планове и програми е превантивен инструмент за оценяване на евентуалните значителни въздействия върху околната среда в резултат от прилагането на планове и програми на интернационално, национално, регионално и местно равнище. Оценката се извършва едновременно с разработването им, т.е. подходът е към интегриране на процесите. Извършването на ЕО се съвместява изцяло с регламентираните национални процедури за изготвяне и одобряване на планове/програми, като органите, отговорни за одобряването им, трябва да се съобразяват със становището/решението по ЕО.

Някои от основните елементи на ОВОС са заложени с разработените инструкции: „Инструкция за съдържанието на част „Опазване на природната среда за обектите на капиталното строителство“ на Министерството на строителството и селищното устройство, издадена през 1984 г., и „Инструкция за изготвяне на част „Опазване на природната среда за обекти от капиталното строителство и реда за извършване на екологичните експертизи“ на КОПС, издадена през 1985 г. През 1991 г. Министерството на строителството, архитектурата и благоустройството и МОС издават Наредба №1 за екологичните изисквания към териториалноустройственото планиране и инвестиционните проекти.

Действителното прилагане на процеса на ОВОС в Република България започва с влизането в сила на ЗООС през 1991 г. (обн. в ДВ, бр. 86 от 18.10.1991 г., изм. и доп. в ДВ, бр. 100 от 1992 г.).

Регламентираната със ЗООС процедура по ОВОС е съобразена с Директива 85/337/ЕИО от 27. 06. 1985 г. относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната

and infrastructure development in the early stage of their feasibility study and development before a decision is taken to implement them in a specific place with specific technology, method of construction, etc. EIA results should be taken into account in the design, construction and operation of investment proposals.

Environmental assessment (EA) of plans and programmes is a preventive tool for assessing the potential significant environmental impacts resulting from the implementation of plans and programmes at international, national, regional and local level. The EA is performed simultaneously with their development, i.e. the approach is integration of processes. The performance of the EA complies with national statutory procedures for the preparation and approval of plans/programmes, the authorities responsible for their approval should comply with the EA opinion/decision.

Some of the key elements of the EIA were set in the instructions developed: Instructions on the contents of “Conservation of the environment at sites of capital construction” of the Ministry of Construction and Urban Planning issued in 1984, and Instructions on preparing “Protection of the environment at sites of capital construction and procedures for conducting environmental expertise” of CEP issued in 1985. In 1991 the Ministry of Construction, Architecture and Housing and Public Works and the MoE issued Decree No 1 setting out environmental requirements to spatial planning and investment projects.

The actual application of EIA in Bulgaria started with the entry into force of the EPA in 1991 (prom. SG No. 86 of 18.10.1991, amended and supplemented SG No. 100 of 1992);

As regulated by the EPA, the EIA procedure complies with Directive 85/337/EEC of 27. 06. 1985 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment and introduces preventive action as a

среда и въвежда превантивната дейност като основен принцип на управлението на околната среда.

През 1992 г. е приета първата Наредба №1 за ОВОС, детайлизираща процедурата и изискванията, поставени рамково в Закона. В резултат на натрупания практически опит се налага подготовката и влизането в сила на нова Наредба (№1) по ОВОС през 1995 г.

Като се следва практическото развитие на процеса на ОВОС в България и се вземат предвид опитът и познанията по прилагането в страните – членки на ЕС, ЗООС в частта по ОВОС се променя няколко пъти, с което се усъвършенстват правилата и изискванията. Най-значително по обем и същност е изменението от 1997 г., когато се поставят конкретни критерии за извършване на задължителна ОВОС и ясно се регламентирант действията на компетентните органи.

През 1998 г. се отменя Наредбата от 1995 г. и се приема нова Наредба (№4) за ОВОС. Това се налага заради изпълнението на изискванията за съобразяване на българското законодателство със законодателството на ЕС и за пълно включване на практиката на ЕС. Участието на обществеността става задължителна и съществена част от процедурата по ОВОС в Република България. Това дава възможност на заинтересованите страни да участват при вземането на решения по отношение на съществуващите или при предлагането на нови алтернативи, при одобряването или неразрешаването на реализацията на предложенията или при спиране на обекти в експлоатация. Нормативната уредба ясно регламентира и процедурата за обжалване по съдебен ред на взетите решения по ОВОС от компетентните органи, МОСВ или РИОСВ.

През 1999 г. е създадена Междуведомствена комисиия към МОСВ с участие на представители на Министерството на здравеопазването, Министерството на земеделието и горите, Министерството на регионалното развитие и благоустройството и на национални експерти, която конкретизира изискванията към обхват и съдържание на докладите за ОВОС за устройствените планове и техните изме-

fundamental principle of environmental management.

In 1992 the first Ordinance No 1 on EIA was adopted, which detailed the procedures and requirements set out in the Act as a framework. Practical experience required the drafting and entry into force of the new Ordinance (No 1) on EIA in 1995.

Following the practical development of the EIA process in Bulgaria and taking into account the experience and knowledge of its application in the EU member states, the part of the EPA concerning EIA was changed several times, thus improving rules and requirements. The most significant in terms of scope and nature was the modification of 1997 when specific criteria for carrying out mandatory EIA were set and the activities of the competent authorities were clearly regulated.

The 1995 Ordinance was repealed in 1998 and a new Ordinance (No 4) on EIA was adopted. This was necessary due to the requirements for compliance of Bulgarian legislation with the EU and the full inclusion of EU practice. Public participation became a mandatory and essential part of the EIA procedure in Bulgaria. This enables stakeholders to participate in making decisions regarding existing or proposed new options, in approvals or rejections of the implementation of the proposals or suspension of operational facilities. Legislation clearly regulates the procedure for judicial review of decisions taken by the EIA by the competent authorities, MoEW or RIEW.

In 1999, the Interinstitutional commission was set up at the MoEW with the participation of representatives of the Ministry of Health, the Ministry of Agriculture and Forestry, the Ministry of Regional Development and national experts, which specified the requirements for the scope and content of EIA reports for development plans and their amendments.

The requirements of Directive 85/337/

нения.

Изискванията на Директива 85/337/ЕИО, изменена и допълнена с Директива 97/11/ЕС, са транспонирани с новия ЗООС, където се регламентират етапите на процедурата по ОВОС, определят се компетентните органи, правата и задълженията на инвеститора и на участващите лица в процеса на ОВОС, извършването на консултации с обществеността и заинтересувани лица. С Наредбата за условията и реда за извършване на ОВОС на инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии, приета с ПМС №59/07.03.2003 г., се постига пълно съответствие с изискванията на европейското законодателство по ОВОС.

С Наредбата се определя и редът за извършване на ОВОС за инвестиционни предложения извън Приложения 1 и 2 на ЗООС, но които засягат защитени зони от Националната екологична мрежа – съгласно чл. 31, ал. 2 от ЗБР. За тези инвестиционни предложения се предвижда случай по случай и въз основа на критерии също да се преценява необходимостта от извършване на ОВОС.

Съобразено с утвърдената и добра българска практика по ОВОС са издадени и други актове, които не са свързани пряко с процеса на транспониране на европейското законодателство, а именно: Правилник за функциите, задачите и състава на Висшия екологичен експертен съвет (ВЕЕС) и Правилник за функциите, задачите и състава на Експертния екологичен съвет (ЕЕС) към РИОСВ.

С тях се регламентират правата, задълженията и отговорностите на част от участниците в процеса на ОВОС – регистрирани експерти и членове на подпомагащите органи за вземане на решения по ОВОС.

През 2003 г. е приета нова Наредба за условията и реда за извършване на ОВОС, която след изменения и допълнения в периода 2006–2012 г. е действаща и в момента.

Изискванията на Директива 2001/42/ЕС са транспонирани в новия ЗООС, като се преценява необходимостта от изготвяне на **екологична оценка** (ЕО) на планове и програми, от провеждане на

ЕЕС, as amended by Directive 97/11/EC were transposed into the new EPA, which regulates the stages of the EIA procedure, determines the competent authorities, the rights and obligations of the investor and the persons involved in EIA process, the completion of consultations with the public and stakeholders. The Ordinance on the conditions and procedures for EIA of investment proposals for construction, activities and technologies adopted by Decree No 59/07.03.2003 achieved full compliance with the requirements of the EIA legislation.

The Ordinance defines the procedure for EIA for investment proposals outside Annexes 1 and 2 of the EPA, but which affect the protected areas of the National Ecological Network - pursuant to Article 31(2) of the BDA. Decisions on whether to carry out an EIA for those investment proposals are made on a case-by-case basis.

Consistent with the good practice in Bulgaria in the field of EIA, other acts were issued which are not directly related to the process of transposing EU legislation, namely: Rules on the functions, tasks and composition of the Supreme Expert Environmental Council (SEEC) and Rules on the functions, tasks and composition of the Expert Environmental Council (EEC) at the RIEW.

They regulate the rights, obligations and responsibilities of the participants in the EIA process - registered experts and members of the authorities involved in EIA decision-making.

In 2003 a new Ordinance was passed setting out the conditions and procedures for EIA, which is currently in force after the amendments in 2006-2012.

The requirements of Directive 2001/42/EC were transposed into the new EPA by assessing the need to prepare an environmental assessment (EA) of plans and programmes, consultations with the competent environmental authorities and with the public affected; a

консултации с компетентните органи по околната среда и със засегнатата общественост, регламентирана е процедура при предположения за трансгранично въздействие, както и мерки за наблюдение и контрол при прилагането на плана или програмата.

Разпоредбите за ЕО за планове и програми влизат в сила от 1. 07. 2004 г. Дотогава се прилагат изискванията на Наредба №2 от 5. 03. 2003 г. на министъра на околната среда и водите за реда за извършване на ОВОС на националните, регионалните и областните планове и програми за развитие, на устройствените планове и техните изменения.

През 2006 г. е приета нова Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, която след изменения и допълнения в периода 2006–2012 г. е действаща и в момента.

КОМПЛЕКСНИ РАЗРЕШИТЕЛНИ

През 2002 г. в националното законодателство е транспонирана Директива 96/61/ЕО относно комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването с приемането на изменение и допълнение на ЗООС и подзаконовата нормативна уредба към него, включително **Наредба за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни** (Наредбата за КР). Компетентен орган за издаване на разрешителните е министърът на околната среда и водите.

През 2009 г. са изменени и допълнени ЗООС и Наредбата по КР във връзка с транспониране на Директива 2008/1/ЕО относно комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването. Компетентен орган за издаване на разрешителните вече е изпълнителният директор на ИАОС. МОСВ, респ. дирекция „Превантивна дейност“, продължава да подпомага методически процеса по издаване на КР. С промяната в нормативната уредба се осигурява и възможност за административно обжалване на процедури по издаване на КР.

През 2012 г. в националното законодателство е транспонирана Директива 2010/75/ЕС относно комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването с приемането на изменение и допълнение на ЗООС и на подзаконовата нормативна уредба към

procedure for assumptions for transboundary impacts, and measures to monitor and control the implementation of the plan or programme are regulated.

The provisions for EA of plans and programmes came into force on 1. 07. 2004. Until then, the requirements of Decree No 2 of 5. 03. 2003 of the Minister of Environment and Water on EIA procedures applied to national, regional and district plans and programmes for the development of spatial plans and their amendments.

In 2006 a new Ordinance was adopted setting out the conditions and procedures for environmental assessment of plans and programmes, which is still in force after amendments in 2006-2012.

INTEGRATED PERMITS

In 2002, Directive 96/61/EC on integrated pollution prevention and control was transposed in the national law by an amendment to the Environment Protection Act and the regulations thereto, including the **Ordinance setting out the conditions and procedures for issuing integrated permits** (IPPC Ordinance). The competent authority for issuing IPPC permits is the Minister of Environment and Water.

In 2009, the EPA and the IPPC Ordinance were amended in respect of the transposition of Directive 2008/1/EC concerning integrated pollution prevention and control. The competent authority for issuing the permits already is the Executive Director of ExEA. The MoEW, respectively the Preventive Activities Directorate, continued to support the methodical process of issuing IPPC permits. The legal amendments provided an opportunity for administrative review of the procedures for issuing IPPC permits.

In 2012, Directive 2010/75/EU on integrated pollution prevention and control was trans-

него. С новата директива е разширен и обхватът на дейностите, които следва да бъдат разрешавани с издаването на КР. С изменението на ЗООС и с Наредбата за КР националното законодателство е приведено в съответствие с европейското.

През годините непрекъснато се поддържа актуална база данни за процедурите по издаване на КР.

В съответствие с изискванията на последните промени в европейската и националната нормативна уредба по комплексни разрешителни бе разработена информационна система за поддържане на регистър за резултатите от издаването, отказа, отмяната, преразглеждането, изменението и актуализирането на комплексните разрешителни.

Новата информационна система стартира в началото на 2014 г. Чрез нея е осигурен публичен достъп до информацията за издадените комплексни разрешителни и за решенията по процедурите, до техническите оценки с информация за поставените условия на разрешителното, както и до информация за мерките, предприети от операторите при окончателно прекратяване на дейностите, за които е необходимо комплексно разрешително.

От началото на прилагането в Република България на нормативната уредба по комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването до сега са издадени над 500 решения за издаване, отказ, отмяна, изменение и актуализиране на комплексните разрешителни.

ДОБРОВОЛНИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Като част от политиката на Общността за устойчиво потребление и производство са създадени два доброволни инструмента – **Схемата на Общността за присъждане на екомаркировка** (през 1992 г.) и **Схемата на Общността по управление на околната среда и одитиране** (през 1993 г.). Тъй като са установени с регламенти на Европейската общност, схемите не се прилагат директно в България преди присъединяването ѝ към ЕО.

От 1992 г. до сега тези инструменти се изграждат, доусъвършенстват и добиват популярност. Ди-

posed in the national law by an amendment to the Environment Protection Act and the regulations thereto. The new Directive extended the scope of activities that should be settled with the issuance of the IPPC. The amendment to the Environmental Protection Act and the IPPC Ordinance brought the national legislation in line with the European.

Over the years, the database on the IPPC procedures has been kept up-to-date.

An information system for keeping records of the results of the issuance, rejection, revocation, revision, amendment and update of IPPC permits was developed in accordance with recent changes in EU and national legislation on IPPC permits.

The new information system became operational in 2014. It provides public access to information on integrated permits issued and decisions on procedures, to technical assessments with information about the conditions of the permit, as well as information on measures taken by the operator upon definitive cessation of activities that require an integrated permit.

Since the beginning of the application of the regulations on integrated pollution prevention and control in Bulgaria, more than 500 decisions on granting, rejection, revocation, amendment and updating of IPPC permits have been issued.

VOLUNTARY INSTRUMENTS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION

As part of the Community policy on sustainable consumption and production, two voluntary instruments were established - the **Community Eco-label Award Scheme** (in 1992) and the **Community Eco-management and Audit Scheme** (in 1993). As established by EC regulations, these schemes did not apply directly to Bulgaria before its accession to the EU.

Since 1992, these tools have been further

рекция „Превантивна дейност“ въвежда изискванията на двете схеми в българското законодателство чрез изменение и допълнение на ЗООС и чрез двете специални наредби – Наредба №3 на министъра на околната среда и водите за Националната схема за екомаркировка (ДВ, бр. 49, 2003 г.) и Наредба за Националната схема за управление по околна среда и одитиране, приета с ПМС №61 от 12.03.2003 г.

Експертите от отдела активно участват в разработването на наръчници и брошури, в различни мероприятия за повишаване информираността на бизнеса и на широката общественост относно схемите. Благодарение на тази предварителната подготовка с приобщаването на България към ЕО през 2007 г. бизнесът и администрацията са готови за директно прилагане в страната на европейските регламенти. Вече има регистрирани български организации по Схемата на Общността за управление по околната среда и одит (EMAS), както и 18 български продукта с екомаркировката на ЕС.

ОТСТРАНЯВАНЕ НА МИНАЛИ ЕКОЛОГИЧНИ ЩЕТИ, ПРИЧИНЕНИ ДО МОМЕНТА НА ПРИВАТИЗАЦИЯ

През 1997 г. в ЗООС се регламентира, че за миналите екологични щети, причинени до момента на приватизация, отговорност носи държавата. През 1998 г. е подписан първият договор за изпълнение на **Програмата за отстраняване на миналите екологични щети** на стойност 25 млн. щатски долара, като финансирането е за сметка на държавния бюджет. В периода 1998–2008 г. министърът на околната среда и водите (на основание предложение на БЕЕС) одобрява 22 програми за отстраняване на минали екологични щети на обща стойност 253 867 000 лв. Сключени са 22 договора за изпълнение на одобрените програми, като за 19 от тях страни по договора са, от една страна, държавата, представлявана от министъра на околната среда и водите, министъра на финансите и изпълнителния директор на Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол, и от друга – купувачът по приватизационния договор.

built, refined and have gained popularity. The Preventive Activities Directorate implements the requirements of both schemes in Bulgarian law by amending the EPA and by two special ordinances - Ordinance No 3 of the Minister of Environment and Water on National Eco-Labels Scheme (SG. 49, 2003) and the Ordinance on the National Environmental Management and Audit Scheme, adopted by Decree No 61 of 12.03.2003.

Experts from the department actively participate in the development of manuals and brochures for various events to raise awareness of the business and the general public about the schemes. Thanks to this preliminary training, upon the integration of Bulgaria to the EU in 2007, the business and administrations were ready for direct application of EU regulations. There are already Bulgarian organisations registered under the Community Eco-management and Audit Scheme (EMAS), and 18 Bulgarian products have the EU Ecolabel.

ELIMINATION OF PAST ENVIRONMENTAL DAMAGE CAUSED BEFORE PRIVATISATION

In 1997, the EPA set out that the state bears the responsibility for past environmental damage caused before privatisation. In 1998 was signed the first contract under the **Programme for remediation of past environmental damage** worth USD 25 million financed by the state budget. In 1998-2008, the Minister of Environment and Water (on the basis of a proposal from the SEEC) approved 22 programmes for remediation of past environmental damage totalling BGN 253.867 million. 22 contracts for implementation of the programmes were signed; 19 of these contracting parties are, on the one hand, the state, represented by the Minister of Environment and Water, the Minister of Finance and the Executive Director of the Agency for Privatisation, and the other - the buyer in the privatisa-

За осигуряване на необходимите средства в бюджета на Република България през 2000 г. е сключен Договор за подкрепа на околната среда и приватизацията между Световната банка и Република България, представлявана от министъра на финансите, на стойност 50 млн. евро. Договорът за заем успешно приключи през 2004 г.

С цел одобряване на проектосметната документация по програмите и на основание на Наредбата за отстраняване на миналите екологични щети, към министъра на околната среда и водите през 2000 г. е създаден Междуведомствен експертен съвет (МЕС). През 2003 г. МЕС се преобразува в Междуведомствен експертен екологичен съвет (МЕЕС) – специализиран състав на Висшия експертен екологичен съвет (БЕЕС).

През 2004 г. е приета нова Наредба за отстраняване на миналите екологични щети, с която в обхвата на отговорността на държавата са включени и приватизационните сделки на фондовата борса.

През 2008 г. е прието изменение и допълнение на ЗООС, с което се регламентира, че купувачът по приватизационния договор носи отговорност за отстраняването на щетите, включително и на причинените преди сключване на приватизационната сделка.

През 2010 г. е извършен анализ на причините за изоставането на изпълнението на програмите за отстраняване на миналите екологични щети, за които има подписани договори. През 2011 г. се приема ново изменение и допълнение на ЗООС, с което се регламентира възможността за актуализиране на граfiците за изпълнение на програмите и се определя като краен срок 31.12.2020 г. за завършване изпълнението на договорите за програми за отстраняване на миналите екологични щети, сключени към 31.12.2007 г.

Във връзка с това през 2011 г. са подписани допълнителни споразумения за актуализиране на граfiците за изпълнение на програмите за отстраняване на миналите екологични щети. През същата година е изменена и допълнена подзаконовата нормативна уредба (Наредбата за отстраняване на

tion contract.

To ensure the necessary funds in the budget of the Republic of Bulgaria in 2000, a contract to support the environment and privatisation was signed between the World Bank and the Republic of Bulgaria, represented by the Minister of Finance, worth EUR 50 million. The loan contract was successfully completed in 2004.

An Interinstitutional Expert Council (IEC) was set up to the Ministry of Environment and Water in 2000 to approve draft expense documentation under the programme and in accordance with the Ordinance on remediation of past environmental damage. The IEC was transformed into an Interinstitutional Expert Environmental Council (IEEC) - a specialised committee of the Supreme Expert Environmental Council (SEEC).

In 2004 a new Ordinance on the remediation of past environmental damage was passed, the scope of which covers the responsibility of the state in terms of privatizations on the stock exchange.

In 2008 the EPA was amended, whereby the buyer in the privatisation contract became responsible for the remediation of damage, including the damage before the conclusion of the privatisation transaction.

In 2010 an analysis examined the reasons for delays of the implementation of programmes to remediate past environmental damage, for which there are contracts signed. In 2011, a new amendment to the EPA was adopted, which regulates the ability to update schedules for implementing the programmes and set the deadline for completion at 31.12.2020 for performance of contracts for programmes to remediate past environmental damage concluded as of 31.12.2007.

In this respect, in 2011 were signed additional agreements to update schedules for the implementation of programmes to remediate past environmental damage. In the same year the secondary legislation was amended (the Or-

миналите екологични щети), с което се регламентира процедурата за довършване на изпълнението на програмите в случаите на откриване на процедури по несъстоятелност и/или ликвидация на купувача/приватизираното дружество/изпълнителя на програмата.

До момента от подписаните договори са изпълнени 13 програми. През 2015 г. са обявени обществени поръчки за възлагане довършването на изпълнението на още две програми за отстраняване на миналите екологични щети. През периода 2000–2015 г. от републиканския бюджет са изразходвани средства за изпълнение на програмите в размер на 132 895 000 лева.

ЕКОЛОГИЧНА ОТГОВОРНОСТ

През 2008 г. е приет **Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети** (ЗОПОЕЩ), с който в националното законодателство е транспонирана Директива 2004/35/ЕО относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологични щети.

От 2008 г. до сега се поддържа информационна база данни за операторите, които извършват дейности, попадащи в приложното поле на Закона, като през 2011 г. е проведена обществена поръчка за изготвяне на задание за проектиране на информационна система.

През април 2013 г. на ЕК е представен първият доклад на Република България по прилагане на Директива 2004/35/ЕО по отношение на екологичната отговорност за предотвратяване и отстраняване на екологични щети.

През 2014 г. в МОСВ беше организирана работна среща за представяне на тренировъчен пакет за категоризиране на случаи и определяне на превантивни/оздравителни мерки по Директива 2004/35/ЕО за екологична отговорност, с лектори, финансирани от ЕК. В срещата взеха участие представители на компетентните/контролни органи по прилагане на законодателството по екологична отговорност.

dinance on remediation of past environmental damage), which regulates the procedure for the implementation of programmes in the event of insolvency proceedings and/or liquidation of the buyer/privatised company/contractor of the programme.

So far, 13 programmes have been implemented under contracts signed. In 2015 public procurement was opened for the completion of the implementation of two programmes to remediate past environmental damage. In 2000–2015, BGN 132,895,000 from the national budget was spent on the implementation of the programmes.

ENVIRONMENTAL LIABILITY

In 2008, the Act setting out the liability to prevent and remedy environmental damage (ASRPRED) was passed whereby Directive 2004/35/EC on environmental liability with regard to the prevention and remedying of environmental damage was transposed into the national law.

Since 2008, an information database of operators carrying out activities falling within the scope of the Act has been kept; in 2011 a tender was opened for the preparation of terms of reference for the design of an information system.

In April 2013, the European Commission presented the first report of the Republic of Bulgaria on the implementation of Directive 2004/35/EC on environmental liability with regard to the prevention and remedying of environmental damage.

In 2014 the MoEW organised a workshop to present the training package for categorization of cases and identification of preventive/remedial measures under Directive 2004/35/EC on environmental liability with lecturers funded by the European Commission. The meeting was attended by representatives of the competent/supervisory bodies involved the application of legislation on environmental liability.

БЪЛГАРИЯ И ЕВРОПЕЙСКИ
СЪЮЗ

ХОД НА ПРЕГОВОРИТЕ ЗА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ
КЪМ ЕС ПО ГЛАВА 22 „ОКОЛНА СРЕДА“

Преговорите за присъединяване на Република България към ЕС по Глава 22 „Околна среда“ стартираха през 2001 г. През първата половина на годината беше финализирана и одобрена от МС Позицията на Република България за преговори по Глава 22, която бе впоследствие депозирана в службите на Европейската комисия. Официалното стартиране на преговорите бе на 27. 07. 2001 г., когато бе представена Обща позиция на Европейския съюз по внесената от Република България Позиция за преговори по Глава „Околна среда“. Основните акценти в Общата позиция на ЕК от 2001 г. бяха:

- България следва да транспонира законодателството си в областта на околната среда най-късно до присъединяването – т.е. до 31.12.2006 г. законодателството на страната трябва да е приведено в пълно съответствие със законодателството на ЕС.
- За определени „тежки“, скъпоструващи и представляващи предизвикателство директиви страната следва да изготви и изпълни прилагащи програми. Тези програми следва да съдържат срокове и ос-

REPUBLIC OF BULGARIA
AND THE EUROPEAN
UNION

NEGOTIATIONS PROGRESS ON THE
ACCESSION TO THE EU’S CHAPTER 22
“ENVIRONMENT”

Negotiations on the accession of Bulgaria to the EU’s Chapter 22 “Environment” launched in 2001. In the first half of the year the Negotiating Position of the Republic of Bulgaria was finalized and subsequently approved by the Council of Ministers and was, after that, handed in the office of the European Commission. The negotiations on Chapter 22 officially started on 27. 07. 2001 and an EU Common Position was presented. The European Commission stressed in its Common Position on the following:

- Bulgaria should complete the legal transposition in the field of environmental protection at the latest by its accession to the EU, which means that the country’s legislation should be fully aligned with the EU’s legislation until 31. 12. 2006.
- The country should develop and put into action implementation plans for certain costly

новни стъпки за постигане на пълно осъществяване на изискванията на съответната директива, както и финансови стратегии и планове за осигуряване на публични и частни инвестиции в инфраструктура и технологии.

- Страната следва да акцентира върху спазването на принципа за интегриране на изискванията за опазване на околната среда в другите стратегически политики с цел допринасяне за устойчивото развитие.
- За прилагане и налагане на европейското законодателство в областта на околната среда следва да се наблегне на институционалното укрепване и подобряването на административния капацитет на централно, регионално и местно ниво.

В началото на 2002 г. българското правителство прие амбициозната Стратегия за ускоряване на преговорите за присъединяване на България към Европейския съюз. МОСВ, като водещо по Глава 22 „Околна среда“, положи изключителни усилия за своевременното приключване на преговорите по нея. През 2002 г. стартира разработването на прилагащите програми за 10 директиви в секторите „Качество на въздуха“, „Управление на отпадъците“, „Промислено замърсяване и управление на риска“ и „Качество на водите“, за които страната заяви формулирането на преходни периоди за отлагане прилагането на определени изисквания. Разработването на тези програми изискваше сериозна аналитична работа по оценка на състоянието на съответния сектор в страната, определяне на конкретните стъпки, които трябва да бъдат предприети за пълното прилагане на изискванията на всяка директива на ЕС, времева рамка за постигане на пълно прилагане и финансови разчети на необходимите инвестиции и източници на финансиране. Прилагащите програми бяха разработени от екипи на МОСВ, в които бяха привлечени експерти от други държавни органи и от бизнеса, както и специалисти по определени въпроси от технически характер.

Преговорите по Глава 22 през 2003 г. бяха финализирани на базата на европейското екологично законодателство, прието до края на 2002 г. Както

and challenging Directives. These plans should contain deadlines and key steps to achieve the full implementation of the requirements of a specified Directive, as well as financial strategies and plans for public and private investments in infrastructure and technology.

- The country should focus on the application of the principle of integration of environmental protection requirements in other policy areas in order to contribute to sustainable development.
- Implementation and enforcement of the EU legislation in the field of environment should focus on institutional development and administrative strengthening at central, regional and local level.

In the beginning of 2002 the Bulgarian Government adopted an ambitious National Strategy for Accession of the Republic of Bulgaria to the EU. The Ministry of Environment and Water, as a leading negotiator on Chapter 22 “Environment” made every endeavour to close the negotiations on time. In 2002 started the development of implementation plans for 10 Directives which concern fields like Air Quality, Waste Management, Industrial Pollution and Risk Management, Water Quality for which the country requested formulation of transitional periods to postpone the implementation of the specific requirements. The development of the implementation plans required serious analytical work to assess the status of the specific sectors in the country, as well as to identify the specific steps which should be taken to fully implement the requirements of each EU Directive, and also a time frame to achieve full implementation, and financial plans of the investments and sources of funding. The implementation plans were developed by MoEW experts and in co-operation with experts from other government institutions, business and experts on certain technical issues.

The negotiations on Chapter 22 which took

Неформален съвет на министрите по околна среда на ЕС, юли 2015 г., Кралство Люксембург

Informal Meeting of EU Environment Ministers, July 2015, Luxembourg

е добре известно, европейското законодателство в областта на околната среда е изключително динамична величина, която търпи постоянни изменения във времето с оглед постигането на заложените в Договора за създаване на Европейския съюз цели за по-чиста и здравословна околна среда и за постигане на устойчиво развитие. В периода след приключването на преговорите до 1. 10. 2004 г. бе прието ново европейско екологично законодателство, което постави нови, по-високи изисквания в конкретни сектори, сред които и сектор „Управление на отпадъците“.

Закриването на преговорите за присъединяване на България към ЕС по Глава 22 „Околна среда“ бе очакван завършек на една изключително натоварена, но в крайна сметка ползотворна работа на екипа на МОСВ, МС, МВнР и всички други ведомства, които съдействаха активно за подготовката на представените в ЕС необходими документи.

Ангажиментите, поети от Република България в хода на преговорите за членство в ЕС, изискват мобилизиране на значителни финансови и човешки ресурси от страна на държавата, общините и бизнеса. Усилията, които държавата, общините и бизнесът правят и ще правят за изпълнение на поетите ангажименти, водят не само до разходи, но и до ползи за обществото като цяло. Спецификата на инвестициите в околната среда се състои в това, че в редица случаи ползите от вложенията, направени от стопански субекти и отрасли, се разпростират в други сфери:

- На първо място, като пряк ефект от подобрената околна среда ще се подобри и качеството на живот и бит на хората. Постепенно ще се увеличава делът на ползващите канализационни системи, цялото население на страната ще се включи в организирана система за събиране на битовите отпадъци и пр. Тези подобрения са свързани с немалки публични инвестиции, но именно за да се осигуряват високите инвестиционни разходи, се използваха предприєдинителните фондове, а след присъединяването – и кохезионният и структурните фондове на ЕС. Това са преки безвъзмездни средства за подобряване бита на насе-

place in 2003 were successfully completed, based on the European environmental legislation adopted by that time. As it is well known, the European environmental legislation is very dynamic and changes constantly over the time in order to meet the requirements for cleaner and healthier environment, and sustainable development set in the Treaty on European Union. In the time frame between closure of negotiations and 1. 10. 2004, a new EU environmental legislation was adopted which set new, higher requirements in specific sectors, including in the Waste Management sector.

The closure of the accession negotiations on Chapter 22 “Environment” was extremely challenging, but ultimately fruitful work of the team which was composed by experts from the MoEW, the Council of Ministers, the Ministry of Foreign Affairs and other institutions, which actively helped in the preparation of the necessary documents, submitted to the EU.

The commitments made by the Republic of Bulgaria in the process of EU accession negotiations require the mobilization of significant financial and human resources by the state, municipalities and businesses.

The efforts which the Government, municipalities and business have to make in order to meet the commitments already taken are costly but beneficial to the society. The environmental investments are characterized with specific benefits spread out to many other sectors and areas:

- First of all, the direct effect of the improved environment will result in the improved quality of life, lifestyle and comfort of the people. The share of households connected to sewerage will gradually increase; the entire population of the country will participate in the organized system for collection of household waste and so on. These improvements were realised with significant amount of public investment, as well as pre-accession funds were used in or-

лениието.

- Бизнесът също ще ползва изградените с безвъзмездни средства съоръжения на публичната екологична инфраструктура – водоснабдителни, канализационни и пречиствателни съоръжения за водите, както и съоръжения за третиране на отпадъци. В резултат на подобрената околна среда, в частност качеството на водите, ще бъдат спестени разходи на фирмите и на отраслите водопотребители, които в момента влагат средства за пречистване на водите преди ползването им за различни цели.
- Непряк положителен ефект от прилагането на европейските изисквания ще има и върху безработицата и бедността, тъй като при изграждането на канализационните системи и на пречиствателните станции за отпадъчни води, на депата за отпадъци, отговарящи на най-съвременните екологични изисквания, ще се осигурят временни, а след пускането им в експлоатация – и постоянни работни места.
- Изграждането на обектите, финансирани със средства от ЕС, е голяма възможност както за строителния бизнес, така и за отраслите, които доставят услуги и стоки, свързани със строителството на тези обекти.
- Не на последно място трябва да се отбележи, че задължително условие за ползването на финансовите инструменти на ЕС не само за сектор околна среда, а и за почти всички сектори, е в България да се прилага на практика хармонизирано европейско екологично законодателство. Тук става въпрос например за изграждането на модерна национална транспортна инфраструктура, която без съмнение е от полза не само за населението, но и за бизнеса в страната. Проектите в тази сфера могат да се одобряват при условие, че към тях са приложени европейските изисквания за екологична оценка на проекти.

Хармонизирането на законодателството в областта на околната среда в периода 2007–2013 г., както и стартирането и изпълнението на различни инвестиционни проекти се извършва със средства от ЕС по Оперативна програма „Околна среда 2007–2013 г.“.

der to cover the high investment costs. After the accession to the EU, Cohesion and Structural Funds were used also. These direct grants aimed to improve the welfare of the population.

- Businesses will also benefit from the environmental infrastructure facilities, constructed with EU funds - water supply facilities, sewerage and water purification facilities, as well as from the wastewater treatment plants. As a result, the improved environment, and in particular as a result of the improved water quality, the business, industries and consumers will decrease the water pre-treatment costs.
- The application of the European standards will influence the unemployment and poverty reduction, since the construction of sewerage systems, wastewater treatment plants and landfills which meet the latest environmental requirements, will provide temporary and - after putting them into operation - permanent jobs.
- Facilities constructed with EU funds provide great opportunities for construction business as well as for the industries that supply goods and services related to the construction of these infrastructures.
- Last but not least, it should be stressed that the harmonized and practically enforced European environmental legislation in Bulgaria is a prerequisite to use EU financial instruments not only in the environmental sector, but also almost in all other sectors. Building a modern national transport infrastructure, which is undoubtedly beneficial both for the population and business require the application and implementation of EU legislation.

Harmonization of environmental legislation within the 2007-2013 period, as well as the launch and implementation of various investment projects, are implemented with EU funds under the Operational Programme “Environment 2007-2013”.

**ФИНАНСИРАНЕ НА
ПОЛИТИКИТЕ ПО ОКОЛНА
СРЕДА ЧРЕЗ ОПЕРАТИВНА
ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“**

Оперативната програма „Околна среда 2007–2013 г.“ (ОПОС 2007–2013) е една от седемте оперативни програми, разработени като част от Националната стратегическа референтна рамка (НСРР) на Република България за програмния период 2007–2013 г. Програмата съдейства за изпълнение на заложения стратегически приоритет на НСРР „Подобряване на базисната инфраструктура“ чрез инвестиции в инфраструктурата, свързана с опазване на околната среда.

ОПОС 2007–2013 г. се основава на целите и приоритетите на екологичната политика на ЕС и отразява поетите от Република България международни ангажменти в сектор „Околна среда“. Програмата се осъществява с финансовата подкрепа на Кохезионния фонд (КФ) и на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР).

Процесът по разработването ѝ е организиран от управляващия орган на ОП – дирекция „Кохезионна политика за околна среда“ в МОСВ (сега главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда“). В специално създадена за целта работна група в периода 2005–2006 г. са включени представители на всички заинтересовани страни: министерства и областни администрации, БАН, НСИ, НСОРБ, БСК, Националния съвет на хората с увреждания, неправителствени организации, синдикати и други.

Общият финансов пакет за реализацията на ОПОС 2007–2013 г. възлиза на 3 403 030 451,81 лева.

Реализацията на ОП „Околна среда 2007–2013 г.“ е насочена към целите на политиката на Европейската общност по отношение на околната среда, които съгласно чл. 174 от Договора за създаване на ЕО са: запазване, защита и подобряване качеството на околната среда, предпазливо и рационално използване на

**FINANCING OF
ENVIRONMENTAL
POLICIES THROUGH
THE OPERATIONAL
PROGRAMME
“ENVIRONMENT”**

Operational Programme “Environment 2007-2013” (OPE 2007–2013) is one of the seven operational programmes developed as part of the National Strategic Reference Framework (NSRF) of the Republic of Bulgaria for programming period 2007-2013. The programme contributes to the implementation of the NSRF strategic priority “Improving Basic Infrastructure” through investments in infrastructure related to environmental protection.

OPE 2007-2013 is based on the objectives and priorities of EU environmental policy and reflects the international commitments undertaken by Republic of Bulgaria in sector “Environment”. The programme is implemented with the financial support of the Cohesion Fund (CF) and the European Regional Development Fund (ERDF).

The process of its development is arranged by the managing authority of the OP - Directorate “Cohesion Policy for Environment” under the Ministry of Environment and Water (MEW) (now Directorate General “Operational Programme “Environment”). A special ad hoc working group created in the period 2005-2006 includes representatives of all stakeholders: ministries and regional administrations, BAS, NSI, NAMRB, BIA, the National Council of People with Disabilities, NGOs, trade unions and others.

The total financial package for the implementation of OPE 2007-2013 amounts to 3,403,030,451.81 BGN.

The implementation of OP “Environment 2007-2013” focuses on the policy objectives of

природните ресурси и защита на човешкото здраве.

Посредством дефинирането на приоритетни направления за финансиране в областта на водите, отпадъците и биологичното разнообразие, ОП „Околна среда 2007–2013 г.“ отговаря на необходимостта от инвестиции в екологичната инфраструктура с цел постигане на съответствие с екологичното законодателство на ЕС. По този начин приоритетите на ОП „Околна среда 2007–2013 г.“ са дефинирани в съответствие с предложените от Стратегическите насоки дейности за финансиране, за да се засилва единството между опазването на околната среда и растежа.

ОП „Околна среда 2007–2013 г.“ се фокусира върху реализация на приоритети, които са насочени към изпълнение на директивите, изискващи най-големи финансови ресурси.

ОП „Околна среда 2007–2013 г.“ е разработена в съответствие със Стратегическите насоки за сближаване и отразява целите на Лисабонската стратегия за растеж и заетост. Изпълнението на ОП допринася за повишаване на привлекателността на градските райони и за осигуряване на задоволително качество и равнище на услугите. Развитието на екологичната инфраструктура е предпоставка за постигане на устойчив икономически растеж и по-добро качество на живот на населението.

В съответствие с екологичната политика на ЕС

the European Community relating to the environment, which, according to Article 174 of EC Treaty are: preserving, protecting and improving the quality of the environment, prudent and rational utilisation of natural resources and protection of human health.

By defining the priority areas for funding in the area of water, waste and biodiversity, OP “Environment 2007-2013” meets the needs for investments in environmental infrastructure in order to achieve compliance with the environmental legislation of the EU. Therefore the priorities of the OP “Environment 2007-2013” are defined in accordance with the proposed Strategic Guidelines for funding to strengthen the unity between environment and growth.

OP “Environment 2007-2013” is focused on the implementation of priorities aimed to implement the directives requiring the greatest financial resources.

OP “Environment 2007-2013” was developed in compliance with the Strategic Guidelines for cohesion and reflects the objectives of the Lisbon strategy for growth and jobs. The implementation of that OP contributes to increasing the attractiveness of urban areas and providing satisfactory quality and level of services. The development of environmental in-

Откриване на столичното метро до Бизнес парка в квартал „Младост“, май 2015 г.

Official opening of the Sofia Metropolitan extension to the Business Park in “Mladost” Residential District, May 2015

Националната стратегия по околна среда 2005–2014 г. е насочена към:

- решаване на глобалните екологични проблеми: изпълнение на ангажиментите по протокола от Киото и Конвенцията на ООН по изменение на климата, ограничаване и противодействие на процесите на опустиняване и деградация на почвите;
- опазване на природното наследство и поддържане на богато биологично разнообразие, опазване и възстановяване на биологичното разнообразие;
- достигане и поддържане на високо качество на околната среда в градски населени места чрез осъществяване на съответствие с европейските стандарти за качество на атмосферния въздух; подобряване на управлението на отпадъците, включително чрез въвеждане на системи за разделно събиране, повторна употреба и рециклиране; подобряване на чистотата в населените места, намаляване на шумовото замърсяване и развитие на устойчиви и екологично чисти системи за градски транспорт;
- осигуряване на добро качество на водата и на достатъчно количество вода;
- по-тясно интегриране на политиката за околната среда в секторните и регионалните политики: намаляване на замърсяването и предотвратяване на бъдещи въздействия върху околната среда в промишления и енергийния сектор, увеличаване на употребата на възобновяеми енергийни източници и подобряване на енергийната ефективност, екологосъобразно управление на опасните химични вещества и препарати и контрол на риска от емисии на разтворители, екологосъобразно управление на производствени и опасни отпадъци;
- ефективно управление на околната среда, включително чрез подобряване на административния капацитет на институциите, прилагащи екологичното законодателство, чрез привличане на обществеността в процеса на вземане на решения, отнасящи се до околната среда, и разширяване на достъпа до информация.

В ОП „Околна среда 2007–2013 г.“ като инструмент за реализация на националната екологична

frastructure is a prerequisite for achieving sustainable economic growth and better quality of life of the population.

In compliance with the EU environmental policy, the National Environmental Strategy 2005-2014 aims:

- to resolve global environmental problems: the implementation of commitments under the Kyoto Protocol and the UN Convention on Climate Change, to limit and counteract the processes of desertification and soil degradation;
- to protect the natural heritage and maintain the rich biodiversity, to preserve and restore the biodiversity;
- to achieve and maintain high environmental quality in urban areas by achieving compliance with European standards on air quality; to improve the management of waste including through introduction of systems for separate collection, reuse and recycling; to improve the sanitation in settlements, to decrease the noise pollution and to develop sustainable and environmentally friendly urban transport systems;
- to provide sufficient amount of water with good quality;
- to achieve closer integration of environmental policy with sectoral and regional policies: to decrease pollution and to prevent any future impact of industry and energy sectors on the environment, to increase the use of renewable energy sources and to improve energy efficiency, to ensure environmentally sound management of hazardous chemicals and control of the risk of emissions from solvents as well as environmentally sound management of industrial and hazardous waste;
- to achieve efficient management of environment including by strengthening the administrative capacity of the institutions implementing environmental legislation, to involve the public in the decision-making processes with regard to the environment and to expand the

политика са формулирани цели и приоритети, чието изпълнение води до ограничаване на замърсяването на водите и подобряване на качеството на питейните води чрез изграждане, реконструкция, разширение и модернизация на водоснабдителни и канализационни мрежи и селищни ПСОВ и ПСПВ; до по-ефективно управление на отпадъците и насърчаване на тяхното рециклиране и екологосъобразно оползотворяване; до спиране на загубата на биологично разнообразие посредством опазване и възстановяване на видовете и природните местообитания. В този смисъл осъществяването на програмата е насочено към постигането на екологичните приоритети на Общността.

Реализирането на оперативна програма „Околна среда 2007–2013 г.“ съдейства за прилагане на изискванията на законодателството на ЕС, както и за повишаване на атрактивността на градските райони и за съхраняване на техния екологичен потенциал. Инвестициите в екологична инфраструктура допринасят за устойчивостта на икономическия растеж, за създаването на нови работни места, за сближаването и конкурентоспособността на регионите.

Една от задачите на ОП „Околна среда 2007–2013 г.“ е подобряването на качеството на живот на населението. Изграждането на необходимата инфраструктура за водоснабдяване, за събиране,

access to information.

As an instrument for implementation of the national environmental policy OP “Environment 2007-2013” has formulated objectives and priorities the implementation of which leads to less pollution of water and improvement of the quality of drinking water through the construction, reconstruction, expansion and modernization of water supply and sewerage networks and urban waste water treatment plants and drinking water treatment plants; more efficient waste management and promotion of recycling and environmentally sound recovery; halting the loss of biodiversity through the preservation and restoration of species and natural habitats. In this sense, the implementation of the programme aims to achieve the environmental priorities of the Community.

The implementation of Operational Programme “Environment 2007-2013” contributes to the implementation of the requirements of EU legislation and the enhancement of the attractiveness of urban areas and the preservation of their environmental potential. The investments in environmental infrastructure lead to sustainable economic growth and creating new jobs. They also contribute to higher convergence and regional competitiveness.

Откриване на новоизградена пречиствателна станция в Свиленград, 2015 г.

Official opening of a newly constructed treatment plant in Svilengrad, 2015

отвеждане и пречистване на битовите отпадъчни води и за третиране на отпадъци съдейства както за преодоляването на здравно-екологичните рискове, така и за предоставянето на качествени екологични услуги на гражданите. Дейностите, свързани с опазването, възстановяването и подпомагането на цялостното управление на видовете и природните местообитания, правят по-отговорно управление то на природните ресурси, което на свой ред ни приближава до постигането на целите на Стратегията за устойчиво развитие на Европейския съюз.

ОП „Околна среда 2007–2013 г.“ е насочена към подобряване, запазване и възстановяване на естествената околна среда и към развитие на екологичната инфраструктура в страната, с което ще се подобри качеството на живот на населението и ще се увеличат възможностите за инвестиции в икономиката.

Със Споразумението за партньорство между България и Европейската комисия от 2014 г. се установяват правилата, с чието спазване и прилагане България се съобразява със стратегията на Съюза за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

В областта на околната среда в документа се определя, че ефективното използване на ограничените природни ресурси, опазването на околната среда от антропогенно влияние и постигането на редица специфични цели са в основата на осъществяването на устойчиво развитие.

Определеният в този стратегически документ приоритет „Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж“ формулира предизвикателствата по отношение на свързаността и достъпността (на страната и регионите) и на свързаната с тях базова инфраструктура, както и поетите от страната национални ангажименти към ЕС в секторите води и отпадъци, които са капиталово интензивни и чието изпълнение е невъзможно без значителната подкрепа от страна на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ).

Основните политики в областта на околната среда са залегнали в приоритетите на новия про-

Implementation of OP “Environment 2007-2013” leads to improvement of the quality of life of the population. The construction of the required infrastructure for water supply and collection, removal and treatment of waste water and for waste treatment is linked to overcoming environmental and health risks and to the provision of quality environmental services to citizens. The activities related to the preservation, restoration of and support to the overall management of species and habitats contribute to the more responsible management of natural resources, which in turn helps to reach the targets of the European Union Strategy for Sustainable Development.

OP “Environment 2007-2013” is aimed at improving, preserving and restoring the natural environment and at developing the environmental infrastructure thus leading to better quality of life and better opportunities for investment in the economy.

The Partnership Agreement between Bulgaria and the European Commission of 2014 lays down the rules whereby Bulgaria ensures compliance with the Union strategy for smart, sustainable and inclusive growth.

In the field of environment the document stipulates that the efficient use of the limited natural resources, the protection of the environment against the anthropogenic influence and the achievement of a number of specific objectives form the basis for achieving sustainable development.

The priority of “Connectivity and green economy for sustainable growth” set out in that strategic document addresses the challenges in terms of connectivity and accessibility (of the country and the regions) and the related basic infrastructure as well as the country’s national commitments to the EU in the water sector and waste sector which are capital intensive and the implementation of which is impossible without the substantial support of the ESIS.

грамен период на оперативната програма 2014–2020 г., чрез който се надгражда постигнатото по ОПОС 2007–2013 година.

УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ

Фокусът във водния сектор ще бъде насочен към инвестициите за изграждане на инфраструктура в изпълнение на одобрената „Стратегия за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014–2023 г.“ и плана за действие към нея.

Задълженията за изграждане на канализационни системи на населените места са определени с Директива 91/271/ЕИО. България планира да подпомогне финансово изграждането на необходимата инфраструктура със средства от ОПОС 2014–2020 г., които ще бъдат насочени към агломерациите с над 10 000 е.ж. Освен осигуряването на необходимото ниво на пречистване, приоритет ще бъде и доизграждането на канализационната мрежа. При подготовката и изпълнението на проекти в сектора ще се следва регионалният подход.

С изграждането на ВиК инфраструктура по ОПОС ще се реализират и дейности от приоритетна област „Опазване и възстановяване на водите“ от стратегията на ЕС за Дунавския регион.

Задълженията за осигуряване на чиста и безопасна питейна вода за населението произтичат

The main environmental policies are enshrined in the priorities of the new programming period of Operational Programme 2014-2020 which builds upon the achievements of OPE 2007-2013.

WATER MANAGEMENT

The focus in the water sector will be on the investments for construction of infrastructure in implementation of the approved “Strategy for Development and Management of the Water Supply and Sanitation Sector in the Republic of Bulgaria for the period 2014-2023” and the Action Plan to it.

The obligations for construction of sewerage systems in settlements are defined by Directive 91/271/EEC. Bulgaria plans to support financially the construction of the required infrastructure with funds from OPE 2014-2020, and the funds will be directed to agglomerations with over 10 000 PE. In addition to providing the required level of purification, priority will be given also to the completion of the sewerage network. The preparation and implementation of projects in the sector will be based on the regional approach.

The construction of the water supply and sewerage infrastructure under OPE will contribute to the implementation of activities un-

Пречиствателно
съоръжение за отпадъчни
води

Wastewater
Treatment Plant

от Директива 98/83/ЕО. Изпълнението им изисква изграждане на съоръжения за пречистване на питейните води, изграждане, реконструкция и модернизация на водопроводна мрежа. С допълващи мерки ще се повиши ефективността на ползване на водите – ще се намалят загубите на вода във водопроводните мрежи и ще се изградят съоръжения, вкл. зелена инфраструктура, за осигуряване на питейна вода в сухите периоди в годината. С тях ще се постигне и намаляване на населените места с нарушено водоснабдяване, както и принос към целите на Стратегия „Европа 2020“ за ефективно използване на ресурсите и за адаптация към изменението на климата.

Осъществяването на тези мерки ще се финансира основно от ОПОС – фокусът ще са водоснабдителни мрежи и съоръжения (вкл. пречиствателни станции за питейни води и довеждащи водопроводи), които ще осигурят (до)проектиране и (до)изграждане на пълен воден цикъл.

ОПОС ще подпомага и мерки за осигуряване на необходимата информация за подобряване на управлението на водите: за изграждането и оборудването на системи за мониторинг на водите, съответстващи на изискванията на директивите, и за технологичното обезпечаване на мониторинговите изследвания; както и мерки за изграждането на информационни системи и модели за управление на водите.

УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Бъдещите предизвикателства в сектора са свързани основно с постигането на целите за:

- предотвратяване на образуването на отпадъци, увеличаване на дела на отпадъците, които са преминали през подготовка за повторна употреба и/или през рециклиране;
- намаляване на количеството на депонирани биоразградими отпадъци.

Усилията ще се насочат приоритетно към осигуряване на финансиране на мерки съгласно йерархията за управление на отпадъците и при спазване на изискванията на Директива 2008/98/ЕО (Рам-

der priority area “Water Preservation and Restoration” of the EU Strategy for the Danube region.

The obligations to provide clean and safe drinking water to the population arise under Directive 98/83/EC. Their implementation requires the construction of facilities for purification of drinking water, construction, reconstruction and modernization of the water supply network. Complementary measures are the growing efficiency of water use – reducing water losses in water supply networks and constructing facilities, including green infrastructure for provision of drinking water during the dry periods of the year. They will help decrease the number of settlements with poor water supply and will contribute to the Europe 2020 Strategy for efficient use of the resources and adaptation to climate changes.

The implementation of these measures will be funded mainly under OPE – the emphasis will be on water supply networks and facilities (including on drinking water treatment stations and water supply pipelines) that will ensure (further) design and (further) construction of the full water cycle.

OPE will also support measures for provision of the necessary information to improve water management: construction and equipment of water monitoring systems complying with the requirements of the directives and technological support for the monitoring studies, as well as measures related to the development of information systems and water management models.

WASTE MANAGEMENT

The future challenges in the sector are related mainly to the achievement of the following objectives:

- waste prevention increasing the proportion of waste that has been pre-treated for reuse and/or has been recycled

кова директива за отпадъците).

Съществен ресурс от средствата по ЕСИФ ще бъде ориентиран към интервенции за по-добро управление на отпадъците, съобразно с йерархията за управлението им и с оглед постигането на по-висока ефективност на този ресурс. Инвестициите ще бъдат вложени в дейности по изграждане на центрове за подготовка за повторна употреба и за повторна употреба на битови отпадъци, по изграждане на анаеробни и/или компостиращи инсталации за биоразградими отпадъци и на анаеробни и/или компостиращи инсталации за зелени отпадъци, площадки за предварително третиране. В допълнение се предвижда изграждане на съоръжения за предварително третиране и инсталации

- reducing the amount of landfilled biodegradable waste.

The efforts will prioritize the provision of funding for measures according to the waste management hierarchy subject to the requirements of Directive 2008/98/EC (Waste Framework Directive).

Substantial amount of the funding under ESIS will be aimed at interventions for better waste management according to their management hierarchy and to achieve higher efficiency of this resource. The investments will be allocated to the construction of centres for preparation for reuse and for reuse of municipal waste, for construction of anaerobic and/

Откриване на регионална
система за отпадъци в
Габрово,
юли 2015 г.

Official opening of the
regional waste management
system in Gabrovo,
July 2015

за оползотворяване на отпадъци с добив на енергия, което също ще доведе до намаляване на количеството депонирани отпадъци.

Биологично разнообразие и „Натура 2000”

Ще се подкрепят мерки от Националната приоритетна рамка за действие по „Натура 2000”, както и мерки за опазване на биологичното разнообразие. Ще продължат дейностите по проучване и картиране на разпространението и природозащитното състояние на видове и местообитания в защитените зони от „Натура 2000” в акваторията на Черно море, както и по тяхното опазване, за да се завърши фазата на изграждане на мрежата „Натура 2000”. Ще се финансират разработването/актуализацията и прилагането на подходящи планове за управление или други планове за развитие, както и подходящи мерки от правно, административно и договорно естество, специално разработени за териториите, с цел да се подпомогне изпълнението на ангажиментите по Директива 92/43/ЕИО. Чрез подпомагането на тези дейности се допринася за изпълнението на Насоките за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата и на мерките на Националната приоритетна рамка за действие по „Натура 2000“.

Качество на атмосферния въздух

Подобряването на качеството на въздуха в градовете (от гледна точка на замърсители) е едно от основните предизвикателства пред нашата страна. Необходимостта от предприемане на строги мерки в тази насока е обусловена от директната свързаност на проблема с човешкото здраве. Анализът на изготвените от общините програми за намаляване на нивата на замърсителите и за достигане на установените норми по Закона за чистотата на атмосферния въздух показва преобладаващо влияние на битовото отопление с твърди горива и на транспорта.

Във връзка с това чрез ОПОС 2014–2020 г. ще се осигури финансиране за интервенции, отнася-

or composting installations for biodegradable waste and anaerobic and/or composting plants for green waste, pre-treatment sites. In addition, it is planned to construct pre-treatment facilities and installations for recovery of waste with generation of energy which will also lead to reduction of the amount of landfilled waste.

BIODIVERSITY AND NATURA 2000

Measures under the National Prioritized Action Framework for Natura 2000 as well as measures for conservation of biodiversity will be supported. The activities of studying and mapping the distribution and conservation status of species and habitats in the protected areas of NATURA 2000 in the Black Sea as well as the measures for their protection will continue in order to complete the development stage of the NATURA 2000 network. Funding will be allocated for the development/updating and the implementation of appropriate management plans or other development plans and appropriate legal, administrative or contractual measures designed specifically for the areas in order to support the implementation of the commitments under Directive 92/43/EEC. The support provided to these activities contributes to the implementation of the guidelines for integration of the environmental policy and the policy on climate change and the measures of the National Prioritized Action Framework for Natura 2000.

AMBIENT AIR QUALITY

Improving air quality in cities (in terms of pollutants) is one of the major challenges facing our country. The need to undertake strict measures in this regard is determined by the direct impact of the problem on human health. The analysis of the municipal programmes for decreasing the levels of pollution and for reaching the established standards under the Clean Ambient Air Act shows the predominant influ-

ци се основно до устойчив и интегриран градски транспорт, отговарящ на европейската нормативна уредба за вредни емисии от двигателите. Предвиждат се инвестиции и в дейности по техническото обезпечаване на мониторинга и контрола на компонентите на околната среда (система за мониторинг на въздуха), вкл. инвестиции в оборудване.

ДРУГИ ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ

През целия период на своето съществуване Министерството на околната среда и водите работи успешно за усвояване на средствата по редица инструменти на ЕС и други международни донори, включително:

- **Програма ФАР и Преходен финансов инструмент** – успешно приключили 30 проекта по Програма ФАР и 7 проекта по Преходния финансов инструмент. В рамките на тези проекти беше доставено оборудване и беше укрепен капацитетът на различни структури на МОСВ, както и на неговата централна администрация; беше оказана и методическа помощ на отделни звена на МОСВ при решаването на конкретни задачи.
- **Програма ИСПА/Кохезионен фонд на ЕС** – успешно приключили 22 инфраструктурни проекта на обща стойност 541 млн. евро, като са постигнати 86,5% усвояемост на средствата по Програмата; в сектор „Води” по програмата са изпълнени общо 16 проекта, 15 от които са за напълно завършени/реконструирани пречиствателни станции за отпадъчни води в градовете Горна Оряховица, Пазарджик, Благоевград, Търговище, Бургас – кв. „Меден рудник”, Монтана, Севлиево, Попово, Ловеч, Смолян, Варна, Балчик, София, Сливен и Кюстендил; пречиствателни станции за питейни води в с. Мала църква и в с. Пасарел – София; канална помпена станция в кв. „Нови Искър” – София, и канална помпена станция в кв. „Аспарухово”, гр.

ence of domestic heating with solid fuels and of transport.

In this regard, OPE 2014-2020 will provide funding for interventions mainly for ensuring sustainable and integrated urban transport complying with the European legislation on hazardous emissions from engines. There will be investments also in technical support of the monitoring and control of environmental components – an air monitoring system – and investments in equipment.

OTHER FINANCIAL SOURCES

During the entire period of its existence, the Ministry of Environment and Water successfully works on the absorption of funds from a number of instruments funded by the EU and other international donors, including:

- **PHARE programme and Transition facility (TF)** – successfully implemented a total of 30 projects under PHARE and 7 TF projects. In the framework of these projects, supply of equipment and capacity building were performed for different structures of the Ministry as well as its central administration; methodological assistance was also provided to different units of MoEW in addressing specific tasks.
- **ISPA/CF 1164/94 programme of the EU** – 22 infrastructure projects at the total value of 541 Mio EUR were implemented successfully, achieving 86,5 % absorption. In the water sector, a total of 16 projects were implemented, out of which 15 for completed / reconstructed wastewater treatment plants in the cities of Gorna Oryahovitsa, Pazardjik, Blagoevgrad, Targovishte, Burgas (Meden Rudnik District), Montana, Sevlievo, popovo, Lovech, Smolyan, Varna, Balchik, Sofia, Sliven and Kyustendil; drinking water treatment plants in Mala Tsarkva and Pas-

Варна; ВиК мрежи в следните градове: Варна, Кюстендил, Търговище, Горна Оряховица, Смолян, Шумен, Балчик, с. Ивайло – Пазарджик, и София (довеждащ канализационен колектор Банкя – Какач, Ляв владайски канализационен колектор, Десен перловски канализационен колектор, Десен слатински канализационен колектор, Десен владайски канализационен колектор, Рилски водопровод и водопровод по бул. „Черни връх“). В сектор „Отпадъци“ по Програмата са изпълнени общо 2 проекта, а именно: „Пакет от пет регионални депа за твърди битови отпадъци в градовете Монтана, Русе, Севлиево, Силистра и Созопол“ и „Регионален център за управление на отпадъците (РЦУО) – Кърджали“, по който продължава изграждането на РЦУО в Кърджали. Закрити са седем стари общински сметища на територията на общини Момчилград, Черноочене, Крумовград, Ивайловград, Кирково, Ардино и Джебел.

- **Норвежка програма за сътрудничество с България и Румъния** – успешно приключил 1 проект за създаване на информационна система за разрешителни и мониторинг при управление на водите на стойност 1 286 000 евро.
- **Програма LIFE на ЕС** (единствената централизирана програма, по която МОСВ работи в момента), с одобрени и финансирани общо 19 проекта, по-голямата част от които в областта на природата и биологичното разнообразие. Проектите са насочени основно към опазването на места, местообитания и видове, които се намират в зоната на мрежата „Натура 2000“.
- **Европейско икономическо пространство 2009–2014 г.** – Програма BG 02 „Интегрирано управление на морските и вътрешните води“ и BG 03 „Биологично разнообразие и екосистемни услуги“ – одобрени за финансиране общо 38 проекта, като Министерството вече е в ролята на програмен оператор/управляващ орган по двете програми; по Програма BG 02 са сключени договори за 12 проекта, а по Програма BG 03 – за 26 проекта.

sarel near Sofia; channel pumping stations in Novi Iskra near Sofia and Asparuhovo (Varna); water and sewerage networks in Varna, Kyustendil, Targovishte, Gorna Oryahovitsa, Smolyan, Shoumen, Balchik, Ivaylo near Pazardzhik, and Sofia (inbound sewerage collector Bankya-Kakach, sewerage collectors: Vladaya-left and right, Perlovo-rihgt, Slatina-right; Rila water supply line and the water supply under “Cherni Vrah” boulevard. Slatina-right; Rila water supply line and the water supply under “Cherni Vrah” boulevard. In the waste sector, a total of 2 infrastructure projects were implemented: Set of 5 regional waste disposal located in Montana, Ruse, Sevlievo, Silistra and Sozopol, and Regional waste management Center – Kardzhali. Further, seven old municipal landfills were remediated on the territory of municipalities Momchilgrad, Chernoochene, Krumovgrad, Ivaylovgrad, Kirkovo, Ardino and Dzebel.

- **Norwegian cooperation programme with Bulgaria and Romania** – successfully completed one project to deploy an information system for water permits and monitoring, at a total value of 1,286 Mio. EUR.
- **EU LIFE programme** (the only centralized programme on which MoEW is currently working), with a total of 19 projects approved for funding. The majority of these projects is in the area of nature and biodiversity; the projects are mainly aimed at protecting the sites, habitats and species in the area of NATURA 2000 network.
- **European Economic Area Financial Mechanism 2009-2014** - programmes BG 02 Integrated management of marine and inland water and BG 03 Biodiveristy and ecosystem services – a total of 38 projects were approved for funding. Here, the Ministry has the function of a Programme Operator (managing authority) of both pro-

- **Българо-швейцарска програма за сътрудничество** – одобрени за финансиране 2 проекта на обща стойност 32.2 млн. швейцарски франка в областта на управлението на отпадъците. Първият е за екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност, а вторият – за създаване на пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхранение на опасни битови отпадъци.
- **Програма ИПА** – трансгранично сътрудничество – Гърция, Румъния, Турция, Македония и Сърбия.
- **Програма за консултантска помощ** (Advisory Assistance Programme – AAP) на Федералното министерство на околната среда, опазването на природата, строителството и ядрената безопасност на Германия.
В рамките на двустранното сътрудничество с ФР Германия България изпълнява проекти по Програмата за консултантска помощ (Advisory Assistance Programme – AAP) на Федералното министерство на околната среда, опазването на природата, строителството и ядрената безопасност на Германия.
Федералното министерство предоставя финансова подкрепа и консултантска помощ на страните от Централна и Източна Европа, включително и на новите страни – членки на ЕС, в усилията им за постигане на напредък в опазването на околната среда и в прилагането на екологичното право на ЕС чрез обмен на знания и опит, повишаване на екологичните стандарти и на осведомеността в сферата на околната среда.
До момента по линия на Програмата са финансирани и изпълнени успешно множество проекти от областите пречистване на отпадъчни води, предотвратяване на замърсяването на водите, рециклиране, контрол на качеството на въздуха, опазване на природата и други.
Работата, свързана с управлението на европейски и международни програми и проекти, се осъществява от дирекция „Координация по въпросите на ЕС и международно сътрудничество“.

grammes. A total of 12 project contracts are concluded under programme BG 02, and a total of 26 project contracts – under programme BG.

- **Swiss-Bulgarian Cooperation Programme** – a total of 2 projects at a total value of 32,2 million CHF in the waste sector were approved for funding – a project on Environmentally sound disposal of obsolete pesticides and other crop protection products, and a project on Pilot Models for environmentally friendly collection and temporary storage of Hazardous Household Waste.
- **IPA cross-border cooperation programme** – Greece, Romania, Turkey, Macedonia and Serbia.
- **Advisory Assistance Programme** - AAP of Germany’s Federal Ministry of environment, nature protection and nuclear safety.
In the framework of the bilateral cooperation with Germany, Bulgaria implements projects under the Advisory Assistance Programme - AAP/ of Germany’s Federal Ministry of environment, nature protection and nuclear safety
The Federal Ministry provides financial support and consultancy to Central and Eastern European countries, incl. the new EU members in their efforts to achieve progress in environmental protection and the implementation of EU environmental legislation through exchange of knowledge and experience, raising the environmental standards and awareness.
Until now, a multitude of projects were funded and successfully implemented under the programme, covering the areas of wastewater treatment, water pollution prevention, recycling, air quality control, nature protection, etc.
At present the work related to management of European and international projects is being performed by the Coordination on EU Affairs and International Cooperation Directorate.

ПОВИШАВАНЕ НА
ЕКОЛОГИЧНОТО
СЪЗНАНИЕ И
КУЛТУРА

Политиката на МОСВ за по-добро информиране на обществеността по въпросите на околната среда и за гарантиране на участието ѝ в процеса на вземане на решения има за цел формирането на устойчиви и екологосъобразни модели на обществено поведение, което е важно условие за качествена и здравословна околна среда.

Осигуряването на ефективен достъп до информация и на общественото участие не само подпомага демократичните процеси при осъществяване на политиката за околна среда и за развитие на гражданското общество, то е свързано също и с изпълнението на международните ангажименти, произтичащи от Конвенцията за достъп до информация, участие на обществеността в процеса на вземане на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда (Орхуска конвенция), както и от директивите на ЕС в тази сфера. Орхуската конвенция е ратифицирана от България със закон, приет от Народното събрание на 2. 10. 2003 г. Тя влезе в сила за нашата страна от 16. 03.

RAISING
ENVIRONMENTAL
AWARENESS AND
CULTURE

The policy of the Ministry of Environment and Water (MoEW) aimed at improving public awareness on environmental issues and ensuring public participation in the decision-making process is intended to establish sustainable and environmentally sound social behaviour patterns which are essential for maintaining healthy environment.

Ensuring effective access to information and public participation facilitates the democratic processes related to the implementation of environmental policy and the development of civil society, and is also connected with the accomplishment of international commitments under the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-Making and Access to Justice in Environmental Matters (Aarhus Convention) and the EU directives in this field. The Aarhus Convention has been ratified by Bulgaria by law adopted by the National Assembly on 2. 10. 2003. It entered into force for our country on 16. 03. 2004. Thus Bulgaria officially joined the

Откриване на изложба с рисунки и снимки от конкурс за ученици от трети до седми клас на тема „Опазване на околната среда“, 5. 06. 2015 г.

Opening of an exhibition of paintings and photographs from the “Environmental Protection” contest for 3rd to 7th grade students, 5. 06. 2015

2004 г. и България официално се присъедини към семейството от държави-членки на ООН, които споделят и прилагат принципите на открито управление и диалог със заинтересованите страни в областта на околната среда.

Осъзнавайки, че добрата информираност е предпоставка за по-активно и ефективно обществено участие в процеса на управление и гаранция за осъществяване на обществен контрол върху решенията и извършваните действия, МОСВ се стреми към предоставяне на все повече и по-качествена информация на обществеността по въпросите на околната среда. За тази цел се създават нови и се развиват съществуващи бази данни и регистри, обновяват се и се усъвършенстват информационните системи за мониторинг на компонентите на околната среда, разширява се публичният достъп до онлайн услуги. ИАОС поддържа 6 информационни системи за публичен достъп до бази данни в интернет. Изготвят се и се публикуват годишни доклади за състоянието на околната среда от регионалните структури на МОСВ, както и Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България от ИАОС.

В МОСВ и в неговите структури е много добре организирана процедурата за предоставяне на достъп до информация за околната среда. Чрез услугата „На едно гише“ всички заявления за достъп до информация се подават на едно място, след което се завеждат и разпределят за отговор.

Въведена е добрата практика проектите на стратегически и методически документи и нормативни актове да се публикуват едновременно на интернет страницата на МОСВ и на Портала на Министерския съвет за обществени консултации, за коментари и предложения.

Продължава развитието на информационните центрове за обществеността в МОСВ и в неговите регионални структури, които разпространяват информация за околната среда и за устойчивото развитие сред учениците, студентите, неправителствените организации, академичните среди,

family of Member States of the United Nations that share and apply the principles of open government and dialogue with stakeholders in the field of environment.

Realizing that awareness is a prerequisite for more active and effective public participation in the management process and also serves as a guarantee for the implementation of public control over decisions and performed actions, the MoEW seeks to provide the public with more high quality information on environmental matters. In this regard, existing databases and registers are in process of elaboration and new ones are about to be created; the information systems for environmental components monitoring are updated and refined; the public access to the relevant online services has been expanded. The Executive Environment Agency (ExEA) administers six information systems that provide public access to databases on the Internet. Annual Reports on the State of the Environment are developed and published by the Regional structures of the MoEW, and National Report on the State and Protection of the Environment in the Republic of Bulgaria is prepared by the ExEA.

The procedure for granting access to environmental information is very well established in the MoEW and its structures. Through the “one-stop-office” service, all applications for access to information shall be handled at one place and will then be registered and allocated for consideration and response.

There is a good practice that involves publishing the projects of strategic and methodological documents and regulations simultaneously both on the MoEW website and the Council of Ministers’ System for public consultation, so that comments and suggestions can be made.

The Ministry continues to develop the information centers for the public in the MoEW and its regional structures that disseminate information about the environment and sustainable development among students, NGOs, academia,

бизнеса.

МОСВ се стреми да осигури за всички обществени групи възможността да играят съществена роля при формирането и осъществяването на политиката за опазване на околната среда с цел по-добро качество и по-голяма прозрачност на процеса на вземане на решения и по-пълно отчитане на екологичните съображения при разработването и изпълнението на стратегиите, плановете, програмите и проектите в областта на околната среда. За тази цел представители на неправителствените организации, бизнеса и академичните среди са включени в редица консултативни органи и работни групи, ръководени от Министерството. През март 2013 г. е създаден и Обществен съвет към министъра на околната среда и водите.

Всяка година МОСВ провежда национални кампании за повишаване на общественото съзнание и култура по повод датите от международния екокалендар. В рамките на тези кампании Министерството и неговите поделения провеждат открити уроци, конкурси, изложби, акции по почистване и залесяване, екопоходи, семинари, конференции за деца и ученици, учители, представители на бизнеса и на неправителствените организации, за служители на общинската и държавната администрация. Ежегодно провеждана инициатива на МОСВ е националната кампания „За чиста околна среда“, финансирана със средства от ПУДООС, в рамките на която се подпомагат екологични проекти на общини, кметства, училища, детски градини и обединени детски комплекси.

С финансовата подкрепа от Оперативна програма „Околна среда 2007–2013 г.“ бяха осъществени три кампании:

- „Зелена България“ (2010–2013 г.), предвиждаща връчване на благодарствени призове за най-зелен бизнес, за най-активна община с проекти по Оперативна програма „Околна среда 2007–2013 г.“, за най-зелен град.
- „Зелена идея“ (2012–2013 г.), която чрез

business.

The MoEW seeks to ensure an opportunity for all social groups to play a significant role in the formation and implementation of policies for environmental protection, in order to sustain better quality and greater transparency in the decision-making process as well as to take into account the environmental factors in developing and implementation of strategies, plans, programs and projects in the field of environment. That is why representatives of NGOs, business and academia have been included in a number of advisory bodies and working groups, led by the Ministry. The Public Council to the Minister of Environment and Water was created in March 2013.

National campaigns to raise public awareness and culture are held each year by the MoEW with regard to different occasions in the international eco-calendar. Within these campaigns, the Ministry and its structures organize open classes, competitions, exhibitions, cleaning and forestry campaigns, eco tours, seminars, conferences for children and students, teachers, business representatives and non-governmental organizations, officers of the municipal and state administration. The national campaign called “For a Cleaner Environment” is organized annually by the MoEW and is financed by the Enterprise for Management of Environmental Protection Activities (EMEPA). Environmental projects of municipalities, schools, kindergartens and united complexes for children receive support within the campaign. Three campaigns have been completed with the financial support of the Operational Programme “Environment 2007-2013”:

- “Green Bulgaria” (2010-2013) – including prizes for expressing thankfulness with regard to the greenest business, the most active community that has developed projects under the Operational Programme “Environment 2007-2013”, the greenest city.
- “Green Idea” (2012-2013) – aimed at initiating ideas for environmental protection.

участието на медиите имаше за цел да провокира идеи за опазването на околната среда.

- „Зелената песен на България“ (2013 г.) – конкурс на радио N-JOY, радио Z-Rock и радио Jazz FM.

По традиция МОСВ се включва всяка година в организирането и провеждането на кампанията на БТВ „Да изчистим България за един ден“ чрез предоставяне на материална и логистична подкрепа и участие на експерти от структурите на Министерството в акцията по почистване.

През последните години МОСВ изпълни два проекта с важно значение по отношение на провеждането на образованието за устойчиво развитие и околна среда у нас:

- „Управление на околната среда за устойчив начин на живот в българското общообразователно училище“. В рамките на проекта е преведено и отпечатано в тираж 1800 броя ръководство за учители и бяха проведени обучения за неговото прилагане.
- „С Флупи за по-добра околна среда“ – по проекта се разработиха и разпространиха образователни комплекти за деца, вкл. книжките „Флупи и водата“ и „Флупи и въздухът“, „Наръчник за учителя“, Флупи домино, стикери и постери.

- “The Green Song of Bulgaria” (2013) – a competition organized by Radio N-JOY, Z-Rock and Jazz FM.

Traditionally, each year the Ministry takes part in the organization and conduction of the campaign of the National Television BTV, called “Let’s Clean Bulgaria for a Day” by providing material and logistical support as well as participation of experts from the Ministry’s structures in the cleaning campaign.

In the recent years the Ministry completed two projects of high importance concerning the introduction of education focused on sustainable development and environment in the country:

- “Environmental Management for Sustainable Way of Life in the Bulgarian School” – a guidance for teachers was translated and had a total print of 1800 copies within the frames of the project and there were also trainings for its implementation.
- “With Flupi for a Better Environment” - educational kits for children were developed and disseminated, including the books “Flupi and Water” and “Flupi and Air”, as well as Teacher Handbook, Flupi dominoes, stickers and posters.

Служители на МОСВ
участват в инициативата
„Да изчистим България“

Employees of the MoEW
participating in the
initiative „Let’s Clean
Bulgaria“

A scenic photograph of a river at sunset. The sky is a deep orange-red, and the sun is low on the horizon, reflecting on the water. In the background, the dark silhouette of an industrial facility with several tall chimneys and structures is visible. In the foreground, three people are silhouetted against the water. One person on the left is standing and holding a long fishing rod. Another person in the center is standing and holding a fishing rod. A third person on the right is sitting on a rock, also holding a fishing rod. The overall mood is peaceful yet contrasts with the industrial background.

**РЕГИОНАЛНИ ИНСПЕКЦИИ
ПО ОКОЛНА СРЕДА И ВОДИ
(РИОСВ)**

**REGIONAL INSPECTORATES
OF ENVIRONMENT AND
WATER (RIEW)**

С разпореждане на МС №478 от 17. 12. 1969 г. към Държавния съвет по водите се създават шест районни инспекции с химически лаборатории под наименованието **районни инспекции по охрана на водите** – София, Пловдив, Стара Загора, Михайловград, Плевен и Варна, чрез които да се провеждат мероприятия по охрана и комплексно използване на водните ресурси. Те започват да работят от 01.01.1971 г.

Една година по-късно с Решение на МС №69 от 16. 02. 1972 г. като регионални звена на създаденото Министерство по горите и опазване на природната среда (МГОПС) започват своята дейност **районни инспекции по горите и опазване на природната среда** (РИГОПС). РИГОПС обединяват съществувалите до момента районни инспекции по охрана на водите и районни инспекции по горите. Същата година е създадена и започва дейност РИГОПС в Благоевград, с което инспекциите стават седем.

В ДВ, бр. 83 от 20. 10. 1972 г. е публикуван Правилник за дейността на инспекциите. Те се обособяват в сектори: контрол на горскостопанските и ловностопанските мероприятия, контрол по опазване на природната среда и контрол по комплексно използване на водните ресурси.

С Указ на Държавния съвет №873/19.06.1976 г. от МГОПС се отделя дейността по опазване на природната среда и се създава Комитет по опазване на природната среда (КОПС) при МС, като инспекциите се преименуват на **районни инспекции по опазване на природната среда** – РИОПС. С ПМС №89/29.10.1976 г. е приет Правилник за функциите и задачите на КОПС.

С Решение на НС №173, обнародвано в ДВ, бр. 14/16.02.1990 г., КОПС се преобразува в Министерство на околната среда (МОС). РИОПС преминават на пряко подчинение на новосъздаденото Министерство и приемат името **районни инспекции за опазване на околната среда** (РИООС). До 1991 г. контролът се осъществява по отрасли – селско и горско стопанство, тежка и лека промишленост.

В началото на 1992 г. с решение на МОС инспекциите приемат ново име – **районни инспекции по околната среда** (РИОС), което се запазва до 1996 г.

Council of Ministers Order No 478 of 17. 12. 1969 to the State Water Board set up six regional inspectorates with chemical laboratories named **Regional Water Safety Inspectorates** - Sofia, Plovdiv, Stara Zagora, Mihailovgrad, Pleven and Varna, which are involved in the safety and integrated use of water resources. They became operational on 01.01.1971.

One year later, Council of Ministers Decision No 69 of 16. 02. 1972 designated the regional units of the Ministry of Forests and Environment Protection (MoFEP) to operate as **Regional Inspectorates of Forestry and Environmental Protection** (RIFEP). RIFEP bring together the existing at the time regional inspectorates for water safety and regional inspectorates of forestry. The RIFEP in Blagoevgrad was established and began work in the same year, which brought the number of inspectorates to seven.

State Gazette issue 83 of 20. 10. 1972 promulgated the rules of procedure of the inspectorates. They were grouped into sectors: control of forestry and hunting activities, control over environmental protection and control over the integrated use of water resources.

State Council Decree No 873/19.06.1976 separated from the MoFEP the activities on environmental protection and established a Committee on Environmental Protection (CEP) at the Council of Ministers; the inspectorates were renamed - **Regional Inspectorates for Nature Conservation** - RINC. Decree No 89/29.10.1976 adopted rules of the functions and tasks of the CEP.

Decision No 173 of the National Assembly, promulgated in SG. 14/16.02.1990 transferred the CEP into the Ministry of Environment (MoE). RINC was directly subject to the newly established Ministry and took the name **Regional Inspectorates for Environmental Protection** (RIEP). Until 1991, control was effected by sectors - agriculture, forestry, heavy and light industry.

Контролът започва да се осъществява по компоненти и фактори на околната среда. Създават се направления по: опазване на въздуха, опазване на водите, опазване на почвите и земните недра, гори и защитени природни територии и селищна екология.

С Решение на НС от 21.05.1997 г., обн. в ДВ, бр. 41/23.05.1997 г., МОС се преименува на Министерство на околната среда и водите (МОСВ), респективно инспекциите стават **регионални инспекции по околната среда и водите** (РИОСВ), което име е запазено до днес.

През 2002 г., със създаването на басейновите дирекции, към тях се прехвърлят част от функционалните компетенции на РИОСВ по отношение на контрола и управлението на водите.

От 01.01.2004 г. от РИОСВ се отделят и лаборатории, като се създават 15 регионални лаборатории към ИАОС – София. Правилникът за устройството и дейността на РИОСВ е обнародван в ДВ, бр. 65 от 27.07.2004 г.

В момента в системата на МОСВ има създадени 16 РИОСВ. Центровете на регионалните инспекции и териториалният им обхват са съобразени със: спецификата на контролираните територии; броя на населените места; местоположението и състоянието на инфраструктурата; броя на населението; броя и вида на обектите, подлежащи на контрол съгласно екологичното законодателство, и др.

РИОСВ са административни структури към министъра на околната среда и водите, осигуряващи провеждането на държавната политика по опазване на околната среда на регионално равнище. РИОСВ имат регулиращи, контролни и информационни функции.

При осъществяване на **регулиращите функции** РИОСВ разработват или участват в разработването на документи в областта на опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси и провеждат на регионално равнище дейности, свързани с политиката на държавата в тази област. Дейността на РИОСВ е в съответствие с националните политики по опазване на околната среда. Изпълнението на определените задължения на РИОСВ са вменени в ЗООС, специалните закони и поднормативната

At the beginning of 1992, the MoE passed a decision to change the names of inspectorates - the **Regional Environmental Inspectorates** (REI), which was kept until 1996. The control started to be performed on components and environmental factors. Departments were set up in charge of: air protection, water protection, soil and subsoil, forests and protected natural areas and urban ecology.

Decision of the National Assembly, promulgated in SG. 41/23.05.1997 renamed the MoE into the Ministry of Environment and Water (MoEW), respectively the inspectorates become **Regional Inspectorates of Environment and Water** (RIEW), which name is preserved until today.

In 2002, with the creation of the Basin Directorates, they received part of the functional competence of the RIEW in terms of water control and management.

From 01.01.2004, laboratories were separated from the RIEW and 15 regional laboratories were set up at ExEA - Sofia. The rules of procedure of the RIEW were promulgated in SG. 65 of 27.07.2004.

Currently, the MoEW has 16 RIEW. The regional centres of inspections and their territorial scope are consistent with: the specifics of the controlled territories; the number of settlements; location and condition of infrastructure; population; number and type of sites subject to control under the environmental legislation, etc.

RIEWs are administrative units reporting to the Minister of Environment and Water involved in the implementation of the state policy on environmental protection at the regional level. RIEWs have regulating, control and information functions.

In carrying out the **regulatory functions**, RIEWs develop or participate in the development of documents in the field of environmental protection and sustainable use of natural resources and the conduct of regional activities related

уредба към тях, и са регламентирани с Правилника за устройството и дейността на РИОСВ.

Контролните функции на РИОСВ включват осъществяването на превантивен, текущ и последващ контрол, свързан с прилагането на нормативните актове, регламентиращи качеството на компонентите на околната среда и факторите, които ѝ въздействат. РИОСВ осъществяват контрол по отношение на опазване на въздуха, водите и почвите от замърсяване и увреждане, правилно управление на отпадъците и опасните химични вещества и смеси, опазване на биоразнообразието, предотвратяване и ограничаване на промишленото замърсяване, съответствието на нивата на шум, излъчван от промишлени източници в околната среда и др.

Контролната дейност има основно значение за привеждане на дейността на обектите в съответствие с изискванията на екологичното законодателство. В тази връзка е въведена практика за изготвяне на подробен и конкретен план за контролната дейност на РИОСВ. Постигането на стратегическите цели по опазването, подобряването и устойчивото ползване на околната среда се отразява при процеса на планиране чрез честотата на предвидения контрол, определена според идентифицирания риск от дейността на обектите и определените приоритети.

Изцяло се прилага принципът на прозрачност и информираност, като на интернет страниците се публикуват утвърдените от министъра на околната среда

to the state policy in this area.

The Regional Inspectorates on Environment and Water (RIEWs) **control functions** include preventive, current and follow-up control, connected with the implementation of normative acts, regulating the quality of environmental media and the factors impacting it. RIEWs exercise control in relation to protection of air, water and soils from pollution and damage, proper management of waste and hazardous chemicals and compounds, biodiversity conservation, prevention and limitation of industrial pollution, the levels of noise from industrial sources in the environment, etc.

Control activity is essential in order all sites to be in compliance with environmental legislation. In this context, it is introduced a practice of preparing a detailed and concrete plan for the control activities of RIEWs. The achievement of the strategic goals for protection, improvement and sustainable use is reflected in the planning process through the frequency of the envisaged control, defined depending on the identified risks from the activities of the sites and the defined priorities.

The principles of transparency and disclosure of information fully apply and on there are published on the websites the annual plans for control activities approved by the Minister of

© Victor Troyanov, Environment & Me /EEA

и водите годишни планове за контролната дейност, всички доклади от извършените комплексни проверки и месечните отчети за контролната дейност на РИОСВ, предприетите мерки по подадени сигнали чрез „Зелен телефон“. Това има своя принос за укрепване на значимостта и ролята на инспекциите, както и за привеждането на операторите в съответствие с изискванията на екологичното законодателство.

При осъществяване на **информационните функции** РИОСВ разработват и участват в провеждането на дейности, свързани със: предоставяне на информация на обществеността и на средствата за масово осведомяване в областта на околната среда; повишаване на общественото съзнание и култура в областта на околната среда; поддържане на регистри и бази данни.

Тези дейности са разгърнати по-широко с откриването на информационните центрове към инспекциите. Първите центрове за информация и връзки с обществеността са открити през 2001 г. в шест инспекции в страната – Велико Търново, Варна, Русе, Бургас, Стара Загора и Пловдив, а до 2004 г. са открити и в останалите инспекции. Първата почетна грамота за принос в областта на достъпа до информация в системата на МОСВ е получена през 2007 г. от РИОСВ – Велико Търново, а през 2011 г. фондация „Програма „Достъп до информация“ номинира 11 от общо 16 РИОСВ в категорията „Институция, най-добре организира предоставянето на информация за граждани“ по повод деветото отбелязване на Международния ден на правото да знам в България.

Повишаването на общественото съзнание и култура в областта на околната среда и устойчивото развитие допринася за въвеждане на нови модели на поведение, които да осигурят високо качество на екосистемните услуги и на природната среда не само за настоящото, но и за бъдещите поколения на България. В изпълнение на тази политика РИОСВ, чрез информационните си центрове, ежегодно организират информационно-образователни кампании, свързани с отбелязване на международните дни за опазване на околната среда – Световния ден на водата, Деня на Земята, Световния ден на околната среда, Междуна-

Environment and Water, all reports from completed integrated inspections and the month reports for the control activities of the RIEWs, measures undertaken on alerts received on the “Green Phone”. This contributes to strengthening the significance and role of the inspections, as well as for bringing the activities of the operators in compliance with the requirements of the environmental legislation.

When performing the **information functions**, RIEWs develop and participate in the implementation of activities related to: providing information to the public and the media in the field of the environment; raising awareness and improving the knowledge in the field of the environment; maintenance of registers and databases.

These activities are deployed more widely with the opening of information centres at the inspectorates. The first information and public relations centres were opened in 2001 in six inspectorates across the country - Veliko Tarnovo, Varna, Ruse, Burgas, Stara Zagora and Plovdiv, and by 2004 such centres were opened at the other inspectorates. The first honorary diploma for its contribution in the field of access to information in the system of the Ministry was obtained in 2007 by RIEW - Veliko Tarnovo, and in 2011 the “Access to Information Programme” nominated 11 of the 16 RIEWs in the “Institution most efficiently organising the provision of public information” category on the occasion of the ninth celebration of the International Right to Know Day in Bulgaria.

Raising awareness and improving the attitudes in the field of the environment and sustainable development contributes to the introduction of new patterns of behaviour that will ensure high quality of ecosystem services and the environment not only for the present but also for future generations of Bulgaria. Pursuing this policy, RIEWs, through information centres, annually organise information and educational campaigns related to the celebration of interna-

родния ден на биологичното разнообразие, Международния ден на река Дунав, Европейската седмица на мобилността и други.

В рамките на тези кампании се провеждат открити уроци сред природата, конкурси, изложби, природо-защитни лагери, маршрути по екопътеки, екоспектакли, акции по почистване и залесяване, викторини, обучителни семинари и разнообразни форуми, които обхващат хиляди деца и млади хора на територията на страната и са показателен пример за партньорство с институциите, бизнеса и неправителствените организации в отделните региони. Сред тези прояви утвърдени са: Международният детски екологичен театрален фестивал „Слънчоглед“ на РИОСВ – Благоевград; Регионалният ученически фотоконкурс надпревара „Най-зелен двор“ между училища и детски градини; годишните грамоти „Приятел на природата“ на РИОСВ – Хасково; годишната изложба търг под мотото „Купи картина, спаси природата“ – най-масовата проява на РИОСВ – Враца, за залесяване на територии от ПП „Врачански Балкан“; „Училище за водата“ на РИОСВ – Пазарджик; както и много други инициативи, насочени към екологичното образование и възпитание на младите хора.

Специално място в информационно-образователната дейност на РИОСВ заемат утвърдените се през годините Национална кампания „Чиста околна среда“ (финансирана от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околна среда) за подпомагане на екологични проекти на общини, кметства, неправителствени организации, училища и детски градини и Конкурсът на МОСВ за деца и юноши за рисунка, разказ и предмет, изработен от рециклирани материали, в рамките на Националната кампания под наслов „Обичам природата – и аз участвам“.

Регионалните инспекции по околна среда и води са бенефициенти по Оперативната програма „Околна среда“, което им предоставя възможност да изпълняват проекти в различни области на околната среда. Най-често проектите са свързани с устойчивото управление на резервати и защитени територии, с възстановяването на приоритетни хабитати, с опазването на биологичното разнообразие и др. Проекти

tional environmental days - the World Water Day, the Earth Day, the World Environment Day, the International Biodiversity Day, the International Danube Day, the European Mobility Week, etc.

These campaigns included open classes in nature, exhibitions, environmental camps, routes trails, eco trails, shares of cleaning and afforestation, quizzes, training seminars and various forums covering thousands of children and young people across the country and giving a good example of partnership with institutions, businesses and NGOs in different regions. Those events included: the International Children's Ecological Theatre Festival “Sunflower” of RIEW - Blagoevgrad; the Regional School Photo Contest “The green garden” between schools and kindergartens; annual diplomas “Friend of Nature” of RIEW - Haskovo; annual auction exhibition under the motto “Buy a picture, save nature” - the largest-scale event of RIEW - Vratsa, reforestation of areas of NP Vratsa Balkan; Water School of RIEW - Pazardzhik; and many other initiatives aimed at environmental education of young people.

A special place in the information and education activity of RIEWs occupies a national campaign 'Clean environment' established over the years (funded by the enterprise for management activities for preservation of the environment) to support environmental projects of municipalities, NGOs, schools and kindergartens and the competition of the MoEW for children and adolescents for a picture, a story and an object made of recycled materials within the national campaign entitled 'I love nature - and I am involved'.

Regional Inspectorates of Environment and Water are beneficiaries under the Operational Programme Environment, which gives a chance for them to implement projects in different areas of the environment. Most often the projects are related to the sustainable management of reserves and protected areas, the restoration of priority habitats, conservation of biodiversity, etc.

се изпълняват също така и с финансовата подкрепа на програмата LIFE+ на ЕК, на програмата „Човекът и биосферата“ на ЮНЕСКО, по линия на трансграничното сътрудничество и други.

РИОСВ – БЛАГОЕВГРАД

До края на 2009 г. РИОСВ – Благоевград изпълнява функциите си изцяло на територията на Благоевградска област.

През 2012 г. с изменение на Правилника за устройството и дейността на регионалните инспекции по околната среда и водите от обхвата на РИОСВ – Благоевград излиза община Сатовча (преминава към РИОСВ – Смолян) и са включени общините Рила и Кочериново от област Кюстендил.

РИОСВ – Благоевград изпълнява функциите си на територията на 13 общини в област Благоевград (Благоевград, Симитли, Кресна, Струмани, Сандански, Петрич, Якоруда, Белица, Банско, Разлог, Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово) и 2 общини в област Кюстендил (Кочериново и Рила). В териториалния обхват на РИОСВ – Благоевград попадат 282 населени места (266 в област Благоевград и 16 в област Кюстендил) с население 308 097 жители в област Благоевград и 8239 жители в област Кюстендил.

Площта, попадаща в териториалния обхват на РИОСВ – Благоевград, е 6659 кв. км (6% от нацио-

Връчване на благодарствен приз на началника на Гранично полицейско управление - гр. Петрич за ефективния контрол и предотвратяване на незаконния превоз на отпадъци

Warding prize to express thankfulness to the Head of the Border Police Department – Petrich for maintaining effective control and preventing illegal waste shipment

Projects are carried out also with the financial support of the LIFE + Programme of the European Commission, the Man and the Biosphere programme of UNESCO, cross-border cooperation, etc.

RIEW - BLAGOEVGRAD

Until the end of 2009 RIEW - Blagoevgrad performed its functions fully on the territory of Blagoevgrad region.

In 2012, an amendment to the rules of procedure of the RIEWs removed from the territory of RIEW - Blagoevgrad the municipality of Sатовча (transferring it to RIEW - Smolyan) and included the municipalities of Rila and Kocherinovo from the Kyustendil region.

RIEW - Blagoevgrad performs its functions on the territory of 13 municipalities in Blagoevgrad region (Blagoevgrad, Simitli, Kresna, Strumyani, Sandanski, Petrich, Yakoruda, Belitsa, Bansko, Razlog, Gotse Delchev, Garmen and Hadzhidimovo) and two municipalities in Kyustendil region (Kocherinovo and Rila). The territorial scope of RIEW - Blagoevgrad covers 282 localities (266 in Blagoevgrad region and 16 in Kyustendil region) with a population of 308,097 inhabitants in Blagoevgrad region and 8239 in-

налната територия). Релефът е преобладаващо планински. Основни речни течения са водосборите на реките Струма и Места.

Географски районът се характеризира с разнообразни климатични, геоложки и хидроложки условия, с уникална флора и фауна, богато разнообразие на видове, същества и природни местообитания – потенциал за развитие на туризма и за съхраняване на богато биоразнообразие с общоевропейско и световно значение.

Териториалната структура е представена от земеделски територии – 39%, горски – 57% и урбанизирани – 2,4%. В района попадат 5 резервата („Али ботуш“, „Конгура“, „Соколата“, „Ореляк“ и „Тисата“), 1 поддържан резерват („Тъмната гора“), 2 национални парка („Пирин“ и част от „Рила“), 2 природни парка („Беласица“ и „Рилски манастир“), 27 защитени местности, 18 природни забележителности и 26 защитени зони. Защитените територии и защитените зони по „Натура 2000“ обхващат около 50% от територията на района. Освен защитените територии и зони в района има 109 402 ха гори, обособени като гори със специално предназначение.

През юни 2012 г. експерти от РИОСВ – Благоевград откриха **уникалния вид гъба Zeus olympius** в Славянка и Пирин. Определянето на вида е потвърдено от учени от Института по биоразнообразие и

habitants in Kyustendil region.

The area of the territorial scope of the RIEW - Blagoevgrad is 6659 sq km (6% of the national territory). The terrain is mostly mountainous. The major rivers are catchment area of the rivers Struma and Mesta.

The geographical area is characterised by diverse climatic, geological and hydrological conditions, with unique flora and fauna, rich diversity of species, creatures and natural habitats - potential for development of tourism and conservation of rich biodiversity of pan-European and global significance.

The territorial structure is represented by arable lands - 39%, forest - 57%, urbanized land - 2.4%. The area covers five reserves (Ali Botush, Kongura, Sokolata, Oreljak and Tisata), one managed reserve (Tamnata Gora), two national parks (Pirin and part of Rila), two natural parks (Belasitsa and Rila Monastery), 27 protected areas, 18 natural landmarks and 26 protected sites. The protected areas and Natura 2000 protected areas represent about 50% of the area. Besides the protected areas, the region has 109,402 hectares of forests, designated as special purpose forest.

In June 2012 experts from the RIEW - Blagoevgrad discovered the **unique kind of fungus**

екосистемни изследвания към БАН. Откритието е резултат от провеждания през последните години мониторинг на биологичното разнообразие. Локализиран са над 30 вида редки гъби, а с последната си находка експертите на РИОСВ включиха България в списъка на местообитанията на една изключително рядка гъба.

През 2013 г. в изпълнение на заповед на министъра на околната среда и водите бяха унищожени отнетите в предходни години от инспекцията в полза на държавата над 70 бр. различни **препарирани животински видове**. Конфискуваните екземпляри са резултат от засиления контрол на РИОСВ по отношение на забраните на ЗБР за препариране, притежаване и излагане на публични места на защитени животински видове като обикновен мишелов, голям ястреб, европейска дива котка, дива коза, египедски лешояд и други.

Регионът на действие на РИОСВ – Благоевград граничи с две съседни страни (Гърция и Македония – външна граница за ЕС), което заедно с добре развитата мрежа от регионална и местна транспортна инфраструктура е предпоставка за осъществяване на активно трансгранично сътрудничество.

Промислените обекти са основно предприятия от сферата на добива и преработката на подземни богатства и инертни материали. Регионът се характеризира с многоотраслова икономическа структура. По-големите действащи обекти са в хранително-вкусовата и преработвателната промишленост, текстилната промишленост, дървопреработвателната и мебелната промишленост, металообработката, въгледобива, добива и първичната преработка на строителни и скално-облицовъчни материали и други.

С влизане в сила на измененията в ЗУО от 1. 06. 2010 г. за прилагане на Регламент (ЕО) №1013/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно превози на отпадъци, отговорностите пред органите на Граничната полиция и РИОСВ – Благоевград значително се увеличиха. Следва да се отбележи, че един от най-интензивните канали за превоз на отпадъци от Република Гърция към Република България минава през ГКПП – Кулата. В резултат на засиления контрол

Zeus olympius in Slavyanka and Pirin. The species was confirmed by scientists from the Institute of Biodiversity and Ecosystem Research to the BAS. The discovery is the result of biodiversity monitoring carried out over the past years. Over 30 species of rare fungi have been localised, and with the latest discovery RIEW experts placed Bulgaria on the list of habitats of an extremely rare fungus.

In 2013 the Minister of Environment and Water issued an order for destruction of 70 pcs. of various **stuffed animal species** seized in previous years. Seized specimens result from the increased control of the RIEW regarding bans under the BPA on taxidermy, possession and exhibition to the public of protected animal species such as the common buzzard, goshawk, European wildcat, chamois, Egyptian vulture, etc.

The area of operation of RIEW - Blagoevgrad borders two neighbouring countries (Greece and Macedonia - external border of the EU), which together with a well-developed network of regional and local transport infrastructure is a prerequisite for active cross-border cooperation.

Industrial sites are mainly enterprises in mining and processing of minerals and filling agents. The region is characterised by a diversified economic structure. Larger facilities operate in the food and beverage and processing industry, textile industry, wood processing and furniture industry, metal processing, mining, extraction and primary processing of construction and natural stone and other materials.

The entry into force of amendments to the Waste Management Act of 1. 06. 2010 implementing Regulation (EC) No 1013/2006 of the European Parliament and of the Council on shipments of waste, significantly stepped up the responsibilities of the authorities of the Border Police and RIEW - Blagoevgrad. It should be noted that one of the most intensive channels for the transportation of waste from Greece to Bulgaria passes through the Kulata border checkpoint.

Връчване на награди за най-добри графити,
05. 06. 2012 г., Благоевград

Awards for best graffiti,
5. 06. 2012, Blagoevgrad

са пресечени значителен брой опити за незаконен превоз на отпадъци в рамките на Общността.

РИОСВ – БУРГАС

Териториалният обхват на РИОСВ – Бургас включва цялата територия на област Бургас и териториите на община Котел от област Сливен и община Бяла от област Варна. В обхвата на инспекцията влизат общо 15 общини (Айтос, Бургас, Камено, Карнобат, Малко Търново, Несебър, Поморие, Приморско, Руен, Созопол, Средец, Сунгурларе, Царево, Котел, Бяла) с територия 8121 кв. км и население 436 601 жители.

Регионът обхваща по-голямата част от Югоизточна България. На изток граничи с Черно море, а на север обхваща източните разклонения на Стара планина. На юг-югозапад включва част от Странджа, където се намира най-голямата защитена територия в България – едноименният природен парк.

На територията, контролирана от РИОСВ – Бургас, попадат изцяло или частично 14 защитени зони за опазване на дивите птици и 33 защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна от мрежата „Натура 2000”. Има 128 защитени територии, от които 7 резервата („Ропотамо“, „Силкосия“, „Тисовица“, „Узунбуджак“ („Лопушница“), „Витаново“, „Средока“ и „Орлица“), 5 поддържа ни резервата („Атанасовско езеро“, „Водните лилии“ („Вельов вир“), „Пясъчна лилия“, „Ардачлъка“, включително част от поддържа ния резерват „Калфата“), 59 защитени местности и 55 природни забележителности. Защитените територии представляват 15% от териториалния обхват на РИОСВ – Бургас при средно 5% за страната. Пет от 11-те влажни зони са вписани в Списъка на влажните зони с международно значение и по-специално като местообитание на водолюбиви птици по Рамсарската конвенция – Атанасовското езеро (обявено през 1984 г., с площ 1404 ха), Поморийското езеро (обявено през 2002 г., с площ 814 ха), местността Пода (обявена през 2002 г., с площ 307 ха), езерото Вая (обявено през 2002 г., с площ 2900 ха), комплексът „Ропотамо” (обявен през 1975 г., с площ 5500 ха).

Stricter control has stopped a significant number of attempted illegal shipments of waste within the Community.

RIEW - BURGAS

The territorial scope of RIEW - Burgas includes the entire territory of Burgas region and territories of Kotel Municipality from Sliven Region and Byala Municipality from Varna Region. The scope of the inspectorate includes a total of 15 municipalities (Aitos, Burgas, Kameno, Karnobat, Malko Tarnovo, Nessebar, Pomorie, Primorsko, Ruen, Sozopol, Sredets, Sungurlare, Tsarevo, Kotel, Byala) with area of 8121 sq km and a population of 436,601 inhabitants.

The region covers most of Southeast Bulgaria. To the east it borders the Black Sea, to the north it covers the eastern spurs of the Balkan Range. To the south-southwest it includes part of Strandzha with the largest protected area in Bulgaria - the eponymous park.

The territory under the management of RIEW - Burgas covers wholly or partially 14 protected areas for the conservation of wild birds and 33 protected areas for the conservation of natural habitats and wild fauna and flora from the Natura 2000 network. There are 128 protected territories, of which 7 reserves (Ropotamo, Silkosia, Tisovitsa, Uzunbudzhak (Lopushnitsa), Vitano vo, Sredoka and Orlitsa), 5 managed reserves (Atanasovsko Lake, Vodnite Lili (Velyov Vir), Pyasachna Lilia, Ardachlaka, including part of the managed reserve Kalfata), 59 protected localities and 55 natural landmarks. Protected areas represent 15% of the territorial scope of RIEW - Burgas versus 5% on average for the country. Five of the 11 wetlands are listed in the List of Wetlands of International Importance - in particular as waterfowl habitat under the Ramsar Convention - Atanasovsko Lake (designated in 1984, with an area of 1404 ha), Pomorie Lake (designated in 2002, with an area of 814 ha), Poda area (designated in 2002, with an area of

Водещ стопански отрасъл в региона е промишлеността. Това се дължи основно на нефтохимията, чиято сегашна отраслова структура се формира от средата на 60-те години, когато започва строителството на повечето водещи днес промишлени предприятия. Териториално промишлеността се отличава с прекомерна концентрация на предприятия в основните градски центрове. Основната част от стопанските и демографските ресурси на региона са концентрирани в Бургаска област. Стопанството ѝ е специализирано в нефтохимически производства, машиностроене, хранително-вкусова промишленост, туризъм, риболов, морски и въздушен транспорт.

На територията в обхвата на контрол на РИОСВ – Бургас функционират 4 автоматични станции (АИС – Долно Езерово, Меден рудник, Несебър, ДОАС Описис) за измерване качеството на атмосферния въздух, които работят в непрекъснат денонощен режим и подават данни за десет вида атмосферни замърсители.

Замърсяването с фини прахови частици се явява основен проблем за качеството на атмосферния въздух на територията под контрола на РИОСВ – Бургас. Причините за това имат комплексен характер. Основно замърсяването се дължи на все по-масовото използване на твърди горива за отопление в бита. Негативно влияние върху качеството на въздуха оказват и засиленият транспортен трафик (особено през летния период), ремонтните дейности по прилежащата пътна инфраструктура, активното строителство, а също и промишлеността. За регистрираните високи нива на фини прахови частици в комбинация с тези фактори допринасят и неблагоприятните метеорологични условия.

РИОСВ – ВАРНА

Инспекцията във Варна осъществява контролната си дейност в района на бившите окръзи Варна, Толбухин, Шумен и Търговище. Той е разположен в североизточната част на България и обхваща 19 общини с 368 населени места в област Варна (Аврен, Аксаково, Белослав, Варна, Ветрино, Вълчи дол, Девня, Долни чифлик, Дългопол, Провадия, Суворово) и в област Добрич (Балчик, Генерал Тошево, Добрич-селска, До-

307 ha), Vaya Lake (designated in 2002, with an area of 2900 ha) Ropotamo complex (designated in 1975 with an area of 5500 ha).

The leading economic sector in the region is industry. This is mainly due to petrochemistry, whose current structure has been formed since mid-1960s, when the construction of today's most leading industrial enterprises started. In territorial terms, the industry is characterized by an excessive concentration of businesses in major urban centres. The main part of the economic and demographic resources of the region are concentrated in the Burgas region. Its economy specializes in petrochemical industries, machine manufacturing, food and beverage industry, tourism, fishing, sea and air transport.

The territory under the management of RIEW - Burgas has four automated stations (AMS - Dolno Ezerovo, Meden Rudnik, Nessebar, Opsis) for measuring air quality, operating in continuous mode and submitting data on ten types of atmospheric pollutants.

Fine particles pollution is a major problem for air quality on the territory under the management of RIEW - Burgas. The reasons for this are complex. Primary pollution is due to the increasingly widespread use of solid fuels for heating in households. Increased transport (especially in summer), repair works on the adjacent road infrastructure, construction works, and industry also have a negative impact on air quality. Adverse weather conditions also contribute to high levels of fine particles.

RIEW - VARNA

The inspectorate in Varna carries out control in the area of the former districts of Varna, Tolbuhin, Shumen and Targovishte. It is located in the northeastern part of Bulgaria and covers 19 municipalities with 368 settlements in Varna Region (Avren, Aksakovo, Beloslav, Varna, Vetrino, Valchi Dol, Devnya, Dolni Chiflik, Dalgopol, Provadia, Suvorovo) and Dobrich Region

Скалният феномен
Чудните скали

The rock phenomenon
Chudnite skali
(The Wonderful Rocks)

брич-град, Каварна, Крушари, Тервел, Шабла) с обща площ 8737 кв. км и население 656 644 жители.

В териториалния обхват на РИОСВ – Варна попадат 16 защитени зони за опазване на дивите птици и 23 защитени зони за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна от екологичната мрежа „Натура 2000“.

РИОСВ – Варна контролира богат на защитени територии регион. В обхвата на инспекцията се намират 56 защитени територии, от които 2 резервата („Камчия“ и „Калиакра“), 5 поддържани резервата („Камчия“, „Вълчи преход“, „Киров дол“, „Върбов дол“

(Balchik, General Toshevo, Dobrich-rural, town of Dobrich, Kavarna, Krushari, Tervel, Shabla) with a total area of 8737 sq km and population of 656,644 inhabitants.

The territory under the management of RIEW - Varna covers wholly or partially 16 protected areas for the conservation of wild birds and 23 protected areas for the conservation of natural habitats and wild fauna and flora from the Natura 2000 network.

RIEW - Varna controls a region rich in protected areas. The scope of the inspectorate in-

Резерват
Яйлата

Yailata
Reserve

Нос
Калиакра

Kaliakra
Cape

и „Калфата“), 40 защитени местности, 8 природни забележителности и 1 природен парк – „Златни пясъци“. Общата площ на защитените територии е 9490,17 ха. Тук са включени две от влажните зони, обявени за Рамсарско място. Това са защитените местности „Шабленско езеро“ и „Дуранкулашко езеро“ – място от световно значение за водолюбивите птици през зимата. Само в него са установени 260 вида птици, от които 72 са включени в Червената книга на България. От срещаните се видове 110 са от европейско природозащитно значение.

Инсталациите с издадени комплексни разрешителни, осъществявани на територията на РИОСВ, са 32 за следните дейности: производство на електроенергия от горивни инсталации; изработване на керамични продукти чрез изпичане; производство на неорганични химични вещества; депа, приемащи над 10 т отпадъци за денонощие, или с общ капацитет над 25 000 т; интензивно отглеждане на птици и свине.

В Националната мрежа за контрол на качеството на атмосферния въздух от региона постъпват данни от четири пункта за мониторинг на качеството на ат-

cludes 56 protected areas, of which 2 reserves (Kamchia and Kaliakra), 5 managed reserves (Kamchia, Valchi Prehod, Kirov Dol, Varbov dol and Kalfata) 40 protected areas, eight natural landmarks and one natural park - Golden Sands. The total area of protected areas is 9490.17 ha. There are two wetlands designated as a Ramsar site. These are the protected areas Shabla Lake and Durankulak Lake - places of global importance for waterfowl in winter. There are 260 bird species, 72 of which are included in the Red Book of Bulgaria. 110 of the species are of European conservation significance.

Facilities holding IPPC permits within the territory of RIEW are 32 and have the following activities: generation of electricity from combustion plants; manufacture of ceramic products in furnaces; production of inorganic chemicals; landfills receiving more than 10 tonnes of waste per day or with a total capacity of over 25,000 tonnes; intensive rearing of poultry and pigs.

The national network to control air quality

мосферния въздух в приземния въздушен слой на атмосферата, разположени във Варна, Добрич и Девня.

„Горещи екологични точки“ за региона са Варна, Добрич, Девня, Белослав и Провадия, които изпълняват програми за намаляване нивата на замърсителите в атмосферния въздух. През годините са обхванати над 1900 обекта, занимаващи се с дейности с отпадъци, и са закрити над 400 нерегламентирани сметища.

РИОСВ – Варна контролира 974 обекта, потенциални и реални замърсители на атмосферния въздух, като по-голямата част от общините в региона имат добър статус на атмосферния въздух.

По отношение на отпадъците – през последните години се наблюдава подобряване на чистотата в населените места на контролираната от РИОСВ – Варна територия, както и ограничаване на замърсяването на компонентите на околната среда с отпадъци.

В регистъра на РИОСВ са заведени 70 **вековни дървета**, 46 от тях се намират във Варненска област.

Най-старото дърво, вписано в регистъра на РИОСВ, е от вида чинар и се намира в кв. „Аспарухово“ във Варна. То е на около 1046 години с обиколка на ствола 7,7 м и височина 18 м. Обявено е за защитено през март 1969 г. Чинарът не е естествено срещащ се вид в България. Той е много устойчив на студ и замърсители и по тази причина често се използва за улично озеленяване.

РИОСВ – ВРАЦА

С Разпореждане на МС от 19.07.1976 г. се създава РИОПС – Враца. С това контролът по опазване на природната среда на територията на Врачански окръг се изнемва от РИОПС – Михайловград. Счетоводството е общо с Михайловград до 02.03.1987 г., когато се отделя на самостоятелен баланс и счетоводна сметка. РИОПС – Враца се обособява като самостоятелна единица, пряко подчинена на КОПС – София от март 1987 година.

РИОСВ – Враца обхваща територията на област Враца, разположена в северозападната част на страната, с площ от 3620,32 км². В административните ѝ граници попадат 10 общини – Враца, Бяла Слатина, Борован, Козлодуй, Криводол, Мездра, Мизия, Оря-

in the region receives data from four monitoring points for air quality in the ambient air layer of the atmosphere located in Varna, Dobrich and Devnya.

“Hotspots” for the region of Varna are Dobrich, Devnya, Beloslav and Provadia, which implement programmes to reduce the levels of pollutants in ambient air. Over the years, over 1900 sites dealing with waste activities have been covered, and over 400 illegal dumpsites have been closed.

RIEW - Varna controls 974 sites, potential and actual air pollutants, and the majority of the municipalities in the region have good ambient air status.

With respect to waste - recent years have been marked by improvement in the cleanliness of settlements controlled by RIEW - Varna and reduction of waste pollution of the components of the environment.

The RIEW register includes 70 **ancient trees**, 46 of them located in Varna region.

The oldest tree entered in the register of the RIEW is a plantree located in Asparuhovo District, Varna. It is about 1046 years old with a circumference of 7.7 meters and 18 meters tall. It was declared a protected tree in March 1969. The plantree is not a natural species in Bulgaria. It is very resistant to cold and pollutants and therefore often used for street landscaping.

RIEW - VRATSA

Council of Ministers Order of 19.07.1976 set up RINC - Vratsa. This transferred the environmental protection control on the territory of the district of Vratsa seized from RINC- Mihailovgrad. Accountancy was shared with Mihailovgrad until 02.03.1987, when separated into an individual balance and accounts. RINC - Vratsa was established as a separate unit directly subordinated to the CEP - Sofia in March 1987.

RIEW - Vratsa covers the town of Vratsa, located in the northwestern part of the country,

Детска изложба „Купи картина, спаси природата“, организирана от РИОСВ – Враца, 05. 06. 2014 г.

Children Paintings Exhibition „Buy a Picture, Save nature“, organized by RIEW – Vratsa, 05. 06. 2014

хово, Роман и Хайредин, с общо 123 населени места и население 181 574 души.

На север област Враца има граница с окръг Долж, Румъния, по течението на река Дунав, която е и държавна граница с Румъния. На запад областта граничи с област Монтана, на юг – със София област, а на изток – с областите Ловеч и Плевен.

Равнините по поречието на река Дунав и хълмовете в северната част на областта, както и планините на юг обуславят сравнителното разнообразие на релефа. Той е прорязан от редица напречни и надлъжни

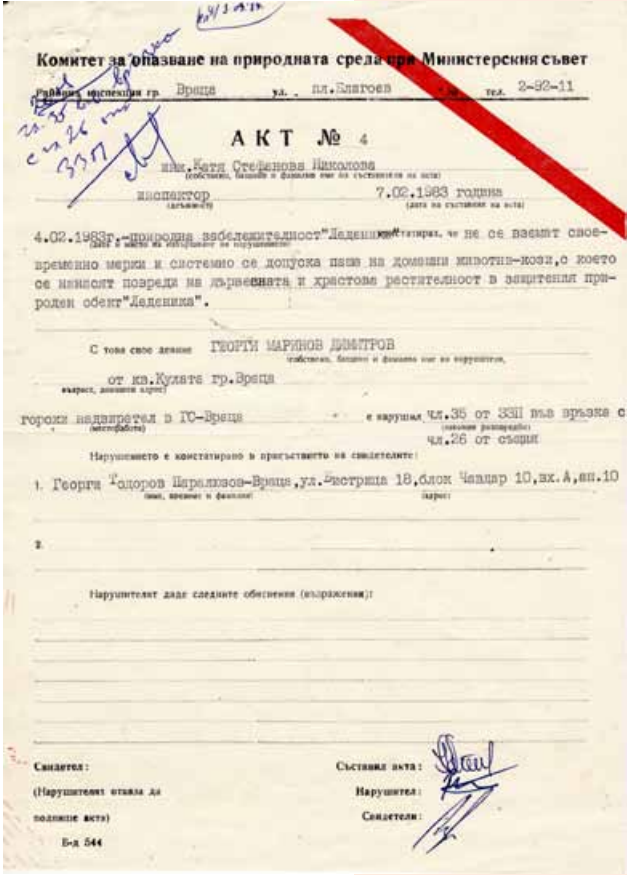
with an area of 3620.32 sq km. Its administrative territory covers 10 municipalities - Vratsa, Byala Slatina, Borovan, Kozloduy, Krivodol Mezdra, Mizia, Oryahovo, Roman and Hayredin, with a total of 123 villages and a population of 181,574 people.

To the north, the region of Vratsa borders Dolj, Romania, along the Danube, which is the national border with Romania. To the west, it borders Montana Region, to the south - Sofia Region and to the east - Lovech and Pleven regions.

Откриване на сградата в РИОСВ- Враца, 31. 05. 2004 г.

Official opening of the building of RIEW – Vratsa, 31. 05. 2004

Акт от извършена проверка
от инспектор от КОПС,
7. 02. 1983 г.

Inspection Act by an
inspector from CER,
7. 02. 1983

речни долини, образуващи сложно устроена долинна мрежа. През територията на областта преминават реките Искър, Ботуня, Лева, Огоста, Скът и други.

Земеделските земи заемат площ от 2,717 милиона декара, а горските територии – 570 993 декара.

Област Враца има благоприятно географско разположение – близост до столицата, добри транспортни връзки, международни транспортни коридори – път Е 79 и река Дунав, както и ферибот Оряхово. Отличава се с природните си дадености и културни забележителности, които допринасят за развитието на туризма. Налице са добри възможности за развитие на модерно селско стопанство и за производство на екологично чисти продукти.

На територията ѝ попадат 27 защитени територии с обща площ 21 642,2 ха – 1 резерват („Врачански карст“), 1 природен парк („Врачански Балкан“), 14 защитени местности, 11 природни забележителности и 18 защитени зони от мрежата „Натура 2000“. 15 от

The plains along the Danube River and the hills in the northern part of the area and the mountains of south determine a comparatively varied relief. It is cut by a number of transverse and longitudinal river valleys, forming a sophisticated network of valleys. The rivers Iskar, Botunya, Leva, Ogosta, Skat, etc. run across the area.

Agricultural land covers an area of 2.717 million decares and forests - 570,993 decares.

Vratsa region has a favourable geographical location - near the capital, and good transport connections, international transport corridors - road E 79 and the Danube, as well as the Oryahovo ferry. It is distinguished by its natural and cultural landmarks that contribute to the development of tourism. There are good opportunities for the development of modern agriculture and the production of environmentally friendly products.

Its territory covers 27 protected areas with

тях са обявени по Директивата за опазване на природните местообитания и 3 по Директивата за опазване на дивите птици.

Индустриалното развитие на областта се представя в областите енергетика, производство на цимент, добив, съхранение и пренос на нефт и газ, машиностроене, текстилна промишленост, кариери за добив и обработка на каменни блокове и мрамор, предприятия от хранително-вкусовата промишленост, строителна дейност.

В края на 2014 г. РИОСВ – Враца получи грамота и плакет в категорията „Организации/институции, подпомагащи опазването на биоразнообразието и природата в ПП „Врачански Балкан“ на Годишните награди за опазване на природата на ДПП „Врачански Балкан“.

РИОСВ – Велико Търново

РИГОПС – Велико Търново, която контролира и Габровски окръг, е открита през ноември 1972 година.

РИОСВ – Велико Търново осъществява контрол на територия, в чийто обхват влизат 14 общини с 685 населени места в областите Великотърновска (Велико Търново, Горна Оряховица, Елена, Златарица, Лясковец, Павликени, Полски Тръмбеш, Свищов, Стражица, Сухиндол) и Габровска (Габрово, Дряново, Севлиево и Трявна) с обща площ 6614 кв. км и население 369 822 жители.

Област Велико Търново обхваща част от Дунавската равнина – от брега на р. Дунав до Предбалкана, и част от Стара планина. В градовете е съсредоточено 85% от промишленото производство (основно машиностроене, текстил, дървообработване, химическа, хранително-вкусова промишленост). В полските и полупланинските райони е развито зърнопроизводство, лозарство и зеленчукопроизводство, а в останалата част на полупланинските и планинските райони – овощарство и скотовъдство.

Област Габрово е разположена в централната част на Северна България – в Предбалкана и северните склонове на Средна Стара планина. На изток-североизток граничи с област Велико Търново, на запад-се-

a total area of 21,642.2 ha - 1 reserve (Vratsa Karst), 1 natural park (Vratsa Balkan), 14 protected localities, 11 natural landmarks and 18 protected areas under Natura 2000. 15 of them were designated under the Habitats Directive and 3 - under the Birds Directive.

The industry developed in the region is in the sectors energy, cement production, extraction, storage and transport of oil and gas, machinery, textile industry, quarries and processing of stone and marble, food and beverage industry, construction.

At the end of 2014, RIEW - Vratsa received a certificate and a plaque in the category 'Organisations/institutions supporting biodiversity conservation and nature in Vratsa Balkan Natural Park' at the Annual Awards for Conservation of Nature of the Vratsa Balkan NP.

RIEW - VELIKO TARNOVO

RIFEP - Veliko Tarnovo controlling also the Gabrovo district was set up in November 1972.

RIEW - Veliko Tarnovo exercises control over a territory which includes 14 municipalities with 685 settlements in the regions of Veliko Tarnovo (Veliko Tarnovo, Gorna Oryahovitsa, Elena, Zlataritsa, Lyaskovets, Pavlikeni, Polski Trambesh, Svishtov, Strazhitsa, Suhindol) and Gabrovo Region (Gabrovo, Dryanovo, Sevlievo and Tryavna) with a total area of 6614 sq km and a population of 369,822 inhabitants.

Veliko Tarnovo Region covers part of the Danube Plain - from the banks of the river to Fore-Balkan and part of the Balkan Range. Towns concentrate 85% of industrial production (mainly engineering, textile, woodworking, chemical, food industry). In flat and hilly areas there is grain production, viticulture and horticulture, and the rest of the hilly and mountainous areas - arboriculture and stockbreeding.

Gabrovo is situated in the central part of North Bulgaria - in Fore-Balkan and on the northern slopes of the Central Balkan Range. To

верозапад с област Ловеч и на юг със Старозагорска област. Промислеността в областта е силно развита. Основни структуроопределящи производства са текстил, трикотаж, кожарско и обувно производство, преработка на пластмаси, металообработване, стъклопреработване и производство на изолационни материали. В последното десетилетие на миналия век осезателно се разви хранително-вкусовата промишленост и производството на санитарен фаянс.

В териториалния обхват на РИОСВ – Велико Търново изцяло или частично попадат 54 защитени територии: 1 резерват („Бяла крава“), 2 поддържа ни резервата („Савчов чаир“ и „Хайдушки чукар“), 2 природни парка („Персина“ и „Българка“), защитени местности – 37, природни забележителности – 12, с обща площ около 27 240 ха.

Защитените зони (33) от „Натура 2000“ заемат приблизително 15% от територията, контролирана от РИОСВ – Велико Търново. Процентното покритие на защитени зони спрямо териториалния обхват на РИОСВ – Велико Търново е едно от най-малките в страната.

В непосредствена близост до редица защитени зони има разположени индустриални обекти и индустриални зони, което обосновава засиления контрол от страна на РИОСВ.

В края на 2002 г. в Свищов започва работа система за контрол върху качеството на атмосферния въздух „ОПСИС“.

През 1999 г. се провежда първата работна среща между РИОСВ – Велико Търново и Агенцията по околната среда – гр. Александрия, Румъния, на която се разглеждат въпросите, свързани с трансграничното замърсяване на въздуха от работещите фирми на градовете Свищов и Зимнич, със състоянието и качеството на водите на р. Дунав, с биологичното разнообразие и с влажните зони по поречието на реката. През същата година се взема решение да се изработи програма за съвместни проверки на предприятия замърсители в гр. Свищов и гр. Зимнич, да се обменя информация за дейността и замърсяването на околната среда от работещите фирми в двата града. През 2000 г. е монтирана апаратура, която

the east-northeast it borders the region of Veliko Tarnovo, to the northwest - the region of Lovech and to the south - the region of Stara Zagora. Industry in the area is highly developed. The main basic industries are textile, knitwear, leather and footwear production, plastic processing, metalworking, glass manufacture and production of insulation materials. In the last decade of the last century the food and beverage industry and sanitary ware production developed strongly.

The territorial scope of RIEW - Veliko Tarnovo fully or partly covered 54 protected areas: one reserve (Byala Krava), two managed reserves (Savchov Chair and Haidushki Chukar), two natural parks (Persina and Balgarka), protected sites - 37; landmarks - 12, with a total area of 27,240 ha.

Protected Areas (PA) of Natura 2000 occupy approximately 15% of the territory controlled by RIEW - Veliko Tarnovo. The relative coverage of protected areas compared with the territorial scope of RIEW - Veliko Tarnovo is one of the smallest in the country.

Industrial sites and industrial areas are located in close proximity to a number of protected areas, which justifies the stricter scrutiny from the RIEW.

At the end of 2002 the OPSIS air quality control system started operation in Svishtov.

In 1999 was held the first meeting between RIEW - Veliko Tarnovo and the Environment Agency - Alexandria, Romania, which also addressed issues related to transboundary air pollution from companies working in the towns of Svishtov and Zimnicea, the conditions and water quality of the Danube River, biodiversity and wetlands along the river. In the same year a decision was taken to develop a programme of joint inspections of enterprises - polluters in the town of Svishtov and the town of Zimnicea, to share information on the activity and pollution of the environment by companies operating in both towns. In 2000, equipment was installed to

среди качеството на атмосферния въздух в районите на градовете Никопол–Турну Мъгуреле, Свищов–Зимнич, Русе–Гюргево, Силистра–Кълъраш.

РИОСВ – МОНТАНА

Районната инспекция – Михайловград съществува от 01.02.1971 г. като Инспекция по охрана на водите към Държавния съвет на Народна република България, със седалище гр. Михайловград. Съгласно т. 1 от Разпореждане №63 на МС от 19.02.1972 г. Инспекцията по охрана на водите се слива с Районната инспекция по горите към Горско-промишления комбинат в гр. Берковица и се преименува на РИГОПС – Михайловград към МГОПС, със седалище Михайловград. Дейността на инспекцията се простира на територията на бившите Михайловградски, Видински и Врачански окръг. В началото на 1992 г. по решение на МОС инспекцията приема ново име – РИОС – Михайловград. От 1993 г. (с Указ на президента на Република България от 18. 01. 1993 г.) град Михайловград се преименува на Монтана. Районната инспекция по околната среда – Михайловград става РИОС – Монтана, което се запазва до 1997 г. През 1997 г. с приемането на Комитета по водите (Решение на НС от 21.05.1997 г., обн. в ДВ, бр. 41/23.05.1997 г.) МОС се преобразува в Министерство на околната среда и водите, а РИОС – Монтана се преобразува в Регионална инспекция по околната среда и водите – Монтана, което име носи до днес.

Контролираните обекти, попадащи в обхвата на РИОСВ – Монтана, са разположени на територията на две области – Монтана и Видин, с население от 241 208 жители в общо 271 населени места и 11 общини: Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вършец, Вълчедръм, Георги Дамяново, Лом, Медковец, Монтана, Чипровци и Якимово.

Важно предимство на областта е местоположението ѝ. Северната ѝ граница е река Дунав, която е и държавна граница с Румъния. На югозапад областта граничи със Сърбия, на юг е ограничена от северните склонове на Стара планина. Съседна област в западна посока е Видин, в източна – област Враца и в южна посока – област София. От всичките 11 общини в

monitor air quality in urban areas Nikopol-Tur nu Magurele, Svishtov-Zimnicea, Ruse-Giurgiu, Silistra-Calarasi.

RIEW - MONTANA

The Regional Inspectorate - Mihailovgrad has existed since 1.2.1971, as a water safety inspection at the State Council of the People's Republic of Bulgaria, with headquarters in Mihailovgrad. Pursuant to Point 1 of Council of Ministers Order No 63 of 19.02.1972 the Inspectorate was merged with the Regional Forestry Inspectorate of the Forestry and Industrial Complex in Berkovitsa and was renamed to RIFEP - Mihailovgrad at the MoFEP, based in Mihailovgrad. Inspection duties covered former Mihailovgrad, Vidin and Vratsa districts. At the beginning of 1992, the inspectorate was renamed RIEW - Mihailovgrad by a MoE decision. Since 1993 (a Decree of the President of the Republic of Bulgaria of 18. 01. 1993) Mihailovgrad was renamed to Montana. RIE - Mihailovgrad became RIE - Montana, which was kept through 1997. In 1997, with the integration of the Committee on Water (SC Decision of 21.05.1997, prom. in SG.41/23.05.1997), the MoE was transformed into the Ministry of Environment and Water, and REI - Montana was transformed into the RIEW - Montana, which remains its current name.

Sites controlled by RIEW - Montana are located in two regions - Montana and Vidin, with a population of 241,208 inhabitants in 271 villages and 11 municipalities: Berkovitsa, Boychinovtsi, Brusartsi, Varshets, Valchedram, Georgi Damyanovo, Lom, Medkovets, Montana, Chiprovtsi and Yakimovo.

An important advantage of the region is its location. Its northern border is the Danube River, which is also the national border with Romania. To the southwest it borders Serbia, to the south - the northern slopes of Stara Planina. The neighbouring area to the west is Vidin, to the east - Vratsa and to the south - Sofia Region. Of all

областта б са с периферно, гранично положение и са с потенциал за осъществяване на трансгранично сътрудничество с общини от съседни страни – Сърбия и Румъния. През територията на областта минават два от европейските транспортни коридори – път Е 79 Видин–Монтана–Враца–София–Кулата и коридор №7 (по крайбрежието на река Дунав). Пристанище Лом е второто по големина дунавско пристанище в България, а изградената до него инфраструктура осигурява най-късата директна сухоземна връзка (чрез второкласен път II-81 през старопланинския проход Петрохан) между пристанище Лом и пристанище Солун.

Индустриалният сектор се отличава с висока степен на концентрация в областния град Монтана и с по-слаба степен – в градовете Лом, Берковица и Вършец. Първостепенни по значение отрасли са металолееене и производство на метални изделия, производство на машини и оборудване, производство на транспортни средства. В областта са добре развити и отраслите производство на храни и напитки, производство на облекло и текстил, на ръчно тъкани килими от естествени материали с характерни декоративни мотиви (чипровски килими).

Област Видин е входно-изходна врата на Република България за Европа и света. Намира се в северозападната част на България и обхваща площ от 3022 кв. км. На север областта граничи с Република Румъния, на запад е в съседство с Република Сърбия, на юг е оградена от Стара планина, а на изток граничи с област Монтана. Северната ни граница – река Дунав, обуславя възможността за преки връзки с всички страни от Дунавския басейн. През областта преминават два трансевропейски коридора – №4 Крайова–Видин–София–Кулата и №7 Рейн–Майн–Дунав. Територията на областта включва 11 общини: Видин, Бойница, Брегово, Белоградчик, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци, Чупрене.

Промишленият център за областта е град Видин. Отделни промишлени отрасли са застъпени и в градовете Белоградчик, Кула и Димово. Най-развитият отрасъл от миналото в сферата на химическата про-

the 11 municipalities in the region, 6 are peripheral border areas and have the potential for cross-border cooperation with municipalities from the neighbouring countries - Serbia and Romania. The region's territory is crossed by two European transport corridors - road E79 Vidin-Montana-Vratsa-Sofia-Kulata and Corridor No 7 (along the Danube). The Port of Lom is the second largest port on the Danube in Bulgaria, and the adjacent infrastructure provides the shortest direct land connection (via secondary road II-81 over the mountain pass Petrokhan) between the port of Lom and the port of Thessaloniki.

The industrial sector is characterised by a high degree of concentration in the regional town of Montana and to a lesser extent - in the towns of Lom, Berkovitsa and Varshets. Primary key industries are metal and metal products, machinery and equipment, production of vehicles. The sectors of food and beverages, clothing and textiles, hand-woven carpets of natural materials with characteristic decorative motifs (Chiprovtsi carpets) are well developed in the area.

Vidin Region serves as an entrance and exit of the Republic of Bulgaria to Europe and the world. It is located in the northwestern part of Bulgaria and covers an area of 3022 sq km. To the north it borders the Republic of Romania, to the west - the Republic of Serbia, to the south it is surrounded by the mountains and to the east it borders Montana region. Our northern border - the Danube River - determines the possibility of direct links with all countries of the Danube basin. Two Pan-European corridors cross the region - No 4 Craiova-Vidin-Sofia-Kulata and No 7 Rhine-Mein- Danube. The region comprises 11 municipalities: Vidin, Boynitsa, Bregovo, Belogradchik, Gramada, Dimovo, Kula, Makresh, Novo Selo, Ruzhintsi, Chuprene.

The industrial centre of the region is the town of Vidin. Individual sectors are represented in the towns of Belogradchik, Kula and Dimovo. The most developed sector of the past in the chemi-

мишленост – производството на автомобилни гуми, каучукови изделия и полиамидни влакна, сега е с ограничен капацитет. Леката промишленост е представена от малки шивашки и хранително-вкусови предприятия.

На контролираната от РИОСВ – Монтана територия попадат 38 защитени територии: 2 резервата („Горната кория” и „Чупрене”), 1 поддържан резерват („Ибиша”), част от природния парк „Врачански Балкан”, 21 защитени местности и 13 природни забележителности.

Защитените зони от мрежата „Натура 2000”, попадащи в контролираната от РИОСВ – Монтана територия, са 38. От тях 9 са обявени по Директивата за опазване на дивите птици и 29 – по Директивата за опазване на природните местообитания.

На територията на РИОСВ – Монтана на контрол подлежат 1166 обекта, в които се осъществява производствена, добивна или търговска дейност. Преобладаващата част от тези обекти е разположена в големите градове – областни или общински центрове (Монтана, Видин, Лом, Берковица, Вършец, Белоградчик и др.), в обособени за целта промишлени зони, на достатъчно отстояние от жилищни зони и други обекти, подлежащи на здравна защита.

РИОСВ – ПАЗАРДЖИК

Пазарджишка област е в Централна южна България и граничи с областите Благоевград, Пловдив, Смолян и София. Областта е разположена върху територия от 4458 км², което представлява около 4% от общата площ на страната. По-голямата част от нея – 57%, са горски площи, 36% са земеделски земи, урбанизираната територия е 3,3%, останалата част са водни площи, мини, кариери и транспортна инфраструктура.

В административно отношение от началото на 2015 г. областта е разделена на 12 общини: Батак, Белово, Брацигово, Велинград, Лесичово, Пазарджик, Панагюрище, Пещера, Ракитово, Септември, Стрелча и Сърница. Област Пазарджик включва общо 117 населени места, от които 13 са градове и 104 – села.

Пазарджишка област обхваща части от Горнотра-

cal industry - the production of tyres, rubber products and polyamide fibers, is now of limited capacity. Light industry is represented by small tailoring and food processing plants.

The territory controlled by RIEW - Montana contains 38 protected areas: 2 reserves (Gorna Korja and Chuprene), one managed reserve (Ibisha), part of the Vratsa Balkan Natural Park, 21 protected sites and 13 natural monuments.

There are 38 protected areas of the Natura 2000 network controlled by RIEW - Montana. 9 of them were designated under the Habitats Directive and 29 - under the Birds Directive.

RIEW - Montana supervises 1166 sites, which carry out manufacturing, mining or commercial activity. The majority of these sites are located in the major towns - regional or municipal centres (Montana, Vidin, Lom, Berkovitsa, Varshets, Belogradchik, etc.), designed for the purpose in industrial areas, with a sufficient distance from residential areas and other sites subject of health protection.

RIEW - PAZARDZHIK

Pazardzhik Region is located in South-Central Bulgaria and borders the regions of Blagoevgrad, Plovdiv, Smolyan and Sofia. The area totals 4458 sq km, which represents about 4% of the total area of the country. The majority of its territory - 57% is forest land, 36% is agricultural land, urban area covers 3.3% and the rest constitutes water areas, mines, quarries and transport infrastructure.

In administrative terms, from the beginning of 2015 the region has been divided into 12 municipalities: Batak, Belovo, Bratsigovo, Velingrad, Lesichovo, Pazardzhik, Panagyurishte, Peshtera, Rakitovo, September, Strelcha and Sarnitsa. Pazardzhik includes a total of 117 settlements, 13 of which are towns and 104 - villages.

Pazardzhik Region covers parts of the Upper Thracian Valley, the southern slopes of Sredna Gora, the Rhodope Mountains and a small sec-

кийската низина, южните склонове на Средна гора, Родопите и малка част от източния дял на Рила.

Климатът е преходно континентален в равнинните части на Тракийската низина и района на Средна гора и планински – в източните склонове на Рила и по високите части на Родопите.

Главна водосборна река в Пазарджишка област е Марица. Марица е реката с най-голям водосбор на Балканския полуостров. Басейнът ѝ заема централната и западната част на Източнобеломорския водосборен район. Главните леви притоци на Марица на територията на областта са реките Тополница и Луда Яна, чийто водосбор е в района на Средна гора, а главните десни – Крива, Яденица, Чепинска, Стара (Пещерска) с водосбор от Рила и Родопите.

Освен реките на територията на Пазарджишка област има девет значими комплексни язовира.

Областта е богата на минерални и термални води. За изключителна държавна собственост по Закона за водите са обявени осем находища на минерални води на територията на областта: „Баня” – с. Баня, община Панагюрище, „Белово” – гр. Белово, „Брацигово” – гр. Брацигово, „Варвара” – с. Варвара, община Септември, „Каменица”, „Лъджене” и „Чепино” в гр. Велинград и „Стрелча” – гр. Стрелча.

Пазарджишка област има 4 категории защитени територии от общо шест за страната. В границите ѝ попадат част от територията на националния парк „Рила”, четири резервата („Купена”, „Дупката”, „Ман-

tion of the eastern part of Rila.

Climate is continental in lowland areas of the Thracian Valley and the region of Sredna Gora and mountainous - on the eastern slopes of Rila and in the high parts of the Rhodope Mountains.

The main river catchment area in Pazardzhik Region is Maritsa. Maritsa River is the largest catchment of the Balkan Peninsula. Its basin occupies the central and western part of the Eastern Aegian catchment area. The main left tributaries of Maritsa in the region are the rivers Topolnitsa and Luda Yana, whose catchment is in the region of Sredna Gora, and the main right tributaries are Kriva, Yadenitsa, Chepinska, Stara (Peshterska) with a catchment from Rila and Rhodope Mountains.

Besides rivers, the territory of Pazardzhik region has nine major dams.

The region is rich in mineral and thermal waters. Exclusive state property under the Water Act includes eight mineral water springs in the region: Banya – village of Banya, Panagyurishte Municipality, Belovo - town of Belovo, Bratsigovo - town of Bratsigovo, Varvara – village of Varvara, Municipality of Septemvri, Kamenitsa, Ladzhene and Chepino in the town of Veingrad and Strelcha - town of Strelcha.

Pazardzhik Region has four categories of protected territories out of six in total for the coun-

тарица” и „Беглика”) с обща площ 5503,8 ха, 89 защитени местности и природни забележителности и 16 защитени зони от мрежата „Натура 2000”. Първите три резервата са включени в програмата „Човек и биосфера” на ЮНЕСКО.

За експертната помощ и оказаното съдействие РИОСВ – Пазарджик получи благодарствено писмо от Българското дружество за защита на птиците.

РИОСВ – ПЕРНИК

Инспекцията осъществява своята дейност на територията на две области: област Перник и област Кюстендил (без община Кочериново и община Рила, които попадат в териториалния обхват на РИОСВ – Благоевград) с 336 населени места в 13 общини (Брезник, Земен, Ковачевци, Перник, Радомир, Трън, Бобовдол, Бобошево, Дупница, Кюстендил, Невестино, Сапарева баня и Трекляно). Най-голяма е община Перник, с население 95 043 души, а най-малка – община Трекляно, с население 625 души. Населението във всички общини е 255 314 души. Контролираната от инспекцията площ е 1797 кв. км.

Област Перник е разположена в Западна България. Тя граничи с областите Кюстендил и София град. На северозапад границата ѝ съвпада с държавната граница с Република Сърбия. Регионът обхваща Пернишкото, Радомирското и Брезнишкото поле, както и части на планините Верила, Витоша, Люлин, Вискяр. Най-големите реки са Струма и Ерма. Има минерални извори в близост до град Брезник и село Рударци. Районът е изключително богат на минерални ресурси. Има богати находища на въглища, руди, глина и варовик, което определя развитието на индустрията и я превръща в основен икономически сектор. Природният парк „Витоша”, резерватът „Острица” в планината Голо бърдо, ждрелото на река Ерма, пещерата Духлата (най-дългата пещера в България) и другите природни забележителности предоставят отлични условия за развитие на екотуризма.

Област Кюстендил е разположена в Югозападна България. Граничи с областите Перник и Благоевград, а западната ѝ граница съвпада с националната граница на България с Република Македония и Репу-

try. Its territory includes part of the Rila National Park, four reserves (Kupena, Kupena, Mantaritsa and Beglika) with a total area of 5503.8 ha, 89 protected areas and natural sites and 16 protected areas under the Natura 2000 network. The first three reserves are included in UNESCO's Man and the Biosphere Programme.

For its expert help and assistance, RIEW - Pazardzhik received a letter of gratitude from the Bulgarian Society for the Protection of Birds.

RIEW - PERNIK

The Inspectorate carries out its activities in two regions: Pernik and Kyustendil (without Kocherinovo Municipality and Rila Municipality, which fall within the territorial scope of the RIEW - Blagoevgrad) with 336 settlements in 13 municipalities (Breznik, Zemen, Kovachevtsi, Pernik, Radomir, Tran, Bobov Dol, Boboshevo, Dupnitsa, Kyustendil, Nevestino, Sapareva Banya and Treklyano). The biggest is Pernik Municipality, with a population of 95,043 people, and the smallest - Treklyano Municipality with a population of 625 people. The population in all municipalities is 255,314 people. The controlled area is 1797 sq km.

Pernik Region is located in western Bulgaria. It borders Kyustendil Region and Sofia City. Its northwest border runs along the national border with Serbia. The region covers the Pernik, Radomir and Breznik fields and the Verila, Vitosha, Lyulin, Viskyar mountains. The largest rivers are the Struma and Erma Rivers. There are mineral springs near the town of Breznik and the village of Rudartsi. The area is extremely rich in mineral resources. There are rich deposits of coal, clay and limestone, which determines the development of the industry and turns it into a key economic sector. Vitosha Natural Park, the Ostritsa Reserve in Golo Bardo Mountain, Erma River Gorge, the Duhlata Cave (the longest cave in Bulgaria) and other natural landmarks provide excellent conditions for the development of ecotourism.

Кампания „Да изчистим България”, организирана от РИОСВ – Пазарджик

Let's Clean Bulgaria Campaign, organized by RIEW-Pazardzhik

блика Сърбия. Релефът в региона варира от долини до хълмове и планини. През територията на областта минават магистралите София–Скопие и Ниш–Босилеград–Кюстендил. В региона се намира мина „Бобовдол“ – едно от най-старите промишлени предприятия в страната (от 1891 г.). Развита е и обувната промишленост. В област Кюстендил има множество минерални извори, най-известните от които са в Кюстендил, в Сапарева баня (най-топлият в континентална Европа), в селата Невестино и Четирци. Има условия за развитие на балнеоложки туризъм, планински туризъм и културен туризъм.

РИОСВ – Перник осъществява контрол над силно индустриализиран регион. От развитата промишленост влияние върху качеството на околната среда оказват големите горивни инсталации, миннодобивната промишленост, металургията, машиностроенето, както и депата за производствени неопасни отпадъци, изградени около тях.

Около 61% от територията, контролирана от РИОСВ – Перник, представлява защитени територии и/или зони. Общата площ на защитените територии е 12 543 дка, от които резервати и поддържани резервати – 4223 дка, защитени местности – 7506 дка и природни забележителности – 853 дка. Общият брой на защитените територии е 27 – един резерват („Църна река“), два поддържани резервата („Габра“ и Острица“), 12 защитени местности и 11 природни забележителности. В границите на РИОСВ – Перник попадат 9 защитени зони от „Натура 2000“ за опазване на дивите птици и 15 – за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

На територията на РИОСВ – Перник в землището на с. Байкалско се намира единственото за страната естествено торфонаходище, което със Заповед №1022 от 1992 г. на министъра на околната среда е обявено за защитена местност „Чокльово бласто“, с площ 1678 дка.

РИОСВ – Перник работи усилено за постигане на по-висок напредък в намаляването на броя на превишенията на средноденоношната и на средногодишната норма за ФПЧ₁₀.

Kyustendil Region is located in southwestern Bulgaria. It borders the regions of Pernik and Blagoevgrad, and its western border runs along the national border between Bulgaria and Macedonia and Serbia. The terrain in the region varies from the valleys to hills and mountains. The territory is crossed by the Sofia-Skopje and Nis - Bosilegrad-Kyustendil motorways. The Bobov Dol - one of the oldest industrial enterprises in the country (since 1891) is located in the area. The shoe industry is developed. In the region of Kyustendil there are numerous mineral springs, the most popular being in Kyustendil, Sapareva Banya (the warmest in continental Europe), in the villages of Nevestino and Chetirtsi. There are conditions for the development of spa tourism, mountain tourism and cultural tourism.

RIEW - Pernik supervises a heavily industrialised region. Of developed industry, large combustion plants, mining, metallurgy, mechanical engineering, and industrial waste landfills built around them have an impact on the quality of the environment.

About 61% of the territory controlled by RIEW - Pernik constitutes protected areas and/or territories. The total protected area is 12,543 decares, of which reserves and maintained reserves are 4223 decares, protected sites - 7506 decares and monuments - 853 decares. The total number of protected areas is 27 - one reserve (Crna Reka), two managed reserves (Gabra and Ostritsa), 12 protected sites and 11 natural monuments. The territory under the management of RIEW - Pernik covers wholly or partially 9 protected areas under Natura 2000 for the conservation of wild birds and 15 protected areas for the conservation of natural habitats and wild fauna and flora.

The territory of RIEW - Pernik in the village of Baykalsko is the only natural peat deposit in the country that by Order No 1022 of 1992 of the Minister of Environment was designated protected area Choklyovo Blato of 1678 decares.

RIEW - Pernik makes serious efforts to

На територията на РИОСВ – Перник са разположени един ръчен пункт за мониторинг на качеството на атмосферния въздух с ръчно пробовземане и последващ лабораторен анализ и една автоматичноизмервателна станция (АИС). И двата пункта са разположени в гр. Перник.

В „Рейтинг на активната прозрачност в България 2014“, публикуван от фондация „Програма „Достъп до информация“, РИОСВ – Перник заема 39-а позиция от включените в изследването 535 административни структури.

РИОСВ – ПЛЕВЕН

Експертите от РИОСВ – Плевен изпълняват функциите си на територия от 8785 км², разположена в Северна България. Тя обхваща две области, в чиито административни граници попадат 19 общини – Плевенска (Белене, Гулянци, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Искър, Кнежа, Левски, Никопол, Плевен, Пордим, Червен бряг) и Ловешка (Априлци, Летница, Ловеч, Луковит, Тетевен, Троян, Угърчин, Ябланица). Населените места са общо 273 с население 400 687 души.

Плевенска и Ловешка област имат изключително разнообразен релеф, чиито характеристики са свързани основно с геоложкото развитие на Дунавската равнина. За Плевенска област е характерен хълмисторавнинен релеф, преминаващ в южните и югозападните части в изразен хълмист, дълбоко разчленен от широките долини на реките Искър, Вит и Осъм. Релефът е подходящ за развитие на земеделие (зърнени и технически култури, лозя, зеленчуци), благоприятен и за изграждането на техническата инфраструктура и за развитието на населените места. Две трети от територията на Ловешка област е с планински релеф, една част – с полупланински и съвсем малка част – с равнинен. През Ловешка област преминават реките Осъм, Вит, Златна Панега, Видима. Разнообразието на релефа е предпоставка за изключителното разнообразие на ландшафта. Горските територии в Плевенска област са малки по площ и без особено стопанско значение, но са разпределени в много на брой поземлени имоти, мозаечно разпръснати сред обработваемите земи, което ги прави леснодостъпни. В Ловешка

achieve progress in reducing the number of exceedances of the daily average and annual average PM₁₀ norm.

One manual monitoring air quality station with manual sampling and subsequent laboratory analysis and one automated measuring station (AMS) are located on the territory of RIEW - Pernik. Both stations are located in the town of Pernik.

The “2014 Rating of Active Transparency in Bulgaria”, published by the Access to Information Programme ranks RIEW - Pernik 39th of the surveyed 535 administrative structures.

RIEW - PLEVEN

RIEW - Pleven performs its functions on an area of 8785 sq km, located in northern Bulgaria. It covers two regions whose administrative borders cover 19 municipalities - Pleven (Belene, Gulyantsi, Dolna Mitropoliya, Dolni Dabnik, Iskar, Knezha, Levski, Nikopol, Pleven, Pordim, Cherven Bryag) and Lovech (Apriltsi, Letnitsa, Lovech, Lukovit, Teteven, Troyan, Ugarchin, Yablanitsa). Settlements are 273 in total with population of 400,687 people.

Pleven and Lovech regions have very varied relief whose characteristics are related mainly to the geological development of the Danube Plain. Plevan Region is characterized by hilly and flat terrain which in southern and southwestern parts turns mainly hilly and is deeply fragmented by wide valleys of the rivers Iskar, Vit and Osam. The terrain is suitable for the development of agriculture (grain and industrial crops, vineyards, vegetables), and also favourable for construction of technical infrastructure and development of settlements. Two thirds of Lovech Region is mountainous, one part is hilly and a very small part is flat. The rivers Osam, Vit, Zlatna Panega, Vidima cross Lovech region. The diversity of the relief is a prerequisite for the exceptional diversity of the landscape. Forest areas in Plevan Region are small in size and of no particular economic significance, but are divided

област, в Средна Стара планина и в Предбалкана преобладават широколистни гори от бук и дъб с висококачествена дървесина.

В обхвата на РИОСВ – Плевен има общо 35 защитени зони, които са част от Европейската екологична мрежа „Натура 2000”, и 102 защитени територии – 2 резервата („Китка” и „Милка” – острови в река Дунав в района на гр. Белене), 1 поддържан резерват („Персински блата”, остров Белене), 1 природен парк („Персина”), част от обхвата на РИОСВ – Плевен попада в територията на националния парк „Централен Балкан”, 38 природни забележителности и 59 защитени местности.

Защитени територии в Плевенска област има в землищата на 44 населени места. Най-голямата защитена територия е природният парк „Персина”, разположен на територията на три общини – Никопол, Белене и Свищов, с площ 21 762,2 ха. Обявяването му цели съхранение и възстановяване на крайдунавските влажни зони. Най-важен тип екосистеми в парка са заливаемите крайдунавски гори и вътрешните блата. Паркът включва островна група, обявена за Рамсарско място, най-голямото по площ в България – 6898 ха.

В Ловешка област защитени територии има в землищата на 33 населени места. В южната част на областта попада част от националния парк „Централен Балкан“ (с площ 71 669,5 ха), който е създаден за опазване на уникални, саморегулиращи се планински екосистеми със специфично видово разнообразие.

На територията на РИОСВ – Плевен на контрол подлежат 1514 обекта, в които се осъществява производствена, добивна или търговска дейност. Преобладаващата част от тези обекти е разположена в големите градове, които са и областни или общински центрове (Плевен, Ловеч, Червен бряг, Троян, Тетевен), в обособени за целта промишлени зони, на достатъчно отстояние от жилищни зони и други обекти, подлежащи на здравна защита.

РИОСВ – ПЛОВДИВ

РИОСВ – Пловдив изпълнява функциите си на територията на Пловдивска област (без община Лъки) и контролира следните 17 общини: Асеновград, Бре-

into many plots, mosaically scattered along arable lands, making them easily accessible. The region of Lovech, the Central Balkan Mountains and the Fore-Balkan are dominated by high-quality deciduous forests of beech and oak wood.

RIEW - Pleven covers 35 protected areas that are part of the European ecological network Natura 2000, and 102 protected territories - 2 reserves (Kitka and Milk - islands in the Danube near the town of Belene), 1 managed reserve (Persinski swamps, Belene island), 1 nature park (Persina); RIEW - Pleven includes the Central Balkan National Park, 38 natural monuments and 59 protected areas.

Protected territories in Pleven Region are located in the land of 44 settlements. The largest protected area is the Persina Nature Park, located on the territory of three municipalities - Nikopol, Svishtov and Belene, with an area of 21,762.2 ha. Its designation as a nature park aims at conservation and restoration of the Danube wetlands. The most important ecosystems within the park are flooded forests along the Danube River and inner marshes. The park includes an island group designated as a Ramsar site, the largest in area in Bulgaria - 6898 ha.

Lovech Region has protected territories on the territory of 33 settlements. The southern part of the region includes part of the Central Balkan National Park (an area of 71,669.5 ha), which was established to protect unique, self-regulating mountain ecosystems with specific species diversity.

RIEW - Pleven supervises 1514 sites, which carry out manufacturing, mining or commercial activity. The majority of these sites are located in the major towns - regional or municipal centres (Pleven, Lovech, Cherven Bryag, Troyan, Teteven), designed for the purpose in industrial areas, within a sufficient distance from residential areas and other sites subject of health protection.

RIEW - PLOVDIV

RIEW - Plovdiv performs its functions on the

зово, Калояново, Карлово, Марица, Пловдив, Първомай, Раковски, Родопи, Садово, Съединение, Хисаря, Кричим, Перушица, Стамболийски, Куклен, Сопот.

Пловдивска област е разположена в централната част на Южна България, заема 5972,9 кв. км площ, което се равнява на 5,4% от територията на страната, с население 676 023 жители. На север областта граничи с област Ловеч, на изток – с област Стара Загора, на югоизток са разположени област Хасково и област Кърджали, на юг – област Смолян, на запад – област Пазарджик, на северозапад има обща граница с област София. Целият регион е с удобно транспортно и географско разположение, има висок природен, икономически и човешки потенциал, благоприятен биоклиматичен ресурс, защитени територии, високопродуктивни обработваеми земи, термоминерални води, богато културно наследство.

Пловдивска област се отличава с изключително богато биологично разнообразие. За опазването му на територията, контролирана от РИОСВ – Пловдив, са обявени 2 резервата („Червената стена“ и „Изгорялото гюне“), 34 защитени местности и 7 природни забележителности. Има 33 защитени зони по „Натура 2000”, като 12 от тях са за опазване на дивите птици.

Основните сектори, характеризиращи структурата на икономиката в областта, са: производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия; металургия и производство на метални изделия; производство на текстил и облекла, на хартия и картони; производство на химически вещества, продукти и влакна, на машини и оборудване и на изделия от пластмаси. Традиционно оформили се промишлени центрове са градовете Пловдив, Асеновград, Карлово, Стамболийски, Първомай, Сопот и Раковски. Аграрният сектор е свързан с развитието на зеленчукопроизводството (включително и на ранни зеленчуци), с овощарство, лозарство, отглеждане на зърнени и технически култури.

РИОСВ – РУСЕ

Териториалният обхват на РИОСВ – Русе е върху три области в Североизточна България – Русе, Разград и Силистра, разположени в поречието на река

territory of Plovdiv Region (without Laki) and controls the following 17 municipalities: Asenovgrad, Brezovo, Kaloianovo, Karlovo, Maritsa Plovdiv, Parvomay, Rakovski, Rodopi, Sadovo, Saedinenie, Hisar, Krichim, Perushtitsa, Stamboliyski, Kuklen, Sopot.

Plovdiv Region is located in the central part of South Bulgaria; it occupies 5972.9 sq km area, which equates to 5.4% of the territory, with a population of 676,023 inhabitants. To the north it borders Lovech region, to the east - Stara Zagora region, to the southeast the regions of Haskovo and Kardzhali, to the south - Smolyan region, to the west - Pazardzhik region, to the northwest it has a common border with the region of Sofia. The entire region has a convenient transportation and geographic location, a high natural, economic and human potential, favourable bioclimatic resources, protected areas, highly productive arable land, thermal waters, rich cultural heritage.

Plovdiv region has extremely rich biodiversity. RIEW - Plovdiv has designated two reserves (Chervenata Stena and Izgoryaloto Gyune), 34 protected sites and 7 natural monuments. There are 33 protected areas under Natura 2000, 12 of them being for conservation of wild birds.

The main sectors characterizing the structure of the economy in the region are: food processing, beverages and tobacco; metallurgy and metal products; textiles and clothing, paper and paperboard; production of chemical products and fibers, machinery and equipment and plastic products. Traditional industrial centres are the towns of Plovdiv, Asenovgrad, Karlovo, Stamboliyski, Parvomay, Sopot and Rakovski. The agricultural sector is associated with the development of vegetable production (including early vegetables), horticulture, viticulture, cultivation of grain and industrial crops.

RIEW - RUSE

The territorial scope of RIEW - Ruse covers three regions in northeastern Bulgaria - Ruse,

Дунав с притоците ѝ Русенски Лом, Янтра и Добруджански реки и съответно с притоците на Русенски Лом – Бели, Черни, Мали и Баниски Лом.

РИОСВ – Русе осъществява контрол на компонентите и факторите на околната среда на територия от 8148 квадратни километра, с население 470 960 души в 303 населени места, включени в 22 общини: Русенска област – Русе, Бяла, Две могили, Борово, Иваново, Ветово, Сливо поле, Ценово; Разградска област – Разград, Кубрат, Лозница, Самуил, Завет, Исперих, Цар Калоян; Силистренска област – Силистра, Тутракан, Главиница, Кайнарджа, Ситово, Алфатар и Дулово.

На север и североизток границата на контролираната територия съвпада с държавната граница и минава по поречието на река Дунав. Районът е с добре развита инфраструктура и комуникации. В географско отношение той е важен международен и републикански транспортен кръстопът. На територията се пресичат два от европейските транспортни коридори (№7 и №9), които осигуряват връзката между районите на Балтийско и Северно море, от една страна, и Средиземно и Черно море, от друга.

Районът попада в умереноконтиненталната климатична област, характеризираща се със студена зима (абсолютна минимална температура – 27°C) и сухо, топло лято (абсолютна максимална температура + 44°C). В по-голямата си част релефът е равнинен, с надморска височина до 200 м, но суходолията, ориентирани към река Дунав, му придават хълмист характер. Равнинно-хълмистият терен е подходящ за развитие на земеделие и за изграждане на транспортна и техническа инфраструктура. Съчетанието между релефа, климатичните условия, водните ресурси и почвеното разнообразие дава възможности за отглеждане на зърнени и фуражни култури, зеленчуци и лозови насаждения. Районът е беден на горски масиви, като естествените са силно редуцирани поради усвояването на земя за земеделски площи.

За опазване на богатото биологично разнообразие на територията на РИОСВ – Русе се контролира спазването на режимите, определени в заповедите за обявяване на общо 41 защитени територии, от кои-

Razgrad and Silistra, situated along the Danube with its tributaries Ruse Lom, Yantra and Dobrudzha rivers and tributaries respectively of Ruse Lom - Beli, Cherni and Mali Baniski Lom.

RIEW - Ruse exercises control over components and environmental factors on an area of 8148 sq km, with a population of 470,960 people in 303 settlements included in the 22 municipalities: Ruse Region - Ruse, Byala, Dve Mogili, Borovo, Ivanovo, Vetovo, Slivo pole, Tsenovo; Razgrad Region - Razgrad, Kubrat, Loznitsa, Samuil, Zavet, Ispерich, Tsar Kaloyan; Silistra Region - Silistra, Tutraкан, Glavinitsa, Kaynardzha, Sitovo, Alfatar and Dulovo.

To the north and northeast, the border of the controlled area runs along the national border and runs along the Danube River. The region has well developed infrastructure and communications. Geographically, it is an important international and republican transport crossroad. The territory is crossed by two European transport corridors (No 7 and 9), which provide connection between the Baltic and the North Sea on the one hand, and the Mediterranean and Black Sea on the other.

The region falls within the temperate climatic zone characterized by cold winters (absolute minimum temperature of - 27 °C) and dry, warm summers (absolute maximum temperature of + 44 °C The relief is mostly flat, with an altitude of 200 m, but valleys oriented to the Danube River have a hilly terrain. Plain and hilly terrain is suitable for the development of agriculture and construction of transport and technical infrastructure. Plain and hilly terrain is suitable for the development of agriculture and building of transport and technical infrastructure. The region is poor in forests, with natural forests being greatly reduced due to the use of land for agricultural areas.

To protect the rich biodiversity, RIEW - Ruse monitors the compliance with the regime set out in the orders designating 41 protected areas, of

то 2 резервата – поддържаният резерват „Сребърна“ (най-добре запазеното еутрофно езеро, с уникална за страната колония на къдроглавия пеликан и други застрашени видове птици), резерватът „Бели Лом“, както и природният парк „Русенски Лом“.

По Директивата за опазване на дивите птици са определени 11 защитени зони, а по Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна в процедура по обявяване са 19 защитени зони.

В териториалния обхват на инспекцията функционират обекти от всички сектори на икономиката. Характерни за региона са инсталациите от химическата, леката и хранително-вкусовата промишленост и животновъдството, включително нефтопреработване, производства на бои, биогорива, лекарствени форми и добавки, млечни продукти, фруктози, хлебна мая, дървопреработване и производство на мебели, производство на резервни части за леки автомобили и за селското стопанство, керамично производство, инсталации за интензивно животновъдство. Най-малък е дялът на обектите от енергийното стопанство (около 0,5%), по-голям е от химическата промишленост (около 1,5%), производството и обработката на метали (2,5%), производството на продукти от нерудни материали (3%). Най-голям е дялът на инсталации и обекти по управление на отпадъците (11,5%).

РИОСВ – Смолян

Територията, контролирана от РИОСВ – Смолян, се намира в Южна България и е разположена предимно в централната част на Родопите на площ от 4158,5 кв. км, или 3,8% от територията на страната. Граничи с областите Пловдив, Пазарджик, Кърджали и Благоевград. На юг границата съвпада с държавната граница с Република Гърция.

В административно отношение територията обхваща 13 общини – всички 10 общини в област Смолян (Баните, Борино, Девин, Доспат, Златоград, Мадан, Неделино, Рудозем, Смолян, Чепеларе), както и община Ардино от област Кърджали, община Сатовча от област Благоевград и община Лъки от област Пловдив. Има 308 населени места с общ брой насе-

which two reserves - Srebarna managed reserve (best preserved eutrophic lake with unique country colony of Dalmatian pelican and other endangered species of birds), Beli Lom Reserve and Rusenski Lom Nature Park.

11 protected areas are designated under the Birds Directive, and 19 protected areas are designated under the Habitats Directive.

The territorial scope of the inspectorate covers sites operating in all sectors of the economy. Typical for the region are facilities in the chemical, light and food industry and animal farming, including oil refining, production of paints, bio-fuels, formulations and additives, dairy, fructose, yeast, wood processing and furniture production, production of spare parts for cars and agriculture, ceramic production installations for intensive farming. Sites from the energy sector have a small share (about 0.5%), while the chemical industry has a larger share (about 1.5%), together with production and processing of metals (2.5%), the production of non-metallic materials (3%). The largest share of installations and sites is held by waste management (11.5%).

RIEW - SMOLYAN

The territory controlled by RIEW - Smolyan is located in southern Bulgaria and is located mainly in the central part of the Rhodopes on an area of 4158.5 sq km, or 3.8% of the country's territory. It borders the regions of Plovdiv, Pazardzhik, Kardzhali and Blagoevgrad. Its southern border runs along the national border with Greece.

Administratively, the territory covers 13 municipalities - all 10 municipalities in Smolyan Region (Banite, Borino, Devin, Dospat, Zlatograd, Madan, Nedelino, Rudozem, Smolyan, Chepelare) and Ardino Municipality of Kardzhali Region, Satovcha Municipality of Blagoevgrad Region and Luki of Plovdiv Region. There are 308 settlements with a total population of 151,670 people. The biggest is Smolyan Municipality, with a population of 41,452 people, and

ление 151 670 души. Най-голяма е община Смолян с население 41 452 души, а най-малка – община Лъки с население 2902 души.

Релефът е с подчертан планински характер, с високи била и дълбоки речни долини, което дава отражение върху цялостното социално-икономическо, селищно и инфраструктурно развитие.

По-големите реки са Арда, Въча, Чепеларска, Върбица, Черна, Давидковска, Малка Арда, Девинска, Доспатска. На реките Доспатска и Въча са изградени едни от най-големите в България язовири – „Доспат”, „Въча” и „Цанков камък”. Наличието на тези водоеми обуславя развитие на туризма и на спортния риболов. Това в последните години е особено показателно за гр. Доспат.

Територията, контролирана от инспекцията, е богата на природни ресурси. Голяма част от нея е покрита с вековни иглолистни горски масиви и обширни пасища. Надморската височина варира от 450 до 2191 м. Има минерални и термоминерални води, от които по-големи са находищата „Беден”, „Ерма река”, „Михалково” (естествено газирана вода), „Девин”, „Лъджа” (Баните) и „Настан” (все още не се експлоатира). Една част от водата в находищата на „Девин” и „Михалково” се бутилира и разпространява в търговската мрежа, а на „Беден” и „Лъджа” са построени балнеолечебни центрове.

Регионът е изключително богат на растителни и животински видове, голяма част от които са защитени. Инспекцията контролира 61 защитени територии, от които 4 резервата („Сосковчето“, „Казаните“, „Кастракли“, „Червената стена“), 4 поддържани резервата („Шабаница“, „Момчиловски дол“, „Амзово“ и „Конски дол“), 27 защитени местности и 26 природни забележителности.

На територията на инспекцията има 5 защитени зони по Директивата за дивите птици, а именно Триград – Мурсалица, Персенк, Добростан, Западни Родопи и Места, и 4 зони по Директивата за опазване на местообитанията и на дивата флора и фауна: Родопи – Западни, Родопи – Средни, Долна Места и Циганско градище. От тях само Триград – Мурсалица и Циганско градище са разположени изцяло на контролира-

the smallest - Luki Municipality with a population of 2902 people.

The terrain is highly mountainous, with high ridges and deep river valleys, which has an impact on the overall socio-economic, urban and infrastructure development.

The largest rivers are Arda, Vacha, Chepelarska, Varbitsa, Cherna, Davidkovska, Malka Arda, Devinska, Dospatska. Some of the largest dams in Bulgaira - Dospat, Vacha and Tsankov Kamak - were built on the banks of the Dospatska and Vacha rivers. The presence of these dams determines the development of tourism and fishing. This is particularly indicative of the town of Dospat over the past years.

The territory controlled by the inspectorate is rich in natural resources. Much of it is covered by old coniferous forests and vast pastures. Altitude ranges from 450 to 2191 metres. There are mineral and thermal waters, which are bigger deposits Beden, Erma River, Mihalkovo (naturally carbonated water), Devin, Ladzha (Banite) and Nastan (not yet operated). Part of the water in Devin and Mihalkovo is bottled and distributed commercially, and spa centres have been built at Beden and Ladzha.

The region is extremely rich in plant and animal species, many of which are protected. The inspectorate controls 61 protected areas, of which 4 reserves (Soskovcheto, Kazanite, Kastrakli, Chervenata Stena), 4 managed reserves (Shabanitsa, Momchilovski dol, Amzovo and Konski Dol), 27 protected localities and 26 natural landmarks.

On the territory of the inspectorate there are 5 protected areas under the Birds Directive, namely Trigrad - Mursalitsa, Persenk, Dobrostan, Western Rhodopes and Mesta, and 4 zones under the Directive on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora: Rodopes - Western, Rhodopes - Central, Dolna Mesta and Tsigansko Gradishte. Of these, only Trigrad - Mursalitsa and Tsigansko gradishte are fully controlled by

ната от РИОСВ – Смолян територия. Другите зони са по-големи и обхващат площи от няколко области, поради това се контролират от няколко инспекции.

Орографията на региона в съчетание с климатичните условия (ниска скорост на вятъра и наличие на инверсии) не способства за бързо разсейване на замърсителите, което влияе върху чистотата на атмосферния въздух.

В стопанско отношение за развитието на региона от значение са следните отрасли: рудодобив и рудопереработка, дърводобив и дървопереработка, хранително-вкусова промишленост (производство на мляко и млекопереработка, сладкарство и хлебопроизводство, рибопроизводство и рибопереработка), лека промишленост (текстилна, козметика, шивачество), транспорт, туризъм. Общо за региона върху компонентите на околната среда влияние оказват: 16 рудника, 3 флотационни фабрики с хвостохранилища, 16 млекопереработващи предприятия, 63 животновъдни ферми, 132 дървопереработващи предприятия, 4 текстилни предприятия, едно предприятие за производство на ски и скиоборудване и две – за производство на електрическа енергия от биоотпадъци.

Специфичен проблем на територията на РИОСВ – Смолян е опазването на защитения вид кафява мечка. Във връзка с това са предприети редица мерки за устойчиво управление на кафявата мечка, за намаляване на причиняваните от нея щети върху селскостопанското имущество на територията на РИОСВ – Смолян, както и за намаляване на конфликта „човек–мечка“.

РИОСВ – София

РИОСВ – София осъществява контрол и мониторинг на околната среда на територията на областите София-град и Софийска област, където е насочен основният инвеститорски интерес в Република България. Териториалният обхват на инспекцията е 8370 км², с население 1 791 388 души.

Контролираната територия включва значителен брой обекти и дейности от различно естество.

Област София-град е разположена на площ от 1311 км², с население 1 550 511 души. София е столицата и най-големият град на България. Тя е 15-ият по

RIEW-Smolyan. The other areas are larger and cover an area of several regions; therefore they are controlled by a number of inspectorates.

The orography of the region together with a combination of climatic conditions (low wind speed and availability of inversions) is not conducive to rapid dispersion of pollutants, which affects air quality.

In economic terms, the development of the region depends on the following industries: mining and quarries, logging and woodworking, food and beverage industry (milk production and dairy processing, confectionary and bakery, fish production and fish processing), light industry (textiles, cosmetics, tailoring) , transport, tourism. As a whole in the region, environmental components are influenced by: 16 mines, 3 flotation tailings, 16 dairy facilities, 63 animal farms, 132 wood processing enterprises, 4 textile factories, a company producing skis and ski equipment and 2 - for the generation of electrical energy from biowaste.

A specific problem of RIEW - Smolyan is the protection of the protected species - brown bear. In this regard a number of measures have been taken for sustainable management of the brown bear, to reduce the damage it causes to agricultural property on the territory of RIEW - Smolyan and to reduce the conflict between man and bear.

RIEW - Sofia

RIEW - Sofia exercises control and environmental monitoring in the regions of Sofia City and Sofia Region, which attract the main investor interest in Bulgaria. The territorial scope of the inspectorate is 8370 sq km with a population of 1,791,388 people.

The controlled territory includes a significant number of sites and activities of various nature.

Sofia City covers an area of 1311 sq km with a population of 1,550,511 people. Sofia is the capital and largest city of Bulgaria. It is the 15th largest city in the European Union. On

големина град в Европейския съюз. На територията ѝ има 24 районни администрации (Банкя, Витоша, Връбница, Възраждане, Изгрев, Илинден, Искър, Красна поляна, Красно село, Кремиковци, Лозенец, Люлин, Младост, Надежда, Нови Искър, Оборище, Овча купел, Панчарево, Подуяне, Сердика, Слатина, Средец, Студентска, Триадица) и общо 38 населени места.

София е основен административен, индустриален, транспортен, културен и университетски център на страната, в нея е съсредоточена 1/6 от промишленото производство на България.

Софийска област е разположена в централната част на Западна България. Сама по себе си Софийска област представлява периферия на столицата и затова София е естественият политически, административен и културен център на областта.

Областта притежава природни ресурси, които са база за развитие на преработваща и т.нар. бяла промишленост, малки и средни предприятия и центрове за отдих. Тя граничи с областите София-град, Монтана, Враца, Ловеч, Пловдив, Пазарджик, Благоевград, Кюстендил, Перник, а на запад – с Република Сърбия. Обхваща площ от 7059 км² с население 240 877 души. На територията ѝ има 282 населени места в обсега на 22 общини: Антон, Божурище, Ботевград, Годеч, Горна Малина, Долна баня, Драгоман, Елин Пелин, Етрополе, Златица, Ихтиман, Копривщица, Костенец, Костинброд, Мирково, Пирдоп, Правец, Самоков, Своге, Сливница, Чавдар и Челопеч.

През региона минават международната жп линия

its territory there are 24 regional administrations (Bankya, Vitosha, Vrabnitsa, Vazrazhdane, Izgrev, Ilinden, Iskar, Krasna Polyana, Krasno Selo, Kremikovtsi, Lozenets, Lyulin, Mladost, Nadezhda, Novi Iskar, Oborishte, Ovcha Kupel, Pancharevo, Poduyane, Serdika, Slatina, Sredets, Studentski grad, Triaditsa) and a total of 38 settlements.

Sofia is the administrative, industrial, transport, cultural and educational centre of the country; it concentrates 1/6 of industrial production in Bulgaria.

Sofia region is located in the central part of Western Bulgaria. Sofia Region represents a periphery of the capital Sofia and as such it is the natural political, administrative and cultural centre of the region.

The area has natural resources that are the basis for the development of manufacturing and the so-called white industry, small and medium enterprises and recreation centres. It borders the regions of Sofia City, Montana, Vratsa, Lovech, Plovdiv, Pazardzhik, Blagoevgrad, Kyustendil, Pernik and to the west - Serbia. It covers an area of 7059 sq km with a population of 240,877 people. There are 282 settlements within 22 municipalities on its territory: Anton, Bozhurishte, Botevgrad, Godech, Gorna Malina, Dolna Banya, Dragoman, Elin Pelin, Etropole, Zlatitsa, Ihtiman, Koprivshtitsa, Kostenets, Kostinbrod, Mirkovo, Pirdop, Pravets, Samokov, Svoge,

РИОСВ – София
За трета поредна година
Министерството на
околната среда и водите
беше основен партньор на
кампанията „Да изчистим
България за един ден“

RIEW-Sofia
For third consecutive year
the Ministry of Environment
and Water was the main
partner of Let's Clean
Bulgaria in One Day
Campaign

Белград–София– Истанбул, националните жп линии София–Варна и София–Бургас, автомагистралите „Тракия“, „Хемус“ и „Люлин“. Дефилето на река Искър, планинските проходи Петрохан и Витиня са главната връзка между Северна и Южна България.

Софийска област заема значителни части от Западната старопланинска зона, Средногорието и горните склонове на Рила. Наличието на високи котловинни полета обуславя планинския и полупланински характер на областта. Регионът е с разнообразен релеф и е пресичан от много реки, най-големите от които са Искър, Марица, Тополница и Нишава.

В териториалния обхват на РИОСВ – София се намират общо 78 защитени територии, от които: 2 природни парка („Витоша“ и „Врачански балкан“), 2 резервата („Бистришко бранище“ и „Торфено бранище“), 2 поддържани резервата („Богдан“ и „Училищна гора“), 42 защитени местности, 30 природни забележителности.

РИОСВ – СТАРА ЗАГОРА

В средата на 60-те години на XX век с развитието на промишлеността в България започват негативните влияния върху околната среда. В някои от по-големите окръзи на страната е възложено на Държавната напоителна система да създаде звена за осъществяване на контрол във всички големи предприятия и животновъдни ферми. Тази дейност започва през 1966 г. със създаването на лаборатория за химикоаналитичен контрол на промишлените отпадъчни води от териториите на бившите Старозагорски, Сливенски и Ямболски окръзи. От 1968 г. лабораторията преминава на пряко подчинение на Министерството на земеделието, а от 1970 г. – на Държавния съвет по водите, като се преименува на районна инспекция по охрана на водите – Стара Загора. През 1972 г. като регионално звено на създаденото МГОПС – Стара Загора започва своята дейност РИГОПС, която е обединение на съществувалите до момента районна инспекция по горите и районна инспекция по охрана на водите. Това се смята за официалното начало.

РИОСВ – Стара Загора осъществява контролните си функции на териториите на три области: Стара

Slivnitsa, Chavdar and Chelopech.

The region is crossed by the international railroad Belgrade-Sofia-Istanbul, the national railways Sofia-Varna and Sofia-Burgas, and Trakiya, Hemus and Lyulin motorways. The gorge of the Iskar River, mountain passes Petrokhan and Vitinya are the main link between Northern and Southern Bulgaria.

Sofia Region occupies a significant part of Western Balkan Range, Sredna Gora and the northern slopes of Rila. The presence of high valleys determines the mountainous nature of the area. The region has a diverse topography and is intersected by many rivers, the largest of which are the Iskar, Maritsa, Topolnitsa and Nishava.

The territorial scope of the RIEW - Sofia covers a total of 78 protected areas, of which two natural parks (Vitosha and Vratsa Balkan), 2 reserves (Bistrishko Branishte and Torfeno Branishte), 2 managed reserves (Bogdan and Uchilshtna Gora), 42 protected sites, 30 natural monuments.

RIEW - STARA ZAGORA

In the mid 1960s, with the development of industry in Bulgaria negative environmental impacts emerged. In some of the larger regions of the country, the State Irrigation System was designated to create units to control all major enterprises and livestock farms. This activity began in 1966 with the creation of a laboratory for chemical analysis of industrial wastewater on the territory of former Stara Zagora, Sliven and Yambol districts. In 1968, the laboratory was transferred to the direct management of the Ministry of Agriculture, and in 1970 - to the State Water Board, as was renamed Regional Water Safety Inspectorate - Stara Zagora. In 1972 as a regional unit of the MoFEP-Stara Zagora began its RIFEP activities that brought together the existing regional inspectorates of forestry and the regional water safety inspectorate. This is considered the official

Загора, Сливен (без община Котел) и Ямбол, както и на община Тополовград, област Хасково. Териториалният обхват на РИОСВ – Стара Загора включва 20 общини с 423 населени места и население от 654 475 жители. Като регионален орган на МОСВ, инспекцията в Стара Загора е на първо място по контролирана територия с над 12 046 км², което представлява 11% от територията на страната.

Област Стара Загора е пета по територия област в Република България, с площ от 5151,1 км² и население 327 576 жители – тук са съсредоточени 4,7% от цялото население на страната. Териториално-селищ-

beginning.

RIEW - Stara Zagora performs its supervisory functions on the territory of three regions: Stara Zagora, Sliven (except for the municipality of Kotel) and Yambol and the municipality of Topolovgrad, Haskovo Region. The territorial scope of RIEW - Stara Zagora includes 20 municipalities with 423 villages and a population of 654,475 inhabitants. As a regional body of the MoEW, the inspectorate at Stara Zagora ranks first in territory controlled with over 12,046 sq km, which represents 11% of the country's territory.

ната основа на областта включва 206 населени места, от които 10 града и 196 села. В областта функционира 11 общини (Братя Даскалови, Гурково, Гълъбово, Казанлък, Мъглиж, Николаево, Опал, Павел баня, Раднево, Стара Загора и Чирпан), които са твърде различни като осигуреност, ресурси, икономически и инфраструктурен потенциал. Най-голяма е община Стара Загора с площ 1019,1 км² и 51 населени места.

Област Сливен е разположена на площ 3544,066 км² и има население от 176 114 души. Включва 93 населени места, обособени в три общини – Сливен, Нова Загора и Твърдица. Областен център е град Сливен. Община Сливен обхваща 49 населени места.

Stara Zagora is the fifth largest region in terms of territory in the Republic of Bulgaria with an area of 5151.1 sq km and population of 327,576 inhabitants - 4.7% of the total population of the country is concentrated here. The region has a total of 206 settlements, 10 of which are towns and 196 - villages. There are 11 municipalities in the region (Bratya Daskalovi, Gurkovo, Galabovo, Kazanlak, Maglizh, Nikolaevo, Opal, Pavel Banya, Radnevo, Stara Zagora and Chirpan), which are very different as provision, resources, infrastructure and economic potential. The biggest municipality is Stara Zagora with an area of 1019.1 sq km and 51 settlements.

Област Ямбол обхваща територия от 3355,5 км² и население от 128 650 жители. Включва 109 населени места, обособени в пет общини – Ямбол, Тунджа, Стралджа, Елхово и Болярново. Южната граница на областта съвпада с държавната граница на страната ни с Република Турция.

Sliven Region covers an area of 3544.066 sq km with a population of 176,114 people. It includes 93 settlements divided into three municipalities - Sliven, Nova Zagora and Tvarditsa. The regional centre is the town of Sliven. Sliven municipality includes 49 settlements.

Община Тополовград, влизаща в обхвата на РИОСВ – Стара Загора, е разположена на площ 710,88 км² и е част от област Хасково. Общината има 21 населени места с население 11 681 жители.

Yambol Region covers an area of 3355.5 km² and a population of 128,650 inhabitants. It includes 109 settlements divided into five municipalities - Yambol, Tundzha, Straldzha, Elhovo and Bolyarovo. The southern border of the region runs along the national border with Turkey.

Контролираната територия обхваща значителен брой обекти и дейности от разнородно естество. Промислено-енергийният комплекс „Марица-Изток“ със своите мини за добив на лигнитни въглища и с електрическите си централи осигурява 30% от електроенергията в България. В Казанлък, център на район с розови насаждения, вековните традиции в извличането на розово и други етерични масла са запазени и се прилагат в производството на козметика, парфюми, фармацевтични и здравословни натурални продукти. В региона са развити химическата, текстилната и хранително-вкусовата промишленост, винарството и пивоварството.

The municipality of Topolovgrad, covered by RIEW - Stara Zagora is located on an area 710.88 sq km and is part of Haskovo region. The municipality has 21 settlements with a population of 11,681 inhabitants.

Контролът върху опазването на биологичното разнообразие в региона се осъществява в 78 защитени територии. Това са 4 резервата („Кутелка“, „Горна Топчия“, „Каменщица“, „Лешница“), 3 поддържащи резервата („Долна Топчия“, „Балабана“ и „Сини бряг“), 36 природни забележителности, 33 защитени местности, природният парк „Сините камъни“ и част

The controlled territory includes a significant number of sites and activities of various nature. Industrial-energy complex Maritsa East with its lignite mines and its electric power plants generates 30% of electricity in Bulgaria. In Kazanlak, the centre of an area of rose plantations, the centuries-old tradition of extracting rose and other essential oils is preserved and applied in cosmetics, perfumes, pharmaceuticals and natural health products. Chemical, textile and food processing, winemaking and brewing industries are developed in the region.

Регионален диспечерски пункт, РИОСВ – Стара Загора

Regional dispatcher point – RIEW-Stara Zagora

Система за ранно предупреждение в Регионален диспечерски пункт на РИОСВ - Стара Загора

Early warning system in the Regional dispatcher point – RIEW-Stara Zagora

от природния парк „Българка“. Обявени са 14 защитени зони по Директивата за опазване на дивите птици като част от Националната екологична мрежа „Натура 2000“.

Темата за качеството на атмосферния въздух в област Стара Загора е приоритетна за старозагорската общественост през последните 13 години.

Поради факта, че в малък периметър са разположени четири топлоелектрически централи, както и полигон „Змейово“, в област Стара Загора има няколко пункта за контрол на въздуха. На територията ѝ са разположени 5 автоматични мониторингови пункта, които са част от Националната система за мониторинг на околната среда. През 2007 г. в селата Ръжена и Остра могила допълнително са доставени две стационарни OPSIS системи, които да предоставят информация за замърсяване на въздуха в района на полигон „Змейово“. Метеорологичната обстановка в района създава предпоставки за влияние и на интензивния транспортен трафик и на отоплението в битовия и

Control over the conservation of biodiversity in the region is carried out in 78 protected territories. These are 4 reserves (Kutelka, Gorna Topchia, Kamenshtitsa, Leshnitsa), 3 managed reserves (Dolna Topchia, Balabana and Sini Bryag), 36 natural monuments, 33 protected sites, Sinite Kamani Nature Park and part of the Balcarka Nature Park. 14 were designated protected areas under the Birds Directive as part of the national ecological network Natura 2000.

The topic of air quality in Stara Zagora region has been a priority for the general public in Stara Zagora in the past 13 years.

Due to the fact that in a small perimeter there are four thermal power plants, as well as the Zmeyovo polygon, Stara Zagora has several stations to control air quality. On its territory, there are 5 automatic monitoring stations that are part of the National System for Environmental Monitoring. In 2007, the villages of Razhena and Os-

обществения сектор върху качеството на атмосферния въздух.

На територията на РИОСВ – Стара Загора функционира Център за редки и застрашени видове (ЦРЗВ) към сдружение „Зелени Балкани“, създаден в периода 1990–1992 г. с идеята да се приемат бедстващи диви животни от цялата страна. През 2003 г. по смисъла на Вашингтонската конвенция CITES статутът му става Спасителен център за диви животни към сдружение с нестопанска цел „Зелени Балкани“. Той е специализиран в няколко основни функции: лечение и възстановяване на редки видове птици и връщането им в природата; материална база при конфискуване на редки животни от българската фауна, обект на незаконна търговия; размножаване на редки хищни птици с трайни увреждания, които не могат да се върнат в природата; участия в програми за реинтродукция на редица редки видове като царски орел, черен лешояд, белошипата ветрушка и др. Годишно в центъра постъпват за лечение над 1000 екземпляра диви животни, а напълно възстановените екземпляри се връщат в природата след издаване на разпореждане от директора на РИОСВ – Стара Загора.

На територията на РИОСВ – Стара Загора е и най-старото дърво у нас – Гранитският дъб. Дървото е от вида летен дъб и се намира в село Гранит, община Братя Даскалови. Възрастта му се изчислява на около 1660 години. През последните няколко десетилетия са започнали процеси на стареене и силно влошаване на физиологичното му състояние вследствие на постепенното засушаване в района.

РИОСВ – Хасково

РИОСВ – Хасково осъществява контрол и мониторинг на околната среда на територията на Хасковска и Кърджалийска област, с изключение на община Тополовград в област Хасково и община Ардино в област Кърджали. Общата площ, контролирана от инспекцията, е 4814 км².

В географско отношение контролираната територия е твърде разнообразна като релеф. Включва части от Горнотракийската низина, Източните Родопи, Сакар планина и долните течения на реките Марица,

tra Mogila additionally were equipped with two stationary OPSIS systems to provide information on air pollution in the area of the Zmeyovo polygon. The weather conditions in the area create preconditions for influence of the intensive traffic and heating in the residential and public sector on air quality.

A Green Balkans centre for rare and endangered species operates on the territory of RIEW - Stara Zagora; it was created in 1990-1992 with the idea to adopt wild animals in distress from all over the country. In 2003 under the Washington Convention CITES its status became a Wildlife Rescue Centre to the non-profit organisation Green Balkans. It specializes in several key functions: treatment and recovery of rare birds and reintroducing them back into the wild; material basis for confiscation of rare animals of the Bulgarian fauna, illegal trade; breeding of rare birds of prey with disabilities which are unable to return to nature; participation in programmes for the reintroduction of a number of rare species such as the golden eagle, black vulture, lesser kestrel, etc. Annually, the centre receives for treatment more than 1,000 wild animals, and fully recovered specimens are returned to nature after the issuance of an order by the Director of RIEW - Stara Zagora.

On the territory of RIEW - Stara Zagora is located the oldest tree in the country - Granitski oak. The tree belongs to the type English oak and is located in the village of Granit, Municipality of Bratya Daskalovi. Its age is estimated to be about 1660 years. Over the past few decades processes of aging and strong deterioration in its physiological status have begun due to droughts in the area.

RIEW - Haskovo

RIEW - Haskovo exercises control and monitoring of the environment on the territory of Haskovo and Kardzhali regions, with the exception of the municipality of Topolovgrad in Haskovo and Ardino Municipality in the region

Най-старото дърво в България – Гранитски дъб
The oldest tree in Bulgaria - Granitski oak

Доайените инж. Петър Петров - първи директор РИОПС - Хасково (в ляво) и Атанас Перчев - специалист почви (в дясно), 1976 г.

The doyens eng. Petar Petrov – the first director of the RINC-Haskovo (at the left) and Mr Atanas Perchev – soils specialist (at the right), 1976

Арда и Тунджа.

Контролираната част от област Хасково е разположена в централна Южна България. Тя включва 240 населени места, организирани в 10 общини (Димитровград, Ивайловград, Любимец, Маджарово, Минерални бани, Свиленград, Симеоновград, Стамболово, Харманли и Хасково). Населението на територията е 230 567 души. Северната и централната ѝ част са заети от Горнотракийската низина и се характеризират с обширни приречни ниски земи и с високи подпочвени води, които благоприятстват интензивното използване на селскостопанските площи. Водните ресурси на територията се формират главно от оттока на река Марица и от нейните притоци река

of Kardzhali. The total area controlled by the inspectorate is 4814 sq km.

Geographically, the controlled territory is of a very diverse landscape. It includes parts of the Upper Thracian Valley, Eastern Rhodopes, Sakar Mountain and the lower reaches of the rivers Maritsa, Arda and Tundzha.

The controlled part of Haskovo Region is located in central Southern Bulgaria. It includes 240 settlements, organised in 10 municipalities (Dimitrovgrad, Ivaylovgrad, Lyubimets, Madzharovo, Mineralni Bani, Svilengrad, Simeonovgrad, Stambolovo, Harmanli and Haskovo). The population of the area is 230,567 people. The

Среща на експерти по въздуха, РИОПС Хасково, 1979 г.

Meeting of air quality experts of RINC-Haskovo, 1979

Част от първоначалния екип на РИОПС Хасково, 1979 г.

Part of the initial team of RINC-Haskovo, 1979

Харманлийска, река Банска и др. На юг обширна част от областта е заета от ниските разклонения на Източните Родопи и западните склонове на Сакар планина.

Източните Родопи са уникална територия, отличаваща се с богат растителен и животински свят. Силното средиземноморско влияние, геоложкото минало на планината и особеностите на местния бит и култура са спомогнали за формирането и съхраняването на разнообразни хабитати, а това е довело до изключително високо биологично разнообразие. В района има 51 защитени територии, от които един поддържан резерват („Борака“), 22 защитени местности и 28 природни забележителности. В близост до тях няма големи промишлени обекти. Големи пространства от тези планински области са покрити с бедни скелетни почви и са обезлесени.

В областта са разкрити и се експлоатират находища на полиметални златосъдържащи руди, на нерудни полезни изкопаеми – варовик, мрамор и глина. Добивът на оловно-цинкови руди е ликвидиран, но в редица случаи все още оказва негативно въздействие върху околната среда. Природните и географските дадености на областта са обусловили развитието на производство на азотни торове, на машиностроене, хранително-вкусова промишленост, дърводобив и дървообработваща промишленост, на обувна, шивашка и трикотажна промишленост. В последните години се наблюдава

northern and central part is occupied by the Upper Thracian Valley and is characterized by extensive riverside low lands with high groundwater that are favourable to the intensive use of agricultural land. Water resources on the territory are formed mainly from the runoff of the Maritsa River and its tributaries Harmanli River, Banska River, etc. The southern part of the vast area is occupied by the low branches of the Eastern Rhodopes and the western slopes of Sakar Mountain.

The Eastern Rhodopes are a unique territory characterized by rich flora and fauna. The strong Mediterranean influence, the geological past of the mountain and the peculiarities of local customs and culture have contributed to the formation and preservation of various habitats, and this has led to extremely high biodiversity. The region has 51 protected areas, of which one managed reserve (Boraka), 22 protected sites and 28 natural monuments. In the vicinity, there are no large industrial sites. Large areas of these mountainous districts are covered by poor skeletal soils and are deforested.

In the area, deposits of polymetallic gold-bearing ores, non-ore minerals - limestone, marble and clay - have been discovered and exploited. The extraction of lead-zinc ore is liquidated, but in many cases still has a negative impact on the

Регионална лаборатория
2002 г. инж. М. Георгиева,
РИОС-Хасково

Regional laboratory in 2002,
eng. M. Georgieva,
RIE-Haskovo

ускорено развитие на винопроизводството, на животновъдството (най-вече на крави и патици) и др. Най-голям индустриален център е Димитровград, където са съсредоточени обекти на енергетиката, на химическата и добивната промишленост. В атмосферния въздух над Димитровград периодично се регистрираха наднормени нива на серен диоксид, което през 2014 г. беше преустановено след предприети действия за ограничаване на замърсяването от топлоцентралите в региона.

В контролираната част от област Кърджали живеят 139 928 души. Тя обхваща 418 населени места в 6 общини – Кърджали, Момчилград, Крумовград,

environment. Natural and geographical features of the area have determined the development of the nitrogen fertilizer production, machine building, food industry, logging and woodworking industry, the footwear, apparel and knitwear industry. In recent years, there has been an accelerated development of wine production, livestock (mainly cows and ducks), etc. The largest industrial centre is Dimitrovgrad, where energy, chemical and mining facilities operate. Excessive levels of sulphur dioxide were regularly registered in the air of Dimitrovgrad, which was discontinued in 2014 after actions taken to reduce

Първа копка с министър
Искра Михайлова на
Регионалното депо,
Димитровград, 2014 г.

Groundbreaking ceremony
with Minister Iskra
Mihaylova of the Regional
Landfill, Dimitrovgrad, 2014

Черноочене, Джебел и Кирково. Контролираният район заема по-голямата част от Източните Родопи. Релефът е предимно планински и полупланински. Теренът на областта се прорязва от горното и средното течение на река Арда заедно с нейните притоци реките Върбица, Крумовица и Перперек. По долините на тези реки са най-плодородните земи и най-големите селища в областта. На река Арда са изградени три от най-големите язовири в страната – „Кърджали“, „Студен кладенец“ и „Ивайловград“. Районът се характеризира с богато разнообразие на растителен и животински свят. Срещат се редки и изчезващи видове, включени в Червената книга на България, ендемити и реликти и има изобилие от ценни лечебни растения. Обявени са 36 защитени територии, включително резерватът „Вълчи дол“, 3 поддържани резервата („Боровец“, „Чамлъка“ и „Женда“), 13 защитени местности и 19 природни забележителности. Върху тях не се оказва натиск от близко разположени големи промишлени обекти. Икономиката на областта се определя от добив и преработка на минерални суровини, на полиметални руди (производство на благородни метали), металообработване, машиностроене, текстилна промишленост, дървопреработване, мебелна индустрия, хранително-вкусови предприятия и тютюнопроизводство за населението извън градовете.

Предвид географското положение на контролираната територия и специфичните ѝ икономически и други характеристики приоритетно бяха контролирани т.нар. екологично горещи точки – големите промишлени производства, и бяха провеждани превантивни дейности за опазване и устойчиво развитие на изключително високото биологично разнообразие в региона.

РИОСВ – ШУМЕН

РИОСВ – Шумен осъществява контрол на територия, в чийто обхват влизат 15 общини с 347 населени места в областите Шумен (Велики Преслав, Венец, Върбица, Каолиново, Каспичан, Никола Козлево, Нови пазар, Смядово, Хитрино и Шумен) и Търговище (Антоново, Омуртаг, Опака, Попово и

pollution from the power plants in the region.

The controlled area of Kardzhali region has 139,928 population. It covers 418 settlements in six municipalities - Kardzhali, Momchilgrad, Krumovgrad, Chernoochene, Dzhebel and Kirkovo. The controlled area occupies most of the Eastern Rhodopes. The terrain is mostly mountainous and hilly. The terrain of the area is intersected by the upper and middle reaches of the Arda River with its tributary - the Varbitsa, Krumovitsa and Perperrek rivers. The valleys of these rivers have the most fertile lands and the largest settlements in the area. Three of the country's largest dams were built along the Arda River - Kardzhali, Studen Kladenets and Ivaylovgrad. The area is characterised by rich diversity of plant and animal species. There are rare and endangered species listed in the Red Book of Bulgaria, endemic and relict species and there are plenty of valuable medicinal plants. There are 36 protected areas, including the Valchi Dol reserve, 3 managed reserves (Borovets, Chamalak and Dzhennda), 13 protected sites and 19 natural monuments. No large industrial sites nearby put pressure on them. The economy of the area is determined by the extraction and processing of mineral raw materials, ores (production of precious metal), metalworking, machinery, textiles, wood processing, furniture industry, food processing plants and tobacco to the population outside the cities.

Given the geographical position of the controlled territory and its specific economic and other characteristics, environmental hotspots were controlled as a priority - these are large industrial sites, and preventive activities were conducted for conservation and sustainable development of extremely high biodiversity in the region.

RIEW - SHUMEN

RIEW - Shumen exercises control over a territory which includes 15 municipalities with 347 settlements in Shumen (Veliki Preslav, Ven-

Търговище), общата площ е 5934 кв. км, населението – 178 814 жители.

В териториалния обхват на РИОСВ – Шумен са разположени защитени територии от различни категории: природният парк „Шуменско плато“, на чиято територия се намира резерватът „Букака“, 3 поддържани резервата („Патлейна“, „Дервиша“ и „Моминград“), 15 защитени местности и две естествени находища на растителен вид „Блатно кокиче“ (разположени в землищата на селата Кочово и Осмар, общ. Велики Преслав), 6 природни забележителности. Защитените зони от екологичната мрежа „Натура 2000“, попадащи в обхвата на РИОСВ – Шумен по Директивата за опазване на дивите птици, са 4, а по Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата фауна и флора – 17.

Област Шумен се намира в централната част на Североизточна България и източната част на Дунавската равнина, като южните ѝ части обхващат Предбалкана и достигат до главното старопланинско било. Релефът е равнинно платовиден, хълмист и нископланински. Северната част обхваща част от Лудогорското плато, на юг то преминава в Самуиловските възвишения. В средната част се открояват две остатъчни карстови плата – Шуменското с височина 502 м и източно от него Провадийското с височина 389 м, северните склонове на което в района на селата Мадара и Кюлевча представляват внушителни скални венци. Южно от долината на река Голяма Камчия се издигат Преславската и Драгоевската планини, разделени от пролома на реката, а на юг преминават билото на източната част на Котленската планина и билото на Върбишката планина.

Речната мрежа в северната третина на Шуменския регион е слабо развита. Тук всички реки, водещи началото си от северните склонове на Самуиловските височини, губят водите си в безотточни долини в Лудогорското плато. Този район попада в Дунавския водосборен басейн. Средната третина се отводнява към Черноморския басейн чрез Провадийска река и притоци-

ets, Varbitsa, Kaolinovo, Kaspichan, Nikola Kozlevo, Novi Pazar, Smyadovo, Hitrino and Shumen) and Targovishte (Antonovo, Omurtag, Opaka, Popovo and Targovishte); the total area is 5934 sq km with a population of 178,814 inhabitants.

The territorial scope of RIEW - Shumen includes protected areas of different categories: Shumen Plateau Natural Park with the Bukaka Reserve, three managed nature reserves (Patleyna, Dervish and Momingrad), 15 protected sites and natural habitats of the plant species swamp snowdrop (located in the villages of Kochovo and Osmar, the municipality of Veliki Preslav), 6 natural monuments. There are 4 protected areas of the Natura 2000 ecological network, within the scope of RIEW - Shumen, under the Directive on the conservation of wild birds, and 17 under the Directive on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora.

Shumen region is located in the central part of North-East Bulgaria and the part of the Danube Plain, as its southern Southern parts cover the Fore-Balkan and reach the main ridge of the Balkan Range. The terrain is flat plateau, hilly and low mountainous. The northern part covers part of Ludogorsko Plateau, to the south it goes into Samuilovski Heights. Two karst plateaus are located in the central part - Shumen Plateau which is 502 m in altitude and east of it - Provaliisko Plateau of 389 m altitude, whose northern slopes house the villages of Madara and Kyulevcha with their impressive rock wreaths. To the south of the river valley of Golyama Kamchia are located Preslav and Dragoevska Mountains, separated by a gorge of the river and to the south is the ridge of the pass east of the Kotel Mountain and the Ridge of Varbishka Mountain.

The river network in the northern third of the Shumen region is underdeveloped. Here all rivers have their springs on the northern slopes

те ѝ, най-значителни от които са Крива река и река Мадарска. Най-добре развита речна мрежа има южната нископланинска част на Шуменския край. Тя се отводнява към Черноморския басейн от река Голяма Камчия. Най-южните части се отводняват от реките Герила, Елешница и Брестова. В югозападната част е изграден язовир „Тича“, който е най-значимият питеен водоизточник в региона. В него се вливат реките Тича, Герила и Драгановска.

Област Търговище се намира в Североизточна България, западно от Шуменска област, в източната част на Дунавската равнина. По-голяма част от територията на общината се простира в обхвата на Предбалкана в близост до северните склонове на Преславската планина. Добре изразени тук са земните форми на долинните разширения на реките Врана и Сива и нископланинските възвишения на Търговищкото поле.

В структурно отношение водещи отрасли са: производство на хранителни продукти, безалкохолни и алкохолни напитки, ремонт на автомобили и битова техника, стъкларско производство, производство на електротехнически машини и оборудване, шивашка промишленост, дърводобивна и дървообработваща промишленост.

Има потенциал за развитие на селско стопанство и хранително-вкусова промишленост. Земеделието и животновъдството са определящите отрасли. Изградени са модерни предприятия за месопреработка и за замразяване на плодове и зеленчуци.

През последните 15 години нивото на замърсяването от големите производствени предприятия е намалено, а някъде е преустановено поради прекратяване на производство или силно намаляване на производствена дейност. Модернизираха се и се реконструираха съществуващите пречиствателни станции за отпадъчни води и пречиствателните съоръжения за отпадъчни газове, като част от предприятията имат изградени изцяло нови и съвременни работещи пречиствателни станции и съоръжения.

of Samuilovski Heights and lose their water in endorheic valleys in Ludogorsko Plateau. This area falls within the Danube drainage area. The middle third flows into the Black Sea through Provadiya River and its tributaries, the most significant of which being Kriva River and Madara River. The best developed river network is the one in the southern lowlands of the Shumen region. It flows into the Black Sea from the Golyama Kamchia River. The southernmost parts are drained by the rivers Gerila, Eleshnitsa and Brestova. The Ticha dam was built in the southwestern part, which is the most important drinking water reservoir in the region. The Ticha, Gerila and Draganovska rivers flow into it.

Targovishte region is located in northeastern Bulgaria, west of Shumen region, in the eastern part of the Danube plain. Most of the municipal territory is located in the Fore-Balkan near the northern slopes of the Preslav Mountain. Characteristic here are landforms of the valley extensions of the Vrana and Siva rivers and the low hills of Targovishte Field.

The leading sectors are: production of food products, soft drinks and liquor, repair of motor vehicles and household appliances, glass manufacturing, electrical machinery and equipment, apparel industry, wood industry.

There is a potential for development of agriculture and the food industry. Agriculture and livestock breeding are the structure-defining industries. There are modern enterprises for meat processing and freezing of fruits and vegetables.

Over the past 15 years the level of pollution from large industrial enterprises has been reduced and at some places it was discontinued due to cessation of production or strong reduction in production activities. Existing wastewater treatment plants and gas emission treatment facilities were modernised and reconstructed; some of the enterprises have built entirely new and modern working facilities and wastewater treatment plants.

**БАСЕЙНОВИ
ДИРЕКЦИИ (БД)**

**BASIN
DIRECTORATES (BD)**

Управлението на водите в Република България се осъществява на национално и на басейново ниво. Съгласно Закона за водите в България са определени четири района за басейново управление, създадени със Заповед №27/17.01.2002 г. на министъра на околната среда и водите, обн. в ДВ, бр. 9/2002 г. С промени в Закона за водите през 2009 г. границата между Дунавския и Черноморския район за басейново управление е променена. Басейновите дирекции са, както следва:

- **Дунавски район с център Плевен** – обхваща водосборните области на реките Искър, Ерма, Нишава, Огоста и западно от Огоста, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом и Дунавските Добруджански реки и водите на река Дунав;
- **Черноморски район с център Варна** – обхваща водосборните области на реките, вливащи се в Черно море от северната до южната граница, включително вътрешните морски води и териториалното море;

Water management in the Republic of Bulgaria is carried out on national and basin level. The Water Act in Bulgaria has designated four basin management areas established by Decree No 27/17.01.2002 of the Minister of Environment and Water, prom. in SG. 9/2002. Amendments to the Water Act in 2009 changed the border between the Danube and the Black Sea basin management areas. The basin directorates are as follows:

- **The Danube River Basin Directorate with a centre in Pleven** - covers the water catchment areas of the rivers Iskar, Erma, Nishava, Ogosta and west of Ogosta, Vit, Osam, Yantra, Rusenski Lom and rivers in Dobrudzha and flowing into the Danube River;
- **The Black Sea Basin Directorate with a centre in Varna** - covers the water catchment areas of the rivers flowing into the Black Sea from

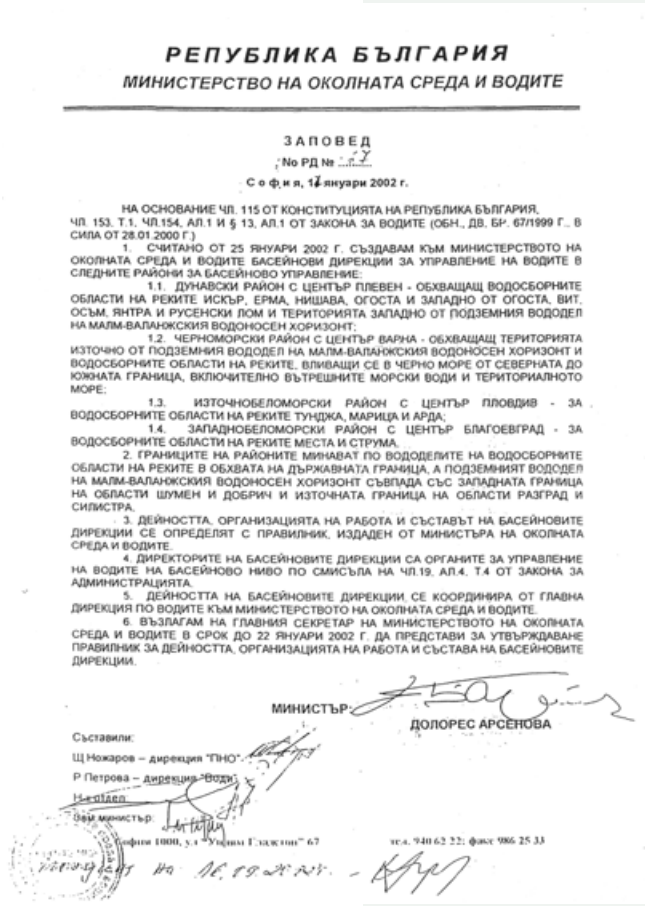
- **Източнобеломорски район с център Пловдив** – за водосборните области на реките Тунджа, Марица, Арда и Бяла река;
- **Западнобеломорски район с център Благоевград** – за водосборните области на реките Места, Струма и Доспат.

Басейновите дирекции са юридически лица на бюджетна издръжка, второстепенен разпоредител с бюджетни кредити и се ръководят и представляват от своя директор или от оправомощено от него длъжностно лице. Дейността, организацията на работа и съставът на басейновите дирекции се определят с Правилник за дейността, организацията на работа и състав на басейновите дирекции. Дейността им се подпомага от Басейнов съвет, който е държавно-обществена консултативна комисия. В състава на Съвета са включени представители на областни и общински администрации, на регионални структури на Министерството на здравеопазването и на Министерството на вътрешните работи, на ВиК дружества, на Българската академия на науките и на висши учеб-

the northern to the southern border, including the inland waters and territorial sea;

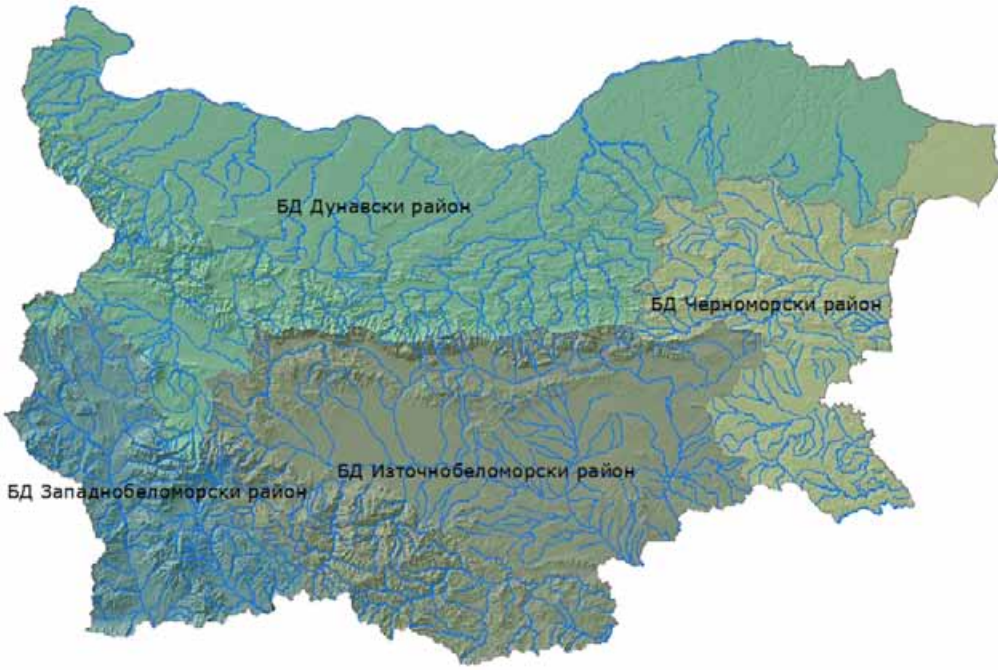
- **The East Aegean River Basin Directorate with a centre in Plovdiv** - for the water catchment areas of the rivers Tundzha, Maritsa, Arda and Byala Reka;
- **The West Aegean River Basin Directorate with a centre in Blagoevgrad** - for the water catchment areas of the rivers Mesta, Struma and Dospat.

The basin directorates are public-financed legal persons, budget authorities by sub-delegation and are managed and represented by a director or by an authorized official. The activities, organisation of work and the composition of the Basin Directorates are governed by rules of procedure, work organisation and composition of the RBD. Their work is supported by the Basin Council, which is a state-public consultative commission. The members of the Council include representatives of regional and municipal administrations,

Заповед № 27/17.01.2002 г. на министъра на околната среда и водите, с която се създават четирите басейнови дирекции

Order № 27/17.01.2002 of the Minister of Environment and Water, establishing the four basin directorates

Карта на четирите района за басейново управление
Map of the four basin management areas

ни заведения, на фирми, неправителствени организации и други.

Управленските функции на басейновите дирекции се изразяват най-вече в разработването, актуализирането и прилагането на План за управление на речния басейн (ПУРБ) и План за управление на риска от наводнения (ПУРН), в стопанисването на водите изключителна държавна собственост, които не са предоставени на концесия или на общини, и в стопанисването на съоръженията за подземни води – публична държавна собственост. ПУРБ е основен инструмент за интегрирано управление на водите, който се разработва съгласно изискванията на Директива 2000/60/ЕС (Рамкова директива за водите, транспонирана в Закона за водите) и е с шестгодишен период на действие. Към момента действащи са ПУРБ за четирите басейнови дирекции за периода 2010–2015 г., утвърдени със Заповед на министъра на околната среда и водите от март 2010 година.

Разработването на ПУРБ е финансово подпомогнато от проект „Разработване на планове за управление на речните басейни”, по ОПОС 2007–2013 година.

Целта на ПУРБ е водните ресурси да се ползват устойчиво, влошаването на състоянието им да се възпрепятства и до 2015 г. да се постигне добро състояние на всички води. В ПУРБ е залегнал принципът за опазване на повърхностните и на подземните води от изтощаване, замърсяване и увреждане с цел поддържане на необходимото количество и качество на водите и здравословна околна среда, съхраняване на екосистемите, запазване на ландшафта и предотвратяване на стопански щети. За постигане на заложените в плана цели басейновите дирекции са разработили програми с мерки за възпиране и намаляване на антропогенния натиск и въздействие върху водните ресурси, включително и мерки за мониторинг и контрол.

В момента басейновите дирекции работят усилено по втория шестгодишен цикъл на управление на водите от 2016 до 2021 година.

При осъществяване на дейностите от страна на басейновите дирекции много важна цел е и да се по-

regional structures of the Ministry of Health and the Ministry of Interior, water supply and sewerage companies, the Bulgarian Academy of Sciences and universities, companies, NGOs, etc.

The **management functions** of the basin directorates consist mainly in the development, updating and implementation of the river basin management plans (RBMP) and the flood risk management plans (FRMP), management of water which is exclusive state property, which are not granted for concession or to municipalities, and management of facilities for underground waters - public state property. The RBMP is an essential tool for integrated water management, which is developed in accordance with Directive 2000/60/EC (Water Framework Directive, transposed in the Water Act) and has a six-year term. Currently, there are RBMP of four basin directorates for 2010-2015, stipulated by Order of the Minister of Environment and Water in March 2010.

The development of river basin management plans is financially supported by the Project Development of river basin management plans under OPE 2007-2013.

RBMPs aim to ensure the sustainable use of water resources, the prevention of the deterioration of their condition until 2015 and the achievement of a good status of all waters. RBMPs are based on the principle for protection of surface and groundwater from depletion, pollution and damage to maintain the necessary quantity and quality of water and a healthy environment, conservation of ecosystems, preserving the landscape and preventing economic damage. To implement the plan, the basin directorates have developed programmes with measures to curb and reduce the anthropogenic pressures and impacts on water resources, including monitoring and control measures.

Currently the basin directorates work hard for the second six-year cycle of water management from 2016 to 2021.

стигне устойчиво ползване на водните ресурси за оптимална осигуреност на населението и икономиката с природна вода в необходимото количество и с необходимото качество, както и опазване на водните екосистеми.

Друга ключова дейност в работата на БД е свързана с управлението на риска от наводнения съгласно изискванията на Директива 2007/60/ЕС (Европейска директива за наводненията), транспонирана в националното ни законодателство с изменението на Закона за водите през август 2010 г. В момента се подготвя първият План за управление на риска от наводнения (ПУРН), целта на който е да се създадат условия за намаляване на неблагоприятните последици от наводненията. В процеса на подготовката на ПУРН е извършена Предварителна оценка на риска от наводнения (ПОРН) и е събрана информация за наводненията в миналото, анализирани са причините за тях и са преценени техните последици за човешкото здраве, за стопанската дейност, за околната среда и културното наследство. В резултат на ПОРН са определени районите със значителен потенциален риск от наводнения. Предстои за тези райони да бъдат изготвени карти на заплахата и на риска от наводнения, по които ще се оценяват потенциалните последици от бъдещи наводнения. Картите ще послужат като основа за разработване на най-важния елемент на ПУРН – Програма от мерки, насочени към намаляване на риска от наводнения.

Регулаторните функции на БД са най-тясно свързани с разрешителния режим за водовземане и за ползване на водните обекти, който се въвежда от Закона за водите като средство за регулиране на нуждите на обществото и на лицата от водни ресурси с определено количество и качество. Наред с това в регулаторните функции са включени и разработването на мрежите за мониторинг на водите на басейново ниво, определянето на санитарно-охранителните зони около съоръженията за питейно-битово водоснабдяване.

Контролните дейности за недопускане и предотвратяване на последиците от вредното въздействие върху водите, за съхраняване и опазване на водните

When carrying out these activities, the basin directorates' most important goal is to achieve sustainable use of water resources for the optimal provision of the population and the economy with natural water in sufficient quantity and quality, and conservation of aquatic ecosystems.

Another key activity in the work of the BD is linked to the management of flood risks in accordance with the requirements of Directive 2007/60/EC (the Floods Directive), transposed into the national legislation with the amendment of the Water Act in August 2010. Currently, the first flood risk management plan (FRMP) is under preparation, the purpose of which is to create conditions to reduce the adverse effects of floods. The FRMP preparation included a preliminary flood risks assessment (PFRA) and collection of information about floods in the past, analysis of the reasons thereof and detection of their consequences for human health, business, environmental and cultural heritage. (PFRA) designated certain areas with potential significant flood risk. Maps of the threat and risk of flooding are yet to be drawn up for those areas, which will assess the potential impact of future floods. The maps will serve as a basis for developing the most important element of FRMP - the Programme of measures aimed at reducing the risk of flooding.

The **regulatory functions** of the BD are most closely related to the licensing regime for water abstraction and use of water bodies, which was introduced by the Water Act as a means of regulating society's needs for water resources with a certain quantity and quality. In addition, the regulatory functions include also the development of networks to monitor water basin level, determining sanitary protected areas around facilities for drinking water supply.

The **Control activities** to avoid and prevent the effects of adverse impacts on water storage and conservation of aquatic ecosystems and associated ecosystems determine the control functions of the basin directorate.

екосистеми и свързаните с тях екосистеми предопределят контролните функции на басейновата дирекция.

Информационните функции се изпълняват чрез осигуряването на информация за обществеността за състоянието на водите. Връзките с медиите и населението в района за басейново управление, контактите с всички заинтересовани лица, както и включването на гражданите в процеса на управление и вземане на решения са в основата на информационните функции.

Басейновите дирекции традиционно отбелязват с различни мероприятия дните от екологичния календар, като организират конкурси, провеждат срещи на открито, посрещат различни групи от граждани – ученици, студенти, експерти, предоставят информация на различни заинтересовани групи и на обществеността за провежданите конкурси от МОСВ на национално ниво и участват с целия си наличен персонал в кампаниите „Да изчистим България за един ден“, „Да засадим дърво“ и други.

МЛАДЕЖКИ ВОДЕН ПАРЛАМЕНТ (МВП)

Младежкият воден парламент (МВП) на България е създаден по съвместна инициатива на младежки екоклубове от училища в цялата страна, на басейновите дирекции и МОСВ и е неразделна част от Ев-

Information functions are performed by providing information to the public about the status of water. Public relations in the area of the basin management, contacts with all stakeholders, and involving citizens in the process of governance and decision-making are the basis of the awareness raising functions.

Basin Directorates traditionally celebrate environmental calendar days by organising contests, outdoor meetings, meeting different groups of citizens - students, experts, providing information to various stakeholder groups and the public about contests organised by the MoEW at national level and participating with all their available staff in the campaigns “Let’s Clean Bulgaria for a Day”, “Lets Plant a Tree”, etc.

YOUTH PARLIAMENT FOR WATER

The Youth Parliament for Water in Bulgaria was created by a joint initiative of youth eco-clubs in schools across the country, the basin directorates and the MoEW and is an integral part of the European and World Youth Parliament for Water. Its mission is to: inform young people about the problems associated with water and aquatic ecosystems, and how to resolve them in the process of water management; encourage active citizen-

На 4. 08. 2011 г. до най-големия водопад в България „Райското пръскало“, бе основан Българския младежки воден парламент.

The Bulgarian Youth Parliament for Water was established at the biggest waterfall in Bulgaria – Raysko Praskalo (Heaven Spray) on 4. 08. 2011

ропейския и Световния младежки воден парламент. Мисията на МВП е: информирание на младите хора за проблемите, свързани с водите и водните екосистеми, и за начините за тяхното разрешаване в процеса на управление на водите; стимулиране на тяхната гражданска активност чрез участие в дебати, форуми и обучения; мотивиране на младежите от страна на учебните заведения за участие в инициативи, свързани с изучаване, опазване и управление на водите и водните екосистеми; изграждане на ефективно партньорство между учебните заведения и институциите към МОСВ, ангажирани с управлението на водите. В този смисъл мисията на МВП кореспондира и с целите в комуникационната стратегия на МОСВ за максимално участие на всички обществени групи в ефективен диалог и съвместни действия за опазване на околната среда и водите.

БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ „ДУНАВСКИ РАЙОН“ (БДДР)

БД „Дунавски район“ с център Плевен включва водосборните области на реките Искър, Ерма, Нисава, Огоста и западно от Огоста, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом и Дунавските Добруджански реки и водите на река Дунав в българския участък.

Дунавският район за басейново управление е най-големият в страната – 47 235 кв. км, или 42,5% от цялата територия на България. Като административно-териториален обхват, дейността на дирекцията покрива 18 области, 126 общини и 3 570 300 жители, което представлява 48,47% от населението на страната. Предвид голямата територия на Дунавския речен басейн и с цел изграждане на добре организирана и гъвкава структура, към БДДР са създадени изнесени работни места в градовете Враца, София, Велико Търново и Русе. Тези изнесени работни места са своеобразен мост между местните власти, водоползвателите и други целеви групи и администрацията в центъра – град Плевен.

Водите не се съобразяват с административните и политическите граници. Ето защо важно условие за успешното им интегрирано управление е трансграничната координация на дейностите, включително

ship through participation in debates, forums and trainings; motivate young people from educational institutions to participate in initiatives related to the study, conservation and management of water and aquatic ecosystems; build an effective partnership between educational establishments and MoEW institutions involved with the management of water. In this sense, the mission of the Youth Parliament for Water corresponds with the objectives of the communication strategy of the MoEW for maximum participation of all social groups in the effective dialogue and joint action to protect the environment and water.

DANUBE RIVER BASIN DIRECTORATE (DRBD)

The Danube River BD with a centre in Pleven includes the water catchment areas of the rivers Iskar, Erma, Nishava, Ogosta and west of Ogosta, Vit, Osam, Yantra, Rusenski Lom and rivers in Dobrudzha and flowing into the Danube River in the Bulgarian section.

The Danube Region is the largest region of basin management in the country - 47,235 sq km, or 42.5% of the whole territory of Bulgaria. As an administrative territorial scope, the activities of the Directorate cover 18 regions, 126 municipalities and 3,570,300 inhabitants, representing 48.47% of the country’s population. Given the vast territory of the Danube River basin and to build a well organised and flexible structure, the DRBD has opened branches in the towns of Vratsa, Sofia, Veliko Tarnovo and Ruse. These branches are a bridge between local authorities, water users and other target groups and the administration centre - Pleven.

Waters do not respect administrative and political borders. Therefore, an important condition for successful integrated trans boundary management is the coordination of activities, including coordination of methods, exchange of information and experience.

DRBD - Pleven actively participates in water

съгласуването на методи, обмяната на информация и опит.

БДДР – Плевен участва активно в управлението на водите в Дунавския басейн, координирано от Международната комисия за опазване на река Дунав (МКОРД). Чрез представителите си в експертните групи към комисията БДДР – Плевен участва в изготвянето на Плана за управление на международния Дунавски басейн и на Плана за управление на риска от наводнения в Дунавския басейн, като подготвя и представя необходимата информация и данни за двата плана и картите към тях, участва в изготвянето на общи подходи и решения и в дейностите, свързани с прилагането им.

Освен към общата координация в Международния Дунавски басейн, усилията на БДДР са насочени и към подобряване на двустранната трансгранична координация при управлението на водите с двете съседни държави Румъния и Сърбия.

Представители на БДДР участват в работните групи към Смесената комисия по управление на водите по Споразумението за сътрудничество в областта на управлението на водите между МОСВ на Република България и Министерството на околната среда на Република Румъния. БДДР – Плевен участва в двустранни работни срещи по прилагане на Рамковата директива по водите през 2011 и 2012 г. През 2012 и 2013 г. представители на БДДР участваха в двустран-

management in the Danube basin, coordinated by the International Commission for the Protection of the Danube River (ICPDR). Through representatives in expert groups of the Commission, the DRBD - Pleven is involved in the preparation of the Danube River Basin Management Plan and The Flood Risk Management Plan for the Danube River Basin, preparation and submission of the necessary information and data for both plans and maps, participation in the development of common approaches and solutions and activities related to their implementation.

In addition to the overall coordination of the International Danube Basin, DRBD efforts are directed towards improving the bilateral trans boundary coordination in the management of water with the two neighbouring countries - Romania and Serbia.

DRBD representatives participate in working groups of the Joint Commission on Water Management under the Agreement between the Ministry of Environment and Water of the Republic of Bulgaria and the Ministry of Environment and Water Management of Romania on Cooperation in the Field of Water Management. DRBD - Pleven participated in bilateral meetings on implementation of the Water Framework Directive in 2011 and 2012. In 2012 and 2013 representatives

ни работни срещи по прилагане на Директивата за наводнения. На срещата през 2013 г. българо-румънският участък на р. Дунав беше съгласуван от двете страни като трансграничен район със значителен потенциален риск от наводнения.

През март 2014 г. представители на БДДР – Плевен и на МОСВ участваха в двустранна работна среща в Република Сърбия, на която бяха представени напредъкът и резултатите от прилагането на Рамковата директива за водите и Директивата за наводненията и бяха обсъдени насоките за бъдещо двустранно сътрудничество.

В края на 2012 г. приключи работата по проект „Оценка на риска от наводнения за река Дунав, ориентиран към заинтересованите страни – **Danube Floodrisk**”. Той цели прилагане на партньорски подход при управлението на риска от наводнения на р. Дунав. В рамките на проекта беше изготвен Атлас с карти на заплахата и на риска от наводнения за цялото течение на р. Дунав (М 1:100 000). Разработена беше интернет базирана карта на заплахата и на риска от наводнения за р. Дунав. Извършени бяха пилотни проучвания и дейности във връзка с оценката на риска от наводнения в 8 пилотни района, включително и в България.

В момента се изпълняват дейностите по проект „Интегрирано управление на водите на река Дунав (WATER)”, финансиран от Оперативната програма

of the DRBD participated in bilateral meetings on the implementation of the Floods Directive. At the meeting in 2013, the Bulgarian-Romanian section of the Danube River was defined by both sides as a border area with considerable potential risk of flooding.

In March 2014, representatives of DRBD - Pleven and the MoEW participated in a bilateral meeting in the Republic of Serbia, which presented the progress and results of the implementation of the Water Framework Directive and the Floods Directive and discussed the guidelines for future bilateral cooperation.

At the end of 2012 the Project “Stakeholder oriented flood risk assessment for the Danube floodplains - **Danube Floodrisk**” was closed. It aims at implementing a partnership approach in managing the risk of flooding of the Danube River. The project involved the development of Atlas maps of the threat and the risk of flooding for the entire course of the Danube River (Scale 1:100,000). An internet-based map of the threat and the risk of flooding on the Danube River was developed. There have been pilot studies and activities in connection with the risk assessments of flooding in eight pilot areas, including in Bulgaria.

Project “Danube Water Integrated Management (WATER)”, financed by the Romania-Bul-

р. Дунав

The Danube River

Консултации с обществеността за управление на водите, организирани от БД „Дунавски район“ с център Плевен

Public consultations on water management, organized by the Danube Region Basin Directorate-Pleven

Басейновият съвет към БД „Дунавски район“ с център Плевен
The Basin Council of the Danube Region Basin Directorate-Pleven

за трансгранично сътрудничество Румъния–България 2007–2013 г., съфинансирана от ЕС чрез Европейския фонд за регионално развитие, който цели развитие на интегриран подход при количественото и качествено измерване на водите в общия участък на река Дунав между България и Румъния. Проектът WATER цели да се създаде обща система за управление и мониторинг на качеството на водите при екстремни екологични условия (наводнения, засушавания, инцидентни замърсявания от химически или радиоактивни вещества), включително да се осигурят механизми за разпространение на данни и информация, необходими за регионално развитие на трансграничната област.

БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ „ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН“ (БДЧР)

БД „Черноморски район“ с център Варна обхваща територията на водосборните области на реките, вливащи се в Черно море от северната до южната граница, включително вътрешните морски води и териториалното море – приблизително 14,7% от територията на страната (45 общини в 8 области – Добрич, Варна, Шумен, Търговище, Разград, Бургас, Сливен и Ямбол). Териториалното море (12-милната зона) на Република България по протежение на 378-километровата граница е с площ 6360 км².

garia Cross-Border Cooperation Operational Programme 2007-2013, financed by the EU through the European Regional Development Fund is now underway; it aims to develop an integrated approach in quantitative and qualitative measurement of water in the shared section of the Danube between Bulgaria and Romania. The WATER project aims to create a common system for managing and monitoring water quality under extreme environmental conditions (floods, droughts, accidental pollution from chemical or radioactive substances), including ensuring mechanisms for the dissemination of data and information necessary for regional development of a cross-border area.

BLACK SEA BASIN DIRECTORATE (BSBD)

The Black Sea BD with a centre in Varna covers the catchment areas of the rivers flowing into the Black Sea from the northern to the southern border, including the inland waters and territorial sea - approximately 14.7% of the country (45 municipalities in eight regions - Dobrich, Varna, Shumen, Targovishte, Razgrad, Burgas, Sliven and Yambol). The territorial sea (a 12-mile zone) of the Republic of Bulgaria along the 378-km border area is 6360 sq km. The contiguous zone (a 24-

Прилежащата зона (24-милната зона) е морската ивица, която се опира до териториалното море и се разпростира на разстояние 24 морски мили от изходните линии, от които се измерва ширината на териториалното море. Площта на акваторията е 10 740 км².

Комплексните и значими язовири, разположени на територията на Черноморския басейнов район, са 8: „Тича“, „Камчия“, „Съединение“, „Георги Трайков“, „Порой“, „Ахелой“, „Мандра“ и „Ясна поляна“, с общ полезен обем 857 млн. м³. В северната част на басейновия район тези язовири са с по-голям полезен обем. Най-големият от тях е язовир „Георги Трайков“ с полезен обем над 300 млн. м³.

В басейновия район са разположени общо 71 големи язовири – с височина на стената по-голяма от 15 м и завирен обем над 1 млн. м³. Малките язовири са 411 и имат предимно локално значение.

Езерата са разположени по Черноморското крайбрежие и са главно от два типа: лиманни и лагунни. Повечето от езерата са съсредоточени около двата най-големи залива – Варненския и Бургаския. Към групата на лиманните езера спадат Дуранкулашкото, Езерецкото, Шабленското, Варненското, Белославското, Бургаското и Мандренското езеро (Узунгерен). Към групата на лагунните езера спадат Атанасовското и Поморийското езеро, езерата блата Алепу, Аркутино, Стомоплу, Шабленската тузла, Неновската и Балчишката тузла.

mile zone) is the offshore zone which is adjacent to the territorial sea and extending a distance of 24 nautical miles from the baselines from which the territorial sea is measured. The area of water territory is 10,740 sq km.

There are eight dam complexes and significant dams located in the Black Sea Basin: Ticha, Kamchia, Saedinenie, Georgi Traikov, Poroy, Aheloy, Mandra and Yasna Polyana with a total net volume of 857 mln cu m. The largest part of the strage volume is in the northern part of the basin. The biggest of them is the Georgi Traikov dam with storage volume of over 300 mln cu m.

The basin area has a total of 71 large dams - with a wall height greater than 15 m and storage reservoir volume of over 1 mln cu m. Small dams are 411 and are primarily of local significance.

The lakes are located along the Black Sea coast and are mainly of two types: firth and lagoon. Most of the lakes are concentrated around two major gulfs - Varna and Burgas. The group of firth lakes includes Durankulashko, Ezerets, Shabla, Varna, Beloslav, Burgas and Mandra Lake (Uzungeren). The group of lagoon lakes includes Atanasovsko and Pomorie Lake, marshes Alepu, Arkutino, Stomoplu, Shabla Tuzla, Nenovska and Balchishka Tuzla.

The Black Sea region is rich in underground

Празник с малчуганите от детски градини, 2005 г.

Celebration with kids from kindergartens, 2005

Черноморският район е богат на подземни минерални води. Най-значими водоносни хоризонти са Сарматският и Малм-валанжският (с температура на термалната вода до 55°C). Естественят ресурс е между 10 и 12 м³/сек: около 5 м³ излизат като изворни води, приблизително 4 м³/сек се извличат чрез сондажни съоръжения, а останалите се дренират в акваторията на Черно море.

От 01.04.2003 г. се разкриват два офиса в градовете Шумен и Бургас.

Ключова дейност в работата на БДЧР е разработването на **Стратегия за опазване на околната среда в морските води в Черно море (Морска стратегия) на Република България** в изпълнение на изискванията на Рамковата директива за Морска стратегия 2008/56/ЕО, транспонирана в националното законодателство с Наредбата за опазване на околната среда в морските води. Отделните етапи от Морската стратегия се изпълняват с подкрепата на Института по океанология към БАН, разработването на мониторинговите програми за текущото състояние на морската околна среда се осъществи с финансовата помощ на Европейската комисия, генерална дирекция „Околна среда“.

Очакваните резултати в изпълнение на Морската стратегия са постигане и поддържане на доброто състояние на морската околна среда, осъществяване на сътрудничество и координация с другите държави в

mineral waters. The most significant aquifers are Sarmatian and Malm-Valanginian (with thermal water temperature to 55°C). The natural resource is between 10 and 12 cu m/sec: about 5 cu m as spring waters, approximately 4 cu m/sec is extracted by drilling rigs and other drain in the Black Sea.

Since 01.04.2003 two offices have been opened in the towns of Shumen and Burgas.

A key activity in the work of BSBD is developing a **Strategy for Environmental Protection in the marine waters of the Black Sea (Maritime Strategy of the Republic of Bulgaria)** to meet the requirements of the Marine Strategy Framework Directive 2008/56/EC, transposed into the national law by the Ordinance on environmental protection in marine waters. The individual stages of the Marine Strategy are implemented with the support of the Institute of Oceanology at the BAS, the development of monitoring programmes for the current state of the marine environment is realized with financial support of the European Commission, Directorate-General for the Environment.

The implementation of the Marine Strategy is expected to achieve and maintain a healthy marine environment, cooperation and coordination with other countries within the catchment area of the

Заседания на Младежки воден парламент за Черноморски район, 2012 г.

Plenary Sessions of the Youth Parliament for Water for the Black Sea region, 2012

рамките на водосборния район на Черно море и морския подрегион на Егейско море и Леванта, укрепване на административния капацитет по отношение на прилагането на Рамковата директива за морска стратегия, разработване и прилагане на националната програма от мерки за постигане и поддържане на добро състояние на морската околна среда, провеждане на публични консултации.

Във връзка с изпълнението на мониторинга на зоните за защита на водите в Черноморския басейнов район има следните пунктове: 291 бр. за контролен мониторинг на повърхностни води – категория река, езеро и морски води; 73 бр. за оперативен мониторинг на повърхностни води – категория река, езеро и морски води; 53 бр. за контролен мониторинг на подземни води; 37 бр. за оперативен мониторинг на подземни води; 42 бр. за мониторинг на повърхностни и подземни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване; за мониторинг по Нитратната директива са 73 пункта на повърхностни и 29 пункта на подземни води.

За извършване на мониторинга на морски води ежегодно се сключват споразумения между МОСВ и Института по океанология към БАН.

През 2006 г. БДЧР – Варна бе отличена със Златна награда за най-заслужил потребител на Географска информационна система.

На проведената церемония по отбелязване на 20-годишнината от създаването на Асоциацията на

Black Sea and the maritime subregion of the Aegean Sea and the Levant, strengthening the administrative capacity in terms of implementation of the Marine Strategy Framework Directive, development and implementation of the national programme of measures to achieve and maintain a healthy marine environment, conducting public consultations.

In connection with the monitoring of the water protection zones, the Black Sea Basin has the following stations: 291 stations for surveillance monitoring of surface waters - rivers, lakes and sea; 73 stations for operational monitoring of surface waters - rivers, lakes and sea; 53 stations for groundwater control monitoring; 37 stations for operational monitoring of groundwater; 42 stations for monitoring of surface and ground water intended for drinking water supply; 73 stations for monitoring under the Nitrates Directive and 29 stations for groundwater monitoring.

For the monitoring of marine waters, the MoEW signs annually agreements with the Institute of Oceanology at BAS.

In 2006, BSBD - Varna obtained the Gold Award for the eminent user of the Geographical Information System.

At a ceremony marking the 20th anniversary of the Bulgarian Association of Municipal Environmental Experts, BSBD - Varna obtained an award for its contribution to the Bulgarian nature

Екипът на БДЧР – Варна по време на кампанията „Да изчистим България за един ден“, 2012 г.

The team of the Black Sea Basin Directorate-Varna at the Let's Clean Bulgaria for a Day Campaign, 2012

Международна среща по ПУРБ и ПУРН в Турция, 2014 г.

International Meeting on RBMP and FRMP, held in the Republic of Turkey, 2014

еколозите от общините в България, на БДЧР – Варна беше връчена награда за принос към българската природа и АСЕКОБ през 2012 година.

**БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ
„ИЗТОЧНОБЕЛОМОРСКИ РАЙОН“ (БДИБР)**

БД „Източнoбеломорски район“ с център Пловдив заема централните части на Южна България и обхваща водосборите на реките Марица, Тунджа, Арда и Бяла река. Той е с площ 35 230 км², която представлява около 32% от територията на страната.

На изток граничи със Западнoбеломорския район за басейново управление, на север – с Дунавския район за басейново управление, на изток – с Черноморския район за басейново управление, а на юг – с Република Гърция и Република Турция.

Границите на Източнoбеломорския район не съвпадат с административните граници в страната и с речните басейни в него. В Източнoбеломорския район попадат 1776 населени места, 91 общини (изцяло или частично), 12 области (изцяло или частично) и 2 197 728 души, или 29,8% от населението на страната.

Цялото население на областите Кърджали, Пловдив, Стара Загора и Хасково и почти цялото население на областите Пазарджик (98,2%), Ямбол (98,5%), Сливен (90%) и Смолян (92,5%) живее в ИБР, част от населението на областите Бургас, Смолян и Софийска – също, както и малка част от населението на

and BAMEE in 2012.

**EAST AEGEAN RIVER BASIN DIRECTORATE
(EARBD)**

The East Aegean River BD with a centre in Plovdiv occupies the central part of South Bulgaria and covers the catchment areas of the rivers Maritsa, Tundzha, Arda and Byala Reka. The area totals 35,230 sq km, which represents about 32% of the country’s territory.

To the east it borders the West Aegean basin management region, to the north - the Danube basin management region, to the east - the Black Sea basin management region, and to the south - Greece and Turkey.

The borders of the East Aegean region do not coincide with the administrative borders of the country and river basins on its territory. The East Aegean region has 1776 settlements, 91 municipalities (fully or partially), 12 regions (fully or partially) and 2,197,728 people, or 29.8% of the country’s population.

The entire population of Kardzhali, Plovdiv, Stara Zagora and Haskovo regions and almost the entire population of the regions of Pazardzhik (98.2%), Yambol (98.5%), Sliven (90%) and Smolyan (92.5%) lives in EARBD; as well as part of the population of the regions of Burgas, Smolyan and Sofia, and a small part of the population of

Второ екоучилище под надслов „Приятел на водата“ – НП „Рила“, август 2013 г.

Second Friends of Water Eco School – Rila National Park, August 2013

област Габрово и област Благоевград.

На територията на БДИБР – Пловдив има определени зони за защита на водите: зони за питейно-битово водоснабдяване, зони за къпане, чувствителни и уязвими зони и зони за опазване на биологичното разнообразие. Най-значимите влажни зони са язовир „Овчарица“, язовир „Пясъчник“, язовир „Розов кладенец“, Страджанското благо, Рибарници, Николаево, влажни зони по поречието на река Марица и река Тунджа.

На 6. 11. 2014 г. е публикуван **Междинен преглед на значимите проблеми в управлението на водите в Източнoбеломорския район**, което е и началото на шестмесечните консултации по документа. Основни-

Gabrovo and Blagoevgrad regions.

The territory of EARBD - Plovdiv has designated areas for water protection: areas for drinking water, bathing areas, sensitive and vulnerable areas and areas for the conservation of biodiversity. The most important wetlands are Ovcharitsa Dam, Pyasachnik Dam, Rozov Kladenets Dam, Straldzha Swamp, Ribarnitsi, Nikolaevo, wetlands along the river Maritsa and Tundzha River.

The **Interim review of the water management issues identified in the East Aegean Region** was published on 6. 11. 2014, which started a six-month consultation period on the document. The main problems identified in the document

Водосбор на област на една или няколко основни реки

Catchment area of one or several major rivers

Връчване на наградата „Златен ключ“ на директора на БД „Източнобеломорски район“ с център Пловдив 2008 г.

Awarding *The Golden Key Prize* to the Director of the East Aegean River Basin Directorate - Plovdiv, 2008

те идентифицирани в документа проблеми, които въздействат върху състоянието на водните тела в ИБР, са: 1) замърсяване на повърхностни води с биогени (азот и фосфор) и еутрофикация на стоящи води; 2) замърсяване на подземни води с нитрати и фосфати; 3) химично замърсяване на повърхностни води; 4) физични модификации; 5) водовземане и изменение на воден отток; 6) замърсяване на подземни води с химични вещества (метали, металоиди, сулфати и други); 7) инвазивни неместни видове; 8) наводнения; 9) натиск и въздействие от изменението на климата.

Организиран са редица фокусирани в конкретни аспекти за управлението на водите международни

that affect the status of water bodies in EARBD are: (1) pollution of surface waters with nutrients (nitrogen and phosphorus) and eutrophication of standing water; (2) pollution of groundwater by nitrates and phosphates; (3) chemical pollution of surface waters; (4) physical modifications; (5) water abstraction and climate runoff; (6) The pollution of groundwater with chemical substances (metals, metalloids, sulphates, etc.); (7) invasive alien species; (8) floods; (9) pressures and impacts of climate change.

A series of international conferences were held with a focus on specific aspects of water manage-

Дарина Палова от Програма достъп до информация връчва наградата „Златен ключ“ на директора на БД „Източнобеломорски район“ с център Пловдив, 2009 г.

Darina Pavlova from the Access to Information Programme awards the *Golden Key Prize* to the Director of the East Aegean River Basin Directorate- Plovdiv, 2009

Ивелина Василева, заместник-министър на околната среда и водите, с част от участниците в Първата парламска сесия на Младежкия воден парламент в Пловдив, 7. 11. 2011 г.

Ivelina Vasileva, Deputy Minister of Environment and Water, with some of the participants in the First Plenary Session of the Youth Parliament for Water which was held in Plovdiv, November 2011

конференции, засягащи правилното прилагане на изискванията на Рамковата директива по водите и свързаните директиви – управление на подземните води, прилагане на географски информационни системи, мониторинг на водите, интеркалибрация, изготвяне на програми от мерки в планове за управление на речните басейни и други.

БДИБР – Пловдив засега е единствената институция в България, на която фондация „Програма достъп до информация“ е присъдила най-високите отличия в две последователни години в различни категории: през 2008 г. – наградата „Златен ключ“ в категория „Институция, най-добре организира предоставянето на информация за граждани“, и през 2009 г. – „Златен ключ“ в категория „Най-добра уеб-страница на организация“ от гледна точка на Закона за достъп до обществена информация и за активно публикуване на голям обем обществена информация в интернет.

**БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ
„ЗАПАДНОБЕЛОМОРСКИ РАЙОН“ (БДЗБР)**

БД „Западнобеломорски район“ с център Благоевград обхваща водосборните области на основните реки Струма, Места и Доспат. И трите реки са трансгранични и преминават през държавната граница на Република България с Република Гърция, на чиято територия се вливат в Бяло море.

Реките Струмешница и Лебница (притоци на р. Струма от първи порядък) са трансгранични между

ment concerning the proper application of the requirements of the Water Framework Directive and related directives - groundwater management, application of geographical information systems, water monitoring, intercalibration, preparation of programmes of measures in the frameworks of the river basin management plans, etc.

EARBD - Plovdiv so far is the only institution in Bulgaria which has received the highest award from the Access to Information Programme Foundation in two consecutive years in different categories: in 2008 - the Golden Key Award in the category “Institution with the best information provision to citizens”, and in 2009 - the Golden Key Award in the category “Best website of institution” in terms of the Access to Public Information Act and proactive publication of large amounts of public information on the Internet.

**WEST AEGEAN RIVER BASIN
DIRECTORATE (WARBD)**

The West Aegean River BD with a centre in Blagoevgrad covers the catchment areas of major rivers Struma, Mesta and Dospat. All three rivers are transboundary and cross the national border of the Republic of Bulgaria with Greece, on whose territory they flow into the Aegean Sea.

Strumeshnitsa and Lebniitsa rivers (tributaries of the Struma River) are transboundary between

Конкурс с графити на тема „Водата!“ между училищата в Благоевград, май 2012 г.

Graffiti contest under the motto "Water" between the schools in Blagoevgrad, May 2012

Република България и Република Македония.

Река Драговищица (приток на Струма от първи порядък) е трансгранична между Република България и Република Сърбия.

Управлението на трансграничните повърхностни и подземни водни тела е предмет на двустранни споразумения с Република Гърция, Република Македония и Република Сърбия, които уреждат използването на повърхностните и подземните води и предотвратяването на тяхното замърсяване и предвиждат мерки за опазване и подобряване на състоянието им. В този смисъл определянето и характеризирането на трансграничните повърхностни и подземни водни тела в ЗБР в съчетание с прилагането на принципите и изискванията на Рамковата директива по водите, разбирането на правните, социално-икономическите, институционалните и екологичните аспекти на държавите, споделящи ресурсите на повърхностните и подземните води, са от решаващо значение.

ЗБР се характеризира с редица екологични особености, отличаващи го от останалите басейнови райони на Република България. Той е с най-добре представени алпийски и планински типове реки и езера, принадлежащи към екорегиян №7 – Източни Балкани.

Типични са голямото количество малки и средни реки с бързи течения (поради значителните наклони) обикновено в полупланинската чакълеста зона и почти пълната липса на равнинни речни участъци. Някои

Bulgaria and Macedonia.

Dragovishtitsa river (a tributary of the Struma River) is a transboundary river between Bulgaria and Serbia.

The management of transboundary surface and groundwater bodies is subject to bilateral agreements with Greece, Macedonia and Serbia, which stipulate the use of surface and groundwater and prevent their pollution and provide for measures to protect and improve their condition. In this context, the definition and characterization of transboundary surface and groundwater bodies in the WARBD in conjunction with this application of the principles and requirements of the Water Framework Directive, the understanding of the legal, socio-economic, institutional and environmental aspects of the countries sharing the resources of surface and groundwater is crucial.

WARBD is characterised by a number of environmental features that distinguish it from other river basin regions of the Republic of Bulgaria. It is best represented by alpine and mountainous types of rivers and lakes belonging to ecoregion No 7 - Eastern Balkans.

The large amount of small and medium rivers with fast currents (due to significant slopes), usually in hilly gravel areas and almost complete lack of lowland river sections are typical. Some tributaries

притоци на Струма и Места имат сезонен пресъхващ характер. Други особености са широкото присъствие на големи и малки карстови извори и изворни екосистеми (изворите „Язо“, „Топлика“, изворът на р. Петровска и др.), както и значителното подземно подхранване на някои речни участъци (река Арката, части от Струма и др.). Най-добре са представени високопланинските глациални езера от тип L1 в Рила и Пирин, докато в по-ниските височинни зони съществуват ограничен брой язовири и почти напълно липсват естествени езера (с изключение на Чокальовото блато).

В БДЗБР са определени две категории повърхностни води: категория „реки“ и категория „езера“. След влизането в сила на ПУРБ 2010–2015 г. е извършена промяна в представената в плана типология и са идентифицирани нови типове повърхностни водни тела категория „реки“ и категория „езера“.

Основна цел на промяната в типологията (редуциране на типовете повърхностни водни тела от ПУРБ) е да се уеднакви подходът на четирите басейнови района за управление на водите, тъй като в момента съгласно публикуваните в ПУРБ липсва синхронизация при идентифицирането на различните типове води в рамките на двата екорегияна.

Значими проблеми в управлението на водите са текущи дейности и действия, причиняващи съществени изменения на водните екосистеми и поставящи под риск екологичните цели, определени от Рамковата директива за водите. Значимите проблеми могат да възникнат в резултат от развитието на населените места, от стопански дейности (днес и в миналото), от нерегламентирани дейности (депа за отпадъци, строителство и др.) или от планирани дейности, свързани с рекреационни дейности, отдих и туризъм, изграждане на хидротехнически съоръжения за защита от наводнения и други.

През април 2005 г. на БДЗБР – Благоевград е връчена Диплома за принос в реализирането на Първия международен екологичен детски театрален фестивал „Слънчоглед“.

През 2010 г. БДЗБР – Благоевград е отличена с Грамота за принос в областта на достъпа до информация от Програма за достъп до информация.

of the Struma and Mesta rivers are of seasonal nature. Other features are the widespread presence of large and small karst springs and spring ecosystems (springs - Yazo, Toplika, the spring of the Petrovska river etc.) and significant underground feeding on some river sections (the Arkata river, part of the Struma, etc.). The most well represented high glacial lakes are L1 type in Rila and Pirin, while lower altitude areas are characterised by a limited number of dams and almost total absence of natural lakes (except for Choklyovo Marsh).

In WARBD there are two categories of surface water- rivers and lakes. After the entry into force of the 2010-2015 RBMP, there was a change in the plan's typology and new types of surface water bodies were identified in the category - rivers and lakes.

The main objective of the change in the typology (reduction of surface water body types of RBMP) is to harmonise the approach of the four basin regions, as currently, the information published in the RBMP is not synchronised when identifying different types of waters within the two eco regions.

Significant problems in water management are ongoing activities and actions causing significant changes in aquatic ecosystems and putting at risk the environmental targets set by the Water Framework Directive. Significant problems can arise from the development of settlements, from businesses (today and in the past), from illegal activities (landfills, construction, etc.) or planned activities related to recreational activities, leisure and tourism, construction of hydraulic structures for flood protection, etc.

In April 2005, WARBD - Blagoevgrad was awarded a Diploma for contribution to the realisation of the First International Environmental Children's Theatre Festival "Sunflower".

In 2010, WARBD-Blagoevgrad obtained a diploma for contribution in the field of access to information by the Access to Information Programme.

ДИРЕКЦІЙ НА
НАЦІОНАЛНИ
ПАРКОВЕ (ДНП)

NATIONAL PARK
DIRECTORATES
(NPD)

От изключително значение за природозащитата у нас е създаването през 90-те години на XX век на националните паркове „Рила“ и „Централен Балкан“ и на природния парк „Странджа“.

Националният парк (НП) „Рила“ е обявен с цел завинаги да се запазят в полза на обществото комплекси от саморегулиращи се екосистеми и присъщото им видово разнообразие, местообитанията на редки и застрашени видове и съобщества, характерни и забележителни пейзажи и обекти на неживата природа, които имат световно значение за науката и културата. Особено ценни са естествените вековни гори от смърч, бяла мура и бял бор, които заемат по-голямата част от територията на НП.

В НП „Централен Балкан“ се съхранява неповторимата дива природа на Средна Стара планина и свързаните с нея традиции и поминък. Особено висока стойност имат вековните букови гори, характерни за Стара планина, които се простират на надморска височина от 900 до 1600 м. На територията на парка се намират над 7% от всички букови гори в България и едни от най-големите и най-добре съхранените букови масиви в Европа.

Третият голям български национален парк – „Пирин“, е наследник на създадения през 1962 г. народен парк „Вихрен“, обявен, за да се запази естественият характер на природните екосистеми и ландшафти заедно с техните растителни и животински съобщества и местообитания. Най-забележителни за територията на НП са естествените вековни гори от бяла и черна мура, както и характерните ледникови форми. Паркът е включен в Списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО.

През 1999 г. като регионални органи на МОСВ се обособяват три дирекции за национални паркове – Рила, Пирин и Централен Балкан, които да извършват управлението и контрола по места.

Съгласно Закона за защитените територии (ЗЗТ) дирекциите на националните паркове (ДНП) са специализирани регионални органи – самостоятелни юридически лица на пряко подчинение на МОСВ и второстепенни разпоредители с бюджетни средства. Функциите и структурата на ДНП са определени в

The establishment in the 90s of the 20th century of the National Parks Rila, and Central Balkan, as well as the Strandzha Nature Park is of utmost importance for our nature conservation.

The Rila National Park (NP) was established in order to forever preserve for the benefit of society complexes of self-regulating ecosystems and their variety of species, habitats of rare and endangered species and communities, characteristic and unique landscapes and non-living natural features, which have a global significance for science and culture. Especially valuable are the natural centuries-old forests of spruce, Balkan pine and Scots pine, which occupy most of the NP territory.

The Central Balkan National Park stores the unique wildlife of the middle part of Stara Planina Mountain and its related traditions and livelihoods. Of particularly high value are the ancient beech forests, typical of the Balkan Mountains, which extend at an altitude of 900 to 1600 meters. The park holds more than 7% of all beech forests in Bulgaria and one of the biggest and best preserved beech massifs in Europe.

The third major Bulgarian national park –Pirin is the successor of the People's Park Vihren established in 1962 to preserve the natural character of the ecosystems and landscapes with their plant and animal communities and habitats. The most notable forests of the NP are the natural centuries-old forests of Balkan and Bosnian pine and typical glacial forms. The park is included in the World Heritage List of UNESCO.

Three National Park Directorates – Rila, Pirin and Central Balkan, were established in 1999 as regional authorities of the Ministry of Environment and Water, to carry out management and local control.

According to the Protected Areas Act (PAA), the National Park Directorates (NPD) are specialized regional authorities – separate legal entities directly reporting to the MoEW and public-financed legal persons. The functions and structure of the NPD are defined in the Rules of Organization and

Правилника за устройството и дейността на дирекциите на националните паркове. ДНП са създадени със заповеди на министъра на околната среда и водите от 1998 г. на основание на чл. 46, ал. 1, т. 2 и чл. 49 от ЗЗТ.

Основните функции на ДНП са: управление и охрана на националните паркове; прилагане на плановете им за управление; възлагане на дейности, предвидени в плановете им за управление и в устройствените планове и проекти; координация и контрол върху дейности, осъществявани от други органи, организации и лица; осъществяване на образователни и информационни програми и проекти; мониторинг на компонентите на околната среда и поддържане на база данни; санкциониране на нарушителите.

ЗЗТ определя целите на управление на националните паркове в две взаимнодопълващи се насоки – опазване и съхранение на уникалната природа и предоставяне на възможности за наука, образование, рекреация и устойчив поминък на населението в селищата около тях. Условието за ползване на парковете ресурси се определят в зависимост от местоположението им в парка и от конкретния им вид. Тези условия са базови при определяне на функционалните зони и съответните режими и норми за ползвания на ресурсите в тях. Основният инструмент за управлението на парковете са плановете им за управление на територията. Първите планове за управление на националните паркове „Централен Балкан“ и „Рила“ са приети с РМС №522 от 4. 07. 2001 г., а на националния парк „Пирин“ – с РМС №646 от 6. 08. 2004 г. Предстои приемане на нови планове за управление с период на действие до 2023 г.

НАЦИОНАЛЕН ПАРК „ПИРИН“

Пирин планина заема най-югозападната част на България и е неоспоримата кръстница на този край. Пирин е една от най-старите планини в Европа. Последното мощно издигане е станало през ледниковата епоха. От някогашното заледряване са останали дълбоките циркуси, неизбродните морени, ледниковите долини и кристално сините очи на Пирин – езерата.

Преди повече от 2000 години траките са наричали

Operation of the Directorates of the National Parks. The NPD were established by ordinances of the Minister of Environment and Water in 1998 on the basis of Art. 46, para. 1 pt. 2 and Art. 49 of the PAA.

The main functions of the NPD are: management and protection of national parks; implementation of their management plans; commissioning of activities foreseen in their management plans and development plans and projects; coordination and control activities carried out by other bodies, organizations and individuals; implementation of educational and information programs and projects; monitoring of the components of the environment and maintaining a database; sanctioning offenders.

PAA defines the objectives of the management of national parks in two complementary directions – preservation of the unique nature and providing opportunities for science, education, recreation and sustainable livelihood for the local community in the settlements around them. Terms for the use of park resources are determined depending on their location in the park and their specific type. These terms are fundamental in determining the functional areas and the respective regimes and norms for the use of their resources. The main instruments for park management are their plans for management of the territory. The first management plans for the National Parks Central Balkan and Rila were adopted with CMD No. 522 of 4. 07. 2001, and of the Pirin National Park – with CMD No. 646 of 6. 08. 2004 The adoption of the new management plans with duration until 2023 is pending.

PIRIN NATIONAL PARK

Pirin occupies the most southwestern part of Bulgaria and the region is named after the Pirin Mountain. Pirin is one of the oldest mountains in Europe. The last powerful elevation happened in the Ice Age. From the former glaciation remained the deep cirques, endless moraines, glacial valleys and the crystal blue eyes of Pirin – the lakes.

More than 2000 years ago the Thracians called this miracle of nature **Orbelus (Snow Mountain)**.

това чудо на природата **Орбелус (Снежна планина)**. След тях славяните я уподобяват на бога на гръмотевиците и бурите **Перун** – оттам дошло до наши дни името **Пирин**.

В геоложко отношение Пирин планина представява старонагънат масив, смесица от мрамор и гранит, многократно потъвал и издигал се над топли морета. Което не свършили тектонските сили, довършили го ледниците. Постепенно те оформили циркуси, планински хребети, долини, морени – всичко, което придава на планината типичен алпийски релеф и характер.

В най-красивата, величествена и най-много посещавана от туристите част на Пирин, между местностите Предел и Тодорова поляна, е разположен най-старият национален парк в България. На **8. 11. 1962 г.** с цел съхраняване на неповторимото биологично разнообразие и на забележителните природни образувания в Пирин планина е обявен Народен парк „Вихрен“, с площ 6736 ха, включващ алпийската част на Пирин между басейните на реките Бъндерица и Демяница.

After them Slavs likened it to the god of thunder and storms **Perun** – hence the present name **Pirin**.

In geological terms Pirin Mountain is an old-fold mix of marble and granite, repeatedly sinking and rising above the warm seas. Glaciers did what the tectonic forces didn’t do. Gradually they shaped cirques, mountain ridges, valleys, moraines – everything that gives the mountain its typical alpine landscape and nature.

In the most beautiful, majestic and most visited by tourists part of Pirin, between the areas of Predela and Todorova Polyana, is located the oldest national park in Bulgaria. On **8. 11. 1962**, in order to preserve the unique biodiversity and remarkable natural formations of Pirin, was established the Vihren People's Park with an area of 6736 ha including the alpine part of Pirin between the basins of the rivers Bunderitza and Demyanitza.

On **30. 09. 1974**, the Ministry of Forests and Environmental Protection renamed the park into Pirin National Park – 26 413 ha. The terri-

На **30. 09. 1974 г.** Министерството на горите и опазване на околната среда преименува парка в Народен парк „Пирин“ – 26 413 ха. Към територията се включват резерватите „Баюви дупки“, „Сегментепе“ и „Малка Джинджирица“.

На **15. 10. 1999 г.** след приемане на 33Т МОСВ прекатегоризира Народния парк „Пирин“ в национален парк „Пирин“, с площ от 40 356 ха.

На **29. 01. 1934 г.** със специално постановление на Министерството на земеделието и държавните имоти местността „Баюви дупки“ е обявена за резерват.

На **26. 08. 1994 г.** се обявява резерват „Юлен“, с площ 3156,2 ха.

Със Заповед №РД-505 от 29.12.1998 г. на министъра на околната среда и водите е създадена дирекция „Национален парк „Пирин“ със седалище в град Банско, която действа като самостоятелно юридическо лице на пряко подчинение на министъра на околната среда и водите.

Сега територията на националния парк възлиза на 40 356 ха.

Територията на националния парк обхваща седем общини в област Благоевград – Банско, Гоце Делчев, Разлог, Сандански, Струмяни, Кресна и Симитли.

С цел осъществяване на ефективно оперативно ръководство паркът е разделен на 6 паркови участъка (ПУ) с териториален обхват – ПУ „Баюви дупки“, ПУ

tory included the reserves “Bayuvi Dupki”, “Segmentepe” and “Malka Dzhindzhiritsa”.

On **15. 10. 1999**, after the adoption of the PAA, the MoEW reclassified the People’s Park “Pirin” into National Park “Pirin”, with an area of 40 356 ha.

On **29. 01. 1934**, by a special decree of the Ministry of Agriculture and State Property, the area “Bayuvi Dupki” was declared a reserve.

On **26. 08. 1994** was established the reserve “Yulen”, with an area of 3156.2 ha.

By Ordinance No. 505 of 29.12.1998 of the Minister of Environment and Water was established the National Park “Pirin” with headquarters in the town of Bansko, which acts as an independent entity directly subordinate to the Minister of Environment and Water.

Now the territory of the National Park amounts to 40 356 ha.

The National Park covers seven municipalities in the region of Blagoevgrad – Bansko, Gotse Delchev, Razlog, Sandanski, Strumyani, Kresna and Simitli.

In order to implement effective operational management, the park is divided into six park sections (PS) with territorial coverage – PS “Dupki”, PS “Vihren”, PS “Bez bog”, PS “Trite Reki” PS “Kamenitza”, and PS “Sinanitza”

в. Вихрен и Кутело, Пирин

Mount Vihren and Mount Kutelo, Pirin Mountain

„Вихрен“, ПУ „Безбог“, ПУ „Трите реки“, ПУ „Каменица“ и ПУ „Синаница“.

Природни забележителности и биологично разнообразие

В границите на парка попадат повече от 50 мраморни и гранитни върха с височина над 2500 м. Сред тях първенец е връх Вихрен – 2914 м н.в., трети по височина на Балканския полуостров.

От скалистите върхове до долините планината е набраздена от 35 големи и малки циркуса, в чиито „легла“ са разположени около 200 ледникови езера. По карстовите ръбове на върховете растителността е оскъдна, но човек може да зърне символа на Пирин – омайния еделвайс, както и планинския „катерач“ – дивата коза. По-надолу склоновете са покрити с вечнозелените масиви от клек, бяла и черна мура, смърч, ела, бял и черен бор, сред които намират убежище мечки, вълци, лисици, сърни, диви свине, глухари. Тук, близо до хижа „Бъндерица“, здраво е вплело огромни корени в земята най-старото иглолистно дърво в България – **Байкушевата мура**, чиято достолепна възраст от около 1300 години покорява и внушава благоговейно отношение.

На територията на парка се намират два резервата: биосферният резерват „Баюви дупки – Джинджирица“ (2873 ха площ) и обявеният през 1994 г. резерват „Юлен“ (3156,2 ха).

Резерватът „Баюви дупки – Джинджирица“ е една

Natural Landmarks and Biological Diversity

Within the park there are more than 50 marble and granite peaks over 2500 m. The highest one is Vihren – 2914 m above sea level, the third highest in the Balkans.

From the rocky peaks to the valleys, the mountain is striated by 35 large and small cirques in whose “beds” are located about 200 glacial lakes. Alongside the karst edges vegetation is scarce, but one can glimpse the symbol of Pirin – the fascinating edelweiss, and the mountain “climber” - the chamois. Further down, the slopes are covered with an evergreen array of mountain pine, Balkan and Bosnian pine, spruce, fir, Scots pine and black pine, where bears, wolves, foxes, deer, wild boar and wood grouse find refuge. Here, near the “Banderitsa” hut, the oldest coniferous tree in Bulgaria – the **Baykusheva fir**, whose stately age of about 1300 years instills a reverent attitude, has firmly knit its huge roots in the earth.

On the territory of the park are located two reserves: the biosphere reserve “Bayuvi Dupki – Dzhindzhiritsa” (area 2873 ha) and the “Yulen” reserve established in 1994 (3156.2 ha).

The biosphere reserve “Bayuvi Dupki – Dzhindzhiritsa” is one of the oldest protected areas in Bulgaria. It was declared a reserve in 1934 to protect the natural old-growth forests of Balkan and

Поповоезерен циркус

Cirque of Popovo Lake

от най-старите защитени територии в България. Той е обявен за резерват в 1934 г. с цел опазване на естествените вековни гори от бяла, черна мура и смърч (средна възраст около 250–300 години) и на голямото многообразие от растителни и животински видове, обитаващи тези гори.

На територията на НП „Пирин“ са установени 229 вида гръбначни животни – 6 вида риби, 8 вида земноводни, 11 вида влечуги, 159 вида птици и 45 вида бозайници. Тук се опазват животински видове с различна степен на застрашеност – 5 вида са включени в Червената книга на България, а 4 вида са застрашени от изчезване в Европа: дългоухият прилеп, лешниковият сънливек, сляпото куче, кафявата мечка.

Освен основната задача – опазване на защитената територия и на естествения характер на планината за идните поколения, служителите от ДНП „Пирин“ успешно осъществяват заложените в Плана за управление програми и проекти, изграждат добри партньорски взаимоотношения с местните хора и администрациите на прилежащите общини, работят с младите хора за утвърждаване на ново, съвременно отношение към природата.

Принос към международни природозащитни мрежи

През 1983 г. националният парк „Пирин“ е включен в списъка на обектите на световното природно и

Bosnian pine and spruce (average age about 250-300 years) and the great diversity of plant and animal species living in these forests.

On the territory of the National Park “Pirin” are identified 229 species of vertebrates – 6 species of fish, 8 species of amphibians, 11 reptile species, 159 bird species and 45 mammal species. Animal species with varying degrees of endangerment are protected here – 5 species are included in the Red Book of Bulgaria, and four species are endangered in Europe: the long-eared bat, the hazel dormouse, the lesser mole-rat and the brown bear.

Besides the main task – conservation of protected areas and of the natural features of the mountain for future generations, the officials of NPD “Pirin” are successfully implementing the programs and projects set in the management plan, they build good relationships with local people and administrations of adjacent municipalities, work with young people for the establishment of a new, modern approach to nature.

Contribution to International Environmental Networks

In 1983 the National Park Pirin was included in the World Heritage List of UNESCO. This confirms the outstanding universal value of the territory.

In 2010 with a decision of the World Heritage

Байкушевата мура, най-старото иглолистно дърво в България

The Baikusheva fir – the Oldest Coniferous tree in Bulgaria

културно наследство на ЮНЕСКО. Това потвърждава изключителната универсална стойност на територията.

През 2010 г. с решение на Комитета по световно наследство на ЮНЕСКО територията на обекта на световното наследство е разширена. Преобладаващата част от разширението представлява високопланинска територия, с над 2000 м надморска височина, включваща предимно алпийски ливади, скалисти сипеи и върхове.

Сега обектът на световното наследство включва територия с площ от приблизително 40 000 ха и обхваща НП „Пирин“, с изключение на скизони над Банско и Добринище, определени като буферна зона на обекта на ЮНЕСКО.

Разположен в най-високата част на Пирин планина, на надморска височина между 1008 и 2914 м, с типичен алпийски релеф, характеризиращ се със силна разчлененост, стръмни склонове, високи билъ и дълбоки речни долини, обектът на световното наследство включва ледникови езера, водопади, пещери и предимно иглолистни гори от бяла и черна мура.

През 2008 г. НП „Пирин“ е определен като защитена зона съгласно Директивата за птиците и Директивата за опазване на природните местообитания на ЕС.

Паркът и хората

ДНП „Пирин“ подготви за приятелите на плани-

Committee of UNESCO, the territory of the world heritage site was expanded. The majority of the expansion represents a high mountain territory, over 2000 m altitude, of predominantly alpine meadows, rocky screes and peaks.

Now the world heritage site includes an area of approximately 40,000 ha and covers the National Park Pirin, with the exception of the ski zones over Bansko and Dobrinishte designated as a buffer zone of the site of UNESCO.

Situated in the highest part of the Pirin Mountain, at an altitude between 1008 and 2914 meters, with a typical alpine landscape, characterized by a strong segmentation, steep slopes, high peaks and deep river valleys, this world heritage site includes glacial lakes, waterfalls, caves and predominantly coniferous forests of Balkan and Bosnian pine.

In 2008, the National Park Pirin was designated a protected area under the Birds Directive and the Directive on the Conservation of Natural Habitats of the EU.

The Park and the People

NPD “Pirin” prepared for the friends of the mountain several routes for the construction of which it has also contributed – Trail for people with special needs “Dragostinov Chark”; “Towards the Realm of the Edelweiss”; “The Baikusheva fir

ната няколко маршрута, за изграждането на които е допринесла и самата тя – Пътека за хора със специфични нужди „Драгостинов чарк“; „Към царството на еделвайса“; Байкушева мура – най-старото иглолистно дърво в България; Училища на открито.

За опазване на биоразнообразието в района на НП „Пирин“ са разработени и четири екопътеки: Пътека на билките; Пътека „Горска приказка“; Пътека „Гости от миналото“; Пътека на мечката.

В периода 2010–2011 г. ДНП „Пирин“ изпълни проект „Устойчиво управление на природните ресурси“ чрез насърчаване на устойчив туризъм в националния парк „Пирин“, финансиран от програмата за участие на ЮНЕСКО. Реализацията на проекта е залегнала в Плана за управление на парка и цели опазване на природата и ландшафта, балансирано използване на рекреационните възможности и природните ресурси на територията, както и превръщане на защитената територия в социално-икономически фактор за регионално развитие. В рамките на проекта е разработена Стратегия за насърчаване на устойчив туризъм, целяща ефективно управление на туристическия поток и опазване на природните ресурси в националния парк. Основна задача на Стратегията е да очертае насоките за развитие на местните общности, да повиши икономическите ползи за местното население от бизнес, свързан с планината и максимално щадящ природата, да постигне по-голяма продаваемост и по-висока цена на местни продукти и услуги чрез използване на международната ценност на парка за привличане на туристи.

В рамките на проекта през периода 2012–2015 г. парковата дирекция е разработила и изпълнила около 60 проекта, свързани с опазването и възстановяването на биоразнообразието на територията на националния парк „Пирин“, с изграждането на два нови посетителски образователни центъра в градовете Сандански и Банско, със създаването на нови образователни и туристически продукти и други.

НАЦИОНАЛЕН ПАРК „РИЛА“

Националният парк „Рила“ е разположен в югозападната част на страната, в Рила планина. Паркът об-

– the Oldest Coniferous tree in Bulgaria”; outdoor schools.

For the conservation of the biodiversity in the region of the National Park “Pirin” were developed four eco trails: Trail of Herbs; “Forest Tale” trail; “Guests from the Past” trail; “Bear Trail”.

In the period 2010-2011 NPD “Pirin” implemented the project “Sustainable Management of Natural Resources” through the promotion of sustainable tourism in the National Park “Pirin”, funded by the participation program of UNESCO. The project implementation is embedded in the Management Plan for the park and seeks to protect nature and the landscape, balanced use of recreational opportunities and natural resources of the territory, as well as conversion of the protected area into a socio-economic factor for regional development. A strategy has been developed within the project to promote sustainable tourism, aimed at efficient management of tourist flows and protection of natural resources in the national park. The main task of the strategy is to outline the guidelines for the development of local communities, to increase economic benefits for local business connected with the mountain and most environment-friendly, to achieve greater marketability and higher prices for local products and services using the international value of the park to attract tourists.

Within the project during the period 2012-2015, the NPD has developed and implemented about 60 projects related to the conservation and restoration of biodiversity of the National Park “Pirin”, with the construction of two new visitor education centre in the towns of Sandanski and Bansko, with the creation of new educational and tourist products and others.

RILA NATIONAL PARK

The Rila National Park is located in the southwestern part of the country in the Rila Mountains. The park covers an area on the treeless ridge of mountains and belts of coniferous and coniferous-deciduous forests.

Еделвайс,
символа на Пирин

The edelweiss,
the symbol of Pirin

хваща безлесната зона по билото на планината и по-яси от иглолистни и иглолистни-широколистни гори.

Парк „Рила“ е обявен на 24. 02. 1992 г. със Заповед №114 на министъра на околната среда с обща площ 107 923,7 ха с цел да се съхранят природата на планината и свързаните с нея традиции и поминък на местното население.

В съответствие с действащото тогава законодателство (чл. 17 и 22 на Закона за защита на природата) парк „Рила“ е обявен за **Народен парк**. Стопанисването му се извършва от съществуващите към датата на обявяване 11 държавни лесничейства (ДЛ), по-късно преобразувани в горски стопанства (ГС). Тогавашният Комитет по горите издава Заповед №62/15.02.1996 г., с която, считано от 15.02.1996 г., е създадено Управление на народния парк „Рила“ (УНП) със седалище гр. Дупница.

Основните функции на управлението са координация, методическо ръководство и контрол по изпълнението на паркоустройствения проект, научни, образователни и популяризаторски дейности, мероприятия по опазване и възстановяване на природата, на биологичното и ландшафтното разнообразие и организация на туризма и рекреацията за включение в територията на парка Държавен горски фонд (ДГФ).

Съгласно същата заповед горските стопанства, на чиято територия се намира паркът, „организируют и осъществяват охраната, опазването, стопанисването, устройството и възпроизводството на природните ресурси на територията“. Управлението на народния парк е закрито на 15. 02. 1999 година.

На 11.06.1996 г. е създадена Районна инспекция по околната среда за народния парк „Рила“ със седалище в гр. Благоевград. Основните функции на инспекцията са организиране и провеждане на контрол върху приложението на нормативните актове по опазване на околната среда и защита на природата и на други нормативни актове при осъществяване на дейности на територията на парка. На 07.02.1997 г. със заповед на министъра на околната среда обхватът на дейност на инспекцията се разширява и върху територии извън парка. През същата година инспекцията се преобразува в Отдел за народния парк „Рила“ към Нацио-

“Rila” park was established on 24. 02. 1992 by Order No. 114 of the Minister of Environment with a total area of 107 923.7 ha in order to preserve the nature of the mountain and its associated traditions and livelihood of local people.

In accordance with the existing legislation at the time (Art. 17 and 22 of the Environmental Protection Act) the “Rila” park was declared a **People's Park**. Management was carried out from the existing at the date of notification 11 state forestries (SF), later transformed into forest enterprises (FE). The former Forestry Committee issued Ordinance No. 62 / 15.02.1996, with which as of 15.02.1996, was created the Management of the national park “Rila” (MNP) with headquarters at Dupnitsa.

The main functions of management are coordination, methodological guidance and control over the execution of landscape projects, scientific, educational and promotional activities, events on conservation and restoration of nature, biological and landscape diversity and organization of tourism and recreation for the State Forest Estate (SFE) included in the park.

Under the same order, the forestry enterprises in whose territory is the park, “organize and carry out security, protection, management, structure and reproduction of the natural resources of the territory”. Management of the national park was closed on 15. 02. 1999.

On 11.06.1996 was established the Regional Inspectorate of Environment for the People's Park “Rila” based in the town of Blagoevgrad. The main functions of the Inspectorate were organizing and conducting control over the application of regulations on environmental protection and nature protection and other regulations in the implementation of activities in the park. On 07.02.1997, with an ordinance of the Minister of Environment, the scope of activity of the Inspectorate was extended to areas outside the park. In the same year the inspectorate was transformed into a Department for the National Park “Rila” with the National Centre for Environment and Sustainable Development

налния център за околна среда и устойчиво развитие (НЦОСУР) – София.

На 15.10.1999 г. със заповед на министъра на околната среда и водите една част от народния парк „Рила“ е прекатегоризирана в национален парк със същото име, като площта му е определена на 81 046,0 ха.

Останалата част от народния парк, включваща горския фонд и високопланинските пасища и ливади от община Рила, област Кюстендилска, с площ 27 370,7 ха, е прекатегоризирана в природен парк „Рилски манастир“ със Заповед на министъра на околната среда и водите на 26.06.2000 година.

Дирекция „Национален парк „Рила“ (ДНП „Рила“) е създадена със Заповед №РД-504 от 29.12.1998 г. на министъра на околната среда и водите със седалище в гр. Благоевград.

НП „Рила“ е най-големият от трите национални парка в България и един от най-големите в Европа.

Намира се на територията на четири административни области – Благоевградска, Софийска, Кюстендилска и Пазарджишка, на единадесет общини – Бла-

(NCESD) – Sofia.

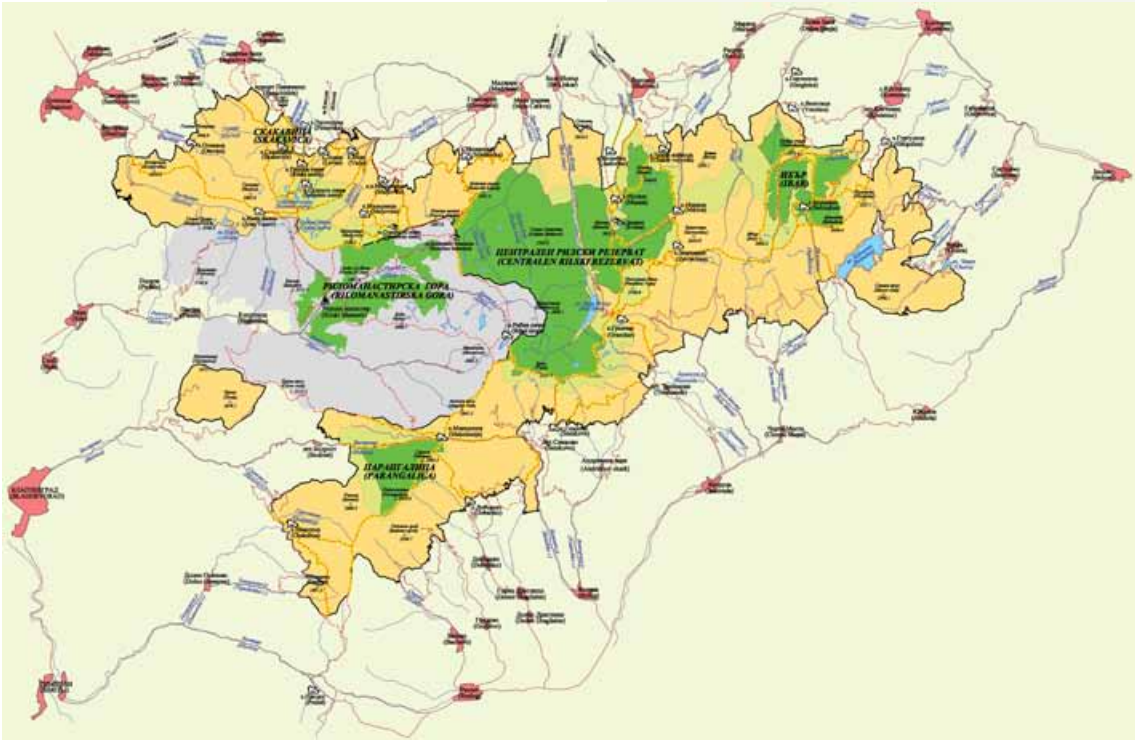
On 15.10.1999 with an ordinance by the Minister of Environment and Water, a part of the People's Park “Rila” was categorized in a national park of the same name, and the area was set at 81 046.0 ha.

The rest of the people's park, including the forest lands and highland pastures and meadows of Rila Municipality, Kyustendil district, with an area of 27 370.7 ha was re-categorized into a nature park “Rila Monastery” with an ordinance by the Minister of Environment and Water of 26.06.2000.

Directorate “National Park” Rila "(NPD “Rila”) was established by Ordinance No. 504 of 29.12.1998 of the Minister of Environment and Water, with headquarters in the town of Blagoevgrad.

The National Park “Rila” is the largest of the three national parks in Bulgaria and one of the largest in Europe.

It is located in four administrative regions – Blagoevgrad, Sofia, Kyustendil and Pazardzhik, eleven municipalities – Blagoevgrad, Simitli, Razlog, Be-

Карта на Национален парк „Рила“
Map of Rila National Park

гоевград, Симитли, Разлог, Белица, Якоруда, Белово, Костенец, Долна баня, Самоков, Сапарева баня и Дупница, и на 25 землища на населени места.

С цел осъществяване на ефективно оперативно ръководство паркът е разделен на 9 паркови участъка (ПУ) с съответен териториален обхват – ПУ „Бели Искър“, ПУ „Белица“, ПУ „Белово“, ПУ „Боровец“, ПУ „Благоевград“, ПУ „Дупница“, ПУ „Говедарци“, ПУ „Костенец“, ПУ „Якоруда“.

Природни забележителности и биологично разнообразие

Повече от 100 са върховете в парка с надморска височина над 2000 метра. Сред тях се издига най-високият връх в страната и на Балканския полуостров – Мусала (2925 м). От тук извират едни от най-пълноводните и дълги реки на Балканския полуостров – Искър, Марица и Места.

Територията на НП „Рила“ включва най-защитените от въздействието на човешката дейност горски екосистеми, представени от смърч, ела, бяла мура, клек и др. Около 95% са естествени, със средна възраст 90 години. Разнообразието на хабитатите определя важното място на парка в европейската екологична мрежа „Натура 2000“.

Богато е биологичното разнообразие на парка. Срещат се около 1400 висши растения. Високата консервационна значимост на парка се определя и от богатството на реликтите – 105 вида, и на ендемити-

litsa, Yakoruda, Belovo, Kostenets, Dolna Banya, Samokov, Sapareva Bania and Dupnitsa, and 25 territories of settlements.

In order to implement effective operational management, the park is divided into 9 park sections (PS) with adequate territorial coverage – PS “Beli Iskar”, PS “Belica”, PS “Belovo”, PS “Borovets”, PS “Blagoevgrad”, PS “Dupnitsa”, PS “Borovets”, PS “Kostenetz”, PS “Yakoruda”.

Natural Landmarks and Biological Diversity

More than 100 are the peaks in the park at an altitude of over 2,000 meters. Among them stands the highest peak in Bulgaria and the Balkan Peninsula – Musala (2925 m). From here spring one of the deepest and longest rivers on the Balkan Peninsula – Iskar, Maritsa and Mesta.

The National Park “Rila” includes the most protected from the impact of human activity forest ecosystems represented by spruce, fir, Balkan pine, mountain pine and others. About 95% are natural, with an average age of 90 years. The variety of habitats determines the importance of the park in the European ecological network Natura 2000.

The park boasts a rich biodiversity. There are about 1400 embryophytes. The high conservation value of the park is determined by the wealth of relics – 105 species and endemic species – 36 Balkan and 21 Bulgarian, and three of them are found only

те – 36 балкански и 21 български, като три от тях се срещат само в Рила: рилска иглика, павловско шапиче и рилски ревен.

НП „Рила“ е едно от най-значимите и най-сигурни убежища за кафявата мечка в България. Паркът е дом на най-голямата популация на балканската дива коза у нас. Тук е най-високоразположената колония на лалугера и едно от четирите находища на редкия алпийски тритон. Паркът е важно местообитание за повече от 100 вида птици, сред които скален орел, пернатонога кукумявка, глухар и планински кеклик и други.

НП „Рила“ е значим природозащитен резервоар. В него се съхраняват 38% от срещаните се в България растения, 80% от безгръбначните животни, 80% от глациалната езерна флора и фауна и 20% от сухоземните гръбначни животни.

В парка има 4 резервата („Парангалица“, „Скакавица“, „Ибър“ и „Централен рилски резерват“), съответстващи на I категория защитена територия по

in Rila: Rila primrose, Alchemilla pawlowskii and Rila rhubarb.

The National Park “Rila” is one of the most significant and most secure havens for the brown bear in Bulgaria. The park is home to the largest population of Balkan chamois in Bulgaria. Here is the highest colony of sousliks and one of four locations of the rare Alpine newt. The park is an important habitat for over 100 species of birds, including the golden eagle, Boreal owl, wood grouse, rock partridge and others.

National Park “Rila” is a significant conservation reservoir. It keeps 38% of plants occurring in Bulgaria, 80% of invertebrates, 80% of the glacial lake flora and fauna and 20% of terrestrial vertebrates.

The park has four reserves (“Parangalitsa”, “Skakavitsa”, “Ibar” and Central Rila Reserve) corresponding to category I protected area by IUCN, with a total area of 16 222.1 ha, or 20% of the total

IUCN, с обща площ 16 222,1 ха, или 20% от общата територия на парка. Централният рилски резерват обхваща 12 393 ха и е най-големият природен резерват в България.

Уникалните природни дадености, наличието на хижи и заслони, мрежата от туристически пътеки и екопътеки, както и изградената паркова инфраструктура в НП „Рила“ са много добри условия за практикуване на специализиран туризъм в защитената територия и в района около нея.

Всички резервати и паркът са включени в Списъка на ООН на националните паркове и еквивалентните на тях резервати.

НП „Рила“ попада в териториалния обхват на защитена зона за опазване на дивите птици и защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна от мрежата „Натура 2000“.

Резерватът „Риломанастирска гора“, който се охранява и контролира от ДНП „Рила“, е в териториалния обхват на защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

До 2013 г. НП „Рила“ е член на мрежата PAN Parks, представляваща мрежа от добре съхранени европейски паркове, осигуряващи и условия за развитие на устойчив туризъм.

На 1. 03. 1977 г. резерватът „Парангалица“ е включен в Програмата „Човек и биосфера“ на ЮНЕСКО.

Паркът и хората

ДНП „Рила“ прилага добри практики в осъществяването на информационни кампании за повишаване на екологичното съзнание и култура на учениците и за отбелязване на дати от природозащитния календар (годишнина на НП „Рила“, Световен ден на водата, Ден на Земята, Ден на биологичното разнообразие, Световен ден на околната среда, Световен ден на птиците и др.). Ежегодно парковата администрация работи с хиляди деца, ученици, студенти и клубове от общините около парка и от страната. Провежда открити уроци, изложби, образователни програми, образователни екологични програми, интерпретативни опознавателни маршрути, доброволчески акции.

Богатото биологично разнообразие и характер-

territory of the park. Central Rila Reserve covers 12,393 ha and is the largest natural reserve in Bulgaria.

The unique natural wealth, the presence of huts and shelters, the network of hiking trails and eco paths, as well as the existing park infrastructure in the National Park “Rila” are very good opportunities to practice specialized tourism in the protected area and its surroundings.

All reserves and the park are included in the UN List of National Parks and Equivalent Reserves.

National Park “Rila” falls within the territorial scope of the protected area for the conservation of wild birds and a protected area for conservation of natural habitats and of wild fauna and flora from the network “Natura 2000”.

The reserve “Rila Monastery”, which is guarded and controlled by the NPD “Rila” is in the territorial scope of a protected area for conservation of natural habitats and of wild fauna and flora.

By 2013, the National Park “Rila” was a member of the PAN Parks network, a network of well-preserved European parks, ensuring conditions for sustainable tourism development.

On 1. 03. 1977 the reserve “Parangalitsa” was included in the “Man and Biosphere” Programme of UNESCO.

The Park and the People

NPD “Rila” applies best practices in the implementation of information campaigns to raise the environmental awareness and culture of the students and to mark the dates of the conservation calendar (anniversary of the National Park “Rila”, World Water Day, Earth Day, Biodiversity Day, World Environment Day, World Day of Birds, etc.). Every year the park administration is working with thousands of children, students and clubs from municipalities around the park and from the country. It conducts open lessons, exhibitions, educational programs, environmental education programs, interpretive sightseeing routes, volunteer actions.

The rich biodiversity and typical sights of the

park are presented by specialized interpretive trails in the National Park “Rila”. Some of the popular specialized tourist routes of the National Park “Rila” are eco-trail “Beli Iskar”, “The Path of the Grouse” and “The Rila Primrose Path”, the botanical route “Friends of Plants” from Yavorova meadow to Urdin cirque.

Each year, NPD “Rila” holds a student competition for drawing, essay and school development on the theme “National Park Rila – Known and Unknown” that has become national two years ago. It is organized jointly with the longtime partner of the NPD “Rila” - the United Children's Complex – Blagoevgrad.

Together with the National Trust Eco Fund, NPD “Rila” organized and held 5 competitions for the National Award for Nature Conservation “Mimi Pramatarova”. It is a literary contest, launched in 2006, and each year the topics are different: “Nature and People of Bulgaria in the XXI century”, “The Forest – an Endangered World”, “If They Could Talk...” and others.

ните забележителности на парка се представят посредством Специализираните интерпретативни маршрути в НП „Рила“. Едни от популярните специализирани туристически маршрути на територията на НП „Рила“ са екопътеката „Бели Искър“, „Пътеката на глухаря“ и „Пътеката на рилската иглика“, ботаническият маршрут „Приятелите на растенията“ от Яворова поляна до Урдин циркус.

Всяка година ДНП „Рила“ провежда Ученически конкурс за рисунка, есе и ученическа разработка на тема „Национален парк „Рила“ – познат и непознат“, който от две години е национален. Организира се съвместно с дългогодишния партньор на ДНП „Рила“ – Обединения детски комплекс – Благоевград.

Съвместно с Националния доверителен екофонд ДНП „Рила“ организира и проведе 5 конкурса за Националната награда за природозащита „Мими Праматарова“. Конкурсът е литературен, стартира през 2006 г., а темите всяка година са различни: „Природата и хората на България през XXI век“, „Гората – един застрашен свят“, „Ако можеха да говорят...“ и други.

Реализирани проекти

Рилските езера
през април

The Rila Lakes
in April

Успешно реализирани от ДНП „Рила“ проекти са „Модел за развитие на устойчив туризъм от местните общности около НП „Рила“ (2005 г.) и „Създаване и прилагане на Стратегия за развитие на устойчив туризъм около Националния парк „Рила“ в подкрепа на икономическото развитие и опазването на природата“ (2006–2007 г.), финансирани от фондация „PAN Parks”.

НАЦИОНАЛЕН ПАРК „ЦЕНТРАЛЕН БАЛКАН”

Националният парк „Централен Балкан” е разположен в Централна Стара планина и включва три части на планинската верига на Балкана – Златишко-Тетевенска планина (с най-висок връх Вежен, 2198 м н.в.), Троянска планина (с най-висок връх Купена, 2169 м н.в.) и Калоферска планина (с най-висок връх Ботев, 2376 м н.в., който е и най-високият връх в Стара планина).

Паркът е обявен със Заповед №843/31.10.1991 г. на министъра на околната среда и в съответствие с действащото тогава законодателство и неговият статут е „народен“. С приемането на ЗЗТ през 1998 г. парковете с национално значение са определени като изключителна държавна собственост. Законът урежда прекатегоризация на народния парк „Централен Балкан“ в национален парк със Заповед №РД-396/15.10.1999 г. на министъра на околната среда и водите. По този начин в съответствие с чл. 18, ал. 1 от Конституцията на Република България е определен видът на собствеността на територията в границите на народния парк „Централен Балкан” – изключителна държавна собственост. Такива са земите, горите и водните площи, разположени на територията на парка.

Управлението на защитената територия преминава през различни етапи.

Със Заповед №62/15.02.1996 г. на Комитета по горите се създава Управление на народния парк „Централен Балкан”, със седалище в Троян и офис в Карлово. Съгласно същата заповед горските стопанства „организируют и осъществяват охраната, опазването, управлението и възпроизводството на природните ресурси в земите от горския фонд”. Управлението в Троян е закрито на 15. 02. 1999 година.

Със Заповед №РД-252/11.06.1996 г. на министъра

Implemented Projects

Successfully implemented projects by NPD “Rila”: “Model for Sustainable Tourism Development in Local Communities around the Rila NP” (2005) and “Creating and Implementing the Strategy for Sustainable Tourism Development around the “Rila” NP in support of Economic Development And Environmental Protection” (2006-2007), funded by the PAN Parks Foundation.

“CENTRAL BALKAN” NATIONAL PARK

The National park “Central Balkan” is located in the Central Stara Planina Mountain and consists of three parts of the mountain range of the Balkan – Zlatitsa-Teteven Mountain (highest peak Vezhen, 2198 m above sea level), the Troyan mountain (highest peak Kupena, 2169 m above sea level) and the Kalofer mountain (highest peak Botev, 2376 m above sea level, which is the highest peak in Stara Planina).

The park was established by Ordinance No. 843 / 31.10.1991 of the Minister of Environment and in accordance with the then current legislation and its status was “People's Park”. With the adoption of the PAA in 1998, parks of national importance were defined as exclusive state property. The Act regulated the re-categorization of the people's park “Central Balkan” into a National Park with Ordinance No. 396 / 15.10.1999 of the Minister of Environment and Water. Thus, in accordance with Art. 18, para. 1 of the Constitution of the Republic of Bulgaria, was determined the type of property within the boundaries of National park “Central Balkan” - exclusive state property. Such are the lands, forests and water areas located in the park.

The management of the protected area went through various stages.

By Ordinance No. 62 / 15.02.1996 of the Committee on Forestry was created the Management of the National Park “Central Balkan”, headquartered in Troyan and with offices in Karlovo. Under the same order forestry holdings “organize and carry out security, protection, management and regeneration

на околната среда и водите, считано от 15. 07. 1996 г. се създава районна инспекция по околната среда за народния парк „Централен Балкан”, със седалище в град Габрово. Инспекцията започва работа на 8. 10. 1996 г.

Впоследствие със Заповед №РД-155/14.05.1997 г. министърът на околната среда и водите преобразува инспекцията в отдел за народния парк „Централен Балкан” към районната инспекция за опазване на околната среда, Велико Търново. На 29.12.1998 г. със Заповед №РД-506 на министъра на ОСВ отделът за народния парк „Централен Балкан” към РИОСВ, Велико Търново, е закрит.

ДНП „Централен Балкан“ е създадена на 29.12.1998 г. със Заповед №РД-506 (изменена със Заповед №РД-75/03.02.2006 г.) на министъра на околната среда и водите като самостоятелно юридическо лице на пряко подчинение на министъра на околната среда и водите със седалище в гр. Габрово.

През 2006 г. на ДНП „Централен Балкан“ е възложено и управлението на две защитени територии извън парка – резервата „Еленова гора” в землището на с. Сахране (община Павел баня) с площ 53,88 ха и поддържаения резерват „Чамджа” в землището на с. Христо Даново (община Карлово) с площ 66,83 ха.

НП „Централен Балкан“ е с площ 71 669,5 ха. През 2008 г., в резултат от използването на по-точни методи при обявяването на защитената зона „Централен Балкан“ като част от мрежата „Натура 2000”, територията на парка е изчислена на 72 021,1 ха.

Паркът е разположен на територията на 5 административни области: Ловеч, Пловдив, Стара Загора, София и Габрово.

С цел осъществяване на ефективно оперативно ръководство паркът е разделен на 7 паркови участъка (ПУ) със съответен териториален обхват – ПУ „Тетевен“, ПУ „Троян“, ПУ „Стоките“, ПУ „Тъжа“, ПУ „Калофер“, ПУ „Карлово“, ПУ „Клисура“.

Природни забележителности и биологично разнообразие

От трите национални парка в България „Централен Балкан“ е с най-голям брой типове местообита-

of natural resources in forest lands”. The management in Troyan was closed on 15. 02. 1999.

By Ordinance No. 252 / 11.06.1996 of the Minister of Environment and Water, as of 15. 07. 1996 was created a Regional Inspectorate of Environment for the People's Park “Central Balkan”, based in the town of Gabrovo. The Inspectorate began work on 8. 10. 1996.

Subsequently, with Ordinance No. 155 / 14.05.1997, the Minister of Environment and Waters transformed the inspectorate into a department for the national park “Central Balkan” with the regional inspectorate for environmental protection, Veliko Tarnovo. On 29.12.1998 with Ordinance No. 506 of the Minister of Environment and Water, the department for the national park “Central Balkan” with RIEW Veliko Tarnovo was closed.

NPD “Central Balkan” was established on 29.12.1998 with Ordinance No. 506 (as amended by Ordinance No. 75 / 03.02.2006) of the Minister of Environment and Water as an independent entity directly reporting to the Minister of Environment and Water and its headquarters is located in the town of Gabrovo.

In 2006, the NPD “Central Balkan” was entrusted with the management of two protected areas outside the park – the reserve “Elenova Gora” on the territory of the village of Sahrane (Pavel Banya Municipality) with an area of 53.88 ha and the maintained reserve “Chamdzha” on the territory of the village Hristo Danovo (Karlovo municipality) with an area of 66.83 ha.

The National Park “Central Balkan” has an area of 71 669.5 ha. In 2008, resulting from the use of more accurate methods in announcing the “Central Balkan” protected zone as part of the network Natura 2000, the park was estimated at 72 021.1 ha.

The park is located on the territory of 5 districts: Lovech, Plovdiv, Stara Zagora, Sofia and Gabrovo.

In order to implement effective operational management, the park is divided into 7 park sections (PS) with a respective territorial range – PS “Teteven”, PS “Troyan”, PS “Stokite”, PS “Tuzha”, PS

ния.

Доказателство за разнообразието и ценността на природните местообитания е, че сред тях са 86 хабитатни единици по класификацията на EUNIS. Повечето от тях (77%) имат европейска и/или национална природозащитна значимост.

Паркът е едно от най-важните убежища (рефугиуми) на аркто-алпийски елементи във високите планини на южната част на Европа.

Представени са 35 типа природни местообитания съгласно ЗБР, които са предмет на опазване от „Натура 2000“ (Директива за местообитанията). Девет от тях са в категорията „приоритетни за опазване“.

Разнообразни са растителните съобщества. Те са отнесени към 21 класа, 31 разреда, 48 съюза и 53 асоциации.

Паркът има висока степен на биологично разнообразие на макромицети. Установени са общо 336 вида макромицети, отнесени към 6 класа, 20 разреда, 66 семейства и 155 рода.

Известните видове мъхове наброяват 235 вида и са от 48 семейства.

Установени са 1689 вида спорови и семенни растения, принадлежащи към 499 рода и 102 семейства.

Регистрирани са 166 вида лечебни растения – 66,4% от фонда им в страната.

От безгръбначната фауна са установени 2366 вида, което според учените е една пета от очакваното многообразие. С относително висок процент на ен-

“Kalofer”, PS “Karlovo”, PS “Klisura”.

Natural Monuments and Biological Diversity

Of the three national parks in Bulgaria, the “Central Balkan” is with the greatest number of habitat types.

Proof of the value and diversity of natural habitats is that there are 86 habitat units among them under the classification of EUNIS. Most of them (77%) have a European and/or national conservation importance.

The park is one of the most important shelters (refuges) of arctic-alpine elements in the high mountains of southern Europe.

35 types of natural habitats are presented under the Biological Diversity Act, subject to the protection of Natura 2000 (Habitats Directive). Nine of them are in the category of “priority for conservation”.

There are diverse plant communities. They are assigned to 21 classes, 31 orders, 48 alliances and 53 associations.

The park has a high biodiversity of macromycetes. A total of 336 species of macromycetes have been established, relative to 6 classes, 20 orders, 66 families and 155 genera.

Known moss types number 235 species and 48 families.

Национален парк
„Централен Балкан“

Central Balkan
National Park

демизъм сред безгръбначните животни са насекомите – 113 вида, съставляващи 7% от общия брой.

От тях 62 вида са балкански, 31 вида са български и 20 вида са локални ендемити.

На територията на парка се срещат повече от 50% от видовете от българската орнитофауна и 40% от гнездящите у нас видове.

Националният парк опазва световнозначимите популации на осем вида животни: снежната полевка (*Chionomys nivalis*), лалугера (*Spermophilus citellus*), сляпото куче (*Nannospalax leucodon*), дългоухия нощник (*Myotis bechsteinii*), дивата котка (*Felis silvestris*), горския сънливец (*Dryomys nitedula*), лешниковия сънливец (*Muscardinus avellanarius*), балканската дива коза (*Rupicapra rupicapra*).

От всичките 30 вида европейски прилепи 18 вида са установени в парка. Осем от тези видове се смятат за изключително застрашени.

Паркът е формообразователно огнище за растения и безгръбначни животни.

В парка се намира най-северното в света находище на бяла мура.

Паркът е най-важната защитена територия в световен мащаб за полубеловратата мухоловка, южния белогръб кълвач, бехщайновия нощник, лалугера и планинското сляпо куче.

На територията на парка са установени 307 вида гръбначни, както следва: 3 вида риби, 9 вида земноводни, 15 вида влечуги, 220 вида птици (123 вида се

There have been identified 1689 species of spore and seed plants belonging to 499 genera and 102 families.

There have been registered 166 species of medicinal plants – 66.4% of their fund in the country.

There have been identified 2366 species of invertebrates, which scientists say is one fifth of the expected diversity. With a relatively high rate of endemism among invertebrates are insects – 113 types, constituting 7% of the total count.

Of these, 62 species are Balkan, 31 species are Bulgarian and 20 species are local endemics.

The park houses more than 50% of the Bulgarian avifauna species and 40% of the species nesting here.

The National Park protects the globally important populations of eight species of animals: the snow vole (*Chionomys nivalis*), the souslik (*Spermophilus citellus*), the lesser mole-rat (*Nannospalax leucodon*), the Bechstein's bat (*Myotis bechsteinii*), the wild cat (*Felis silvestris*), the forest dormouse (*Dryomys nitedula*), the hazel dormouse (*Muscardinus avellanarius*), the Balkan chamois (*Rupicapra rupicapra*).

Of the 30 species of European bats, 18 species have been identified in the park. Eight of these species are considered extremely endangered.

The park is a speciation centre for plants and invertebrates.

In the park is located the most northern locality

срещат през гнездовия, а 97 извън гнездовия период) и 60 вида бозайници.

В парка се намира най-значимото национално находище на уралска улулица и на балкански кеклик.

Паркът е ключова територия за възстановяване на едрите европейски видове лешояди – белоглав, черен и брадат, и на ловния сокол.

Паркът е един от най-значимите в България екологични коридори, способстващ за генетичния обмен, разпространението и връзката между видове от Карпатите и други планини в Източна Европа, южната част на Балканския полуостров и Мала Азия.

Паркът е една от трите защитени територии с най-висока степен на естественост (над 70% от територията е заета от естествени екосистеми).

Паркът съхранява около 30% от срещащите се в България безгръбначни таксони, 54% от размножаващите се в страната видове сухоземни гръбначни животни, над 50% от видовете от сухоземната флора на страната.

На територията на парка са разположени 9 резервата – „Боатин“, „Царичина“, „Козя стена“, „Стенето“, „Стара река“, „Джендема“, „Северен Джендем“, „Пеещи скали“ и „Соколна“. Осем от резерватите (с изключение на „Козя стена“), както и паркът като цяло, са включени в списъка на ООН на националните паркове и защитените територии.

Общата площ на деветте резервата в парка е 20 019,6 ха, 28% от площта му.

Националният парк включва гори с обща площ 44 220 ха (61%) и високопланински пасища и ливади с обща площ 27 801,1 ха (39%).

Принос към международни природозащитни мрежи

През 1977 г. резерватите „Боатин“, „Царичина“, „Стенето“ и „Джендема“ са обявени за биосферни резервати в рамките на програмата на UNESCO „Човекът и биосферата“.

През периода 2001–2010 г. международното сътрудничество и европейската интеграция на ДНП „Централен Балкан“ се изразяват в сертифициране-

in the world of Balkan pine.

The park is the most important protected area in the world for the semi-collared flycatcher, the white-backed woodpecker, the Bechstein's bat, the souslik, and the lesser mole-rat.

In the park are established 307 vertebrate species, as follows: 3 species of fish, 9 species of amphibians, 15 species of reptiles, 220 species of birds (123 species occur during the breeding and 97 during the non-breeding period,) and 60 species of mammals.

The park is the most significant national location of Ural owl and rock partridge.

The park is a key territory for the recovery of large European vultures – the griffon, the cinereous and bearded vulture, and the Saker falcon.

The park is one of the most important ecological corridors in Bulgaria, conducive to genetic exchange, distribution and relationship between the species of the Carpathians and other mountains in Eastern Europe, the southern part of the Balkan Peninsula and Asia Minor.

The park is one of the three protected areas with the highest degree of naturalness (over 70% of the territory is occupied by natural ecosystems).

The park stores about 30% of invertebrate taxa occurring in Bulgaria, 54% of the country's breeding species of terrestrial vertebrates, over 50% of species of terrestrial flora of the country.

On the territory of the park are located nine reserves – “Boatin”, “Tsarichina”, “Kozya Stena”, “Stara Reka”, “Dzhendema”, “Severen Dzhendem”, “Peesh-ti Skali”, and “Sokolna”. Eight of reserves (except for “Kozya Stena”) and the park in general, are included in the UN list of national parks and protected areas.

The total area of the nine reserves in the park is 20 019.6 ha, 28% of its area.

The national park includes forests with a total area of 44 220 ha (61%) and alpine pastures and meadows with a total area of 27 801.1 ha (39%).

Contribution to International Environmental Networks

In 1977 the reserves “Boatin”, “Tsarichina”,

то и членството в природозащитни организации и в поемането на дългосрочни ангажменти относно развитието на устойчив туризъм, съхраняването и опазването на местообитания и биоразнообразие, отговорното управление на парка.

От 2003 г. паркът е сертифициран и приет за член на Европейската мрежа защитени територии PAN Parks.

От 2006 г. националният парк „Централен Балкан“ е член на федерация EUROPARC.

През 2008 г. паркът е обявен за защитена зона в Европейската екологична мрежа „Натура 2000“ по Директивата за птици. „Централен Балкан“ е основен елемент от Общоевропейската екологична мрежа „Натура 2000“ в България. Предстои публикуването на заповед за обявяване на парка за защитена зона и по Директивата за местообитанията.

Паркът е включен в „индикативния“ списък на обекти на България, които могат да бъдат предложени за включване в Списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО след оценка от международните експерти на организацията.

На 21. 10. 2009 г. Комитетът на министрите на Съвета на Европа удостои парковата дирекция с Европейска диплома за защитена територия. Това е признание за международната значимост на парка, за неговите забележителни природни богатства, богатата флора и фауна, културно-историческо наследство, традиционни социално-икономически дейности и добро управление.

Паркът и хората

Територията на парка винаги (и преди обявяването му) е била притегателно място за туристи и любители на планината.

Най-широко застъпен и препоръчителен е пешеходният туризъм. Има условия за скиспорт, наличието на скални масиви и стени е подходящо за алпинизъм и други екстремни спортове като делта-планеризъм, чието практикуване става на определени места и след съгласуване с дирекцията.

Нараства интересът към конния туризъм, планинския велотуризъм, наблюдението на птици, растения,

“Steneto” and “Dzhendema” are declared biosphere reserves within the program of UNESCO “Man and Biosphere”.

During the period 2001-2010, international cooperation and European integration of the NPD “Central Balkan” is expressed in certification and membership in environmental organizations and long-term commitments on sustainable tourism development, conservation and protection of habitats and biodiversity, responsible management of the park.

Since 2003 the park has been certified and accepted as a member of the European network of protected areas PAN Parks.

Since 2006, the national park “Central Balkan” is a member of the Federation EUROPARC.

In 2008 the park was declared a protected area in the European ecological network Natura 2000 under the Birds Directive. “Central Balkan” is a key element of the Pan-European ecological network Natura 2000 in Bulgaria. The publication of the ordinance declaring the park a protected zone under the Habitats Directive is pending.

The park is included in the “indicative” list of sites in Bulgaria, which can be proposed for inclusion in the List of World Heritage of UNESCO after evaluation by international experts of the organization.

On 21. 10. 2009 the Committee of Ministers of the Council of Europe awarded the Park Directorate with European Diploma for protected areas. This is a recognition of the international significance of the park for its remarkable natural treasures, rich flora and fauna, cultural heritage, traditional socio-economic activities and good governance.

The Park and the People

The park has always (also before its establishment) been an attractive place for tourists and mountain lovers.

The most widespread and recommended is hiking tourism. There are conditions for ski sport, the presence of rock massifs and walls is suitable for climbing and other extreme sports like paragliding, whose practice is carried out in designated places

едри бозайници, фотолов, чиито маршрути и поведението на туристите са съобразени с утвърдените в Плана за управление специализирани маршрути.

Парковата дирекция е създадала и няколко интерпретирани и специализирани маршрута (екопътеки и опознавателни маршрути). Сред популярните са: екопътеките „Царичина“, „Видимско пръскало“, „Бабско пръскало“ и „Бяла река“, интерпретираните маршрути „Водните дупки“, „По стъпките на балканджиите“, „Беклемето – Курт хисар“, специализираният маршрут за хора с физически увреждания „Достъпна среда – Беклемето“.

По инициатива на дирекцията през последните години се насърчават формите на образователен туризъм. Защитената територия е традиционен домакин на учебни пътувания, летни учебни практики, доброволчески и природозащитни практики, пътуващи училища, детски лагери за оцеляване в планината и други.

Дирекцията работи не само за информиране, а и за привличане и информирано участие на обществеността при вземането на управленски решения. Към ДНП „Централен Балкан“ са създадени и действат Научен консултативен съвет с делегираното участие на представители от научните институти и Обществен консултативен съвет, разработил Дългосрочна визия (до 2050 г.) за НП „Централен Балкан“ – „Поглед към общото ни бъдеще“.

and in coordination with the Directorate.

There is growing interest in equestrian tourism, mountain biking, bird watching, plants, large mammals, photo hunting, whose routes and tourist behaviour are consistent with the established in the Management Plan specialized routes.

The NPD has created several interpreted and specialized routes (eco trails and sightseeing routes). Among the popular ones are: eco-trail “Tsarichina”, “Vidimsko Pruskalo”, “Babsko Pruskalo”, and “Byala Reka”; the interpreted routes “Vodnite Dupki”, “In the Footsteps of the Balkan People”, “Beklemeto – Kurt Hisar”, the specialized route for people with physical disabilities “Accessible Environment – Beklemeto”.

At the initiative of the directorate in recent years the forms of educational tourism have been encouraged. The protected area is the traditional host of educational trips, summer educational practices and voluntary conservation practices, travelling schools, children's camps for mountain survival, and more.

The Directorate works not only to inform, but also to attract informed public participation in the decision making process. The NPD “Central Balkan” has a Scientific Advisory Board with delegated representatives from research institutes and a Public Advisory Council that has developed a long term vision (up to 2050) for the National Park “Central Balkan” - “A Look at our Common Future”.

**Реализирани
проекти**

От своето създаване дирекцията участва в множество проекти, които са финансирани от различни източници – НДЕФ, ОПОС, Глобалния екологичен фонд (GEF), немската фондация DBU, и са свързани с възстановяване и управление на алпийски хабитати, хибридни системи за осветление и соларни системи за топла вода за обекти в НП „Централен Балкан“, природосъобразно използване на пасищата – TRINET и др. Резултат на проекти, финансирани от фондация PAN Parks, са разработената Стратегия за устойчив туризъм за региона на НП „Централен Балкан“ и пилотното сертифициране на туристически обекти с логото на PAN Parks в региона на НП „Централен Балкан“.

**Управление в
партньорство**

ДНП „Централен Балкан“ в партньорство с местни общности и НПО е създадал партньорски информационни центрове, разположени извън парка, в които се предоставя информация и се извършва природозащитна и образователна дейност. Тя подкрепи изграждането на 5 екопътеки в парка и се ангажира с тяхното поддържане.

**Implemented
Projects**

Since its establishment, the Directorate has participated in numerous projects funded from different sources – NTEF, OPE, the Global Environment Facility (GEF), the German foundation DBU, and are related to restoration and management of alpine habitats, hybrid lighting systems and solar systems for hot water for sites in the National Park ОПОС environmentally friendly use of pastures – TRINET and others. A result of projects funded by the Foundation PAN Parks, are the developed Strategy for sustainable tourism for the region of the National Park “Central Balkan”, and the pilot certification of tourist sites with the PAN Parks logo in the region of the National Park “Central Balkan”.

**Management in
Partnership**

The NPD “Central Balkan” in partnership with local communities and NGOs has created partnership information centres located outside the park, which present information and carry out conservation and educational activities. It has supported the establishment of five trails in the park and is engaged with their maintenance.

Международен ден на биологичното разнообразие, на което Майкъл Ушер връчва от името на Генералния секретар на Съвета на Европа Диплома за защитени територии на директора на Национален парк Централен Балкан, май 2010 г.

International Day for Biodiversity, Michael Usher, on behalf of the Secretary General of the Council of Europe, awards the Director of Central Balkan National Park with the European Diploma for Protected Areas, May 2010

Събитие с деца с цел повишаване на екологичната култура

Environmental awareness raising event with children

ИЗПЪЛНИТЕЛНА
АГЕНЦИЯ ПО ОКОЛНА
СРЕДА (ИАОС)

EXECUTIVE
ENVIRONMENT
AGENCY (ExEA)

Институционално развитие на Изпълнителната агенция по околна среда

В съвременния си вид ИАОС съществува от 1999 година. С ПМС №214/29.11.1999 г., обнародвано в ДВ, брой 104/01.12.1999 г., е приет Устройствен правилник на МОСВ, където е посочено, че Националният център за околна среда и устойчиво развитие (НЦОСУР) се преобразува в Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС).

НЦОСУР, който в периода 1994–1999 г. работва и организира развитието и усъвършенстването на Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг (НАСЕМ), събира, съхранява и обработва информация, свързана с околната среда. Центърът осъществява международна дейност съвместно със сродни организации и функционира чрез направления мониторинг, аналитични лаборатории, автоматизирана обработка на информацията, учебно-информационно и административно-стопанско, състоящи се от отдели, лаборатории и звена.

Центърът наследява други институции и променя наименованието и структурата си:

1999 г. до днес – Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС)

1994–1999 – Национален център по опазване на околната среда и устойчиво развитие при Министерството на околната среда (МОС)

1991–1992 – Център за екологичен мониторинг при МОС

1984–1991 – Научновнедрителски и информационен център към Комитета по опазване на природната среда (КОПС)

1976–1984 – Научен център по опазване на природната среда и водните ресурси към КОПС

1974–1976 – Научен център по водните ресурси и опазване на природната среда при Министерството на горите и опазване на природната среда (МГОПС)

1971–1974 – Център за научноизследователска дейност и прогнозиране на комплексното използване на природните ресурси към МГОПС .

INSTITUTIONAL DEVELOPMENT OF THE EXECUTIVE ENVIRONMENT AGENCY

In its present form ExEA has existed since 1999. With a CMD No. 214 / 29.11.1999, promulgated in State Gazette No. 104 / 01.12.1999, were adopted the Organisational Rules of the MoEW, which state that the National Centre for Environment and Sustainable Development (NCESD) shall be transformed into an Executive Environment Agency (ExEA).

NCESD, which in the 1994-1999 period, has organized and supervised the development and improvement of the National Automated System for Ecological Monitoring (NASEM), collects, stores and processes information related to the environment. The centre carries out international activities together with similar organizations and operates through the directions monitoring, analytical laboratories, automated information processing, educational information and administrative business, consisting of departments, laboratories and units.

The centre inherits other institutions and changes its structure and name:

1999 to the present day – Executive Environment Agency (ExEA)

1994-1999 – National Centre for Environmental Protection and Sustainable Development at the Ministry of Environment (MoE)

1991-1992 – Centre for Environmental Monitoring with MoE

1984-1991 – Scientific, Implementation and Information Centre of the Committee for Environmental Protection (CEP)

1976-1984 – Research Centre for Protection of Environment and Water Resources with the CEP

1974-1976 – Research Centre for Water Resources and Environmental Protection with the Ministry of Forests and Environment Protection (MFEP)

1971-1974 – Centre for scientific and research activity and forecasting of complex utilization of natural resources at MFEP

Структура, дейности и управление на ИАОС

Първият Устройствен правилник на ИАОС е приет на 25.04.2000 г. с ПМС №63. Той урежда дейността, структурата и организацията на работата на администрацията. През 2010 г. е приет нов Устройствен правилник, последните промени в него са отразени в ДВ, бр. 27/25.03.2014 г. В момента ИАОС е администрация към МОСВ за осъществяване прилагането на изискванията на законодателството и нормативната уредба, свързани с околната среда, включително за ръководство на Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), която е създадена и функционира в съответствие с чл. 1, т. 7 от ЗООС.

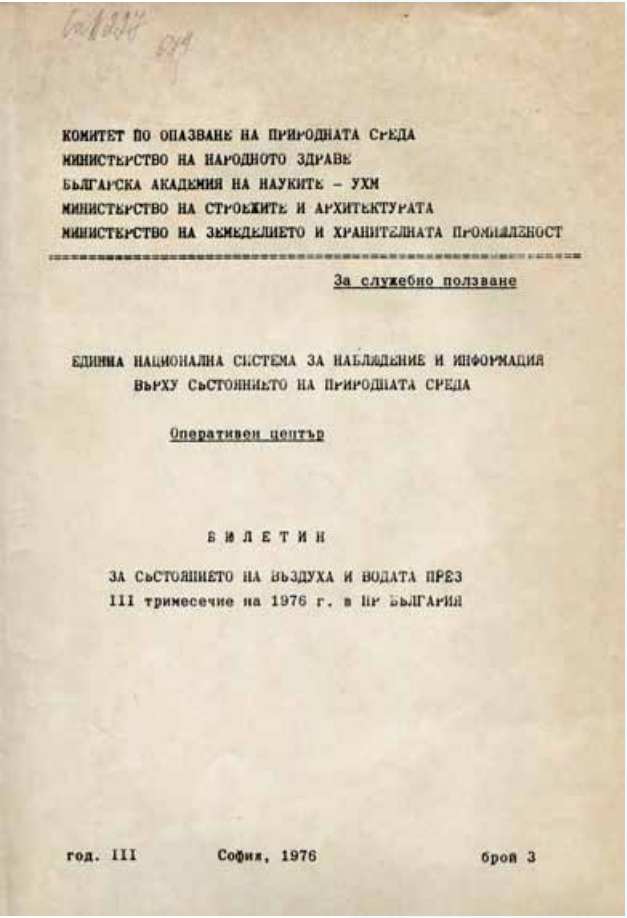
НСМОС се ръководи от министъра на околната среда и водите чрез ИАОС. Агенцията осигурява материално-техническите, методическите и програмно-информационните ресурси, необходими за ней-

STRUCTURE, ACTIVITIES AND MANAGEMENT OF THE ExEA

The first Rules of Procedure of the ExEA were adopted on 25.04.2000 by CMD No. 63. They regulated the activities, structure and organization of work of the administration. In 2010 were adopted new Rules of Procedure, the latest changes in it were reflected in SG 27 / 25.03.2014. At the moment ExEA is an administration subordinated to the the Ministry to carry out the implementation of the requirements of laws and regulations related to the environment, including the management of the National Environmental Monitoring System(NEMS), which is created and functions in accordance with Art. 1, p. 7 of the EPA.

NEMS is directed by the Minister of Environment and Water through the ExEA. The agency provides material-technical, methodological and

Бюлетин за състоянието на въздуха и водата през 3-то тримесечие на 1976 г.

Bulletins on the state of air and water in the third quarter of 1976

съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) №389/2013 г. на Комисията от 2. 05. 2013 г. за създаване на Регистър на ЕС.

Седалището на ИАОС е в гр. София. Тя се ръководи от изпълнителен директор, който при осъществяване на своите правомощия се подпомага от зам. изпълнителен директор, дирекционен съвет и експертен екологичен съвет. Агенцията е структурирана в обща и специализирана администрация. Административното ръководство на общата и специализираната администрация се осъществява от главен секретар.

Мисия и стратегическа цел на ИАОС е да работи за опазването на природното богатство на Република България, прилагайки националното законодателство и международния опит в сферата на околната среда, както и да осигури мониторинг на околната среда и данни за състоянието ѝ в полза на публичния достъп до информация и за формирането на екологични политики. Дейността на Агенцията се определя от следните основни цели:

- Постигане на информираност за състоянието на околната среда и природните ресурси в страната чрез поддържане на данни, регистри и карти, изготвяне и публикуване на представителна информация за нуждите на национални и международни институции. Предоставяйки данни, Агенцията допринася за формирането на националните и европейските политики в тази област.
- Целенасочена работа за формиране на чувствителност в обществото към проблемите на околната среда посредством информираност и екологично образование. Информационният център на ИАОС разполага с богата библиотека, предоставя специализирана информация в сферата на околната среда и изпълнява програма в подкрепа на екологичното образование.

МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

България е пълноправен член на **Европейската агенция по околна среда** и на **Европейската мрежа за информация и наблюдение** от 1. 08. 2001 г.

От 2001 г. ИАОС е **Национален координационен център** към Европейската агенция по околна

of greenhouse gas emissions (NRTQGGE) in accordance with the requirements of Regulation (EU) No. 389/2013 of the Commission of 2. 05. 2013 for the establishment of a EU Register.

The headquarters of the ExEA is located in the city of Sofia. It is headed by an Executive Director who shall be assisted by a deputy executive director, executive body and an expert ecological council in exercising its powers. The Agency is structured into a general and specialized administration. The administrative management of the general and specialized administration is performed by the chief secretary.

It is the mission and strategic objective of the ExEA to work for the preservation of the natural wealth of the Republic of Bulgaria, applying national legislation and international experience in the field of environment, and to provide environmental monitoring and data for its situation in favor of public access to information and the formation of environmental policies. The Agency's activity is determined by the following main objectives:

- Achieving awareness of the state of the environment and natural resources in the country by keeping data, records and maps, drafting and publication of representative information for national and international institutions. Providing data, the Agency contributes to the formation of national and EU policies in this area.
- Targeted work for the formation of sensitivity in society to environmental issues through awareness and environmental education. The Information Centre of the ExEA has a rich library, provides specialized information in the field of environment and implements a program to support environmental education.

INTERNATIONAL COOPERATION

Bulgaria is a full member of the **European Environment Agency** and the **European Environment Information and Observation Network** as of 1. 08. 2001.

Since 2001, the ExEA is a **National Coordi-**

среда (ЕАОС), която е агенция на ЕС и задачата ѝ е да осигурява стабилна и независима информация за околната среда. В момента в ЕАОС има 33 страни членки и шест сътрудничащи страни.

ИАОС е член и на **Мрежата на директорите на агенции по опазване на околната среда** (EPA Network). Това е неформална организация на директорите на агенциите по опазване на околната среда и на подобни институции от цяла Европа. Тя е среда за обмен на мнения, възгледи и опит по въпроси от общ интерес за организациите, участващи в ежедневното практическо прилагане на политиките в областта на околната среда.

Членството на България в ЕАОС е следствие на тригодишно предварително активно сътрудничество. То започва през 1997 г. с присъединяването на страната ни към **Мрежата за наблюдение и информация на околната среда на ЕС в частта мониторинг на въздуха** – EUROAIRNET. В Европейската мрежа за контрол на качеството на въздуха са включени 41 пункта от Националната система за екологичен мониторинг на МОСВ. Информацията започва да се събира, обработва и докладва от ИАОС (тогава НЦОСУР) при условията и в сроковете, определени от ЕАОС. Изпълнителната агенция (НЦОСУР) участва в партньорство, свързано със събиране, обработка и представяне в обобщен вид на информацията за емисии на вредни вещества. От 2012 г. ИАОС изпраща в реално време до ЕАОС данни за нивата на озон в атмосферния въздух от 19 пункта за контрол на качеството на атмосферния въздух.

Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в България ежедневно изпраща данни към Европейската система за обмен на радиологични данни (EURDEP), осигурен е и постоянен достъп до информацията от аналогични системи на страните от ЕС.

През 1998 г. се прави актуализация на пунктовете за мониторинг на повърхностните и подземните води. Тогава България се включва и в **Европейската мрежа за мониторинг на водите** (EUROWATERNET).

Съвместно с асоциираните към ЕС страни България участва в проекта „КОРИНЕ – земно покритие”,

nation Centre of the European Environment Agency (EEA), which is an agency of the EU and its task is to provide sound, independent information on the environment. Currently, the EEA has 33 member countries and six cooperating countries.

ExEA is a member of the **Network of Directors of Environmental Protection Agencies** (EPA Network). This is an informal organization of directors of environmental protection agencies and similar institutions across Europe. It is an environment for the exchange of opinions, views and experiences on issues of common interest to organizations involved in the daily practical implementation of environmental policies.

Bulgaria's membership in the EEA is a result of three years of prior active cooperation. It began in 1997 with the accession of our country to the **Network for monitoring and information of the environment of the EU in the part for monitoring of the air** – EUROAIRNET. In the European network for monitoring air quality are included 41 points by the National Environmental Monitoring System of the MoEW. Information began to be collected, processed and reported by the ExEA (then NCESD) under the terms and conditions set by the EEA. The Executive Agency (NCESD) participates in a partnership related to the collection, processing and summarized presentation of the information on emissions of harmful substances. As of 2012 ExEA sends in real time to EEA data on ozone levels in the air from 19 points for control of the air quality.

The National Automated System for continuous monitoring of gamma radiation in Bulgaria sends daily data to the European Radiological Data Exchange Platform (EURDEP), and has provided continuous access to information from similar systems of EU countries.

In 1998, updates the stations for monitoring of surface and groundwater were updated. Then Bulgaria was included in the **European Network for Water Monitoring** (EUROWATERNET).

результатите от който (сателитни изображения и цифрови данни за типовете земно покритие в страната) са предпоставка за разработване, представяне и популяризиране на различни дейности, свързани с политиката и управлението в почти всички икономически и научно-изследователски сектори.

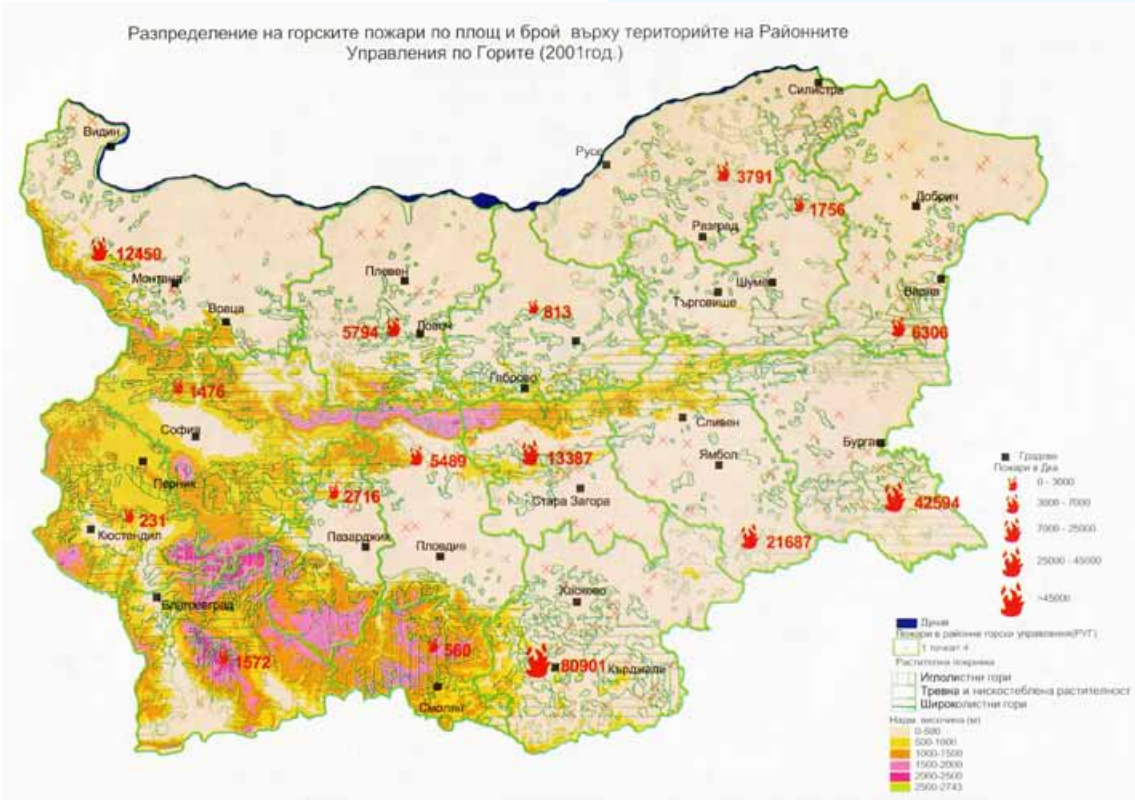
Международни докладвания по приоритетни потоци от данни

ИАОС докладва информация по всички приоритетни (задължителни) потоци и по някои доброволни. Ежегодно цялата подадена информация се използва за оценка на прилагането на правните норми в България и за изпълнение на задълженията, произтичащи от членството ни в ЕС и в други международни споразумения (конвенции). Обменът на цялата информация, постъпила от докладванията на страните членки, става посредством **Европейската мрежа за информация и наблюдение на околната**

Together with the states associated to the EU, Bulgaria participates in the project “CORINE – Land Cover”, the results of which (satellite imagery and digital data for types of land cover in the country) are a prerequisite for the development, presentation and promotion of various activities related to politics and governance in almost all economic and scientific-research sectors.

INTERNATIONAL REPORTING ON PRIORITY DATA FLOWS

ExEA reports information on all priority (required) flows and some voluntary ones. Annually all submitted information is used to assess the application of the legal rules in Bulgaria and the implementation of obligations arising from membership in the EU and other international agreements (conventions). The exchange of all information received from the reports of the Member

Разпределение на горските пожари по площ и брой върху териториите на Районните управления по горите (2001 г.)
Distribution of forest fires in area and number over the territories of the Regional forest management units (2001)

среда (EIONET) – партньорска мрежа между ЕАОС и отделните страни. Данните и информацията, споделени в рамките на EIONET, се използват от различни потребители в Европа за различни анализи и оценки, които прави ЕАОС. Оценяването е полезен инструмент за сравняване на изпълненията на страните, то служи и да насърчи подобряването на работата им при подготовката на съответния поток с данни.

Централното хранилище на данни (Central Data Repository – CDR) е част от EIONET и представлява своеобразна библиотека с доклади и данни за околната среда на всяка страна. И данните, и докладите са на разположение на интернет потребителите.

Докладванията от ИАОС се извършват с подкрепата на **Европейските тематични центрове** (ЕТЦ/ETC). Те представляват консорциум от организации от страни – членки на ЕАОС, които имат опит в определена област на околната среда и работят в подкрепа на изпълнението на програмата на ЕАОС. Структурирането на информацията, която докладва ИАОС, по приоритетни потоци е в съответствие с всички задължения за докладване или споразумения от 2001 г. до момента.

ИАОС предоставя данни за качеството на въздуха и емисиите в атмосферата, за климатичните промени, за емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух, за качеството и количеството на повърхностните и подземните води, за състоянието на земи и почви, за биологичното разнообразие.

Докладване до ЕК по **Европейския регистър за изпускане и пренос на замърсители** (ЕРИПЗ/E-PRTR) – от 2009 г. България чрез ИАОС докладва за първи път в съответствие с Регламент 166/2006 на Европейския парламент и на Съвета на Европа. Регламентът изисква осигуряване на специфична информация за изпускането на замърсители във въздуха, водата и почвата, за преноса извън площадката на отпадъци и замърсители в отпадъчни води.

Печатните издания за състоянието на околната среда са през определени периоди на развитие според възможностите и необходимостите на институцията.

В първите години на **Единната национална система за наблюдение и информация върху със-**

States is through the European Environment Information and Observation Network (EIONET) – peer network between the EEA and individual countries. Data and information shared within the EIONET is used by different users in Europe for a variety of analyses and assessments made by the EEA. Evaluation is a useful tool for comparing the performance of countries, it also serves to encourage the improvement of their work in preparing the relevant data stream.

The Central Data Repository – CDR is part of the EIONET and is a kind of library of reports and environmental data of each country. Data and reports are available to Internet users.

Reports from the ExEA are carried out with the support of **European Topic Centres** (ETCs / ETC). They represent a consortium of organizations from the countries – members of the EEA, that have experience in a specific area of the environment and work to support the implementation of the program of the EuEA. Structuring of the information reported by ExEA, under priority flows, is in compliance with all reporting obligations or agreements from 2001 until now.

ExEA provides data on air quality and air emissions, climate change, emissions of harmful substances in ambient air quality and quantity of surface and groundwater, status of land and soil, biodiversity.

Reporting to the EC under the **European Pollutant Release and Transfer Register** (E-PRTR / E-PRTR) – in 2009 Bulgaria through the ExEA reported for the first time in accordance with Regulation 166/2006 of the European Parliament and of the Council of Europe. The Regulation requires the provision of specific information on releases of pollutants to air, water and soil for off-site transfers of waste and pollutants in waste water.

Printed versions of the state of the environment are at certain periods of development according to the needs and possibilities of the institution.

тоянието на природната среда (1975–1992 г.) се издават **тримесечни бюлетини** за състоянието на въздуха и водата в НР България през съответния период на годината. Бюлетинът е печатен и е предназначен за служебно ползване от всички ведомства и организации, имащи отношение към опазването и подобряването на природната среда. Основната цел на бюлетина е предоставяне на информация, която да подпомага вземането на решения и разработването на концепции и програми по опазване на природната среда, както и да служи за научноизследователски и проектантски разработки. Издава се от оперативен център, създаден от министъра на горите и опазването на природната среда.

По-късно тримесечните бюлетини стават печатен орган на НЦОСУР и отразяват данни от Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг в Република България (1992 – до момента). Данните в бюлетините са резултат от пробовземания и анализи на НЦОСУР и на РИОС към МОС, на ХЕИ на Министерството на здравеопазването и на НИМХ при БАН. Бюлетините разширяват обхвата си и съдържат информация за състоянието на атмосферния въздух, за повърхностно течащите и морските води, за радиационната обстановка на околната среда, за резултатите от фоновата станция „Рожен“ и състоянието на горските екосистеми. Изследваните показатели са определени съгласно съществуващите стандарти и наредби за пределно допустимите концентрации (ПДК).

През 1996 г. започва издаването на **шестмесечен бюлетин** за състоянието на околната среда по течението на р. Дунав на общия българо-румънски участък. Той е издание на НЦОСУР, а по-късно и на ИАОС и на Научноизследователския и проектантско-технологичен институт по околна среда в Румъния. Бюлетинът отразява данните и състоянието на околната среда по отношение на атмосферния въздух, качеството на водите и контрола на радиоактивността в двойките градове Никопол–Турну Мъгуреле, Русе–Гюргево и Силистра–Кълъраш.

В началото на 90-те години, в съответствие с чл. 4 на ЗООС, започва издаването на **годишния доклад**

In the first years of the **Unified National System for Surveillance and Information on the State of the Environment** (1975-1992) were issued **quarterly bulletins** on the state of air and water in the People's Republic of Bulgaria in the corresponding period of the year. The bulletin was printed and intended for official use by all agencies and organizations concerned with the protection and improvement of the environment. The main purpose of the bulletin was to provide information to assist decision-making and development of concepts and programs on environmental protection, as well as to serve for research and design developments. It was issued by an operational centre established by the Minister of Forests and environmental protection.

Later quarterly bulletins became the printed publication of NCESD and reflected data from the National Automated Environmental Monitoring System in the Republic of Bulgaria (1992 – present). Data in this report are the result of sampling and analysis of NCESD and RIE of the MoE, HEI, Ministry of Health and the NIMH at BAS. The bulletins expanded their scope and contained information on the state of atmospheric air, surface flowing and marine waters, for the radiation situation of the environment, the results of the background monitoring station “Rozhen” and the state of forest ecosystems. Survey indicators were defined in accordance with existing standards and regulations on permissible concentrations (PC).

In 1996 began the issuing of a **biannual bulletin** on the state of the environment along the river Danube of the common Bulgarian-Romanian section. It is an edition of NCESD and later of the ExEA and of the Scientific Research and Design Technology Environment Institute in Romania. The bulletin reflects the data and state of the environment in terms of air, water quality and control of radioactivity in the twin towns Nikopol – Turnu Măgurele, Giurgiu – Ruse, and Silistra – Călărași.

In the early 90s, in accordance with Art. 4 of

за състоянието на околната среда. След приемането му от НС той се публикува като Годишник за състоянието на околната среда (Зелена книга). Главната цел на доклада е да характеризира основните компоненти и фактори на околната среда и тяхната динамика в средносрочен период.

След 2001 г. се преминава към индикаторен подход при изготвянето на Доклада в съответствие с изискванията на ЕАОС.

Индикаторите на околната среда са представени посредством петстепенна рамка за оценяване, която показва връзката между икономика, общество и околна среда. Движещите сили зад икономическите и социалните дейности оказват натиск върху околната среда, който влияе неблагоприятно върху въздуха, водата и почвата, а това от своя страна има негативен ефект върху човешкото здраве и екосистемите. Политиците и обществото отговарят и упражняват влияние за промяна на движещите сили, като този цикъл се повтаря непрекъснато.

Националният доклад е предназначен да информира преди всичко представителите на изпълнителната и законодателната власт за състоянието и рисковете за околната среда. В целевата група на ползвателите са научните и учебните организации, бизнесът и обществените организации. В настоящия доклад не са включени данни за предприемане на мерки за опазването на околната среда.

От 2005 г. тримесечните бюлетини и годишният доклад (Зелена книга) се публикуват само в електронен вид на уебстраницата на ИАОС.

По-важни международни проекти, по които ИАОС е партньор

1. Проект **„WATER – Интегрирано управление на водите на р. Дунав“**. Изпълнява се по Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния–България 2007–2013 г. Целта на проекта е модернизиране и развитие на интегрирани количествени и качествени измервания по румънската и българската обща граница река Дунав. Една от целите е да се разработи обща информационна система и трансграничен геопортал, от който обществеността ще се информира

the EPA, began the issuing of the **annual report** on the state of the environment. After its adoption by the National Assembly it is published as a Year Book on Status of the Environment (Green Book). The main objective of this report is to describe the main components and environmental factors and their dynamics in a medium term.

After 2001 gave rise to the indicator approach in the preparation of the Report in accordance with the requirements of the EEA.

Indicators of the environment are presented through a five-stage assessment framework that shows the relationship between economy, society and environment. The driving forces behind economic and social activities exert pressures on the environment that adversely affects the air, water and soil, which in turn has a negative effect on human health and ecosystems. Politicians and society meet and exert influence to change driving forces, and this cycle repeats continuously.

The national report is intended to inform the foremost representatives of the executive and legislative branches on the status and environmental risks. In the target group of users are scientific and educational organizations, businesses and public organizations. This report does not include data for measures to protect the environment.

Since 2005, quarterly newsletters and the annual report (Green Book) is published only in electronic form on the website of the ExEA.

MAJOR INTERNATIONAL PROJECTS IN WHICH THE ExEA IS A PARTNER

1. Project **“WATER – Integrated water management of the river Danube”**. Powered by CBC Programme Romania-Bulgaria 2007-2013. The aim of the project is modernization and development of integrated quantitative and qualitative measurements along the Romanian and Bulgarian common border of the river Danube. One of the objectives is to develop a common information system and cross-border geo-portal from which the public will be informed about the state

за състоянието на реката.

2. Проект „Осигуряване на специализирано техническо оборудване и внедряване на информационни системи, необходими за осъществяване на ефективен контрол на компонентите на околната среда“ – финансиран по приоритетна ос 4 „Техническа помощ“ ОПОС 2007–2013 г. По този проект е закупена аналитична апаратура за преоборудване на лабораториите на ГД ЛАД.

3. Проект „Изграждане на публичен електронен регистър на инсталациите, източници на емисии на летливи органични съединения, и свързването му с поддържаната в ИАОС информационна система“ – по ОП „Административен капацитет“, съфинансиран от ЕС чрез Европейския социален фонд. Целта на проекта е чрез изграждане на регистър на инсталациите, източници на емисии на летливи органични съединения (ЛОС), и софтуерно осигуряване на дейностите по управление и поддръжка на центра-

of the river.

2. Project “Provision of specialized technical equipment and implementation of information systems necessary for effective control of the environmental components” - financed under OPE 2007-2013 Priority Axis 4 Technical Assistance Under this project new analytical equipment for the laboratories of DG LAA was bought.

3. Project “Construction of a public electronic register of installations, sources of emissions of volatile organic compounds, and its connection with the information system maintained in the ExEA” - under OP Administrative Capacity, co-financed by the EU through the European Social Fund. The aim of the project is construction of a register of installations, sources of emissions of volatile organic compounds and software provision of activities of manage-

лизирания регистър да се постигне модернизация в администрацията и оптимизиране на работните процеси. Това от своя страна ще осигури прозрачност на процеса по осъществяване на контрол и по спазване на регулациите, свързани с опазване чистотата на атмосферния въздух във връзка с емисиите на летливи органични съединения.

4. Проект „Теренни проучвания на разпространението на видове/оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна – I фаза“, финансиран по ОПОС 2007–2013 г. Основна цел на проекта е проучване и оценка на състоянието на видове и техните местообитания, които са обекти на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие (НСМБР), набиране на актуална информация за разпространението и числеността на видове от НСМБР и техните местообитания на национално ниво, внедряване на нови/съвременни методи за оценка на състоянието на видове от НСМБР на национално ниво и техните местообитания.

5. Проект „Надграждане на геоинформационната система за управление на водите и докладване“. Той се реализира с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия чрез Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Проектът стартира на 24.03.2015 г. Целта е надграждане на съществуващата информационна система за мониторинг и доразвиването ѝ с нови модули, даващи възможност за докладване, съгласно Директивата за докладване по водите.

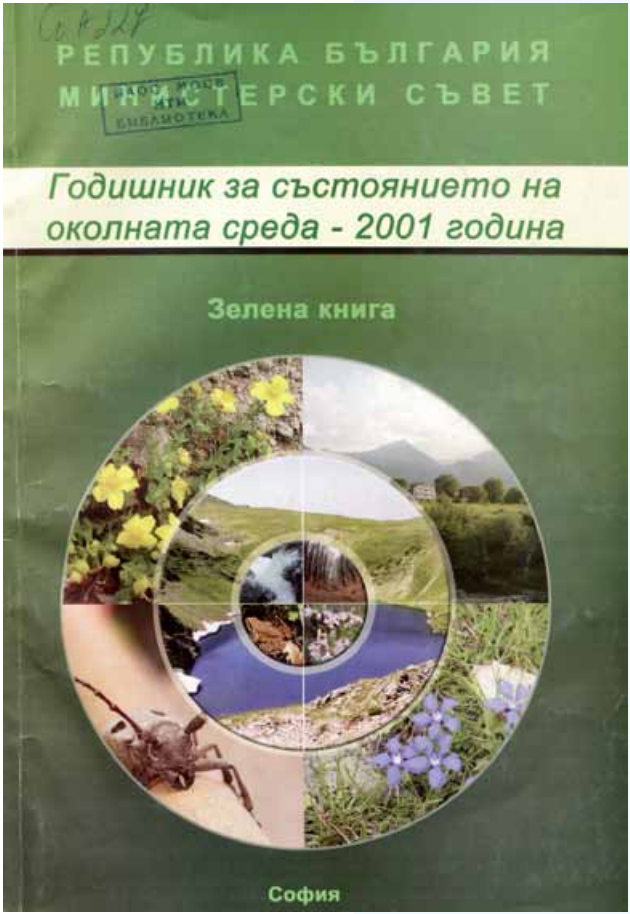
6. Проект „Съдействие за подобряване на възможностите на лабораториите на ИАОС при анализа на водни проби в съответствие с изискванията на Рамковата директива за водите“, финансиран по програма Advisory Assistance Programme (AAP) на Федералната агенция по околна среда – Германия. Целта на проекта е обмяна на опит, свързан с изпълнение на изискванията на РД 2000/60/ЕО и РД 2008/56/ЕО за определяне на приоритетни вещества и специфични замърсители в морски и други води с високо съдържание на соли.

ment and maintenance of the centralized registry to achieve modernization of the administration and optimization of working processes. This in turn will ensure transparency of the process of exercising control and compliance with regulations related to protection of the atmospheric air in relation to emissions of volatile organic compounds.

4. Project “Field studies of the distribution of species / assessment of the status of species and habitats throughout the country – I phase”, financed by OPE 2007-2013. The main objective of the project is to study and assess the status of species and their habitats that are subject to the National system of monitoring the status of biological diversity (NBMS), collection of up-to-date information on the distribution and abundance of species of NBMS and their habitats at national level, implementation of new/modern methods for assessing the status of species of NBMS at national level and their habitats.

5. Project “Upgrading the geo-information system for water management and reporting”. It is implemented with the financial support of Iceland, Liechtenstein and Norway through the Financial Mechanism of the European Economic Area. The project was launched on 24.03.2015. The aim is to upgrade the existing information system for monitoring and further developing it with new modules, allowing reporting under the Directive for reporting on water.

6. Project “Assistance to improve the capabilities of the laboratories of the EEA in the analysis of water samples in accordance with the requirements of the Water Framework Directive”, funded by the Advisory Assistance Programme (AAP) of the Federal Environment Agency – Germany. The aim of the project is to exchange experiences related to meeting the requirements of RD 2000/60 / EC and RD 2008/56 / EC for determining priority substances and specific pollutants in marine and other water with high salt content.

Годишник за състоянието на околната среда, 2001 г.

Annual report on the state of the environment, 2001

A small bird with a grey head, white underparts, and brown wings is perched on a branch of a yellow-flowered plant. The background is a soft, out-of-focus field of similar yellow flowers.

**ДРУГИ ИНСТИТУЦИИ,
РАБОТЕЩИ ПО
ПРОЕКТИ, СВЪРЗАНИ С
ОКОЛНАТА СРЕДА**

**OTHER INSTITUTIONS
OPERATING ON
PROJECTS RELATED TO
THE ENVIRONMENT**

ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА
УПРАВЛЕНИЕ НА
ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ
НА ОКОЛНАТА СРЕДА
(ПУДООС)

През 1992 г. със ЗООС е създаден Национален фонд за опазване на околната среда (НФООС) като извънбюджетна сметка и фонд в структурата на МОСВ. Функционирането му е регламентирано с Наредба за набиране, разходване и контрол на средствата по фондовете за опазване на околната среда, публикувана в ДВ, бр. 75/1995 г., изм. в ДВ, бр. 72/1996 г. и бр. 5/1999 година.

Управлението и стопанисването на средствата по фонда са осъществявани от управителен съвет с председател министъра на околната среда и водите.

Членове на УС са били заместник-министри от всички министерства, които имат отношение към проблемите на околната среда.

Решенията на УС са изпълнявани от Изпълнително бюро на НФООС, функциониращо като отдел към МОСВ.

Източниците за набиране на средства са били административни такси, санкции, такси върху течни горива, такси върху производството и вноса на пнев-

THE ENTERPRISE
FOR MANAGEMENT
OF ENVIRONMENTAL
PROTECTION ACTIVITIES
(ЕМЕРА)

In 1992 under EPA was created the National Environmental Protection Fund (NEPF) as an off-budget account and fund in the structure of the Ministry. Its functioning was regulated with an Ordinance on collecting, spending and control of the resources of funds for environmental protection, published in SG 75/1995, amended in SG 72/1996 and SG 5/1999.

Management of the resources of the fund was made by a management board chaired by the Minister of Environment and Water.

Board members were deputy ministers of all ministries, which relate to environmental issues.

Decisions of the Board were implemented by the Executive Bureau of the National Environmental Protection Fund, functioning as a department of the MoEW.

Funds were raised by administrative fees, penalties, taxes on liquid fuels, taxes on production and imports of tires, fees on water use, redemp-

матични гumi, такси върху водоползването, погасения и лихви по предоставени заеми.

Средствата по фонда са разходвани за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи, включително съоръжения за пречистване на отпадъчни води; довеждащи колектори, целесъобразни от екологична гледна точка; съоръжения за улавяне или обезвреждане на вредни компоненти, замърсяващи атмосферния въздух; газификация и други алтернативни източници на енергия, намаляващи замърсяванията; съоръжения, предназначени за намаляване на замърсяванията от транспорта и енергетиката; геозащитни съоръжения; съоръжения за опазване на земята, за борба с ерозията; съоръжения за депониране, обезвреждане и преработка на отпадъци и други.

Предвидена е била възможност за подпомагане на населени места от планински райони чрез финансиране на екологосъобразно земеделие и екологосъобразно животновъдство.

Извършвано е финансиране на националните паркове по утвърдени от МОСВ годишни планове за мероприятия по поддържане на прилежащите им терени и защитените територии. Проекти за безопасно съхранение на пестициди са финансирани от НФООС, след одобрение от Междуведомствената

tion and interest on loans.

The fund resources were spent on acquisition of tangible and intangible assets, including facilities for waste water treatment; inlet collectors, appropriate from an environmental standpoint; facilities to capture or neutralize harmful components, polluting the air; gas and other alternative sources of energy, reducing pollution; equipment designed to reduce pollution from transport and energy; geo-protection facilities; equipment for protection of land, against erosion; disposal facilities, disposal and recycling of waste and others.

An opportunity was provided to support settlements in mountainous areas by financing environmentally sound farming and environmentally friendly stock-breeding.

Funding for national parks was carried out by annual plans approved by the MoEW for events regarding maintaining their adjoining land and protected areas. Projects for safe storage of pesticides were financed by NEPF after approval by the Joint Expert Committee.

Amounts were allocated in the form of grants to municipalities and interest-free loans to companies. Projects were funded with direct environmental effects and real benefits for the environ-

Събитие по случай една година от създаване на ПУДООС 2004 г.

Event celebrating the 1st anniversary of EMEPA, 2004

Събитие по случай 10 години на ПУДООС, 2013 г.

Event celebrating the 10th anniversary of EMEPA

експертна комисия.

Сумите са отпускани под формата на безвъзмездни помощи на общини и безлихвени заеми на фирми. Финансирани са проекти с непосредствен екологичен ефект и действителни ползи за околната среда.

Заеми са отпускани при 2-годишен гратисен период и 3-годишен срок за възстановяване и са обезпечавани с банкова гаранция.

НФООС е създаден като инвестиционен фонд. Около 90% от средствата са разходвани за инвестиционни проекти, но са отделяни средства и за проекти с неинвестиционен характер, за научни разработки, за просветна и пропагандна дейност, за изграждане и поддържане на Националната система за мониторинг и контрол по опазване на околната среда.

НФООС създава традицията да бъде обявяван тематичен конкурс за **Националната кампания „За чиста околна среда“**. Първоначално той е обявяван два пъти годишно и е насочван към неправителствени организации и общини.

Общо за периода на съществуване на фонда са отпуснати над 1,5 млн. лв. по над 290 договора. До края на 2002 г. са разплатени над 39 млн. лв. за изграждане на пречиствателни станции за отпадъчни води. За изграждане на главни събирателни колектори и канализационна мрежа са разплатени над 55 млн. лв. Със средства от НФООС е изградена сградата

ment.

Loans were granted for 2-year grace period and a 3-year period for recovery and were secured by a bank guarantee.

The NEPF was established as an investment fund. About 90% of funds were spent on investment projects, but funds were allocated to projects of non-investment nature for scientific research, for educational and propaganda activities, to build and maintain a national system for monitoring and protection of the environment.

NEPF created the tradition of the thematic competition for the **National Campaign “For a Clean Environment”**. Initially it was declared twice a year and was aimed at non-governmental organizations and municipalities.

For the period of existence of the fund over BGN 1.5 million were allocated for more than 290 contracts. By the end of 2002 were disbursed over BGN 39 million to build waste water treatment plants. For the construction of main collectors and sewerage network were paid over BGN 55 million. With funds from the NEPF was constructed the buildings of incinerators for medical waste in hospitals in Sofia. The construction of cells in municipal solid waste landfills /MSC/ in a number of municipalities was financed and a total of 36 million. Lev was provided for the construc-

на Инсинератора за болнични отпадъци в болнични заведения – София. Финансирано е изграждането на клетки от депа за твърди битови отпадъци /ТБО/ на редица общини, като общо за изграждане на депа за ТБО са предоставени над 36 млн. лева.

Подготовката за присъединяване на Република България към ЕС налага промени в нормативната уредба, включително закриване на извънбюджетни сметки.

През 2002 г. са изготвени и приети нормативните документи за реструктуриране на НФООС в Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС). ПУДООС е правоприменик на идеите и дейността на НФООС, но работи по правилата на бюджетните структури.

ПУДООС е създадено с чл. 60 от ЗООС със статут на държавно предприятие по смисъла на чл. 62, ал. 3 от Търговския закон. С ПМС №319 от 29.12.2002 г. е приет Правилникът за устройството и дейността на ПУДООС, с ПМС №81 от 23.04.2012 г. е приет нов Правилник за устройството и дейността на ПУДООС.

Органи на управление на предприятието са: управителен съвет и изпълнителен директор.

Предприятието не е търговско дружество, не формира и не разпределя печалба.

Основен предмет на дейност на предприятието е реализацията на екологични проекти и дейности в изпълнение на национални и общински стратегии и програми в областта на околната среда.

Предприятието финансира неинвестиционни проекти и дейности, способстващи за осъществяване политиката на МОСВ в областта на опазване и възстановяване на околната среда.

Предприятието осъществява и други дейности, които осигуряват или допълват основния му предмет на дейност.

Дейността на предприятието за изпълнение на задачите, свързани с основния предмет на дейност, се финансира от:

- таксите, определени със специалните закони в областта на околната среда;
- целево предоставени средства от държавния бю-

tion of MSC landfills .

Preparation for accession of Bulgaria to the EU imposed regulatory changes, including closing of off-budget accounts.

In 2002 the legislative documents restructuring NEPF into The Enterprise for Management of Environmental Protection Activities (EMEPA) were prepared and adopted. EMEPA is the successor of the ideas and activities of the NEPF, but works under the rules of budgetary structures.

EMEPA was established in accordance with art. 60 of the EPA with the status of a state-owned enterprise under Art. 62, para. 3 of the Commercial Law. With CMD No. 319 of 29.12.2002 were adopted the Regulations for the organization and operation of the EMEPA, with CMD No. 81 of 23.04.2012 were adopted the new Rules of Organization of the EMEPA.

The Management bodies of the company are: Management Board and Executive Director.

The enterprise is not a commercial corporation and does not form and distribute profits.

Main activity of the commercial corporation is the realization of ecological projects and activities in the implementation of national and municipal strategies and programs in the field of environment.

The enterprise funds non-investment projects and activities that contribute to implementing the policy of the MoEW in the field of conservation and restoration of the environment.

The enterprise carries out other activities that provide or supplement its main activity.

The activities of the Enterprise in fulfilment of the tasks associated with the core activity shall be financed through:

- charges provided for in the special laws regulating the environment;
- action resources allocated from the national budget for environmental programmes, where the competent authorities have made a decision to this effect;
- donations by resident and non-resident natu-

Работна среща с участието на министър Долорес Арсенова

Working meeting with the participation of Minister Dolores Arsenova

джет за екологични програми, когато за това има решение на компетентните органи;

- дарения от местни и чуждестранни физически и юридически лица;
- постъпления от лихви по депозити;
- глоби или имуществени санкции за административни нарушения по този закон, по Закона за водите, Закона за почвите, Закона за управление на отпадъците, Закона за лечебните растения, Закона за защитените територии, Закона за чистотата на атмосферния въздух, Закона за подземните богатства, Закона за биологичното разнообразие, Закона за защита от шума в околната среда и Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати, наложени от министъра на околната среда и водите или от оправомощени от него лица;
- приходи от портфейлни инвестиции с краткосрочни държавни ценни книжа и облигации;
- приходи от услуги и дейности, свързани с опазване на околната среда;
- други постъпления, определени с нормативен акт. УС приема приоритети за финансиране, като приетите през 2013 г. актуални приоритети са, както следва:

СЕКТОР: УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ

- довършване на довеждащи и главни колектори до ГПСОВ за агломерации с над 10 000 еквивалентни жители;
- довършване на канализационни мрежи, хранящи главни и довеждащи колектори до ГПСОВ/МПСОВ за агломерации над 2000 еквивалент жители с цел натоварване на капацитета на ГПСОВ/МПСОВ;
- довършване на малки водопроводни проекти по прекратени договори вследствие от решение на УС на ПУДООС, както и на водопроводни обекти с приключено етапно финансиране със средства от ДБ и ПУДООС, на които им остава по-малко от 50% за завършване в съответствие с подадено актуализирано заявление и актуализиран работен проект;

- ral and juristic person;
- income accruing from interest on deposits;
- fines or pecuniary penalties for administrative violations under this Act, the Water Act, the Soils Act, the Waste Management Act, the Medicinal Plants Act, the Protected Areas Act, the Clean Ambient Air Act, the Subsurface Resources Act, the Biological Diversity Act and the Protection Against the Harmful Impact of Chemical Substances and Preparations Act, imposed by the Minister of Environment and Water or by officials empowered thereby;
- income accruing from portfolio investments of short-term government securities and bonds;
- income accruing from environmental protection services and activities;
- other proceeds determined by a legislative act. The Management Board adopts priorities for funding, and the current priorities adopted in 2013 are as follows:

СЕКТОР: WATER MANAGEMENT

- completion of inlet and main collectors to UWWTP for agglomerations with a population equivalent of more than 10 000;
- completion of sewage networks, powering main and inlet collectors to the UWWTP / MWWTP for agglomerations with population equivalent of more than 2,000 for the purpose of using the capacity of the UWWTP / MWWTP;
- completion of small water projects under terminated contracts following a decision of the Board of the ЕМЕРА, and water and sewerage sites with completed phase financing with funds from the state budget and the ЕМЕРА, which have less than 50% to completion in accordance with submitted updated application and an updated working draft;
- financing or co-financing of sites implemented with funds from the ISPA, PHARE, etc., or financing of sites related to sites financed by EU funds or other sources.

- финансиране или съфинансиране на обекти, изпълнявани със средства от Програма ИСПА, ФАР и др., или финансиране на обекти, съпътстващи обекти, финансирани със средства от ЕС или други източници.

СЕКТОР: УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

- довършване на депа за твърди битови отпадъци или разширение на съществуващи регионални депа, които са останали без възможност за финансиране в системата на 24-те нови регионални депа по ОПОС 2007–2013 г.;
- оптимизиране на системи за организирано събиране и транспортиране на ТБО от населените места в съответствие с Националната програма за дейностите по управление на отпадъците 2007–2013, в сила до края 2013 г., и Националната програма за дейностите по управление на отпадъците 2014–2020 г. (финансиране се осигурява само под формата на безлихвен заем);
- рекултивация на стари общински депа (съответстващи на изискванията на ПМС №209/20.08.2009 г.);
- финансиране или съфинансиране на обекти, изпълнявани със средства от Програма ИСПА, ФАР и др., или финансиране на обекти, съпътстващи обекти, финансирани със средства от ЕС или други източници.

СЕКТОР: ОГРАНИЧАВАНЕ ЗАГУБАТА НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ И ЗАПАЗВАНЕ НА ЕСТЕСТВЕНИТЕ ЕКОСИСТЕМИ

- опазване на редки и застрашени видове;
- развитие на Националната екологична мрежа „Натура 2000“;
- повишаване на обществената информираност и общественото съзнание за ролята и значението на биоразнообразието за природните процеси и живота на хората. За периода от 2003 г. до края на 2014 г. от ПУДО-ОС са разплатени над 40 млн. лв. за изграждане на пречиствателни станции за отпадъчни води. Изградени са канализационни мрежи, финанси-

СЕКТОР: WASTE MANAGEMENT

- completion of landfills for solid waste or expansion of existing regional landfills left without the possibility of financing in the system of the 24 new regional landfills under OPE 2007-2013;
- optimization of systems for organized collection and transportation of solid waste from settlements in accordance with the National Waste Management Program 2007-2013, in force until the end of 2013 and the National Waste Management Program 2014-2020. (funding is provided only in the form of interest-free loan);
- remediation of old municipal landfills (corresponding to the requirements of the CMD No. 209 / 20.08.2009);
- financing or co-financing of sites implemented with funds from the ISPA, PHARE, etc., or financing of sites related to sites financed by EU funds or other sources.

СЕКТОР: LIMITING THE LOSS OF BIODIVERSITY AND CONSERVATION OF NATURAL ECOSYSTEMS

- conservation of rare and endangered species;
- development of the National Ecological Network Natura 2000;
- increasing public awareness of the role and importance of biodiversity for the natural processes and people's lives. For the period from 2003 to the end of 2014 ЕМЕРА has disbursed more than BGN 40 million to build waste water treatment plants. Sewage networks have been built, funded by more than 700 contracts worth over BGN 330 million. Water supply projects have been implemented, funded by more than 490 contracts for an amount over BGN 130 million. It has financed the construction of cells or reconstructions of landfills for solid waste with a to-

рани по над 700 договора на обща стойност над 330 млн. лева.

Изпълнени са водоснабдителни обекти, финансирани по над 490 договора за сума над 130 млн. лева.

Финансирано е изграждането на клетки или реконструкции на депа за ТБО общо с над 54 млн. лв. Предоставени са средства за закупуване на сметосъбираща техника на 70 общини.

ПУДООС продължава традицията на НФООС за тематичния конкурс на Националната кампания „За чиста околна среда“. Конкурсът се обявява ежегодно за общини, училища и детски градини.

За периода от 2003 г. до 2015 г. общо финансирани дейности са по над 2600 договора на стойност над 16 млн. лева.

От 2012 г. МОСВ и ПУДООС са партньори на БТВ медия груп в **Националната кампания „Да изчистим България за един ден“** и продължават съвместните дейности по нея и през 2015 г. Чрез кампанията се допринася за устойчивостта на на-

tal of over BGN 54 million. Funds were provided for the purchase of waste collection equipment for 70 municipalities.

ЕМЕРА continues the tradition of NEPF for the thematic competition of the National Campaign “For a Clean Environment”. The competition is announced annually for municipalities, schools and kindergartens.

For the period from 2003 to 2015 the total funded activities are for more than 2600 contracts worth over BGN 16 million.

From 2012, MoEW and EMEPA are partners of BTV Media Group in the **National Campaign “Let’s clean Bulgaria for a day”** and continue collaborative activities under it in 2015 as well. The campaign contributes to the sustainability of the national project to clean up our country with voluntary work, which in turn helps to carry out the policy of the MoEW in the field of conservation and restoration of the environment. During

Инсинератор
Incinerator

ционалния проект за почистване на страната ни с доброволен труд, който от своя страна способства за осъществяване политиката на МОСВ в областта на опазването и възстановяването на околната среда. През трите национални акции са почистени общо 76 990 тона отпадъци на територията на цялата страна.

ПУДООС допълнително администрира проекти, както следва:

- По Споразумение за изпълнение на **„Българо-швейцарска програма за сътрудничество за намаляване на икономическите и социалните неравенства в рамките на разширения Европейски съюз“**, финансирана от Конфедерация Швейцария, ПУДООС е изпълнителна агенция (ИА) за приоритетна ос 2 „Околна среда и инфраструктура“ по два проекта: 1) „Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност“, с цел осигуряване на екологосъобразно обезвреждане на 100% от негодните за употреба пестициди в цялата страна чрез преупаковане, транспортиране, окончателно обезвреждане и почистване на мястото за съхранение (възстановяване/рекултивация) по тип на замърсяването; и 2) „Проучване и разработване на пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхранение на опасни отпадъци от домакинства“, с цел създаване на насочена към потребителите и финансово устойчива система за събиране на отпадъци от домакинствата, които не следва да се депонират (за временно съхранение, до обезвреждане). Общата стойност на проектите е 32,2 млн. шв. франка, или 62 297 836 лв. (съгласно обменния курс към април 2015 г.).
- По тристранно **Споразумение на Министерството на финансите, ПУДООС и НДЕФ** се изпълнява междуправителствената Програма за финансиране и изпълнение на проекти по **Националната схема за зелени инвестиции** на Република България с предфинансиране от страна на ПУДООС чрез безлихвен кредит за НДЕФ. За периода 2012–2014 г. чрез мостово финансиране от ПУДООС успешно са финансирани и реализи-

the three national actions 76,990 tons of waste was cleaned throughout the country.

ЕМЕРА additionally administers projects as follows:

- Under an Agreement for implementation of the **“Bulgarian-Swiss Cooperation Program to reduce economic and social disparities within the enlarged European Union”**, financed by the Swiss Confederation, EMEPA is an executive agency (EA) for Priority Axis 2 Environment and Infrastructure on two projects: 1) “Environmentally Sound Disposal of Obsolete Pesticides and Other Crop Protection Products” to ensure the environmentally sound disposal of 100% of obsolete pesticides in the country through repackaging, transportation, final removal and cleaning of storage (restoration / reclamation) by type of pollution; and 2) “Pilot Models for Environmentally Friendly Collection and Temporary Storage of Hazardous Household Waste” in order to create targeted at consumers and financially sustainable system for waste collection from households that should not be disposed of (for temporary storage, until disposal). The total value of the projects is 32.2 million Swiss francs, or BGN 62,297,836 (exchange rate as of April 2015), and eligibility is until to December 2019.
- Under the tripartite **agreement of the Ministry of Finance, EMEPA and NTEF** there is an Intergovernmental Program for financing and implementation of projects under the **National Green Investment Scheme** of Bulgaria with pre-financing by the EMEPA through interest-free credit for NTEF. For the period 2012-2014 through bridge financing by EMEPA were successfully financed and implemented 42 projects totaling BGN 23,768,034 under the form of temporary interest-free loans, which were repaid from the special extra-budgetary account for funds from the sale of assigned amount units.

- рани 42 проекта на обща стойност 23 768 034 лв. под формата на временни безлихвени заеми, които средства бяха възстановени от специалната извънбюджетна сметка за средства от продажба на Предписани емисионни единици.
- По **ОПОС 2007–2013 г.** се изпълнява проект „Изпълнение на дейности по закриване и рекултивиране на общински депа за битови отпадъци на територията на Република България, които не отговарят на нормативните изисквания”. Реализацията на проекта ще даде като краен ефект следните положителни резултати:
 - ▶ Рекултивиране и закриване на общински депа;
 - ▶ Ще бъдат рекултивирани и озеленени общински терени, на чиито площи са се намирали депата за ТБО;
 - ▶ Ще бъде постигнато намаляване на негативно-то въздействие върху компонентите на окол-

- Under **OPE 2007-2013** is implemented a project “Implementation of activities for the closure and reclamation of municipal landfills in the Republic of Bulgaria which do not meet the legal requirements”. The implementation of the project will have as a final effect the following positive results:
 - ▶ Restoration and closure of municipal landfills;
 - ▶ Municipal land where MSW landfills were located will be restored and replanted
 - ▶ Negative impact on the environmental components soil, air, surface and groundwater will be reduced
 - ▶ The risks to human health in municipalities with restored landfills will be reduced
 - ▶ The living environment of the population on the territory of the municipalities with

Грамота за личен принос в кампанията „Да изчистим България за един ден“

Certificate for personal contribution to the campaign Let's clean Bulgaria in a Day, 2013

- ната среда: почви, атмосферен въздух, повърхностни и подземни води;
- ▶ Ще бъдат намалени рисковете за човешкото здраве в общините с рекултивирани депа;
 - ▶ Ще бъде подобрена жизнената среда на населението на територията на общините, извършили рекултивация на старите си общински депа за ТБО.
- С решение на МС №788 от 31.10.2011 г. средствата за екологични обекти по Закона за държавния бюджет се предоставят на ПУДООС, като след решение на УС на ПУДООС се финансират общините за изпълнение на екологични обекти. През 2012 и 2013 г. е финансирано изграждането на обекти в областта на управлението на отпадъците, за 2014 г. са включени за финансиране 49 проекта за канализация и водоснабдяване на стойност 40 млн. лв., а за 2015 г. – проекти в областта на управлението на отпадъците на стойност до 40 млн. лева.
 - ПУДООС осъществява експлоатацията на инсталацията на **„Инсинератор за опасни болнични отпадъци”** и работи на територията на МБАЛ „Александровска” в гр. София. Инсталацията (оборудването) е дарение на МОСВ от страна на Датската агенция за околна среда и е в експлоатация от 2004 г. Това е първият действащ комплексен проект за третиране (инсинерация) на опасни (инфекциозни) медицински отпадъци в Република България. Неговата дейност е свързана с обезвреждането на опасни, инфекциозни, биологични, медицински отпадъци от заведенията за доболнична и болнична дейност, от лаборатории, от ветеринарни клиники и ветеринарни лаборатории, както и на лекарства, опиати, наркотични вещества и прекурсори (бракувани, с изтекъл срок или конфискувани от агенция „Митници”) от производители и дистрибутори на лекарствени средства и субстанции съгласно националните и европейските регламенти.
 - Инсинераторът** представлява устройство, предназначено за контролирано изгаряне на отпадъци. Изгарянето (често наричано термична обработка) на

- restored old MSW landfills will be improved.
- By decision of the Council of Ministers No. 788 of 31.10.2011 the funds for environmental sites under the State Budget Act are provided to EMEPA by a decision of the Managing Board of EMEPA to finance municipalities to implement environmental projects. In 2012 and 2013 was financed the building of sites in the field of waste management, and for 2014 is included the funding for 49 projects for sewerage and water supply with a value of BGN 40 million, and for 2015 – waste management projects amounting to BGN 40 million.
 - EMEPA carries out the operation of the installation of **“Incinerator for hazardous hospital waste”** and works in the Aleksandrovska hospital in Sofia. Installation (equipment) was donated to the MoEW by the Danish Environmental Protection Agency and has been in operation since 2004. It is the first active complex project for treatment (incineration) of hazardous (infectious) medical waste in Bulgaria. Its activity is related to the disposal of hazardous, infectious, biological, medical waste from the facilities for outpatient and hospital activity of laboratories, veterinary clinics and veterinary laboratories as well as of drugs, opiates, narcotics and precursors (discarded, expired or confiscated by the Customs Agency) by manufacturers and distributors of drugs and substances under national and European regulations.
 - The **incinerator** is a device designed for controlled waste incineration. The incineration (often referred to as thermal treatment) of waste is an alternative way of disposal which reduces their volume, their toxicity and characteristics that present danger for the environment and the people. The incinerator is designed for continuous operation – 24 hours a day, equipped with a system for regeneration of the heat created in the process as well as a system for the removal of harmful substances in exhaust gases, according to the stand-

Кампания „Да изчистим България за един ден“, май 2015 г.
National Campaign Let's clean Bulgaria for a day, Mai 2015

отпадъците е алтернативен начин за унищожаването им, чрез който се намаляват общият обем, токсичността им и други опасни за природата и човека характеристики. Инсинераторът е проектиран за непрекъснат работен режим – 24 часа в денонощието, снабден е със система за регенериране на създадената при процеса топлинна енергия, както и със система за отстраняване на вредните съставки в изходящите газове, съгласно стандартите на Директива 2000/176 на ЕС. Корпусът на инсинератора е поставен в стоманена обвивка с вътрешно огнеупорно покритие и изолация, проектирана така, че да може да работи с вторична температура на горене над 1100° C и да бъде в съответствие с Европейските стандарти за отпадъци, съдържащи органични отпадъци с повече от 1% хлор. Възстановяването на топлинната енергия се извършва чрез вътрешен нагревател (котел), който е свързан с градската система за централно отопление. В случай на възникване на проблеми с отвеждането на енергията, към тази система е инсталиран обезопасяващ охладител (охладителна кула). Неутрализацията на димните газове и тяхното почистване от вредни съставки се извършват чрез вкарване в реакторна зона на смес от химически активна вар (или сода бикарбонат) и активен въглен, след което се прави филтриране чрез високоефективен филтър.

ards of Directive 2000/176 EU. The body of the incinerator is placed in a steel shell with an internal refractory coating and insulation, designed to work with secondary combustion temperature over 1100° C and in accordance with European standards for waste, containing organic waste with more than 1 % chlorine. Recovery of heat is carried out by an internal heater (boiler), which is connected to the city central heating system. In case of problems with the discharge of energy to this system is installed a safety cooler (cooling tower). Neutralization of the flue gases and their purification of harmful components is carried out by introducing into a reaction zone a mixture of a chemically active lime (or sodium bicarbonate) and activated carbon, and then filtering is done by a highly efficient filter.

NATIONAL TRUST ECO FUND (NTEF)

The first steps to create a National Trust Fund (NTEF) were done in mid-1994, when the Government of Bulgaria declared its interest in the implementation of a debt swap for environment

НАЦИОНАЛЕН ДОВЕРИТЕЛЕН ЕКОФОНД (НДЕФ)

Първите стъпки за създаване на Националния доверителен екофонд (НДЕФ) са направени в средата на 1994 г. Тогава правителството на България заявява интереса си към осъществяване на суап дълг срещу околна среда в контекста на Парижкия клуб за разсрочване на международния дълг на България. Успешната дипломация на Република България и политическият жест на Конфедерация Швейцария направи България втората страна в Централна и Източна Европа (след Полша), която успява да редуцира част от външния си дълг – 20 250 000 швейцарски франка, еквивалент на 20% от официално гарантирания търговски дълг към Швейцария.

НДЕФ е създаден през 1995 г., за да управлява средствата, постъпващи чрез механизма на трансформиране на част от дълга на България в проекти за опазване на околната среда. Конкретните условия на суаповата сделка дълг срещу околна среда са закрепени в Споразумението между правителствата на Република България и Конфедерация Швейцария от 25. 10. 1995 година.

В допълнение на суаповото споразумение „Дълг срещу околна среда“ още четири документа имат ключово значение за основите на НДЕФ:

- Закон за опазване на околната среда на България

in the context of the Paris Club for rescheduling of the international debt to Bulgaria. Successful diplomacy of the Republic of Bulgaria and the political gesture of Switzerland made Bulgaria the second country in Central and Eastern Europe (after Poland), which managed to reduce part of its foreign debt – 20,250,000 Swiss francs, equivalent to 20% of officially guaranteed commercial debt to Switzerland.

NTEF was created in 1995 to manage funds received through the mechanism of the transformation of part of the debt of Bulgaria in projects for environmental protection. Specific conditions of the swap debt for environment are set in the Agreement between the Governments of the Republic of Bulgaria and the Swiss Confederation on 25. 10. 1995.

In addition to the swap agreement “Debt-for-environment”, four documents are crucial to the foundation of NTEF:

- Law on Environmental Protection of Bulgaria (July 1995, amended and supplemented. September 2002 and September 2010);
- Ordinance on the structure and activity of NTEF approved by CMD No. 96 / 10.05.2004, amended and supplemented. September 2010;
- Rules for the operation of NTEF approved by

Подписване на суаповото споразумение между Република България и Конфедерация Швейцария – октомври 1995 г.

Signing of the swap Agreement between the Governments of the Republic of Bulgaria and the Swiss Confederation in October 1995

- (юли 1995 г., изм и доп. септември 2002 г. и септември 2010 г.);
- Наредба за устройството и дейността на НДЕФ, утвърдена с ПМС №96/10.05.2004 г., изм и доп. септември 2010 г.;
 - Правилник за работата на НДЕФ, одобрен от УС и от КС на 26. 02. 2007 г.;
 - Процедурни правила за оценка на проекти от НДЕФ, одобрени от УС и КС на 28. 02. 2007 г.
- Дейността на НДЕФ се ръководи от три основни органа – **Управителен съвет, Консултативен съвет и Изпълнително бюро.**

Управителният съвет (УС) в сътрудничество с Консултативния съвет (КС) определя стратегията и политиката на фонда, критериите за избор на проекти и взема крайното решение за финансиране на проекти, препоръчани от Изпълнителното бюро (ИБ). УС представя годишни доклади за дейността на фонда пред МС на Република България чрез МОСВ. УС се състои от седем членове: председател, двама заместник-председатели и четирима членове. Председателят се назначава от МС след консултации с КС и има петгодишен мандат. Един от заместник-председателите е заместник-министър на околната среда и водите. Останалите членове на УС са заместник-министри в Министерството на финансите и Министерството на икономиката и енергетиката, представители на Българската академия на науките, на Сдружението на общините в Република България и на неправителствените организации в сферата на опазването на околната среда.

Консултативният съвет се състои от представители на чуждестранни правителства или на неправителствени организации, които имат финансов принос или по друг начин дават съществена подкрепа за дейностите на фонда. Членовете на КС могат да предлагат, да оценяват и да дават писмени становища по проектите, предложени за финансиране от фонда. Те имат право да участват в заседанията на УС, както и право на вето върху проекти, които са финансирани с техни средства.

Изпълнителното бюро на фонда отговаря за неговото ежедневно функциониране. Основното сред много задължения е участието на фонда в управле-

the Board and by the Constitutional Court on 26. 02. 2007;

- Procedural rules for assessing NTEF projects approved by the MB and AB on 28. 02. 2007.
- NTEF operations are managed by three main bodies – **the Managing Board, the Advisory Board and the Executive Board.**

The Managing Board (MB) in cooperation with the Advisory Board (AB) determines the strategy and policy of the Fund, the criteria for project selection and makes the decision to fund projects recommended by the Executive Board (EB). The MB submits annual reports on the activities of the Fund to the Council of Ministers of the Republic of Bulgaria through MoEW. The Board consists of seven members: a chairman, two deputy chairmen and four members. The chairman is appointed by the Council of Ministers after consultation with the AB and has a five-year term. One of the Vice-Presidents is a Deputy Minister in the Ministry of Environment and Water. The remaining board members are deputy ministers in the Ministry of Finance and Ministry of Economy and Energy, representatives of the Bulgarian Academy of Sciences, the Association of Municipalities in the Republic of Bulgaria and the NGOs in the field of environmental protection.

The Advisory Board consists of representatives of foreign governments or non-governmental organizations that contribute financially or otherwise provide substantial support for the activities of the fund. Members of the AB can review, evaluate and provide written comments on the projects proposed for funding by the Fund. They have the right to participate in meetings of the MB, as well as veto power over projects that are financed with their money.

The Executive Board of the Fund is responsible for its daily operation. Chief among its many obligations is the Fund's participation in the project cycle management in all its aspects, including: marketing priorities and requirements of the

нието на проектния цикъл във всичките му аспекти, включващи: маркетинг на приоритетите и изискванията на фонда; взаимодействие с потенциални и реални вносители на проекти; набиране, приемане и предлагане на финансиране за проекти; сключване на договори за финансиране на избраните проекти; мониторинг и оценка на изпълнението на проектите. ИБ организира и дава принос към заседанията на УС и най-общо отговаря за изпълнението на решенията на УС и КС. ИБ съставя годишните бюджети на фонда, редовно докладва пред УС за състоянието на финансите на фонда и в много от случаите го представява пред други институции. Ръководи се от директор и се състои от три отдела: финансов и икономически отдел, технически отдел (проекти) и отдел за управление и координация.

Това, което отличава НДЕФ от другите институции, финансиращи проекти, е относителната независимост на прякото му управление от държавата и голямата възможност за контрол от страна на чуждестранните донори. Един от основните органи на управление – Управителният съвет, е съставен от равен брой представители на държавата и на извъндържавни организации, а председателят се избира от МС, но само със съгласието на Консултативния съвет на донорите, и не може да е свързан с политическа партия или административен орган. КС на донорите дава съгласие за всяко решение на УС.

НДЕФ РАБОТИ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЧЕТИРИ

Откриване на
газоочистваща инсталация
на Военно-медицинска
академия София –
финансирана от НДЕФ

Official opening of the Flue
gas cleaning system for the
waste incinerator at the
Military Medical Academy -
Sofia – funded by the NTEF

Fund; interaction with potential and real importers of projects; recruitment, acceptance and offering financing for projects; concluding contracts for funding of selected projects; monitoring and evaluation of project implementation. EB organizes and contributes to meetings of the Board and is generally responsible for implementing the decisions of the MB and the AB. EB draws up annual budgets of the Fund, regularly reports to the Board on the state of the finances of the Fund and in many cases represents it before the other institutions. It is headed by a Director and consists of three departments: financial and economic department, technical department (projects) and department of management and coordination.

What distinguishes NTEF from other project financing institutions is the relative independence of its direct management by the State and the great opportunity for control by foreign donors. One of the major governing bodies – the Managing Board, is composed of an equal number of representatives of state and non-governmental contacts organizations, and the chairman is elected by the Council of Ministers, but only with the consent of the Advisory Board of the donors and can not be associated with a political party or administrative body. The AB of the donors gives consent for any decision of the Board.

NTEF WORKS ON THE IMPLEMENTATION

ПРОГРАМИ.

НДЕФ е изпълнил ключовата си роля за осъществяването на **суаповата сделка „Дълг срещу околна среда“** между Република България и Конфедерация Швейцария, в рамките на която са реализирани 100 проекта в четири основни направления – ликвидиране на стари замърсявания, намаляване на замърсяването на въздуха, опазване на чистотата на водите, опазване на биологичното разнообразие. Финансирани са с 26 548 665 лв., като средно 19% от общата стойност на проектите е предоставена от НДЕФ.

Пилотната програма за възстановяване на околната среда има за цел елиминиране на значителното екологично замърсяване от Медодобивния комбинат (МДК) в Пирдоп, който е в експлоатация от 1957 г. Като част от приватизационната сделка за комбината и в сътрудничество със Световната банка бе изготвена Програма за възстановяване на околната среда. Програмата е финансирана със заем на правителството на Република България от Световната банка на стойност 16 млн. щ.д., от правителството на България – безвъзмездно с 5,7 млн. щ.д и от НДЕФ –

OF FOUR PROGRAMS.

NTEF has fulfilled its key role in the implementation of the **Debt-for-Environment’ swap agreement** between the Republic of Bulgaria and the Swiss Confederation, which has realized 100 projects in four main areas – Clean-up of past pollution, Air pollution reduction, Water pollution protection, biodiversity conservation. Funded with BGN 26,548,665, an average of 19% of the total value of the projects is provided by NTEF.

The **pilot program for environmental restoration** aims to eliminate significant environmental pollution from the MDK copper smelter and refinery in Pirdop, which is in operation since 1957. As part of the privatization of the plant and in cooperation with the World Bank, a Program for the recovery of the environment was prepared. The program is funded by a loan to the Government of the Republic of Bulgaria by the World Bank worth USD 16 million. From the Government of Bulgaria – unremunerated USD 5.7 million, and from NTEF – unremunerated USD 3.3

Откриване на
газификацията на Временна
отоплителна централа
„Овча купел 1“

Official opening of
the Gasification of the
Temporary heating plant
„Ovcha kupel 1“

безвъзмездно с 3,3 млн. щ.д. за купуване на оборудване. По силата на подписано Агентско споразумение между МОСВ като представител на правителството на България и Националния доверителен екофонд координатор на програмата е НДЕФ.

Фонд „Защитени територии“ е създаден като специализиран вътрешен фонд (Програма на НДЕФ) на 5.X. 2004 г. Мисията на фонда е да подпомага опазването на ландшафта, естествените местообитания и биологичното разнообразие в защитените територии на България в съответствие с националната политика за опазване на биологичното разнообразие чрез устойчиво финансиране, допълващо бюджетните разходи на правителството и съфинансирането от донорски проекти за защитените територии. Стратегията на фонд „Защитени територии“ предвижда възможности средствата, които се набират, да бъдат управлявани по два начина. Единият е като доверителен фонд, в който се използват само доходите, получавани от инвестиране на средствата, за да се осигури неизчерпаем източник на финансиране за българските защитени територии. Другият е като изчерпващ се

million for buying equipment. Under an Agency Agreement signed between the MoEW as a representative of the Government of Bulgaria and the National Trust Eco Fund Program Coordinator is NTEF.

The **Protected Areas Fund** was created as a specialized internal fund (NTEF Program) on 5. 10. 2004. The mission of the Fund is to support the preservation of landscapes, natural habitats and biodiversity in protected areas of Bulgaria in accordance with the national policy on preservation of biological diversity, complementing budgetary costs of the government and co-financing of donor projects for protected areas. The strategy of the Protected Areas fund provides opportunities for the funds that are raised to be managed in two ways. One is a trust fund, which uses only income derived from investment of funds in order to provide an inexhaustible source of funding for the Bulgarian protected areas. The other is as a sinking fund that receives money which go directly to finance specific projects for protected areas.

Доктор Босевски и
Швейцарския посланик в
офиса на НДЕФ

Dr. Bosseviski and the Swiss
ambassador at the NTEF
office

фонд, в който постъпват средства и се насочват директно за финансиране на конкретни проекти за защитените територии.

Промените през 2010 г. в ЗООС възлагат на НДЕФ управлението на постъпленията от продажбата на предписани емисионни единици (ПЕЕ). В резултат е създадена **Националната схема за зелени инвестиции** (НСЗИ). Постъпленията за изпълнение на проекти са в рамките на две споразумения между Република България и Република Австрия за продажбата на предписани емисионни единици по силата на чл. 17 на Протокола от Киото (ПК). В рамките на програмата в периода между 2011 г. и 2014 г. са изпълнени проекти за подобряване на енергийната ефективност на 77 публични обекта в страната на обща стойност 27 млн. лв. – училища, университети, детски градини, читалища, театри, спортни зали, болници, поликлиники, административни сгради. Частично (на принципа de minimis по регулациите за държавните помощи) са финансирани и два корпоративни проекта за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници.

Разработването на нова стратегическа визия и план за действие на НДЕФ произтича от необходимостта фондът да осъществява своята роля и функции при наличието на различни възможности за финансиране в нова правна среда – промени в националното законодателство след присъединяването на Република България към ЕС, нови международни договорености в областта на околната среда и климата.

Основни функции на НДЕФ, предвидени в законодателството

По отношение на източниците на финансиране:

- Управление на целево предоставяни средства от държавния бюджет, включително във връзка с договори по суапови сделки в сферата на околната среда.
- Управление на средства от международна търговия с ПЕЕ. Функцията произтича от ЗООС и ЗОИК. До този момент единствените постъпления са от договорите с правителството на Репу-

The changes in EPA of 2010 awarded the NTEF with the management of proceeds from the sale of Assigned Amount Units (AAUs). As a result was established the **National Green Investment Scheme** (NGIP). Receipts for the implementation of projects are under the two agreements between the Republic of Bulgaria and the Republic of Austria for the sale of AAUs under Art. 17 of the Kyoto Protocol (KP). Under the program between 2011 and 2014 are implemented projects to improve the energy efficiency of 77 public locations in the country, totaling BGN 27 million – schools, kindergartens, community centres, theatres, sports halls, hospitals, clinics, administrative buildings. Partly (on the de minimis principle under the regulations on state aid) are also funded two corporate projects for energy production from renewable energy sources.

Development of a new strategic vision and action plan of NTEF stems from the need for the Fund to carry out its role and functions in the presence of different funding opportunities in the new legal environment – changes in national legislation after the accession of Bulgaria to the EU, new international agreements in the field of environment and climate.

KEY FEATURES OF NTEF PROVIDED FOR IN LEGISLATION

In terms of funding sources:

- Management of dedicated funding from the national budget, including funding provided under debt-forenvironment and debt-for-nature agreements.
- Management of proceedings from the sale of AAUs. The function derives from EPA and ALCC. Until now, the only revenues come from contracts with the Government of the Republic of Austria.
- Management of funds from the sale of quotas for greenhouse gas emissions for aviation activities. According to Art. 56, para. 2 of ALCC,

блика Австрия.

- Управление на средства от продажба на квоти за емисии на парникови газове за авиационни дейности. Съгласно чл. 56, ал. 2 от ЗОИК: „приходите от продажбата на квоти за емисии от авиационни дейности постъпват по бюджета на ПУДООС и може да се разходват чрез НДЕФ по ред, определен с наредба на министъра на околната среда и водите”. В този случай се прилага съответно чл. 22, ал. 2. Практическата реализация на тази функция зависи от срочното приемане на подзаконовия нормативен акт. Управление на средства от продажба на квоти за емисии от инсталации. Това е само теоретична възможност (т.е. не е гарантиран приходоизточник), която произтича от чл. 58, ал. 2 от ЗОИК: „Редът и начинът за разходване на приходите по ал. 1 и по чл. 57 се определят с постановление на Министерския съвет.” Практическата реализация на тази функция зависи от срочното приемане на подзаконовия нормативен акт и от конкретните предвиждания за НДЕФ, които ще залегнат в него.
- Управление на средствата от продажба на годишните разпределени количества емисии по чл. 3, § 2 от Решение №406/2009/ЕО. Съгласно чл. 67, ал. 6 приходите от тази търговия постъпват по бюджета на ПУДООС и се разходват чрез НДЕФ при условията на чл. 22 от ЗОИК.

“proceeds from the sale of quotas for emissions from aviation activities are received by the budget of the EMEPA and can be spent by NTEF under an order determined by the Minister of Environment and Water”. In this case, Art. 22, para. 2 is applied. The practical implementation of this feature depends on the timely adoption of the bylaw. Management of funds from the sale of quotas for emissions from installations. This is only a theoretical possibility (i.e. not a guaranteed source of revenue), which derives from art. 58, para. 2 of ALCC: “The procedure of spending of revenue under para. 1 and Art. 57 is determined by decree of the Council of Ministers”. The practical implementation of this feature depends on the timely adoption of the bylaw and the specific predictions about NTEF that will be set therein.

- Management of the funds from the sale of annual emission allocations under Art. 3, § 2 of Decision No. 406/2009 / EC. According to Art. 67, para. 6, proceeds of this trade are received by the budget of the EMEPA and are spent through NTEF under Art. 22 of ALCC.
- Possible participation in the spending of proceeds from the sale of quotas for greenhouse

Откриване на екопътека
Бяла река в Национален
парк Централен Балкан

Official opening of Byala
Reka (White River) eco-trail
in Central Balkan National
Park

- Евентуално участие при разходване на приходите от продажба на квоти на емисии на парникови газове от инсталации чрез търг, постъпили в бюджета на Министерството на околната среда и водите до 31.XII.2012 г. Ролята на НДЕФ в този процес зависи от решение на Министерския съвет, прието на основание § 4 от ПЗР на ЗОИК.
- Управление на други средства, постъпили от правителства и международни финансови институции и други дарители, предназначени за опазване на околната среда в Република България. Функцията произтича от ЗООС. Тази функция дава на НДЕФ широки възможности за финансиране на проекти практически във всеки екологичен сектор в България и го превръща в основния финансиращ механизъм в сферата на околната среда със средства от чуждестранни донори.

Приоритетните области на финансиране включват следните основни направления:

1. Ликвидиране на замърсявания и увреждания на околната среда, включително настъпили в минало време:

- третиране на опасни отпадъци и вещества;
- намаляване до минимум на замърсяването на питейните води и храните с тежки метали, токсични органични съединения и други вредни химикали.

2. Намаляване на замърсяването на въздуха и ограничаване на изменението на климата:

- намаляване на здравния риск от високи концентрации на прах, серни и азотни окиси, олово и други токсико-химични фактори в населените места;
- намаляване на емисиите на парниковите газове: въглероден двуокис, метан и др.;
- демонстрационни проекти за подобряване качеството на въздуха.

3. Опазване чистотата на водите:

- изграждане на общински и промишлени пречиствателни станции за отпадъчни води;
- превенция и управление на риска от наводнения.

4. Подпомагане на националната екологична мрежа и опазване на биологичното разнообразие, включително пилотни проекти за възстановяване на

gas emissions from installations by tender, received in the budget of the Ministry of Environment and Water not later than 31. 12. 2012 The role of NTEF in this process depends on the decision of Council of Ministers adopted pursuant to § 4 of TFP of ALCC.

- Management of other resources available from governments and international financial institutions and other donors for environmental protection in the Republic of Bulgaria. Function stems from the EPA. This function gives NTEF ample opportunities for financing projects in virtually every environmental sector in Bulgaria and transforms it into the main funding mechanism in the field of environment with funds from foreign donors.

Priority areas for funding include the following main areas:

1. Liquidation of past environmental pollutions and damages:

- treatment of hazardous waste and substances;
- reducing to the minimum the pollution of drinking water and food with heavy metals, toxic organic compounds and other harmful chemicals

2. Reducing air pollution and mitigating climate change:

- lowering the health risk of high concentrations of particulate matter, sulfur and nitrogen oxides, lead and other toxic chemical factors in settlements;
- reduction of greenhouse gases: carbon dioxide, methane, etc.;
- demonstration projects to improve air quality.

3. Clean water protection:

- construction of municipal and industrial purification stations for waste water treatment;
- prevention and management of flood risks.

4. Assistance of the national ecological network and biodiversity conservation, including pilot projects for restoration of natural habitat types.

5. Other priority areas included in the nation-

типове природни местообитания.

5. Други приоритетни области, включени в националната политика в сферата на опазване на околната среда.

Постигнатите резултати за околната среда през изминалите 20 години са значителни:

- в 77 публични обекта са изпълнени енергоспестяващи мерки и е постигнато намаляване на емисии на парникови газове за периода на живот на проектите – 443 844 тона въглероден диоксид;
- в 202 населени места са отстранени 420 722 кубически метра отпадъци от регламентирани и нерегламентирани сметища;
- газифицирани са 201 публични сгради;
- инсталирани са 2 инсталации за очистване на газовете в тецове;
- инсталирани са 3 нискоазотни горелки за енергийни котли;
- изцяло са ликвидирани миналите екологични щети в МДК „Пирдоп“ при неговата приватизация;
- изградени са 1 помпена станция за отпадъчни води, 2 пречиствателни станции за отпадъчни води, 6 главни канализационни колектора с дължина 9752 м и 7 довеждащи и канализационни колектора с обща дължина 7046 м;
- изградени са 6 екопътеки с обща дължина 34 930 м, възстановени са 6 местообитания, проведена е интродукция на два вида в защитени територии.

al policy on environmental protection.

The results achieved for the environment over the past 20 years are significant:

- 77 public sites have implemented energy-saving measures and have achieved reduction of greenhouse gas emissions during the life of the projects – 443,844 tons of carbon dioxide;
- in 202 settlements were removed 420,722 cubic meters of waste from regulated and unregulated landfills;
- 201 public buildings were gasified;
- 2 installations for purification of gases in TPS were installed;
- 3 low-nitrogen burners for boilers were installed;
- past environmental damage at the Pirdop copper producing plant in its privatization was fully liquidated;
- 1 pumping station for waste water treatment, 2 purification plants for waste water, 6 main sewage collector with a length of 9752 meters and 7 inlet and sewer collectors with a total length of 7046 m were built;
- Six eco trails with a total length of 34 930 meters were made, 6 habitats were recovered, introduction of two species in protected areas was carried out.

20 години НДЕФ,
февруари 2015 г.

20th Anniversary of the
National Trust EcoFund
(NTEF), February 2015

A man in a striped shirt and blue trousers is watering a field of green plants with a green watering can. Water is spraying out of the can's nozzle. The background shows a clear blue sky, distant hills, and a line of trees.

**МЕЖДУНАРОДЕН
ЕКОКАЛЕНДАР**

**INTERNATIONAL
ECO CALENDAR**

2 ФЕВРУАРИ – МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН НА ВЛАЖНИТЕ ЗОНИ

През 1971 г. в град Рамсар е учредена Конвенция за влажните зони с международно значение, по-специално за влажните зони като местообитания на дивни птици. Основната цел на този международен документ е да се обединят усилията на страните за опазването на тези изключително ценни екосистеми чрез устойчивото им управление.

22 МАРТ – СВЕТОВЕН ДЕН НА ВОДАТА

Световният Ден на водата 22 март е обявен от Общото събрание на ООН през 1993 година като следствие от взетите решения на конференцията „За околна среда и устойчиво развитие” през 1992 г. в Рио де Жанейро. Оттогава тази дата се отбелязва с редица инициативи по целия свят.

1 АПРИЛ – МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН НА ПТИЦИТЕ

Това е един от „най-старите” празници от екологичния календар. Чества се по силата на Конвенцията за защита на редките птици, приета на 19. 03. 1902 г. в Париж, Франция, и влязла в сила от 6. 12. 1906 г.

22 АПРИЛ – МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН НА ЗЕМЯТА

Денят на Земята се отбелязва от 1970 г. най-напред в САЩ. Първото честване на Деня на Земята се организира от Гейлорд Нелсън – бивш губернатор и сенатор от Уискънсин, който издига каузата за опазване на природата, и Денис Хейес – изявен студентски лидер. В проявите на първия Ден на Земята се включват повече от 20 милиона американци от всички краища на страната. Като резултат от това събитие се оформя мощно движение в защита на околната среда и са приети законите на САЩ за чист въздух и чиста вода. Денят на Земята приобщава хората към идеята за опазване на околната среда и спомага за промяната на ценностите и приоритетите на цяло едно поколение.

МАЙ – МЕСЕЦ НА ЗАЩИТА НА ПРИРОДАТА

В екологичния календар на страната ни май е месец за защита на природата. Той се отбелязва всяка година съгласно постановление на Министерския съвет

2 FEBRUARY – WORLD WETLANDS DAY

In 1971, in Ramsar was established the Convention on Wetlands of international importance, especially for wetlands as habitats for wild birds. The main objective of this international document is to unite the efforts of countries to conserve these invaluable ecosystems through sustainable management.

22 MARCH –WORLD WATER DAY

World Water Day on 22 March was proclaimed by the UN General Assembly in 1993 as a consequence of decisions of the United Nations Conference on Sustainable Development in 1992 in Rio de Janeiro. Since then, this date is marked with a number of initiatives around the world.

1 APRIL – INTERNATIONAL BIRD DAY

This is one of the “oldest” holidays in the environmental calendar. Celebrated under the International Convention for the Protection of Birds Useful to Agriculture, adopted on 19. 03. 1902 in Paris, France, and entered into force on 6. 12. 1906

22 APRIL –EARTH DAY

Earth Day is celebrated since 1970, first in the United States. The first celebration of Earth Day was organized by Gaylord Nelson – former governor and senator of Wisconsin who advanced the cause of nature conservation, and Dennis Hayes – a prominent student leader. More than 20 million Americans from all over the country participated in the events of the first Earth Day. As a result of this event, a powerful movement was formed to protect the environment, and the US adopted laws on clean air and clean water. Earth Day affiliated people to the idea of protecting the environment and helping to change the values and priorities of an entire generation.

MAY –MONTH OF NATURE PROTECTION

In the environmental calendar of our country May is a month for nature protection. It is observed every year under a 1967 government decree. Until 1966 it

от 1967 г. До 1966 г. се чества като месец за защита на родната природа.

22 МАЙ – МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ

Провъзгласен от Организацията на обединените нации с цел да се повиши обществената осведоменост, ангажираност и подкрепа по въпросите на биологичното разнообразие. На този ден през 1992 г. Общото събрание на ООН приема текста на Конвенцията за биологичното разнообразие.

24 МАЙ – ЕВРОПЕЙСКИ ДЕН НА ПАРКОВЕТЕ

Обявен от Европейската федерация на националните и природните паркове (Европарк). На 24. 05. 1909 г. в Швеция са създадени първите в Европа девет национални парка. В България има три национални парка – „Централен Балкан”, „Рила” и „Пирин”.

5 ЮНИ – СВЕТОВЕН ДЕН НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЗЕЛЕНА СЕДМИЦА

Световният ден на околната среда се отбелязва в цял свят от 1973 г. по решение на Конференцията на ООН по проблемите на околната среда, проведена в Стокхолм, Швеция, през 1972 г. На този форум е приета Декларация за околната среда – това е първият международен договор за принципите за екологична защита на Земята. Всяка година за международното честване на Световния ден на околната среда се избира град домакин. Всяка година се определя мотото на Световния ден на околната среда и на съпътстващата го Зелена седмица.

17 ЮНИ – СВЕТОВЕН ДЕН ЗА БОРБА С ОПУСТИНЯВАНЕТО И ЗАСУШАВАНЕТО

На 30. 01. 1995 година Общото събрание на ООН обяви 17 юни като Световен ден за борба с опустиняването и сушата във връзка с годишнината от Конвенцията на ООН за борба с опустиняването 17. 06. 1994 година.

29 ЮНИ – МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН НА РЕКА ДУНАВ

На 29. 06. 1994 г. е подписана Конвенцията за опазване на река Дунав. Документът е подписан от 13 дър-

was celebrated as a month to protect our nature.

22 MAY –INTERNATIONAL DAY FOR BIOLOGICAL DIVERSITY

Proclaimed by the United Nations in order to raise public awareness, involvement and support on biodiversity. On this day in 1992 the UN General Assembly adopted the text of the Convention on Biological Diversity

24 MAY –EUROPEAN DAY OF PARKS

Declared by the European Federation of National and Nature Parks (Europark). On 24. 05. 1909 in Sweden were created the first nine national parks in Europe. Bulgaria has three national parks – Central Balkan, Rila and Pirin.

5 JUNE –WORLD ENVIRONMENT DAY AND GREEN WEEK

World Environment Day has been celebrated worldwide since the 1973 decision of the United Nations Conference on the Human Environmentheld in Stockholm, Sweden in 1972. This forum adopted a declaration on the environment – this is the first international agreement on principles for environmental protection of the Earth. Every year a host city is elected for the international celebration of World Environment Day. Every year a motto is determined for the World Environment Day and the accompanying Green Week

17 JUNE –WORLD DAY TO COMBAT DESERTIFICATION AND DROUGHT

On 30. 01. 1995 the UN General Assembly declared June 17 as World Day to combat desertification and drought on the anniversary of the UN Convention to Combat Desertification of 17. 06. 1994.

29 JUNE –DANUBE DAY

On 29. 06. 1994 was signed the Danube River Protection Convention. The document was signed by 13 countries in the Danube River Basin and by

жави в басейна на река Дунав и от Европейската комисия. Конвенцията е важна основа в международното сътрудничество за опазване и устойчиво използване на една от най-значимите европейски реки, както и за прилагане на Рамковата директива за водите. За първи път Денят на Дунав беше честван през 2004 г. Общата цел на всички страни, отбелязващи 29 юни, е да се повишат усилията за опазване и грижа за басейна на река Дунав на местно, национално, подбасейново и регионално ниво.

16 септември – Международен ден за защита на озоновия слой
На 19. 12. 1994 г. Общото събрание на ООН обявява 16 септември за Международен ден за опазване на озоновия слой - датата, на която през 1987 г. е подписан Монреалският протокол за веществата, които нарушават озоновия слой.

22 септември – Европейска седмица на мобилността и Европейски ден без автомобили
Европейската седмица на мобилността се провежда с цел да се насърчат модели на поведение, които да са в съответствие с принципите на устойчивото развитие и по-специално: да са насочени към намаляване на замърсяването на градската среда от транспорта и подобряване на качеството на живот на европейските граждани.

31 октомври – Международен ден на Черно море
На този ден през 1996 г. е подписан Стратегическият план за действие за възстановяване и защита на Черно море от правителствата на шестте черноморски държави - България, Грузия, Румъния, Русия, Турция и Украйна. Тази дата се е превърнала в символ на загрижеността ни за чистотата на морето и плажовете, за спасяването на морското биоразнообразие.

the European Commission. The Convention is an important basis in international cooperation for the conservation and sustainable use of one of the most important European rivers, as well as for the implementation of the Water Framework Directive. The first Danube Day was celebrated in 2004. The overall objective of all countries to mark June 29 is to increase efforts to protect and care for the Danube River basin of local, national, sub-basin and regional level.

16 SEPTEMBER – INTERNATIONAL DAY FOR THE PRESERVATION OF THE OZONE LAYER
On 19. 12. 1994, the UN General Assembly declared September 16 as the International Day for the protection of the ozone layer – the date on which in 1987 was signed the Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer.

22 SEPTEMBER – EUROPEAN MOBILITY WEEK AND EUROPEAN CAR FREE DAY
European Mobility Week is held to encourage behaviours that are in accordance with the principles of sustainable development and, in particular, are aimed at reducing the pollution of urban transport and improving the quality of life of European citizens.

31 OCTOBER – INTERNATIONAL DAY OF THE BLACK SEA
On this day in 1996 was signed the Strategic Action Plan for the Environmental Protection and Rehabilitation of the Black Sea by the governments of the six Black Sea countries – Bulgaria, Georgia, Romania, Russia, Turkey and Ukraine. This date has become a symbol of our concern for the purity of the sea and beaches, to save marine biodiversity.

- НАЙ-ЧЕСТО СРЕЩАНИ СЪКРАЩЕНИЯ**
- АИС – Автоматичноизмервателна станция
 - БД – Басейнова дирекция
 - БФП – Безвъзмездна финансова помощ
 - ДВ – Държавен вестник
 - ДНП – Дирекция на национален парк
 - ЕАОС – Европейска агенция по околна среда
 - ЕК – Европейска комисия
 - ЕО – Европейска общност/Екологична оценка
 - ЕС – Европейски съюз
 - ЕСНА – Европейска агенция по химикали
 - ЕСТЕ – Европейска схема за търговия с емисии
 - ЗБР – Закон за биологичното разнообразие
 - ЗЗТ – Закон за защитените територии
 - ЗЗШОС – Закон за защита от шум в околната среда
 - ЗОВВООС – Закон за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда
 - ЗОИК – Закон за ограничаване изменението на климата
 - ЗООС – Закон за опазване на околната среда
 - ЗОПОЕЩ Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети
 - ЗУО – Закон за управление на отпадъците
 - ЗЧАВ – Закон за чистотата на атмосферния въздух
 - ИАОС – Изпълнителна агенция по околна среда
 - КАВ – Качество на атмосферния въздух
 - КОПС – Комитет по опазване на природната среда
 - КР – Комплексно разрешително
 - МГОПС – Министерство на горите и опазване на

- MOST COMMON ABBREVIATIONS**
- AMS – Automated measuring station
 - BD – Basin directorate
 - Grants – Grants
 - SG – State Gazette
 - NPD – National Park Directorate
 - EEA – European Environment Agency
 - Commission – European Commission
 - EC – European Community / EA – Environmental Assessment
 - EU – European Union
 - ECHA – European Chemicals Agency
 - EU ETS – EU emissions trading system
 - BDA – Biological Diversity Act
 - PAA – Protected Areas Act
 - PENA – Protection from Environmental Noise Act
 - ALHEWE – Act to limit the harmful effects of waste on the environment
 - ALCC – Act to limit climate change
 - EPA – Environmental Protection Act
 - ASRPRED – Act setting out the responsibility to prevent and remedy environmental damage
 - WMA – Waste Management Act
 - CAAA – Clean Ambient Air Act
 - EEA – Executive Environment Agency
 - AAQ – Ambient air quality
 - CEP – Committee for Environmental Protection
 - IPPC permit – integrated permit
 - MoFE – Ministry of Forestry and Environ-

природната среда	mental Protection	ния	and Environmental Protection
• МКОРД – Международна комисия за опазване на р. Дунав	• ICPDR – International Commission for the Protection of the Danube River	• РИГОПС – Районна инспекция по горите и опазване на природната среда	• RIEP – Regional Inspectorate for Environmental Protection
• МОС – Министерство на околната среда	• MoE – Ministry of Environment	• РИООС – Районна инспекция за опазване на околната среда	• RINC – Regional Inspectorate for Nature Conservation
• МОСВ – Министерство на околната среда и водите	• MoEW – Ministry of Environment and Water	• РИОПС – Районна инспекция по опазване на природната среда	• RIE – Regional Inspectorate for the Environment
• МС – Министерски съвет	• CM – Council of Ministers	• РИОС – Районна инспекция по околната среда	• RIEW – Regional Inspectorates of Environment and Water
• НАСЕМ – Национална автоматизирана система за екологичен мониторинг	• NASEM – National Automated System for Environmental Monitoring	• РИОСВ – Регионална инспекция по околна среда и води	• UNFCCC – United Nations Framework Convention on Climate Change
• НДЕФ – Национален доверителен екофонд	• NTEF – National Trust EcoFund	• РКООНИК – Рамкова конвенция на ООН за изменението на климата	• CMDec – Council of Ministers Decision
• НИМХ – Национален институт за метрология и хидрология	• NIMH – National Institute of Meteorology and Hydrology	• РМС – Решение на Министерския съвет	• RAAQAM – Region for ambient air quality assessment and management
• НПРК – Национален план за разпределение на квоти	• NAP – National Allocation Plan for Allocation of Allowances for Greenhouse Gas Emissions Trading	• РОУКАВ – Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух	• RCTNHW – Regional centre for treatment of non-hazardous waste
• НРТКЕПГ – Национален регистър за търговия с квоти за емисии на парникови газове	• NRTGGET – National Register for trading of greenhouse gas emission trading	• РЦТНО – Регионален център за третиране на неопасни отпадъци	• MA – Managing authority
• НС – Народно събрание	• NA – National Assembly	• УО – Управляващ орган	• SC – Steering committee
• НСМБР – Национална система за мониторинг на биологичното разнообразие	• NSBM – National System for Biodiversity Monitoring	• УС – Управителен съвет	• PM – Particulate matter
• НСМОС – Национална система за мониторинг на околната среда	• NSEM – National System for Environmental Monitoring		
• НФООС – Национален фонд за опазване на околната среда	• NFEP – National Fund for Environmental Protection		
• НЦОСУР – Национален център за околна среда и устойчиво развитие	• NCESD – National Centre for Environment and Sustainable Development		
• ОВОС – Оценка на въздействието на околната среда	• EIA – Environmental impact assessment		
• ОПОС – Оперативна програма „Околна среда“	• OP Environment – Operational Programme Environment		
• ПМС – Постановление на Министерския съвет	• CMD – Council of Ministers Decree		
• ПОРН – Предварителна оценка на риска от наводнения	• PFRA – Preliminary flood risk assessment		
• ПУДООС – Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда	• PUDOOS/ EMEPA – Enterprise for management of environmental protection activities		
• ПУРБ – План за управление на речния басейн	• RBMP – River basin management plan		
• ПУРН – План за управление на риска от наводне-	• FRMP – Flood risk management plan		
	• RIFEP – Regional Inspectorate of Forestry	• ФПЧ – Фини прахови частици	

Кабинет на министъра
The Minister's Office

Заседателна зала до кабинет на министъра
Meeting room next to the Minister's Office

Вход на МОСВ, бул. Мария Луиза №22
MOEW Entrance, 22 Maria Louiza Blvd

Фоайе на сградата на бул. Мария Луиза №22
Foyer of the MOEW building at 22 Maria Louiza Blvd.

Фоайе на етаж на Главна дирекция Оперативна програма „Околна среда“
Foyer on the floor of DG OP "Environment"

Искра Михайлова на церемония по връчване на приз „Зелен бизнес“ в Националната кампания „Зелена България“,
София, юни 2013
Iskra Mihaylova during the „Green Business“ award ceremony in the framework of the National campaign „Green Bulgaria“,
Sofia, June 2013

Посещение на спектакъла „Екологичният крал“ в 137 ЦДГ „Калина малина“ по повод Международния ден за опазване на
околната среда, София, май 2012 г.
Visit of the „The Ecological King“ performance in 137 „Kalina Malina“ Kindergarten on the occasion of the World Environment Day,
Sofia, May 2012

Среща на министър Юлиан Попов с министъра на околната среда и изменението на климата на Румъния Рована Плумб, Русе,
април 2013
Meeting between Minister Julian Popov and the Minister of Environment and Climate Change of Romania Rovana Plumb, Ruse,
April 2013

Информационен център в сградата на МОСВ на ул. „Уилям Гладстон“ №68
Information Centre in the MOEW building at William Gladstone Street №68

20 години НДЕФ. На снимката от ляво на дясно Нона Караджова, Евдокия Манева, Кристилина Георгиева, Ивелина Василева
20 years NTEF. Pictured from left to right Nona Karadjova, Evdokia Maneva, Kristalina Georgieva, Ivelina Vassileva

Отбелязване на Световен ден на водата, Пловдив, 2015 г.
Celebrating World Water Day, Plovdiv, 2015

Откриване на изложба от фотографии в конкурса Environment & Me на Европейската агенция по околна среда, юни 2015 г.
Official opening of the photography exhibition in the framework of the European Environment Agency competition
“Environment & Me”, June 2015

Трамвай, финансиран със средства от ОПОС 2007-2013 г.
A Tram financed by OP "Environment" 2007-2013

Пречиствателна станция на гр. Раковски
Treatment Plant in the town of Rakovski

Претоварна станция за отпадъци, част от Регионалната система за управление на отпадъците в Добричкия регион
Waste Transfer Station, part of the Regional Waste Management System in Dobrich Region

Министър Ивелина Василева и председателят на БАН акад. Стефан Воденичаров на официалното представяне „Червена книга на Република България“, 17. 07. 2015 г.
Minister Ivelina Vasileva and the President of the Bulgarian Academy of Sciences Acad. Stefan Vodenicharov at the official presentation of the „Red Book of the Republic of Bulgaria“, 17. 07. 2015

Регионална система за управление на отпадъци в регион Малко Търново, попадаща изцяло в природен парк „Странджа“ - най-голямата защитена територия в България

Regional System for Waste Management. It is located in Natural Park “Strandja”- the vast protected area in Bulgaria

Регионална система за управление на отпадъците в регион Видин. Съоръжена с локална пречиствателна станция за инфилтрираните води

Regional System for Waste Management. The installation is equipped with Local Wastewater treatment plant for infiltrated water

*Ние не сме наследили земята We do not inherit the Earth
от дедите си, а сме я взели from our Ancestors, we borrow it
назаем от децата си. from our Children.*

Индианска поговорка Indian proverb